תוכן השאלה

א) האם ההינדאיזם דינה כע"ז ממש או לא? ואם תמצא לומר כן, האם חל על תקרובתה דיני תקרובת ע"ז?
הינדואיזם מהו
מה מאמינים ההודים
אודות האליל בטירופטי
האם זו ע"ז ממש
לכאו' דינם כשוחט להר ומותר בהנאה

ב) אם נחשוש שחל כאן דיני תקרובת, האם השערות נאסרות?
סדר עבודתם מהו
לא הגילוח ולא הקרבת שערות מופיע בסדרי עבודתם
הגילוח מופיע בסדר הנדרים שלהם
ביאור המלה "הונדי", מטרת הכלי ומיקומו
מה כוונת ההינדים בנתינת דברים לתוך ההונדי
דין הדברים שניתנו בהונדי
הגילוח עבודה או הכשר והכנה
ההבדל בין כמוש לאליל שלהם
מטרת הגילוח
מטרת גזיזת שערה אחת מארבע צדדי הראש
לכאו' פשוט שאין כאן מקום לאסור
שיטת הראב"ד והמאירי
דעת הרמב"ם

ג) תקרובת שאינו מאכל האם אין מועיל בה ביטול? ומה שאין מועיל ביטול בשאר תקרובת, האם הוא מדרבנן או מדאורייתא?
דעת הב"ח ורבנו ירוחם
דעת הערוך השלחן
דעת השער המלך
האם מועיל כאן ביטול
דעת הגר"ש קלוגער

ד) האם תקרובת שאינו מאכל אסור בהנאה מן התורה?
האם יש כאן איסור דאורייתא
לא מצאנו שיש ענין של סכנה
האם שייך לאסור לקנות מכאן ולהבא

תוכן הנספחים

01 סדרי עבודת האליל - אנגלית /תרגום עברי

02 סדר יומיומי - אנגלית /תרגום עברי

03 כנ"ל עם פירוט - אנגלית

04 מנהגי הנדרים - אנגלית /תרגום עברי

05 המילון שלהם - אנגלית /תרגום חלקי בעברית

06 מקום הגילוח - אנגלית /תרגום עברי

07 הונדי - אנגלית /תרגום עברי

08 הוראות לצליינים - אנגלית /תרגום עברי

09 חדר הפסל - אנגלית /תרגום עברי

10 מפה של מיתחם הע"ז

11 מפה של טירומלה

12 מקורות - אנגלית

13 דו שיח אודות הגילוח - אנגלית /תרגום עברי

14 מחקר על מקורו של מנהג הגילוח - אנגלית /תרגום עברי

15 כתבת מחקר מעתון בטנסי - אנגלית /תרגום עברי

16 פרוטוקול של מר אמיר הי"ו - אנגלית /תרגום עברי

17 ליצנותא דע"ז - אנגלית /תרגום עברי

18 כנ"ל - עברית

19 הינדואיזם - עברית

20 הינדואיזם - עברית

21 הינדואיזם – עברית

התרגום הוא רק מאנגלית לעברית, המילים בסנסקריט לא תורגמו, על רובם אפשר למצוא הסבר במילון שלהם, יש עוד מילונים המסבירים כל מילה מסנסקריט לאנגלית אבל לא העתקתי מהם רק איפה שנחוץ מאד כי זה גורם אריכות גדול וגם מלאכה קשה הוא. גם יש עוד חומר רב שלא צרפתי כאן, אך א"א להעתיק מדבריהם הכל מפני כמה טעמים, ותן לחכם ויחכם עוד.

לא תלמד לעשות כתועבות הגוים ההם – אבל אתה למד להבין ולהורות.

(רש"י דברים יח, ט. שבת עה. ועוד)

טו תמוז תשס"ד

עפר אני תחת רגלי הרבנים הגאונים, ההוגים תמיד בדת נבונים, ויגעים בה לילות כימים, ואת הוראותיהם אנחנו מקיימים, אבל תורה הוא ולימוד אני צריך, להבין את דבריהם כשלחן הערוך, ולכן אני שואל בהכנעה ובמורא, יורני נא הלכה ברורה,

על דבר ההוראה שנתפרסם, אודות הפאות שנעשות משערות הבאות ממדינת הודו, שאלו אומרים שצריך להשתדל מאד להחליפם, ואלו אומרים שצריך מיד להסירם, והיות ופסק זה תמיהה גדולה הוא אצלי, לכן אבקש מכבוד תורתו שיואיל נא בענוותנותו לעיין בדבריי, ולהעמידני על האמת אם טעיתי, ויודע אני ברבותינו שליט"א שהאמת נר לרגליהם, ולא יקפידו ח"ו אם שואלים להם בדבר הלכה, אדרבה ישמחו לברר דבר ה', כשולחן הערוך ומוכן לפני האדם, עם טעמי הדבר, כמבואר ברש"י פ' משפטים, ואבקש מאד סליחה ומחילה, אם יפלוט הקולמוס שלא כהוגן מלה, כי איני בא ח"ו לחלוק, אלא כתלמיד המכבד את רבו, ודן לפניו במורא, כדרכה של תורה.

נחרדתי לראות שרב אחד כתב, שלא לקחת עודף מפאנית רק לשלם בדיוק, מפני שכספה אסור בהנאה, וגם אני רואה צערן של בנות ישראל והפסדן, לכן אמרתי אשנה פרק זה, לעומקה ולרוחבה, מצד המציאות ומצד ההלכה, לראות האם אין כאן מקום להקל, ועכ"פ בדיעבד בהפ"מ,

ובאמת עמדתי משתומם כשעה חדא, שהרי כתב הרמב"ם (הל' עכו"ם פ"ג ה"ב) "עבודות הרבה קבעו עובדי עבודה זרה, לכל צלם וצלם ולכל צורה וצורה, ועבודת זה אינה כעבודת זה, כגון פעור שעבודתו שיפעור אדם עצמו לו, ומרקוליס, שעבודתו שיזרוק לו אבנים, או יסקל מלפניו אבנים, והרבה עבודות כגון אלו, תיקנו לשאר צלמים וכו' ומפני זה העניין, צריכין בית דין לידע דרכי העבודות, שאין סוקלין עובד עבודה זרה, עד שיידעו שזו היא דרך עבודתה", ועוד כתב בהל' סנהדרין (פ"ב ה"א) שצריכים הם לדעת "דרכי המעוננים והקוסמים והמכשפים 'והבלי עבודה זרה' וכיוצא באלו, כדי שיהיו יודעין לדון אותם".

וא"כ גם בענינו בבואנו להפסיד ממון ישראל באופן מבהיל כזה,[קרוב לחצי מליארד דולר לציבור החרדי], בוודאי צריכים אנו ללמוד דרכי העבודות של אומה זו והבליה, שהרי כל האיסור תלוי בהם, [מה גם שיש לאיסור זה השלכות חמורות, זעזועים בשלום הבית היהודי וכו' וכו' כעין דיני נפשות], ומאחר שנוכחתי שיש כאן חוסר ידיעה או הבנה במנהגי אומה זו, לכן הרהבתי עוז בנפשי להעתיק מספריהם, ומחוקרים למיניהם, דברים השופכים אור על כל הנושא, ואני מצרף גם רוב המסמכים, רובם אנגלית במקוריותם, עם תרגום עברי מדויק ע"י מתרגם מוסמך, למען יוכל הרב המורה לרוץ בו, ולהווכח בעצמו באמיתות הדברים, ואבקש נא לעיין במתינות בכל המסמכים, כי רק לאחריהם יובנו דברי להלן לאשורם. [ואני מתנצל מאד על האי נעימות שאני גורם בקריאת דברי הבל וכיעור הללו, אבל כאמור אין ברירה אחרת]

וצריך אני להקדים, שברור שאי אפשר לקבוע שום הלכה על סמך משמעות תרגום המילים לבד, כי שפת בתי ע"ז שלהם היא "סנסקריט" (-הלשון ההודית העתיקה), ממנה מתורגמים המלים להינדית,או טמילית וכו', ולאנגלית, וממנה ללה"ק, וכל

בקי בטיב לשונות ותרגומם, יודע שלכל מלה בלשון אחד יש כמה מילים נרדפים בלשון אחר, ומשמעותם ההלכתית יכולה להשתנות מן הקצה אל הקצה, ולכן צריך לחקור את משמעות המלה וכוונתה בשפת המקור, [ראה להלן דוגמאות לכך].

והיות שאיני יכול (-רשאי) לקצר במקום שצריך להאריך, אחלק את דברי לארבעה פרקים, א) האם ההינדאיזם דינה כע"ז ממש או לא? ואם תמצא לומר כן, האם חל על תקרובתה דיני תקרובת ע"ז? ב) אם נחשוש שחל כאן דיני תקרובת, האם השערות נאסרות? ג) תקרובת שאינו מאכל האם אין מועיל בה ביטול? ומה שאין מועיל ביטול בשאר תקרובת, האם הוא מדרבנן או מדאורייתא? ד) האם תקרובת שאינו מאכל אסור בהנאה מן התורה?

א) האם ההינדאיזם דינה כע"ז ממש או לא, ואם תמצא לומר כן האם חל על תקרובתה דיני תקרובת ע"ז?

א] לברר היטב דבר זה צריך לדעת את המציאות ולנסות להבין אותו, ולכן אעתיק קודם מלשונם של אנשי מדע:

"ההינדואיזם איננו מונותיאיזם (**מונותאיזם** היא האמונה שבעולם יש רק א-ל אחד, המילה באה מלטינית מונו = אחד, תאיזם = אמונה באל). ולא פוליתאיזם (**פוליתאיזם** פולי = הרבה, תאיזם = אמונה באל, אמונה בריבוי האלוהות).
האלים השונים או האוואטרים (- גלגולים) אותם עובדים ההודים, אינם אלא התגלמויות של האל האחד הברהמן, שאותם הוא בחר כדי שיהיה יותר נגיש על ידי המאמינים.
בפנתיאון (- מקדש) ההודי ישנם שלושה אלים עיקריים: ברהמה, וישנו ו שיווה. שלושתם מסמלים, היבטים שונים של אותה ישות: האל ברהמה מסמל את הבורא או המארגן (מכיוון שאין ממש בריאה באמונה ההינדית), וישנו הוא המשמר ושיווה הוא ההורס, במעגל הקיום.
רוב ההינדים (כ80%) משתייכים לקבוצה בשם ווישנאווה (Vaishnava), עובדים, כאל עיקרי את אחת ההתגלמויות האציות של וישנו. בין האווטטרים האלה ניתן למנות את ראמה, קרישנה, בודהה, נארסימה, (התגלמות שהיא חצי אדם וחצי אריה}.
רוב ההינדים הנותרים (כ20%) עובדים בעיקר את האל שיווה.
באופן מוזר, עובדי ברהמה הם מעטים ביותר, ומקדשים לברהמה נדירים ביותר, כשהעיקרי שבהם נמצא בפושקר.
לאלים ההינדיים ישנן נשים המכונות דווי (Devi), סראסוותי היא זוגתו של ברהמה, לקשמי היא זוגתו של וישנו, ואילו פרוותי - היא בת זוגו של שיווה. רבים מההינדים עובדים את האלות דווי, וביניהן גם ההתגלמות הנקראת קאלי, שהיא התגלמות נוספת של אשת שיווה.
האל הפופולרי ביותר בהינדואיזם הוא גנש (Ganesh), שנחשב לבנו של שיווה, אבל גם במקדשים של וישנו ניתן למצוא את פסיליו של גנש.
באופן פילוסופי, כל האלים והאלילים האלה (ויש עוד רבים מאד שתקצר היריעה מלציינם כאן), אינם אלא ההתגלמויות של האל האחד, הלא הוא ה הברהמן ". (ויקיפדיה, ערך הינדואיזם)

ב] להקל על הקורא, לא אביא את את כל הסיפורים וההסברים שלהם על ההסטוריה של האלים האלו, שגעונות ודמיונות שכל השומע אותן לא יודע אם לצחוק או לבכות, אלא אצטט קטע ממה שכתב מדריך תיירות בהודו, תקציר הכולל בתוכו הרבה:
"במשך מאות שנים התהוותה לה תופעה דתית מרתקת וייחודית המחשיבה את עצמה, לכאורה כדת מונותיאיסטית, אך המשלבת בה ריבוי אלים אשר מביעים ומסמלים את התכונות השונות של האל האחד והיחיד.

אלו מופיעים בגלגולים שונים, הן בצורת בעלי חיים, או בני אדם או כל דרך קוסמית כזו או אחרת בעלת אישיות ואורח חיים משלה, עלילות חייהם יכולות להתחרות בטלנובלות הטובות בעולם ואף לעלות עליהן.

למתבונן מבחוץ קשה מאד לקבל את התפישה הזו לנוכח הסגידה המתמדת והנמרצת של ההודים לכל כך הרבה אלים שונים. למרות מספרם הרב של האלים, ישנם מספר אלים חשובים, הניצבים בראש הפירמידה ואשר שבים וחוזרים בגלגולים שונים, המעצבים את חייו של המאמין בהתאם לנסיבות.

הבה ונתבונן בראש הפירמידה ונערוך היכרות עם המפורסמים והחשובים בין אלים אלו.

על גבי האוקיאנוס הבראשיתי, שוכב שרוע האל "וישנו" וישן שנת ישרים. שום דבר לא זז ולא נע בשעה שהוא ישן. הכל שליו ורגוע סביבו. בוקר אחד הקיץ "וישנו" משנתו העמוקה והנה פרח לוטוס גדול צומח מטבורו. על גבי הלוטוס מופיע האל "בראהמה" אשר תפקידו לברוא את העולם ומיד מתחיל במלאכת הבריאה
ממצחו של "בראהמה" נולד האל "שיווה". זהו האל "המופרע", בעל תכונות אימפולסיביות. הוא הורס, אך מיד מצטער על כך. הוא כמו הילד הקטן והשובב, העושה מעשי קונדסות, אך זוכה במחילה. רוב העם סוגד לו. הוא האל המוביל בכל הקשור לחיי היום יום. הוא גם האל המפחיד והנערץ ביותר. רשימת האלים ארוכה מאד ורבות נכתב בספרי ההיסטוריה על מעלליהם".

ג] כדי להמחיש ולהבין יותר מה קורה בהודו, ומה אופיה של אומה זו, אעתיק כמה קטעים ממה שכתבה הפסיכלוגית ר.נצר (חוברת חכמה מאין 1998 מס' 2, היא ביקרה הרבה בהודו לשם מחקר);

"אבל מי הם האלים ומהי האלוהות בהודו? הודו היא ארץ אינסוף מקדשים ואלים. בכל קרן רחוב תראה אותם. קטנים כגדולים, עתיקים כחדשים. ואפילו סתם כך, צלמי אלים ניצבים בשולי הדרך, על המדרכות, ולצידם משטחי פולחן להגשת מנחות פרחים ואוכל. צלמי האלים ועלילותיהם מעוצבים באבן או מתכת, או כבובות מרוקמות(!). אלים, אלות, אלי חיה ואלים מלווי חיה, מרובי ראשים וידיים לבטא את ריבוי יכלתם. בתוך שגרת יומם, העוברים ושבים נכנסים למקדשים, כורעים, מניחים פרוטה או מנחה, ולעתים ישירו במקדש לבדם. אבל הם אינם לבדם. כי האלים והאלוהות מצויים בכל.

יחדיו מתקיים האדם עם אלי טבע פגניים עם פנתאון ענקי של אלי המיתולוגיה (העיקריים הם ברהמה, שיוא ווישנו), עם הוויה מופשטת מוחלטת אינסופית שמעבר לכל, ובו בזמן עם אלוהות פנתאיסטית אנימיסטית אשר בה האל מצוי בכל, כדברי המשורר בסאווה: "הקערה היא אל\ והכברה היא אל\ והאבן ברחוב היא אל\ הקשת היא אל\ הדלי והכוס אלים אף הם\ בין כל האלים הללו\ אין מקום לשים כף רגל" [3.ע'118]. וכך האמונה בהודו כמו נעה בגליות ריתמית הרמונית בתוך אחדות ופיצול של האלוהות, האדם והעולם. כל זה כלול בהינדואיזם שהיא הדת העיקרית בהודו והיא דת מאגית-מיתולוגית חיה. זוהי דת שמעבר לזמן, שהילדים יונקים עם חלב אמם, שהרי "על פי האמונה ההודית ספור האלים יחיה, יעמוד על תילו כל עוד ההרים עומדים או שהנהרות זורמים. ספורי האלים הם חלק טבעי מההוויה התרבותית והילדים יונקים אותם עם חלב האם" [4]. יונג אומר שההודי עדיין יכול לחוש את מחשבותיו כחזיונות או דברים חיים. ההודי "הציל את אליו והם חיים בתוכו, יתכן שההודי חי בעולם האמיתי ואילו האירופאי חי בעולם של הפשטות"[5]. והמשורר ההודי כביר אומר: "כשם שלא תמצא לעולם יער, אם אין אתה מכיר עץ, כך לא תמצאנו לעולם במופשטות"[6].

במקדשים מתקיימים טקסי ה'פוג'ה', הטקסים היומיים, בהם הכהן הברהמין הלבוש לבן, שר ומנגן עם מלוויו והקהל בתופים במצלתיים, ובתרועות חצוצרה וקונכיה. הטקסים מלווים מים ואש וקטורת עזה. במתחמים הגדולים של המקדשים אנשים יושבים, אוכלים, מכבסים, וישנים. גם להקות קופים מנהלות את חייהם הערניים בינות לאנשים ולפסלים. פסלי אלים מוצבים במקדשים כמו גם ברחוב. גם טקסים רבים מתקיימים ברחוב: תהלוכות טקסי נישואין, מוות, לידה, יציאה לפנסיה - כל אלה עוברים ברחובות. דומה שאין כאן הבחנה בין פנימיות וחוץ, בין רשות הפרט ורשות הרבים, בין תחום החיה ותחום האדם, ובין הקודש והחול. גם בין הטמא והקדוש אין הבחנה - הזוהמה , הסרחון והקטורת מצויים בכל אתר של קדושה.

ועוד קטע נחוץ מאד:

"אומרים כי בהודו כל הביטויים האמנותיים, כגון פסלי האלים, הם בבואות של האינסוף. בלכתי בין האנשים במקדשים תהיתי מה בלבם. מי מהם סוגד לפסל האבן שבעבורו הוא האל עצמו, ומי מהם חווה דרכו את האלוהות הנעלמת? וזה אשר חווה את הפסל עצמו כאבן, האין נפשו שלו במעמקיה יודעת כי פסל זה אינו אלא עקבות האל? כי בהודו הנעלם נוכח והנגלה נסתר. לכן את עקבות האל - את תבנית כפות רגליו מצאנו מוטבעות באבן במקדש ברהמה בעיר פושקר, והמשורר ההודי שר על עקבות האל בלבו".

"את נוכחותו של המורה הרוחני של הג'אינים(-מאמינים בדת הג'אין), מציינת צללית דמותו שנגזרה מתוך לוח מתכת, כך הרוחני נוכח כל כך בתוך העדרו. ויש אשר מכירים את נוכחותו של האל בתוכנו:"מדוע עולים לרגל לקידארה\ ולשאר המקדשים? האין בנארס כאן בחצר\ הר קאליאסה בלבבך\ בראותך בך את רגלי האל?[3 ע' 124]. זה האל "אשר בא בחשאי\ התמזג בלבי וברוחי\... והפכני למלואו"[ע' 105]. יותר ויותר התחוור לי שבהוויה הקדומה המרפרפת בשולי הטרום סמלי, ההבחנה בין פוליתאיזם ומונותאיזם, בין אלילות ורוחניות, בין מאגיה ומיסטיקה, בין פרימיטיבי ומפותח - היא הבחנה המתקימת רק בתודעתנו".

"כפריים הודיים שנשאלו לבקיאותם בשירה הקלסית השתוממו שנשאלו על כך וענו: "מה פרוש מניין אנחנו יודעים את השירות האלה? הרי זאת הדת שלנו" [9, ע' 9]. המיתוס מייחד מקום מיוחד לשירה. מסופר על סרסואטי, אלת הדבור והחכמה, שילדה את אדם-השירה, והיא אמרה לו:"ילדי, אתה שחיברת את מלות החרוז, עולה אתה עלי, אמך, שהנני אם כל דיבור"[שם]. והשירה עצמה הינה "כלי שקוף ומרוקן הפתוח כולו לאמת שמעבר...מעתה השיר הוא בבחינת פוג'א - עבודת קדש לאל", כדברי המשורר דורג'יטי:"הדימויים יעטפוך בלבוש נאה\ כמנורה ברק החרוזים\ וכמנחה מתיקות השיר"[3, ע'126]".

"את האחדות שמעבר לריבוי שראינו במהות הנשית ובאמונה ההודית בכלל, נראה גם בשלשת האלים המרכזיים. היה אל קדום שהכיל את שלשתם, את השילוש ההודי: את ברהמה הבורא, וישנו המשמר ושיוא ההורס. מענינת במיוחד המורכבות של שני האחרונים, שהם בעצם אלי הפלחן הראשיים בהודו, וכל אחד מהם הוא ריבוי הבטים של אחדות האל".

"אצל וישנו ריבוי ההבטים נפרש על רצף זמן. הוא לובש עשרה גלגולים ובכל גלגול (אווטאר) הוא נאבק בשדים וכוחות הרס או פועל בדרך אחרת להצלת העולם: דג, צב, חזיר-בר, איש אריה, גמד, גרודה הרוכב על צפור, ראמה, קרישנה, בודהה (כך הבודהיזם שפרש מההינדואיזם נשאר כלול בו), וקאלקי הגבור המשיחי לעתיד לבוא".

ד] ועתה קצת מידע על האליל בטירופטי, הבאתי בנספחים את ההסטוריה הדמיונית שלה, כפי שהם מספרים באתר הרשמי של הע"ז שלהם, מתורגם בלשון עברי, נא לעיין עכשיו בנספח מס' 17 , אולם אעתיק כאן קטע תמציתי שמצאתי (מחוקר אחד שביקר שם [יהודי ר"ל] ופורסם בירחון "חיים אחרים" אוקטובר 1898):

"האל של תירופטי הוא פסל אבן שחור שההודים בני הדרום קוראים לו בשם ונקטשווארה (venkateshwara) ובני הצפון קוראים לו באלאג'י (balaji), הפסל ניצב בתוך מסגרת זהב ומכוסה כמעט לגמרי בקישוטי זהב, ויש לו גם אוסף מרשים של תכשיטי יהלומים יקרי ערך, בשתים מתוך ארבע ידיו הוא אוחז בקונכייה ובגלגל – שני הסמלים של האל וישנו רב הצורות והדמויות הדואג לשימור העולם ולקיומו. במהלך ההיסטוריה, וישנו מופיע מדי פעם בעולם בדמות מוחשית כדי לטהר אותם מכוחות הרוע, יש לוישנו עשרה גלגולים כאלה הנקראים אווטארים, ונקטשווארה נחשב איפוא לאחד מהם, בכך הוא דומה לעוד כמה עשרות ואולי מאות אלים מקומיים, שכולם נחשבים לאחד מבין עשרת הגלגולים של וישנו, למרות שבדרך כלל לא מזכירים אותם בגרסאות הנפוצות יותר של הרשימה.

ענין עשרת הגלגולים הוא אולי דוגמא טובה לאופן שבו ההודים מתייחסים לעובדות – יחס שאולי היה אפשר לכנות אותו "פוסטמודרני", אילולא היה המאפיין המובהק של ציבוזילציה מפוארת בת אלפי השנים. בדת מונותאיסטית כמו היהדות אם יש עשר דברות (להבדיל אאא"פ) אז צריכה להיות גם איזו רשימה אחת אמיתית ומוחלטת שלהן ואם במקום אחד כתוב שמור ובמקום אחר זכור אז זו בעיה שדורשת פרשנות מיוחדת, לעומת זאת בהודו למרות שבכל מקום אפשר למצוא מישהוא שיוכל למנות את רשימת עשר הגלגולים של וישנו, הרי שכמעט אף פעם זו לא תהיה אותה רשימה גם אם תנסו להפיל את הדובר בפך – למשל, לחכות עד שיגמר למנות את הרשימה ואז לשאול אותו מה עם באלאג'י - זה לא יטריד אותו במיוחד, הוא יוכל לשבץ אותו, למשל במקום התשיעי שכבר נמצא בו האל קרישנה, או לפי גירסאות אחרות בודהא, שגם הוא נחשב לפעמים כאחד מעשרת הגלגולים של וישנו ואם בכל זאת תנסו לברר מה קורה, הוא יסביר לכם שקרישנה, בודהא, ובאלאג'י הם בעצם אותו דבר.

אז מיהו בעצם ונקטשווארה? לא לגמרי ברור, השאלה הזו נידונה בספר "הקומפלקס הקדוש של תירומלה תירופטי" מאת סובראמאניאם נאידו (naidu) שמבוסס על תיזת הדוקטורט שלו באוניברסיטת מייסור. כפי שנאידו מספר, אמנם הקונכיה והגלגל מזהים כאמור את ונקטשווארה כדמות של וישנו, אבל הם אינם מהווים חלק מהפסל המקורי. מי שהוסיף אותם לפסל היה המלומד והקדוש בן המאה ה-12 ראמאנוג'ה (ramanuja), שביקר במקום והפך אותו למרכז של פולחן וישנו. המקדש והפסל עצמם קיימים עוד הרבה לפני כן, אולי מאז המאה הששית לספירה ואולי עוד קודם.

מי היה הפסל הזה לפני שראמאנוג'ה סיפח אותו סופית לפולחן וישנו? על כך יש מחלוקת, יש הטוענים שבעצם הפסל היה במקור פסלו של האל שיווה. כפי שנאידו מספר, חסידי שיווה מביאים הוכחות שונות לצדקת עמדתם, כמו למשל העובדה שראש הפסל מכוסה בשפע של תלתלים הגולשים מעל כתפו וזה סימן מובהק של שיווה. אולם גם לחסידי וישנו יש טיעונים משלהם – לדוגמה, הם מצביעים על כך שלמעשה אין על ראש הפסל שום תלתלים, אחרים טוענים שבעצם מדובר בפסל של האלה הגדולה המופיעה בדמויות נשיות שונות, אולי בדמותה כאלה הלוחמנית דורגה (durga). לראיה, הם מביאים בין השאר את העובדה שבימים מסויימים מגישים לפסל מנחה של עץ הסנדל הריחני, שאותו מגישים כידוע רק לאלה. אולם גם כאן יש לחסידי וישנו טיעוני נגד, והם מביאים לא מעט דוגמאות לאלים זכריים, שגם להם מגישים מנחה של עץ הסנדל.

מבלבל מעט? ובכן, כדרכם של כותבי דוקטרטים, נאידו ממשיך בסעיף הבא לדיון בטענות השונות. אבל מי שקיווה לאיזה התבהרות מונותאיסטית של "המצב לאמיתו של דבר" מתאכזב מיד, כפי שהוא כותב, המחלוקת הזו מביאה אחדים לשער שאולי הפסל כלל לא נעשה בידי אדם, אלא הוא התגשמות שנוצרה מאליה של האל בראמה, שלבש צורה מוחשית כדי להוביל את בני האדם אל הגאולה. אבל כמובן זו לא האפשרות היחידה, ובעצם הוא מצהיר שאין זו כוונתו למצוא תשובה לשאלה הסבוכה הזו, הצורה החיצונית של הפסל היא אמנם של וישנו, אבל חסידי שיווה סוגדים לו כשיווה, חסידי האלה סוגדים לו כדמות האם הגדולה, וגם חסידי האל סובראמאניה סוואמי (שעד כה לא הוזכר, אבל למה לא להוסיף גם אותו) יכולים לראות בו את דמות האל שלהם.

נאידו מסיים אפוא את הדיון במשפט שהוא בוודאי נכון, ומגשר על כל המחלוקות "עולי הרגל מכל הכתות והדתות מבקרים בתירומלה, ומוכיחים בעליל שאין להם ענין רב בשאלת הדמות החיצונית של האל השוכן בה."

ה] לא אאריך יותר מדי בהעתקות, אבל הדבר פשוט וברור, הן מעדות חיה של חוקרים שביקרו שם, וחקרו גם את האנשים הפשוטים – הכפריים, הן מספריהם וספוריהם, שאף על פי שההינדים מאליהים את הפסלים שלהם, וסוגדים, מזמרים ומקטרים לפניהם, מ"מ עיקר אמונתם הוא ב'אל' אחד ראשי וב'אלים' שלא היו ולא נבראו, דמיונות שוא ותעתועים, שהם מאמינים בהם בלהט מבטן ומלידה, ומאמינים הם ש'אלים' הללו נמצאים בכל מקום, ומתגלים או מתגלגלים מזמן לזמן, והם שוכנים בגופם של הפרות וכדו' (ולכן הם מקדשים את הפרה), וגם בבתי תיפלה שלהם ובהרים ידועים, והפסלים אינם אלא בבואות של דמויות האלים שלהם, ואחד מעיקרי אמונתם הוא שיש חיים לאחר מיתה, ונשמות בני אדם מתגלגלים כמה פעמים בעולם עד שלבסוף הנשמה מתמזגת עם האל ע"פ לשונם (וראה עוד בנספחים 21,20,19).

כמובן, קשה לירד לנבכי הנפש ההודי, וכל אחד לפי דרגת השכלתו, לאחד, הפסל רק סמלי, לשני, האל שורה ליד הפסל, השלישי מגלם את 'אלו' בתוך הפסל עצמו, אבל גם הוא יודה שהאל נמצא בכל מקום, [וראה בפרוטוקול של מר אמיר הי"ו נספח מס' 16 שכותב: כאשר שאלנו על ההבדל בין פסילי האלים לבין תמונות האלים הוסבר לי שהאל נמצא בכל מקום ולפיכך אפילו תמונה מחומר פלסטי או בובה מחומר פלסטי יש להעריץ.]

ההר שעליו נמצא הע"ז נקרא 'טירומלה' (Tirumala) – המשמעות היא 'הגבעה הקדושה' (ראה בנספח 05), יש שם שבע גבעות, מטירופטי יש לעבור את שבע הגבעות כדי להגיע לטירומלה, לפי אחד הסיפורים שלהם, אחת הגבעות או כל השבע, הם התגלמות (- התגשמות) של 'אל' הנחש בעל השבעה ראשים, ולכן יש ביניהם מחמירים שפושטים נעליהם מיד כשמגיעים אל ההר. [כנראה, אם עשרה קבין דמיון ירדו לעולם , תשעה מהם נטלה הודו. ראה גם סיפור של האל עם ראש של פיל אשר ההודים מאמינים בה, נספח 18]

ועתה נעבור לצד ההלכתי;

ו] הנה אף שעיקר עבודה זרה בימים הקדמונים היה על דרך זה, כמו שמבאר הרמב"ם ריש הל' ע"ז פ"א שלא היו עובדים לעץ ואבן עצמו אלא עיקר כוונתם היה למזלות ולצבא השמים ועשו צורות כדוגמתם להוריד השפעתם, וכמו שמבאר היטב בפירוש המשניות ריש מס' חולין; "לפי שהעובדי כו"ם נחלקים לשני חלקים, האחד מהן היודעים לעשות אותה, ר"ל

להביט אל המזלות הצומחין לצורך מלאכתם להוריד הרוחניות בהן ושאר אותן שטויות שמטנפין השכל וכו' וזאת עכו"ם ממש" עכ"ל

וכן הוא במסכתין פ"ג מ"א; "אמר הר"ם, חושבים בעלי זה המעשה כי כשתהיה השמש במעלה ממעלות הגלגל אי זו מעלה שתהיה, יעשה צלם לאותו מעלה על דמות הצורה המיוחסת לאותה המעלה, ונראים ממנו כחות במציאות בעניני אותה צורה והפעלים המיוחסים לה, והם מקטרים לאותו צלם ומתפללים לו, ומגדלין אותו, בשעה שתהיה השמש באותה מעלה, וזה מין מכל מיני הצלמים ונקרא בערטלק"ש" וע"ע במאירי ריש פ"ד; "כבר ידעת על האומות הקדומות שכל אמונותיהם סובבות לעבוד לצבא השמים, זה בכה וזה בכה, והיו עושין צורותיהן על דמיון איזה כח עליון בהורדת הרוחניות" עיי"ש באריכות

[ואציין כאן מה שהראני ח"א במהר"ם שי"ף סוף מס' חולין (דרושים נחמדים) על הפסוק; "פה להם ולא ידברו, וקשה מה בכך וכי הם מאמינים בפסל זה, הלא אינו רק צורה עשויה כתבניתו בשעה וברגע מיוחד כנודע, אך יאמר אילו היה במה שלמעלה קדושה וכח, היה נאצל ע"כ ממנו והיה זה יכול לדבר, והראיה באדם וק"ל" עכ"ל]

ואכן היא היא העבודה זרה שהזהירה עליו התורה, כמ"ש הרמב"ם בפ"ב ה"א; "עיקר הציווי בעבודה זרה, שלא לעבוד אחד מכל הברואים--לא מלאך, ולא גלגל, ולא כוכב, ולא אחד מארבע היסודות, ולא אחד מכל הנבראים מהם. ואף על פי שהעובד יודע שה' הוא האלוהים, והוא עובד הנברא הזה על דרך שעבד אנוש ואנשי דורו תחילה--הרי זה עובד עבודה זרה".

וכן הרמב"ן בפ' יתרו (כ,ג,) מבאר באריכות שיש ג' מיני ע"ז שהזהיר עליהם הכתוב, הא', מה שהראשונים החלו לעבוד את המלאכים ושרי מעלה, הב', מה שחזרו אח"כ לעבוד לצבא השמים, מהם לשמש ולירח, ומהם למזל מן המזלות, הג', מה שחזרו אח"כ לעבוד את השדים שהם הרוחות עיי"ש מה שהאריך בענין,

ז] אולם כאן יש לפנינו מין חדש של ע"ז, לא עבודה למלאכים ומזלות, ולא עבודה לשדים ולשעירים, אלא עבודה לאלים שהם דמיונות שוא ותעתועים, שלפי דעתם נבראו אי פעם, ונלחמו עם השדים עפ"ל, אבל באמת לא היו ולא נבראו, וא"כ צריך לעיין אם הכופרים הללו דינם כעובדי ע"ז ממש או לא.

ועיי' בחזו"א הל' עכו"ם סי' סב ס"ק כא שכתב; "ובעובד כו"מ נראה דדוקא בעובד נברא באמת, אבל אם צייר בנפשו כח נברא כזב ועובדו, אינו אלא מינות ואינו חייב על עבודתו" עכ"ל, ולפי זה לכאו' עצם האמונה ההינדית אינה ע"ז אלא כפירה, אולם פשוט הוא שהחזו"א מדבר באופן שאינו עושה שום פסל רק מצייר בנפשו, משא"כ אם עושה פסל ודמות ל'הכח נברא כזב' שמאמין בו, ואומר לו "אלי אתה", ברור הוא שחייב כמבואר בסנהדרין (דף ס: ועוד), שהרי מקבלו עליו לאלוה,

ברם עדיין יש לעיין טובא בנידון דידן, שאה"נ השוטים שביניהם, שמאליהים את הפסל ממש, וכוונתם להקטיר גם לפסל עצמו, הם עובדי ע"ז, אבל בעלי השכל שביניהם, שהם לכאו' הרוב [שהרי הולכים שם היום לבתי ספר ולומדים], אינם מתכוונים לעבוד ולהקטיר כלל לפסל עצמו, כי אם לאילי הדמיונות שלהם, ובפרט באלו העבודות שעושים עולי הרגל על ההרים הק(ד)ושים שלהם, שנראה בבירור ממנהגיהם השונים שעושים זאת לאל, אשר בדמיונם שוכן בכל המקום ההוא, ואינם עושים זאת בפני הפסל, וא"כ יש להסתפק אם עבודות אלו נחשבים בכלל כעבודת ע"ז, ומאחר שלא נוכל לחייב מיתה ליהודי אשר יעשה ח"ו כמוהם, א"כ מידי ספק לא יצאנו.

ח] אמנם אפילו אם נרצה לומר שהם ע"ז ממש, והעושה כמעשיהם בסייף, מ"מ נראה לכאו' ברור שלא חל על תקרובתם, דיני תקרובת ע"ז, אי בעית אימא גמרא, ואי בעית אימא סברא.

אי בעית אימא סברא, שהרי החיוב מיתה על העבודה, ואיסור התקרובת שני דברים נפרדים הם, החיוב הוא על עצם ה'פעולה' בין נאסר החפץ בין לא נאסר, כגון זרק לפניו מקל שחייב ולא נאסר, משא"כ איסור התקרובת הוא על ה'תוצאה' דהיינו אם הקריב איזה דבר, ונקרב הדבר לע"ז, אזי חל עליו איסור תקרובת ע"ז, ופשוט הוא שאין שום חפץ יכול להיות קרבן – תקרובת, אלא אם כן יהיה 'מקריב' – אדם המקריב, וגם 'מקבל' – משהו מציאותי שנברא באמת, שהחפץ מוקרב אליו ואז נעשה החפץ 'קרבן', אבל אם אדם מדמיין דבר שלא היה ולא נברא ומקריב לפניו, הרי הוא פעולה ללא 'תוצאה' של קרבן, שהרי לא נתקרב הדבר לאף אחד, [ועיי' בדרכ"ת סי' ד ס"ק מז בשם שנות חיים (דומני שהוא מהגר"ש קלוגר ז"ל ואין הספר תח"י) שעמד על המחקר בשוחט לשם נהר הנעשה בידי אדם דאין לו שר, אם יש לאסור מאחר דלא שייך החשש דמחלפא בשר שלו עיי"ש, ומשמע מדבריו שאם ישחוט אדם לשר של נהר הנעשה בידי אדם, לא יהיה לו דין תקרובת, מאחר שלא קיים דבר כזה].

ועיין בפרישה סי' קלט סק"ד בשם המהרש"ל, על מה שאמרו תקרובת אין לו ביטול, וז"ל; "הטעם, דתקרובת הוא מקריב לאלהות עצמו, לאפוקי ע"ז כגון פסילים אינן אלא דמיונות ואין ממשות בהן, ואפשר על דרך קבלה שהתקרובת קולטת מיד רוח הטומאה" עכ"ל, ומבואר מדבריו דבכל ע"ז אמרינן דכוונת המקריב הוא לאלהות של הפסל, ולא לפסל עצמו, ואם כן עאכו"כ בע"ז של ההינדים, שעיקר אמונתם הוא באל אחד שלהם שממנו נשתלשלו אלים רבים ע"פ דמיונם, בוודאי כוונת המקריבים הוא לאלהות ולא לפסלים עצמם, וכיון שאין כאן שום אלהות שנוכל לומר- אליו נתקרב הקרבן, מסתבר שאין כאן תקרובת.

ט] ואי בעית אימא גמרא, דבר זה למדין אנו מסוגיא דהשוחט לשם הרים, חולין מ. שמחלק הגמ' "הא דאמר להר" – אין זה זבחי מתים, "הא דאמר לגדא להר" – הרי זה זבחי מתים, [ולא אאריך בהבאת השיטות בפי' סוגיא זו אשר בוודאי ידועים הם לכ"ת, יעוין ראש יוסף שמסדר כל השיטות בטו"ט, וע"ע בב"י סי' ד וש"ך וט"ז]

והנה לפי מש"כ התוס' במס' ע"ז נב. ד"ה תנהו (ובדף מה. ד"ה אלהיהם), הטעם דתקרובת של הר אינו נאסר, אפילו אם מתכוין לעבדו, משום דקרא – ויאכלו זבחי מתים, "כי כתיב, בפעור כתיב שהוא תלוש ונאסר, ולהכי תקרובתו אסורה, אבל גבי עבודת כוכבים של מחובר לא מצינו איסור בתקרבתו" וכן לשיטת רש"י שאין התקרובת נאסר אם אין הנעבד נאסר או לא נקרא 'אלהות', א"כ בענינו שהם מקריבים לדבר דמיוני שאינו לא תלוש ולא מחובר,ואין כאן מציאות שיהא נקרא אלהות, לכאו' לא מצינו איסור בתקרבתו,

י] והדברים ברורים בלי שום ספק, ע"פ מש"כ השיטה מקובצת בחולין (שם, נדפס לאחרונה מתוך כתי"ק) ואעתיק את לשונו הטהור; "מיהו מצאתי לה"ר ישעי' מטראני ז"ל שכתב וזה לשונו, הא דאמר להר וכו', פי' בודאי העובד עבודה זרה בין לתלוש בין למחובר בין לבעלי חיים חייב מיתה שכולן נקראין עבודה זרה כיון שקבלן עליו לאלוה, כדתנן בפרק כל הצלמים, הגוים העובדים את ההרים הם מותרין ועובדיהן בסייף, אבל זבחי מתים לא מקרי אלא מידי דהוי כעין פנים, כדאמרינן בפרק ר' ישמעאל, גבי אבני מרקוליס שאינן נאסרות בהנאה משום דלא הוו כעין פנים והזורקן חייב מיתה, והכי

נמי אמרינן בזרק לפניה מקל חייב ואינה נאסרת, והכא נמי לא מקרי זבחי מתים להאסר בהנאה, אלא כעין פנים שהן ריח ניחוח, והילכך המזבח להרים וכן לתלוש לפסל עץ ואבן, כיון שאין בהם דעת להבין לא מקרי ריח ניחוח עד שיזבח לגדא דידהו שיש בהן דעת להבין, ודרך הגוים המזבחים לפסיליהם לאיסרא דידהו הן מזבחים, כדאמרינן בפרק כל הצלמים (מא:) אצל דגון שלא לדגון היו עובדים אלא לאיסריה דדגון [שר שלו - רש"י], כדמתרצינן התם שבקיה איסריה לדגון ואתא ויתיב ליה אמפתן, ולא הויא זבחי מתים להיאסר בהנאה עד שיזבח לגדא דהר, אבל אם זיבח להר חייב ואינה נאסרת דומיא דאבני מרקוליס וזרק מקל לפניה, ואע"פ שאינה נאסרת בהנאה אסורה היא באכילה משום דמחלפא בזבחי מתים" עכ"ל

ולפ"ד פשוט וברור הוא שלא שייך כלל איסור תקרובת בע"ז של ההינדים, ממה נפשך, אם הם מכוונים להקריב לפסל ממש לא הוי זבחי מתים שהרי אין בם דעת להבין ולא הוי כעין פנים, ואם נאמר שמכוונים לאלהות, הלא אלהותם אינם אלא דמיונות שוא וגם להם אין דעת להבין.

יא] ודברי ה"ר ישעי' אלו הם כקילורין לעינים, (ועולים בקנה אחד עם דברי המהרש"ל הנ"ל), ושמחתי עליהם כמוצא שלל רב, וביארתי בזה דברי הרמב"ם בפי' המשניות ריש מס' חולין (והזכרתי כבר קצת דבריו לעיל) וזה לשונו "לפי שהעובדי כו"ם נחלקים לשני חלקים, האחד מהן היודעים לעשות אותה, ר"ל להביט אל המזלות הצומחין לצורך מלאכתם להוריד הרוחניות בהן ושאר אותן שטויות שמטנפין השכל וכו' וזאת עכו"ם ממש, והחלק השני הן העובדים לאותן הצורות הידועות כפי מה שלמדו מחכמיהם בלבד וכן הם רוב עובדי עכו"ם, והחלק הזה האחרון עליו אמרו חכמים הענין בלשון הזה, עכו"ם שבחו"ל לאו עובדי כו"ם הם אלא מעשה אבותיהם בידיהם, ועל אלו אמר שחיטתן מטמאה במשא בלבד ואינו אסור בהנאה" עכ"ל

ולכאו' הרמב"ם סותר את עצמו, שהרי בפירושו במס' ע"ז פ"א מ"ב כתב (במשניות הושמטו כמה מילים מפני הצינזור, אולם מובא בשלמות במאירי) וז"ל "ודע שזאת האומה הנצריה ההולכים אחר אמונת ישו אע"פ שדתותיהם משונות, כלם עובדי ע"ז, ואידיהם כלם אסורים וראוי לנהוג עמהם בכל התורה מה שינהג עם עובדי ע"ז" עכ"ל

וחוזר הוא על דבריו בכל תוקף במשנה ד' וזה לשונו "ולפיכך יודע לך שכל עיר של אומה נצרית שהיה להם בה בית תפלה שהוא בית ע"ז בלא ספק, אותה העיר אסור לעבור בה בכונה וכל שכן לדור בה, אבל אנחנו תחת ידיהם בעונותינו ושוכנים בארצם אנוסים, ונתקיים בנו זה שנאמר ועבדתם שם אלהים אחרים מעשה ידי אדם עץ ואבן" עכ"ל, והדברים מבהילים, אולם גם תמוהים מאד למה לא מצא מזור למכותינו, עכ"פ בדיעבד ע"פ דברי עצמו במס' חולין הנ"ל, שבזמה"ז אין תקרובת ע"ז אסור בהנאה, והיא סתם משנה, וכן צ"ב למה פסק בהל' מאכ"א פרק יא ה"ד "אבל הנוצריים עובדי עבודה זרה הן, וסתם יינם אסור בהניה", וכי החכימו הנוצרים בזמננו יותר מעובדי כו"מ מזמן הגמ'.

אולם באמת צריך ביאור דברי הר"מ במס' חולין, שהרי אם ילך בר ישראל ח"ו ויעבוד ע"ז בזמן הזה, האם לא יהא חייב מיתה בשביל שאינו יודע להביט אל המזלות ולהוריד הרוחניות בהן? אתמהא, הרי קבלו עליו לאלוה, ומאחר שהוא בוודאי חייב מיתה למה לא יהא תקרובתו אסור בהנאה.

יב] אך עם דברי ה"ר ישעי' הנ"ל יתבארו הדברים כמין חומר, שודאי גם בזמן הזה העובד עבודה זרה הוא במיתה אולם מאחר שאינו יכול להביט אל המזלות וכו' אם כן נחשב תקרובתו כמי שהקריב למי שאין בו דעת להבין, ולא הוי ריח ניחוח כעין פנים, ולכן הוא מותרת בהנאה.

אמנם שונים המה הנוצרים בענין זה, שהרי כתב החזו"א (סי' סב ס"ק כב והבאתי תחילת דבריו לעיל) וז"ל, "מיהו בעובד לנפש של נברא אף שכבר אבדה יש בה משום כו"מ כמו לנפש נכרתה שעדיין הוא קיימת למשפט" עיי"ש בדבריו, וא"כ כשמנסכים הנוצרים יין לפני הצורה שלהם וכוונתם לנפש אותו האיש, והנפש וודאי יש בה דעת להבין, א"כ פשוט שהוא תקרובת ע"ז ממש כעין פנים ואסור בהנאה, (מיהו הרבה ראשונים חולקים על הר"מ וס"ל דהנוצרים אינו עע"ז ממש ועכ"פ יינם אינו נסך ממש ואכמ"ל)

יג] [עוד נראה לענ"ד לבאר ע"פ דברי המהרש"ל הנ"ל "שהתקרובת קולטת מיד רוח הטומאה" את דברי הגמ' נ. גבי אבני מרקוליס שחיפו בהן דרכים "א"ר יוחנן בנן של קדושים מהלך עליהן ואנן נפרוש מהן", ולכאו' הלא נחלקו בה חכמי ישראל- איכא רבנן דפרשי ואיכא רבנן דלא פרשי, וא"כ למה יכריע כאן דעתו של רבי מנחם ברבי סימאי ודייקא משום שהוא בנן של קדושים כדמשמע מדברי ר' יוחנן, אמנם לפי דברי המהרש"ל שטעם איסור התקרובת הוא משום רוח הטומאה, א"כ צ"ל דבדבר שאינו כעין פנים ולא נאסר אין שורה עליו רוח טומאה דהרי הא בהא תליא, אתי שפיר, דרבי יוחנן אמר להם למה אתם מסתפקים אי בעי כעין פנים או לא, מדחזינן שבנן של קדושים מהלך עליהן ואינו מרגיש שום רוח טומאה, <u>סימן</u> הוא שהלכה כמ"ד דבעי כעין פנים ולכן לא קלטו אבנים אלו רוח טומאה, דאילו לא בעי כעין פנים היה שורה על אבנים אלו רוח הטומאה ולא היה בנן של קדושים <u>יכול</u> להלך עליהן ודו"ק]

יד] ונחזור לענינו בדין שוחט להר, דלכאו' קשה לפי דברי המהרש"ל דכל מקריב תקרובת לע"ז - לאלהות הוא מתכוין, א"כ מאי שנא הר שצריך לומר בפירוש לגדא דהר, הלא בכל פסל הוא ג"כ מתכוין לגדא,

ונראה לענ"ד לומר שאכן זו סברת הרמב"ם והרשב"א, שבנתכוין לעבדו אין נפק"מ בין הר לגדא דהר ובשניהם הוי זבחי מתים, והיינו משום דס"ל שאם מתכוין לשם עבודה ודאי לאלהות הוא מקריב, ורק אם מתכוין לרפואה וכדו' אז שייך לחלק בין הר לגדא דהר [מיהו בזה יחלוק ה"ר ישעי' על הרמב"ם דאיהו ס"ל שאם האדם אומר בפירוש שאינו מכוין לעבוד אלא להר ממש, לא אמרינן שהוא מקריב לאלהות]

(ולשיטת רש"י ותוס' אפשר לומר, שגם הם יודו שמסתמא כשמקריב אדם לפסל או להר הוא מתכוין לגדא, אולם שונה הוא ההר מהפסל, שכיון שגילה לנו הכתוב שההר עצמו אינו נאסר, והוא התכוין לשניהם לההר ולגדא, לכן אנו אומרים אם הנעבד מותר גם התקרובת מותר, ורק אם אם נתכוין לגדא דהר בלבד אז נאסר התקרובת)

טו] היוצא לנו מכל זה, דלשיטות הראשונים דתקרובת הר מותר אפילו אם נתכוין לעבדו, וכן פסק הרמ"א בהדיא בסי' קמ"ה סעי' ב [עיי"ש בש"ך וט"ז], פשוט דלא שייך כאן איסור תקרובת, ואף לשיטת הר"מ והרשב"א [והחמירו הב"ח והתבו"ש בסוף סי ד' ואולי גם המחבר כשיטה זו] מסתבר לומר שאין כאן תקרובת ע"ז, ואפילו אם ירצה כ"ת לחלוק על דברי ולומר שא"א להתיר מסברא, מ"מ אין כאן אלא ספק איסור תקרובת, ואם יהיה לנו עוד ספק הוי ס"ס ומותר לכתחילה.

ב) אם נחשוש שחלים כאן דיני תקרובת ע"ז, האם השערות נאסרות?

א] לא אאריך בהבאת דברי הסוגי' על כל שיטותיה, שהרי ודאי ידועים הם לכ"ת, רק אגש תיכף לגופו של ענין.

אף ששערות אדם אינם קרבים על גבי המזבח ואינם כעין פנים, וא"כ אפילו עשו מהם תקרובת הם מותרים, מ"מ יתכן שיאסרו שערות הללו מחמת ג' טעמים:

א. אם נחליט לומר שהם מתכוונים לעבוד את אלילם בעצם מעשה גזיזת השערות, ויש דרך לעבוד אותו אליל עם שערות, א"כ דינם כמו שבר מקל לפניה לשם עבודה שפסק המחבר שהמקל נאסר, אם הדרך לעובדה באותו דבר משום דהוי כעין זביחה.

ב. אפילו אם נאמר שאין הגילוח מעשה עבודה, ואין הם מתכוונים לעובדה בשעה זו, מ"מ אם הם מתכוונים להגיש את השערות כמנחה וקרבן לאליל, ולמטרה זו הם גוזזים אותם, דעת כמה ראשונים שאסור משום תקרובת, כמ"ש המאירי כאן וביבמות דף קג: לפרש איך שייך סנדל של תקרובת ע"ז - "שקצעה מתחילה לכך" וכן פירש הראב"ד דברי הגמ' נב. 'ותבעי לך כלים' דמיירי של תקרובת וכגון שהתיכן לכך [עיי' רמב"ן הנדמ"ח].

ג. אם באנו לחוש לדעת הב"י בשם הרמב"ם שאם נמצא במקום עבודתה הכל אסור, אפילו אינו קרב על המזבח, וכתב הש"ך בשם הב"ח שכל בעל נפש יש לו להחמיר, א"כ לכאו' ה"ה בשערות הללו.

ב] אולם לפני שאברר אם שייך בענינו הני ג' טעמים מצד ההלכה, צריך לברר קודם מצד המציאות, וכמו ששמעתי מח"א לפרש דברי הגמ' סנהדרין ז ע"ב "דרש ר' יאשיה ואיתימא רב נחמן בר יצחק וכו' דינו לבקר משפט - אם ברור לך הדבר כבקר אמרהו וכו', ר' חייא בר אבא א"ר יונתן מהכא אמור לחכמה אחותי את - אם ברור לך הדבר כאחותך שהיא אסורה לך אומרהו" ולכאו' כפל הדרשות למה לי, אלא שבא ללמדנו ב' ענינים, קודם צריך לברר את המציאות כבוקר – שיהא ברור לך אם זה קורקבן או כבד כמו שברור לך אם עכשיו יום או לילה, ועל זה אמר דינו 'לבקר' משפט, ואח"כ כשכבר נתברר המציאות אז צריך לברר את ההלכה כ'אחותך' שהיא אסורה,

ולכן אציין קודם כמה עובדות מהשטח שעליהן אין חולק, [ולהבנת הדברים צרפתי בנספחים מס' 05, לקסיקון – אוצר מילים המופיע באתר הרשמי שלהם המפרש את כל המילים הקשות מסנסקריט וכדו' באנגלית, וכמה מהם הנחוצים לנו תורגמו ללשון עברי]

1. ישנה רשימה מפורטת (באתרים הרשמיים של הע"ז) של כל סדר העבודות אשר דרכם לעבוד בהם את הע"ז, ראה נספחים מס' 03,02,01, יש להם עבודה לזמר לפניה [עי' מאירי סנהדרין ס ע"ב שהמזמר לפני ע"ז חייב אפילו לא היתה דרך עבודתה בכך, מפני שהיא בכלל ארבע העבודות "שהזמר ממכשירי קרבן הוא" ועיי' צ"פ על הרמב"ם פ"ג ה"ג] - בכל יום בשלוש לפנות בוקר הם כבר מעוררים את האל השקוע בשינה בשיר עם פיוט חדש, [והם מפרסמים בכל יום את הפיוט היומי שאמרו], יש להם עבודה עם פרחים, ממתקים, חלב חמוץ וכו' וכו', מגישים לו ארוחות כמה פעמים, עורכים לו נישואים, וכל מיני טקסים של ליצנות אשר כל אדם נורמלי היה מתבייש בהם, חלק מהם נעשים בכל יום ויש מיוחדים לימי השבוע או השנה, אך בין כל מיני שגעונות הללו לא מוזכר שום פולחן של הגשת או הקרבת שערות לפני האליל, גם עצם גילוח השער לא מוזכר בין הפולחנים של האליל.

[יצוין, שיש כמה אתרים: 1. של אנשי הע"ז עצמה, 2. של ארגון המקדשים בטירופטי, 3. של ארגון הינדים ב'הונג קונג', 4. של ארגון הינדים מ'דלהי', - שני האחרונים ללא מטרה רווחית, רק מקור מידע לצליינים (-הכתובת בנספח מס' 12), הסגנון ביניהם שונה, אבל המידע מדויק, הם מוסרים רשימות מפורטות על כל העבודות עם "הסברים", לוח זמנים, מחירי הכרטיסים להכנס לראות את העבודות וכו' וכו', חלק מהם צרפתי בנספחים, אבל אין באפשרותי לצרף ולתרגם הכל, ואם כ"ת מסתפק בדבר יכול לבדוק בעצמו, אך ברור שמה שהרב דונער שליט"א אומר שהכומרים מסתירים משהו מפני הבושה, במחכ"ת זה לא נכון כלל]

2. לעומת זה יש שם רשימה אחרת המפרטת כל הנדרים אשר נוהגים עולי הרגל לקבל על עצמם ולקיים, ראה נספח 04, הטיפוס ברגל על ההר הוא קיום נדר, וכן ה'אנגאפראדאקשינאם' (Angapradakshinam) שפירושו להשתטח על הקרקע ולהתגלגל סביב המקדש תוך הזכרת שם האל, עוד יש להם מנהג לנדור לתת כמשקל האדם מטבעות, וכמובן בראש הרשימה מופיע הנדר של גילוח הראש, ואעתיק את התרגום מן המקור באנגלית:

מטרת גילוח הראש (גילוח הראש עבור האל) היא להפגין שהוא/היא מבטל/ת לחלוטין את האגו שלו/שלה בפני רגלי האל. עולי רגל יכולים לבצע את גילוח ראשיהם בקלייאנה קאטה (Kalyana katta) (מול מתחם האנאנדאנאם Annanadanam). קיימים שבעה עשר מרכזי משנה לגילוח הראש. עולי הרגל יכולים לבקש גם לגלח את ראשם בקוטג׳ים בהם הם שוהים.

[וראה גם נספח 06 תיאור יותר מפורט על השירות של הגילוח, שם הוא גם מזכיר 16 מיני 'קלייאנה קאטס' עם מיקומם המדויק. וראה להלן פירוש המילים: 'קלייאנה קאטה'.]

עוד מנהג של נדר מופיע ברשימה ואני מצטט את התרגום:

״נילובודופידי (Niluvudopidi) הינו מנחה לאל הכוללת קישוטים, וכו׳ אותם לובש האדם בזמן שהוא נודר את הנדר, המטרה היא להקריב את רכוש האדם לאל, בהתאם לפילוסופיה ״כל מה שהוא שלי שייך לאל״.

יש להעיר שבתיאור המנהג להתגולל על הקרקע הם מציינים בפירוש שמזכירים שם האליל בשעת מעשה, ואילו לגבי גילוח הראש לא מוזכר כלל שאומרים משהו בשעת הגילוח.
עוד יש להעיר, שאילו היה המנהג והמטרה של גילוח השערות במקורו, גם לשם תרומה, אז בוודאי היו מציינים גם את זאת, כשם שהם מסבירים את המנהג לתת את כל התכשיטים שנושאים עליהם בשעת הנדר.

3. יש גם דף הוראות לעולי הרגל ולמבקרים מה לעשות ומה לא לעשות, נא לעיין בנספח מס' 08, בין ההוראות אנו מוצאים: חיוב טבילה במים הקד(ו)שים שלהם וכו' וכו', ללבוש בגדים נקיים וכו', לא לירוק במקדש וכו' וכו'

גילוח השער לא מוזכר כלל שם, לא כחובה ואפילו לא כהמלצה.

4. למעשה באים שם בין שלושים לחמישים אלף איש בכל יום, ורובם לא מתגלחים כלל, רק אלו שקיבלו עליהם את הנדר לגלח, [יש להעיר, דלכאורה אם היה הגילוח מדרכי עבודתה, היו לכה"פ רובם מתגלחים] והמטרה העיקרית שלשמה באים כולם הוא ה'דארשען' (מילה משפת 'סנסקריט' ומשמעותה באנגלית – Darshan - Viewing the idol of the Lord ובתרגום חפשי

- צפייה בפסל האל. ראה בנספחים), ועל זה הם ממתינים שם שעות ארוכות כדי לזכות לרגע של צפיה ולהתפלל, וגם לתת תרומה לתוך שקי ה"הונדי" לצורך אחזקת המקום, ובזה הם מקיימים את חובת עליה לרגל שיש להם לפי האמונה ההינדית.

5. כלי ה"הונדי" אינו עבודה זרה כלל, המילה "הונדי" הוא משפת הסנסקריט ופירושו – 'לגבות/ גוביינא' – וכך הוא תרגומו במילון אנגלי: "Hundi" comes from a Sanskrit root meaning "to **collect**" ובמילון שלהם הם מפרשים אותו:

Hundi - Receptacle for depositing offerings (in cash and kind) for the Lord

ובתרגום חפשי: הונדי - כלי לאחסון תרומות (במזומן ובדומה לו) עבור האל (ראה בנספח 05).אף אחד אינו משתחווה לפני כלי זה ולא מתפלל לפניו, והוא כמו (להבדיל אאא"פ) כלי שרת שמקדש מה שנותנים בתוכו, או ליתר דיוק כמו שלש קופות שהיו במקדש, וודאי הם מתייחסים אליו כאל כלי קדוש, (ואולי גם מייחסים אליו כוחות, [והוא (להבדיל אאא"פ) כמו שמצינו מקלו של אלישע וכדו']), אבל אין מייחסים אליו שום אלהות, [ובעידן המודרני שלנו יש להם גם "הונדי נעט" שאפשר לתרום דרך האונטערנעט מכל העולם] וזה פשוט וברור, [גם בכל בתי תיפלה של ההינדים יש קופה קטנה שנקרא 'הונדי' בשביל התרומות, ראה תמונה בנספח מס' 07 וראה להלן בקשר לתרגום הטקסט].

6. גם ה"הונדי" במתחם הע"ז עצמו, אינו עומד כלל לפני הפסל, ראה בנספח 10 'מפה' של כל המתחם מתוך האתר הרשמי שלהם, עם מיקומה המדויק של ה"הונדי" ב'חצר', בצידו הימיני של בנין מקדש הפסל.
המתחם הוא שטח (-חצר) גדול מלא עם בניני מק(ד)שים קטנים וגדולים, ובחצר לפנים מחצר נמצא בנין מוזהב בו יש שלש אולמות זו לפנים מזו, ואחרי זה חדר רביעי הנקרא עפ"ל 'קו(ד)ש הק(ד)שים' (Sanctum Sanctorum) בו שוכן פסל האל [ראה מפה], <u>עולי הרגל אינם מורשים להכנס לחדר זה</u> רק מסתכלים מאולם החיצון שנקרא: Sayana Mandapam, וזכות הכניסה שמורה רק לכוהנים שלהם לצרכי העבודות, ראה בנספח 09.

כל הדברים שמכניסים הצליינים לתוך שקי ה"הונדי" העומד בחוץ בחצר הפנימי, <u>לא מוכנסים פנימה לפני האליל כלל</u>, אלא הכוהנים לוקחים את השקים המלאים וסופרים את תכולתם ומעריכים את שווים, ובכל יום ויום יש סדר עבודה מיוחדת שבאמצעו עומד כוהן רואה חשבון ומכריז לפני האליל סכום ההכנסה של אוסף ה"הונדי" מיום האתמול, (ראה בנספחים מס' 02 ו 03 סדר עבודה הנקרא: Kolu / Koluvu)

ברור איפה, שהמטרה שלמענה נותנים הצליינים את הדברים ב"הונדי", [בין אם הם יקרי ערך בין אם הם שערות וכדו'], הוא כדי שימכרו אותם וישתמשו בכסף לצרכי אחזקת המקום, וכל אחד שבא לשם יודע זאת, ועל כוונה זו הוא נותן את <u>תרומתו</u>, וחוק קבוע הוא להם שכל מה שניתן בתוך ה"הונדי" נעשה מיד רכושו של האל. (יש סיפור מתאריך 2001/11/10 על ילד שובב שהשתחל לאחד השקים שם, והכוהנים שיכנעו את ההורים להשאיר בידיהם את הילד כדי לגדלו, מאחר שנעשה רכוש האל, אכן השגעון הוא שם מעל ומעבר)

7. הם משתמשים במילה האנגלית אפערונ"ג - offering לכל הדברים שהם נותנים לאליל, הנה כמה דוגמאות:

הנדר הנ"ל לתת את התכשיטים שהיה לבוש בהם בשעת הנדר -

Niluvudopidi is **<u>offering</u>** to the Lord the ornaments…

הנדר 'טולבאהראם' לתת משקל האדם במטבעות או בפריטים אחרים כסוכר, ממתקים וכדו' -

Tulabharam is **offering** one's weight in coins or other items…

ההוראה שלהם - הניחו את התרומה שלכם אך ורק ב"הונדי"

Do deposit your **offerings** in the hundi only.

מקום גילוח השער נקרא קאלייאנה קאטה - Kalyana Katta ובמילון הרשמי שלהם (נספח מס' 05) הם מפרשים את המילים האלו כדלהלן: Kalyana Katta - Place where devotees have their hair cut as an **offering** to the Lord

ובתרגום חפשי: קאלייאנה קאטה - מקום בו החסידים מגלחים את שערם כמנחה לאל (ראה נספח 05).

אמנם כל מילון שמתרגם מאנגלית ללה"ק, מביא לתרגום המילה "אפערונ"ג - **offering**" כמה אפשרויות והן: קרבן, מנחה, תרומה, מתנה, נדבה. וא"כ הרי כל האופציות פתוחות, ואם נרצה לתרגם את מילת ה'פועל' (Verb –) "**offer**" נקבל את האפשרויות הבאות: להציע, להציע מחיר, להגיש, להביע [תודה וכו'], להעלות קרבן.

עוד צריך לדעת כי ההבדל המשמעותי בין 'תרומה' ל'קרבן' קיים רק בתודעתנו, בתודעת ההודים אין שום הבחנה בין אם מה שנותן נקרא קרבן או תרומה, מוחו אינו קולט כלל את הפשעטלי"ך שלנו, הוא יודע רק שנותן מרכושו לאליל וזה המטרה שלו, מצבו ההלכתי של הדבר הניתן לא מעניין אותו, ולכן כבר הקדמנו לעיל שאי אפשר לקבוע שום הלכה על סמך משמעות המילים לבד, ומה גם שהם רק תרגום ולא שפת המקור.
הוא הדבר בתרגום המילה: **sacrifice** אפשר לתרגמו - 'קרבן' אך גם אפשר לתרגמו – 'הקרבה' (עצמית), ולפעמים כוונת המילה באנגלית הוא – 'ויתור' או 'הפסד'.

ולענ"ד צריך להתמקד על הרקע, הבסיס, והמטרה של מעשים אלו, עיקרי הדת ומנהגי המקום ואנשיה, וכשיש כל התמונה לפנינו נוכל להחליט (בוודאות או נישאר בספק) באיזה קטגוריה כל פעולה שלהם נכנסת, ולענינו נראה להמשיל מילה זו – 'אפערונ"ג' (**offering**) למילה הארמית – 'חמרא' שהכלל ידוע: אם היא עומדת במרתף אזי פירושה – יין, ואם היא עומדת באורווה אזי פירושה – חמור. וכמו כן המילה: 'אפערונ"ג' – אם מדובר בדברים שהולכים מיד להמכר, והמטרה הוא להרבות רכוש האל, אזי פירושה ההלכתי – תרומה ונדבה, ואם מדובר בארוחות המזון, פרחים וכדו' שמוצעים לפני האל אזי פירושה ההלכתי – קרבן ומנחה.[וראה להלן דברי הרשב"א המבארים היטב ענין זה]

8. ואם כב"ת חוכך עדיין בדבריי, אעתיק כאן קטע מספר הינדי "Loving Ganesha" פרק 12 [הספר מתאר בפרוטרוט את כל סוגי העבודות ומנהגיהם של ההינדים,] הטקסט והתמונה בנספח מס' 07 וכאן אני מעתיק את התרגום, עם המילים הנחוצים באנגלית:

הונדי (HUNDI), תיבת המנחה (- OFFERING) של המקדש

במקדש ההינדו קיימת תמיד תיבה קטנה או גדולה בה יכולים המאמינים להקריב מנחה (- sacrifice) להנצחת המקדש ועבודת הצדקה שלו. במידה ותפילותינו נענות, הרי שהאל הפגין לנו את חסדו ואנו חפצים לתמוך בביתו

על האדמה, אנו שמים כסף או דברי ערך אחרים, כתכשיטים, זהב וכסף בתוך ההונדי. במקדשים רבים, התרומות (- the donations) נספרות לפני האלוהות מדי ערב.

על מנת לתמוך בכמרים ובמשפחותיהם, אנו שמים תרומה נפרדת ובדרך כלל קטנה יותר, הנקראת 'דקשינה' על מגש המנחה, עטופה לפי המסורת בעלה 'בטל ' (- פלפל הודו) .

בשום לב, יש בקטע זו שלש מילים שונים המתארים את המנהג של נתינת דברים לתוך ההונדי, בכותרת הוא קורא את זה - Offering אח"כ כתוב - sacrifice שלכאו' משמעו - 'קרבן' ולבסוף הוא מסיים שסופרים - the donations שמשמעו בוודאי - 'תרומות'. ונשאלת השאלה האם זה תרומה או קרבן?

אמנם ההסבר הוא פשוט כאמור, שההבחנה בין קרבן לתרומה קיים רק בתודעתנו מאחר שאצלנו יש הבדל הלכתי בין תרומה לקרבן, בתודעת ההודים אין הבחנה זו, וא"כ אין המילים שפת המעשה שלו, וכש"כ שהתרגום משפה לשפה אינו יכול לבטא בדיוק מה משמעו של פעולה זו או אחרת, ורק ע"י הרקע והמטרה וכדו' אנו יכולים לשפוט את פעולותיהם, וכאן שהם אומרים בפירוש שהמטרה הוא: "לתמוך בביתו [של האל] על האדמה," ולכן הם "שמים כסף או דברי ערך אחרים, כתכשיטים, זהב וכסף בתוך ההונדי" ברור מעל כל ספק שהפירוש ההלכתי למעשיהם הוא 'תרומה' ולא 'קרבן'.

ויש להעיר שהמנהג המוזכר בקטע זו "התרומות נספרות לפני האלוהות (- הפסל) מדי ערב" תואם מה שהבאנו לעיל שאחד הכומרים מכריז בכל יום לפני האליל בטירופטי סכום ההכנסה של אוסף ה"הונדי" מיום האתמול, עוד יש לציין את משמעות המילים: "לתמוך בביתו על האדמה" שאין כוונתם להקריב לפסל עצמו, אלא ל'אל' הדמיוני שאינו במציאות וכמו שבררנו בתחילת דברינו.

9. למעשה, אנו רואים שעיקר העבודות נעשות לפני הפסל ממש, ורק ע"י כוהניהם כשעולי הרגל מורשים רק לראות, והמטרה של העליה לרגל הוא לראות, להתפלל,להודות, לקיים נדרים, וגם לתרום, והגילוח הוא אחד מן הנדרים אשר הם רגילים לקיים שם, [אולם יש להם עבודה הנקרא 'יאגא/יגנא' (Yaga/Yagna) ופירושו לפי המילון שלהם – פולחן ודי במסגרתו מוגשים לאל מספר פריטים באמצעות אש קדושה.(ראה בנספח 05), וזה כולם יכולים לקיים, ויש מתקני מתכת בחצר בתוך המתחם של הע"ז שבוער עליהם אש והצליינים משליכים לתוכה פירות וכדו', אבל חוץ מזה אין שום עבודה רשמית לצליינים].

עוד נתברר [ועוד יתברר להלן] כשמש בצהרים שתיבת ההונדי אינו אלא קופה של תרומות, ואינו עומד כלל לפני הפסל. [השליח מר אמיר הי"ו התרכז בעיקר בענין הגילוח עצמו, (ראה הפרוטוקול שלו נספח 16) ולכן טעה בהבנת פשר כלי ההונדי ומיקומו,]

ועתה נעבור לצד ההלכתי:

ג] מכל החומר אשר לפנינו ובנספחים עד כאן, מתבהר שיש לנו לברר שתי נקודות:

א. מה דינה של פעולה שמקיימים מחמת נדר? האם היא נחשב לעבודה והיא מדרכי עבודתה או לא? שהרי הטיפוס על ההר ברגל [שהוא אחד הנדרים שרובם עושים] לכאו' לא נחשב לעבודה, וא"כ גם שאר הנדרים דינם כן, [וגבי הגילוח יש לעיין עוד, שהרי אפילו אם נאמר שאין הגילוח בשביל הכנעה אלא במטרה לתת את השער מנחה לאליל, מ"מ הנדר הוא על נתינת השער ולא על עצם פעולת הגילוח, וכמו במנהג הנדר שלהם לתת את משקל הילד במטבעות, שברור שפעולת השקילה אינו נחשב לעבודה אף אם נעשה במתחם הע"ז, ראה מפה.]

ב. האם שייך בכלל לקרוא על הדברים שמניחים בתוך ה"הונדי" שם תקרובת?

ד] אתחיל עם הנקודה השניה, ואעתיק לשון הרשב"א (נא:) שמאיר לנו את העינים בענין זה וכך לשונו "מצא בראשו מעות כסות וכלים הרי אלו מותרין וכו' ואומר רבינו הרב נ"ר דהיינו טעמא דמתני' דשרי הני אפי' למאן דאמר דאבני מרקוליס אסורין מדין תקרובת ולא בעינן זריקה המשתברת, משום דמעות וכסות וכלים אינם בכלל תקרובת ואע"פ שדרכה בכך, שאינה נקרא תקרובת אלא דבר שאוחזין בחוקי הע"ז שלהן שהיא חפצה בכך בזריקתן לפניה או בהעמדתן לפניה, כגון אבני המרקוליס שהיא חפצה בתקרובת זריקת האבנים, ולפיכך היינו סבורים לומר שאע"פ שאינן תקרובת המשתברת יאסר כיון שיש כאן תקרובת הע"ז מיהא, אבל הכלים והמעות אינם תקרובת שתהא הע"ז חפצה בגופן של מעות ושל כלים אלא שהמעות הן נדרים ונדבות ליקח מהם צרכי ע"ז, ומשום נדר ע"ז אינם נאסרים לפי שאין הקדש לע"ז" עכ"ל

ולפי זה ברור ופשוט שאם באנו לדון על השערות שיאסרו מדין תקרובת שהתיכן מתחילה לכך, או משום דעת הרמב"ם שהביא הש"ך, הרי השערות הללו היתר גמור, שהרי נתונים המה בשביל שימכרו ויפלו דמיהם לצרכי ע"ז, ויוכל הכוהן להכריז בפני האל אשר לא שומע, כמה נתרבה רכושו, וא"כ הם נדרים ונדבות ממש ומותרים לפי שאין הקדש לע"ז, ואינם תקרובת כלל וגם לא נוי, ואפילו אם הם אומרים שהם נודרים ונותנים את השער מנחה וקרבן לאליל, מ"מ אין השער סוג של קרבן שהע"ז חפץ בגוף הדבר עצמו כמו הפרחים ושאר השטויות שמגישים בכל יום לפני הפסל, אלא סוג קרבן של קדושת דמים, שמאחר שהם נותנים זאת בתוך ה"הונדי" ביחד עם כל הדברים העומדים למכירה, ולא מוגשים בפני הפסל כלל, הרי הדברים מוכיחים שאינם אלא לשם דמים, וכבר הוכחנו שאין המילים שהם אומרים באנגלית ביטוי מדויק למה שהם עושים ומכוונים, [ובאופן זה מותר גם לפי דעת המאירי דף נ ע"א שפירש שמעות יכולין להיות תקרובת עיי"ש, מ"מ לא מיירי אלא במונחים על הפסל ממש שלפי שעה מתרצה בהנחתם לפניה, משא"כ כאן הם הולכים מיד למכירה. (ברם דברי המאירי צ"ב, איך יפרש המ"ד דלא בעי כעין פנים דברי המשנה)] ובלאו הכי א"א לאסור מחמת שיטת הראב"ד או משום דעת הרמב"ם כאשר יתבאר לקמן אות יא, ואות יב.

ה] נשאר לנו לברר את הנקודה השניה והיא העיקרית, האם עצם פעולת הגילוח מעשה עבודה הוא כמו שבר לפניה מקל או לא, וכבר דשו בה רבים לברר לאיזה מטרה הם מגלחים, וסברות נאמרו לכאן ולכאן, ולהלן נראה להיכן הדבר נוטה.

אולם אפילו אם נאמר שמטרת הגילוח הוא להגיש את השער כמנחה לאליל, עדיין הספק במקומה עומדה, שהרי ברור שלא כל פעולה לשם ע"ז נחשב למעשה עבודה, וניקח לדוגמא את הנרות שמדליקים הנוצרים לפני הע"ז, שרוב הראשונים ס"ל שאינם אלא נוי ע"ז ואף התוס' והרמב"ן (דף נ.) מסתפקים אם הם תקרובת או נוי, ולכאו' הרי כשמדליקים אותם הם וודאי מכוונים לשם ע"ז ושמעתי שגם אומרים דברי תיפלה בשעת הדלקתם, וא"כ למה לא יהא וודאי תקרובת, אלא ע"כ צריך לומר שאם עצם הפעולה אינה מעשה עבודה לפי התקנון של הע"ז, לא מעלה ולא מוריד מה שמכוין או מה שאומר בשעת מעשה לשם הע"ז, וכאן הנרות אפשר שלא נתקנו אלא לנוי.

וכן מצינו [להבדיל אאא"פ] בבית עולמים שלא כל פעולה נחשב למעשה עבודה, הדלקה לאו עבודה הוא (יומא כד:) אף שבוודאי היו בה כוונות גבוה מעל גבוה, וכן הרבה פעולות אינן אלא הכשר עבודה, ולמשל - עקידת הקרבן תמיד, וודאי הכשר עבודה היא ואף שהיו בה כוונות 'להזכיר עקידת יצחק', ושנינו "וכך הייתה עקידתו - ראשו לדרום, ופניו למערב" (תמיד פ"ד מ"א), הרי אף שיש כוונות ודינים איך הפעולה צריך להעשות, מ"מ אינן הופכות אותו למעשה עבודה, וא"כ מנלן לומר בנידון דידן שאין הגילוח 'הכשר והכנה' כדי שיוכלו אח"כ לתת את השער לע"ז אלא עבודה ממש?, ועיי' באור

שמח פ"ג ה"ד שמסביר שיטת הרמב"ם למה שחט לה חגב פטור, משום שאינה אלא הכנה להקטירו, ואינו דומה לשבירת מקל שהוא גמר הדבר עיי"ש, וא"כ הכא נמי יש מקום לומר שאין הגילוח אלא הכנה.

עוד מצינו לגבי ע"ז (סנהדרין ס:) שהמגפף והמנשק והמכבד והמרבץ והמרחץ והסך והמלביש והמנעיל אינו עובר אלא בלא תעשה אם אין זה דרך עבודתה, הרי לפנינו שאף שכל הגויים עושים דברים אלו לע"ז שלהם, מ"מ אם אין עבודתה בכך אינו חייב שאין הפעולה נחשב למעשה עבודה.
ועוד אני שואל למה כתב הרמב"ם (פ"ג ה"ב והבאתי דבריו לעיל) "עבודות הרבה קבעו עובדי עבודה זרה, לכל צלם וצלם ולכל צורה וצורה וכו' והרבה עבודות כגון אלו, תיקנו לשאר צלמים וכו' ומפני זה העניין, צריכין בית דין לידע דרכי העבודות, שאין סוקלין עובד עבודה זרה, עד שיידעו שזו היא דרך עבודתה" ולכאו' מה נפק"מ לדידן איזה עבודות קבעו ותיקנו, ולמה צריכים ב"ד ללמוד אותם, נשלחה שליח אחד לראות מה הם עושים, ואם יעשה יהודי ח"ו כמותם יתחייב מיתה, אלא על כרחך שישנן פעולות שהם רק מנהגים בעלמא, לנוי, לשם הכנעה, או לאיזה מטרה אחרת, וישנן פעולות שהם הכשר והכנה לעבודה, ויש פעולות שהם עבודה ממש, ופשוט שרק המלומדים שביניהם יכולים לברר לנו מה קבעו לעבודה ומה לא, וא"כ גם בענינו כל זמן שלא נוכיח בוודאות שעצם פעולת הגילוח מעשה עבודה הוא, הרי הוא לכל היותר ספק ותו לא.

ו] עוד צריך אני להעיר אחרי בקשת מחילה אלף פעמים מכבוד הרבנים הגאונים, שמה שרצו לדמות ענין גילוח זה ל'מעביר שערו לכמוש' אינו תואם את המציאות כלל, שהרי מה שפירשו חז"ל הני ג' עבודות – של פעור, מרקוליס, וכמוש, יותר משאר מיני ע"ז, הוא משום שג' ע"ז הללו עובדים אותם דרך בזיון, ולבל נטעה לומר שאם מכוונים לבזותה מותר כמסופר בגמ' (סנהדרין סד.) על יהודי שעשה מה שעשה לפעור, לכך אשמעינן שאפילו דרך בזיון חייב אם דרך עבודתה בכך.
אמנם ע"ז זו שאנו עוסקים בהלכותיה, דרכי עבודתה רחוקים הם מן דרך בזיון מן הקצה אל הקצה, כל כולו של הפסל משוקע בזהב ויהלומים, והם מכבדים אותה בכל מיני כבוד ומקשטים אותה תמיד בכל מיני יופי, והם מקפידים מאד שלא לנהוג בה דרך בזיון, ראה בדף ההוראות למבקרים נספח 08 ואני מצטט כמה קטעים מהתרגום: אין לירוק במקדש ואין להתנהג שם שלא כראוי. אל תענדו פרחים בטירומלה, כל הפרחים נועדו לאל לבדו. אל תיכנס לחדר האל עירום וכו'. אל תשב כשאתה מפנה את גבך לאל. הקפידו על דומיה מוחלטת וכו' וכו' . ואינם מרשים להכנס כלל לחדר שהפסל בו, וא"כ הוא נגד ההגיון לומר שיש להם עבודה של דרך בזיון.
עוד איני מבין כלל הדמיון, שהרי כתב הרמב"ן בפ' יתרו (הנ"ל) שדורות הראשונים לא היו שוטים אלא רשעים גמורים עיי"ש, ועיי' במאירי (נ:) שמבאר מה היה ענין העבודה בזריקת אבן למרקוליס, שהיו האומות עובדים לאחד מארבע היסודות ועובדי מרקוליס היו עובדים ליסוד הארץ וכו' עיי"ש באריכות, וברור שענינים כאלו היו להם לעובדי פעור וכמוש, וא"כ איך נדמה מעשי ההינדים השוטים האלו, לעבודה הנבזית של כמוש.

[עוד יש לציין שבשנת תרכ"ב – 1868 גילה כומר גרמני ליד הכפר דיבאן שבעבר הירדן המזרחי מצבת זכרון [- במה] שהקים מישע מלך מואב לכמוש אלוהיו, המצבה נמצאת כיום במוזיאון ה'לובר' (-בפאריס). על האבן מספר מישע על התקופה בה מואב היתה משועבדת לישראל בימי עמרי מלך ישראל, על ההשתחררות ממנה, על כיבושים שעשה מישע בישראל ועל מפעלי בניה (ביצור ומים) בארצו, ויש בה שמות מדויקים מאותה תקופה, הגילוי הרעיש אז את עולם הנוצרי בפרט ואת עולם המדע בכלל מאחר שהוכח להם אמיתות סיפורי התנ"ך, רבות נכתב על פרשה זו שהדהד אז בעולם, דומני

שאילו היה בזמננו עובדי אלילים המחזיקים במנהגיה של 'כמוש' היו בודאי איכשהו מאוזכרים בקשר לפרשה זו, אלא וודאי שע"ז זו ומנהגיה כבר חלפו ונעלמו מן העולם]

ז] ברם כאשר כבר הקדמנו, אם נרצה לברר ספק זה – אם הגילוח מעשה עבודה הוא או לא, צריך קודם לבחון את המציאות על כל צדדיה – אופני המנהג, שרשיו וטעמיו,

אופני המנהג הם ג': יש שמגלחים כל שערם בתער בלי להשאיר כלום, יש שגוזזים שערה אחת מכל ארבעה צדדי הראש ותו לא, ויש כאלו שרק מקצרים את שערם כשתי אצבעות.

והנני מצרף כאן כמה 4 מסמכים חשובים היכולים להבהיר לנו את הענין.

1) נספח מס' 13 הוא דו שיח של הינדים בענין הגילוח, [באתר שלהם יש מקום שבו יכולים המאמינים לשוחח בכתב ולהחליף ביניהם מכתבים, אין כאן חששו של הרב דונער שליט"א שמסתירים משהו מפני הבושה, והתאריך של המכתבים הוא עוד לפני שעוררו את הפרשה הזאת], הנושא המדובר הוא, אשה הינדית הולכת לטירופטי לקראת נישואיה ואין לה חשק להתגלח, ולכן היא מבקשת יעוץ בנושא הזה. כדאי לעיין בכל המסמך (באנגלית ובתרגומו) ולקבל תמונה ברורה, אולם אני מעתיק כאן כמה קטעים חשובים ממכתבים שונים:

- "מבחינת עולי-הרגל, גילוח השיער מיועד להעלות אותו כקורבן לאל. האדם מקריב את גאוותו ויהירותו (על ידי ויתור על השיער שלו) כדי לעמוד לפני האל ללא כל מכשול כזה."

- "כאשר הולכים אל tirupati (- טירופטי) אם אינך חפץ לגלח את ראשך, תוכל להסתפק בכך שתיתן שערה אחת מכל ארבעת הצדדים של ראשך."

- "אין זה מקובל לגבי נשים לגלח את ראשיהן כליל. די בקווצות קטנות מארבעת צידי הראש. רק נשים מעטות ביותר מגלחות את ראשן לגמרי ורובן הן כפריות. הן עושות כך על פי החלטתן האישית.

נאמר גם כי vaishnavites (- הסוגדים בעיקר ל 'וישנו') אינם צריכים לגלח את ראשם לגמרי. הנה לפניכם הסיבה לכך (מתוך מקור Sri Vaishnavite):

1. שיער הראש מושווה לתשוקות האין סופיות של הנפש לסוגיהן. אולם בתשוקות אין סופיות אלו נכללות גם השאיפות להתקרב אל האל. לכן אומרים ה- acharyas (- כומרים) שלנו שהתשוקות אינן כולן מזיקות לאדם, כל עוד הן כרוכות בתשוקה להתקרב אל האל. לציון הדבר, קושרים ה- sampradayic-vedics (- מלמדי כתבי הוודות) שלנו תמיד את רוב השיער שלהם בפקעת, כדי להזכיר שכל התשוקות כרוכות גם בתשוקה להתקרב אל האל.
2. בעת ביקור ב- divya kshetrams (- מקום האלהות) כגון Tirumala,(- טירומלה) חייב האדם להשיל מעליו את כל תשוקותיו, אולם אינו צריך להיפטר מן התשוקה אל קרבת האל Venkateswara (- שם האליל) כדי לציין זאת בעת הקרבת שיער הראש, יש לגלח את כל השיער כולל השפם (חלק חשוב ביותר המבטא את נטיית היהירות הגברית שאינה רצויה לפני ה- Purushottaman) ויש להשאיר ציצת sikha במקום אידיאלי (הנחשבת בתור

Brahmarandhram), כדי לציין שהתשוקה אל האל נותרה בעינה. ראש מגולח מכל השיער (mottai או bowdigundu) מציין שכל התשוקות, כולל התשוקה אל האל, סולקו כליל וזאת היא התאבדות."

• "בילדותי שנים אחדות בדרום הודו וגיליתי שהקרבת השיער לכל אל היא אחת הצורות של התמסרות האני/האגו לאל ...
בנפרד מבחינה זו, אם תחשבי כיצד תיראי לאחר שראשך יגולח הרי זה משהו בלתי צפוי... וכן גם, כפי שמקובל בעולם, גילוח הראש אינו שוחד שבעזרתו אפשר לקבל הטבות מאת האל ... זה עניין רוחני בלבד ..."

דומני שהעיון במסמך 'כולו' נותן תמונה די ברורה על ענין הגילוח, ולהבנת הדברים אני רוצה להוסיף כי בין ההינדים יש כמה כתות שונות, כל כת מעריץ 'אל' אחר ממשפחת ה'אלים' ההינדיים כעיקרי, ולפעמים יש הבדלים קטנים במנהגיהם, וזוהי אחת הסיבות שיש מגלחים לגמרי ויש שמסתפקים בקווצות קטנות מארבעת צידי הראש, אולם הכוונה זהה בשני המנהגים, כמו שמבאר כותב המכתב מתוך המקורות שלהם,
עוד יש לציין שאף שאחד הכותבים כותב: "גילוח השיער מיועד להעלות אותו כקורבן לאל" מ"מ הוא ממשיך ומסביר: "האדם מקריב את גאוותו ויהירותו (על ידי ויתור על השיער שלו) כדי לעמוד לפני האל ללא כל מכשול כזה". זאת אומרת שגם אם הם אומרים את המלה 'קרבן' צריך להבין את כוונת ומשמעות המילה כאשר כבר אמרתי ושניתי.

2) נספח מס' 14 הוא פרק מספר מחקר שערך ד"ר K. Jamanadas בשנת 1991 בו הוא רוצה להוכיח שהמקדש בטירופטי הוא במקורו בודהיסטי וההינדים השתלטו עליו (כמו [להבדיל אאא"פ] הערבים שהשתלטו על הר הבית)
הספר הוא 30 פרקים ופרק 26 הוא מייחד למנהג המוזר של גילוח הראש, שבו הוא מוכיח בבירור שהגילוח נוגד את דת ההינדו ומקורו מן הבודהיסטים וא"כ יש לו עוד הוכחה שהמקום היה בתחילה מקדש בודהיסטי.

מאד רצוי לעיין היטב בכל הטקסט (באנגלית ובתרגומו), כי מבין השורות שלו אנו למדין הרבה לענינו והרי כמה קטעים:

• "בכתבים (Angiras 163, .I Apastamba smrti 33-34, IV Brahdyama 16, IX Vradha-Harita 386, Parasara IX 54-55, Yama 54-55,) נקבע בכולם שבמקרה של נשים נשואות שבעליהן בחיים, וכן במקרה של עלמות שאינן נשואות יש לאסוף את שערן ולגזור ממנו רק ברוחב של שתי אצבעות. במקרה של אלמנות ונזירים, יש לגלח את כל הראש."

• **<u>"יש גם לציין שאופן עבודת צלם 'וישנו' מתואר באופן פופולרי בתור Shodas Upachar. אלו הן 16 דרכים שבהן יש לעבוד את צלם 'וישנו'. יש לציין שטקס mundana, כלומר גילוח הראש, אינו נכלל ביניהם."</u>**

העיון במסמך נותן מסקנה חד משמעית, שאף אם כיום נוהגים הצליינים לגלח שערם כמנחה לאליל, מ"מ אין שום סיבה והצדקה להגיד שעצם פעולת הגילוח הוא מעשה עבודה, כי מאחר שזה לא במקורו מנהג הינדי אלא נשתרבב מהבודהיסטים, ואצל הבודהיסטים ברור מעל כל ספק שזה רק לשם הכנעה, א"כ סביר מאד שגם אצל ההינדים אין הגילוח לשם עבודה, שהרי לא מופיע עבודה כזו בספריהם.

3) נספח מס' 15 הוא כתבת מחקר של העתון - The Tennessean מ'נאשוויל' [בירת מדינת טנסי בארה"ב], המחקר הוא מאד אובייקטיבי, מתאריך 03/09/03 ועוסקת בעיקר בשערות הנמכרות שמה ב'טנסי' והוא עדות חיה עם תמונות, מנכרי מסיח לפי תומו, ואין ספק באמינות הדברים, [נא לעיין בכל המסמך באנגלית ובתרגומו], העיתונאי/ים נוכח/ים בשעה שהאשה הכפרית 'רתאמה' מתגלחת באחד מן המיני 'קלייאנה קאטס' והנה כמה קטעים:

• "החלק היפה ביותר של הגוף הוא השיער," אומר P.K. Krishnaiah, המנהל הכללי של המקדש. "בזאת מוותר האדם על אנוכיותו ומתמסר לאל. זהו מעשה ראוי מבחינה רוחנית לוותר על היופי הארצי." "

• "האם ידוע לה שבקירוב באותו זמן שהתחילה להקריב את שערה לאל, החל המקדש למכור במכירה פומבית את מנחת השיער שבסופו של דבר נקנתה על ידי נשים בקצהו השני של העולם?

לאן שלא הולך השיער, משיבה רתאמה במנוד ראש, הוא מגיע גם אל האל." [כלומר האל הנמצא בכל מקום לפי אמונתה יודע שויתרה על היופי למענו]

• "הספר עוסק בכך כבר 40 שנה ועובד מהר. עד מהרה הוא מסיים את מלאכתו בכל הגברים מן הכפר שלאחר מעשה מפטפטים, צוחקים ומחליקים על ראשיהם הקירחים.

רתאמה מכסה את כתפיה ברדיד, מרימה את שערה השחור הפזור מעליו ויושבת בישיבה מזרחית לפני הספר. היא מרכינה את ראשה, אך לא בתפילה או בהכנעה, אלא כדי לחשוף את השיער שעל עורפה ללהב התער הישר שבידו.

האישה המטאטאת את הגן ומוכר הקטורת השכן נכנסים לשוחח עם הספר תוך כדי ביצוע מלאכתו."

4) נספח מס' 16 הוא הפרוטוקול שכתב השליח בי"ד מר אמיר הי"ו בהיותו עם אשתו יעל תחי' בטירומלה, ואח"כ העיד בפני הבי"ד, הפרוטוקול הוא בכת"י באנגלית וצרפנו תרגום חפשי בלה"ק, חייבים לקרוא את כל הדו"ח, אולם אני מעתיק כמה קטעים מהתרגום:

• "האדם השני שחקרתי היה תלמיד במדראס שאמר דברים דומים, וקבע שהיות שרוב העולים לרגל הם אנשים פשוטים מאוד, אומרים להם הכוהנים שגילוח שיער הראש מיועד לזכות אותם בברכת האלים אולם בפועל נחשב השיער מכשול בפני הנפש, המונע ממנה מלעלות לרמה גבוהה יותר וזאת היא הסיבה האמיתית לגזירת השיער."

• "האדם השלישי ששאלתי היה גם הוא בטירופאטי, שם הוא בילה את כל חייו. בעבר היה איכר בעל נחלה, אך כיום הוא סוכן ביטוח, גם הוא איש מלומד, אשר נדמה שהוא יודע היטב כל מה ששייך לעניין.

הוא אומר שאין כל תפילות טקסיות מיוחדות הנאמרות לפני או בשעת גזירת השיער. כך הדבר משום שכל המתחם נחשב לקדוש ביותר ולפיכך אין צורך בפעולות נוספות בלוויית גזירת השיער. הוא אמר שהשיער לא נגזר בתוך המקדשים אלא מחוץ להם, לפני שהאנשים נכנסים לתוכם."

• "יעל כרגע נכנסה למבנה הראשי דרך כניסה צדדית ואיש לא עיכב אותה. היא תיארה את המקום כאולם ענק, בעל תקרה גבוהה, לאורך הקירות יושבים הספרים הממתינים לזרם בלתי פוסק של עובדי האל. הספרים גוזרים את השיער ללא הרף ללא כל תפילה מיוחדת."

• "לקראת חצות הלילה החלטתי להיכנס לשם בעצמי וכו' ..... החדר נורא. ספרים רובצים על הרצפה, אנשים רובצים לפניהם, גברים, נשים וילדים. ישבתי על ספסל באמצע והסתכלתי. לא נאמרו כל תפילות, עד כמה שיכולתי לשפוט, הילדים צרחו בפחד, הנשים צחקקו, הגברים היו שלווים."

אולם לעומת אלו מעיד הרב דונער שליט"א שהוא ראה כמה מתגלחים/ות שאמרו דברי תיפלה בשעת הגילוח, ומן הסתם יש אולי מיעוט שנוהגים כך, כמו כן אמר מר אמיר לפני הבי"ד שחלק מן האנשים ענו לו שחושבים או מזכירים שם האליל בשעת הגילוח, אולם כבר בררנו שאין האמירה פושט לנו את הספק אם עצם הגילוח נחשב למעשה עבודה או לא. [לגבי שאר הדברים שמעיד הרב דונער שליט"א, איני רוצה ח"ו לפגוע בכבודו, אבל דבריו מבוססים בעיקר על משמעות המילים לפי תרגום האנגלי, ולענ"ד לא הבין את הדברים לאשורם מפני שלא בירר את כל מנהגי הע"ז שלהם, וכבר הוכח בעליל שא"א לקבוע על סמך המילים בלבד].

ח] לאור כל האמור כאן ובנספחים, אין לי כל ספק שכל אופני התגלחת לא נתקנו ולא הונהגו כפולחן או כעבודה לאליל, וברור שאם היה בזה איזה ענין של פולחן לא היו מתביישים להזכיר זאת באתרים שלהם, כשם שהם לא מתביישים להרחיב שם את הדיבור על כל מיני פולחנים אווילים מעוררי צחוק אשר המה נוהגים לע"ז, אלא במקורו הונהג קבלת נדר זה וקיומו לשם ביטול והכנעה, כי <u>הסגפנות,הנזירות, וביטול האגו, תופס מקום מרכזי באמונה ההינדית</u>, וגם מנהג גזיזת כמה שערות על כוונה זו הותקן – להורות על הכנעת תשוקות האדם כמובא לעיל מתוך ספריהם, [שהרי לא יעלה על הדעת שהנוצרים יחליטו על איזה מנהג שלנו, מה הטעם שאנו נוהגים כן, ולמה א"כ אפשר לנו להחליט טעמי מנהגי ההינדים, היפך הכתוב בספריהם], אך במשך הזמן כאשר החלו למכור את השערות בממדים גדולים, ובפרט בזמננו שנעשו השערות שוה כסף ומקור הכנסה, בוודאי ניתוסף עוד כוונה לקיום נדר התגלחת – 'לשם תרומה', שהרי כל אחד מהבאים שם רוצה לתרום כמה שיותר לאליל, ולכן אף שהמלומדים והבני דעת שביניהם מקיימים נדר זה בשביל הכנעה, מ"מ בוודאי יש כאלו שמכוונים <u>גם</u> או <u>רק</u> בשביל תרומה, אך ברור שרובם עושים זאת מחמת מנהג אבותיהם בלי מחשבה כלל, וכבר נתברר שאפילו אם נותנים את השערות לשם תרומה אינם תקרובת ומותרות.

ט] [ואם מותר לי לומר את השערתי, כמדומני ששנים מהנדרים אשר הם נוהגים שם בבית הע"ז, הא' לתת את משקל האדם במטבעות או בפריטים אחרים אשר "נערך באופן כללי עבור ילדים" (ראה נספח 04), והב' לנדור לגדל את השער ולבוא שם לגלחו על ההר כשהם צריכים לישועה או בתור הודיה לשעבר (ראה נספחים), הם בשרשם חיקוי עלוב למה שנהגו אבותינו בזמן שביהמ"ק היה קיים [להבדיל אאא"פ], הא' מצינו בחז"ל: "מעשה בדואג בן יוסף שהניחו [אביו] בן קטן לאמו, בכל יום היתה אמו מודדתו בטפחים <u>ונותנת משקלו של זהב לבית המקדש</u> וכשגבר אויב טבחתו ואכלתו ועליה קונן ירמיה אם תאכלנה נשים פרים <u>עללי טפוחים</u>" (יומא לח:), עוד שנינו "האומר משקלי עלי נותן משקלו אם כסף כסף ואם זהב זהב מעשה באמה של ירמטיא שאמרה משקל בתי עלי וכו'" (ערכין יט.עיי"ש) והב', מצינו כשהיו צריכים לאיזה ישועה היו מקבלים עליהם נזירות כמו ששנינו במשנה (נזיר פ"ג מ"ו) "מעשה בהילני המלכה, שהלך בנה למלחמה, ואמרה אם יבוא

בני מן המלחמה בשלום, הריני נזירה שבע שנים" וכן היו מקבלים נזירות לשם הודיה, כדתנן (שם פ"ב מ"ז) "הריני נזיר כשיהיה לי בן" ופירשו התוס' דף יב: ד"ה הריני "פירוש הודאה ושבח להקב"ה שחנני וזיכני ונולד לי בן", גם אנו מוצאים שברניקי אחותו של אגריפס המלך קיבלה עליה נזירות לאחר שהתרפאה ממחלתה (יוסף בן מתתיהו,מלחמות היהודים ב,טו), חוץ מזה היה גם מנהג הנזירות נפוץ בכל שכבות העם, שהרי "חסידים הראשונים היו מתאוין להביא קרבן חטאת וכו' מה היו עושין עומדין ומתנדבין נזירות למקום" (נדרים י:), שמואל הנביא נזיר היה (נזיר פ"ט מ"ה), "אמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחד פעם אחת בא אדם אחד נזיר מן הדרום וכו' מיד עמדתי ונשקתיו על ראשו אמרתי לו בני כמוך ירבו נוזרי נזירות בישראל" (נדרים ט:), [ועיי' רבנו בחיי, נשא, גודל מעלת הנזיר], עוד מצינו בירושלמי (ברכות פ"ז ה"ב) "תני שלש מאות נזירין [- עניים שלא יכלו להביא קרבנותיהן] עלו בימי ר"ש בן שטח מאה וחמשים מצא להן פתח ומאה וחמשים לא מצא להן פתח, אתא גבי ינאי מלכא א"ל אית הכא תלת מאה נזירין בעיין תשע מאה קרבנין אלא יהב את פלגא מן דידך ואנא פלגא מן דידי", ועוד אמרו במשנה (נזיר פ"ה מ"ד) "כשעלו נזירים מן הגולה ומצאו בהמ"ק חרב אמר להם נחום המדי אילו הייתם יודעין שבהמ"ק חרב הייתם נוזרים", וא"כ פשוט שהנכרים שבאו לראות את ירושלים בתפארתה היו תמיד רואים הרבה נזירים עולים להר הבית ארוכי שער ויורדים מגולחי תער, והנהיגו כן בבית שיקוצם, ואין הדברים אלא השערה בעלמא, הרוצה יקרב והרוצה ירחק, (ועיי' בחינוך שתגלחת הנזיר הוא כדי שיכניע את עצמו), ומ"מ איך שלא יהיה יש סברא לומר, שכשם שגילוח הנזיר ושריפת שערו תחת הדוד לא היה מעשה עבודה ולא קרבן, כך אם אנו מוצאים [להבדיל אאא"פ] עובדי עכו"ם שיש להם מנהג נדר כעין זה [ועל רקע דומה], אין שום הכרח לומר שאצלם זה מדרכי עבודתה כל זמן שאין אנו יודעים זאת בוודאות, ומסתבר שהעברת השער לכמוש לא בוצע דוקא על ידי נדרים לשם הודיה].

י] אולם אפילו יחשוש כב"ת שמא יש כאלו שמכוונים לתת השערות קרבן ממש לאליל, ומכוונין בשעת הגילוח לשם עבודה, מ"מ כל זמן שלא נדע שכן דעת רוב המתגלחין אינו אלא ספק, וכדי לברר דעת הרוב אנו צריכים לשאול כשתי מליון אנשים מה הם מכוונין (ודומני שרובם צריכים קודם לילך ללמוד בישיבה כדי שיבינו את השאלה אם זה תרומה או קרבן והאם התגלחת הכשר עבודה או עבודה ממש), שהרי ברור שבדיני התורה 'אחוזים של סקרים' לא קובע כלום, וכיון שאינו אלא ספק, א"כ בצירוף הספק הנ"ל שמא דינם כשוחט להר, הרי יש כאן ס"ס ומותר לכתחילה, [ואפילו אם יאמר הרב דונער שליט"א שהוא משוכנע בוודאות שאותם אנשים ששאל הבינו היטב את השאלה, והם כנראה וודאי מכוונים לשם קרבן ממש מ"מ הם עצמם אינם אלא מיעוטא דמיעוטא, ולשפוט מהם על הכלל אי אפשר שהרי ברור שיש אנשים שחושבים לשם הכנעה או לשם תרומה, וא"כ אפילו יש לנו מיעוט וודאי, הרי הוא בטל מן התורה ברוב ואינם אסורים אלא מדרבנן ועם ספק הנ"ל אין כאן אלא ספקא דרבנן, ועוד יש לעיין שמאחר שלפי התקנון של הע"ז אין שום עבודה עם שערות כמבואר לעיל, א"כ אפילו אם יש מיעוט שטועים ומכוונין לעבדה עם גילוח השערות, אין השערות נאסרים כלל שהרי בעינן שיהא דרך לעבדה באותו דבר]

יא] עוד רוצה אני להוסיף כי לא שייך כלל לאסור את השערות הללו מחמת שיטת הראב"ד והמאירי, שאם חתכן לכתחילה לכך נאסרו משום תקרובת, שהרי מקור דבריהם הוא ממה שפירשו באופן זה דברי הגמרא (נ"א.) גבי פרכילי ענבים שאסורים משום שבצרן מתחילה לכך, אמנם רש"י שם פירש שמיירי שנתכוון לעובדה באותה בצירה וכן ס"ל להרמב"ן, וכן משמע מהרשב"א שמפרש: "כלומר שיש בחוקיהם לבצרן מתחילה לכך" וחוזר הוא על דבריו להלכה גבי ככרות וז"ל: "ואם לשו עיסה וחזרו בהן מותרת דאין הקדש לע"ז, וגם משום שלשו [-ששברו] אותה לע"ז אינה נאסרת לפי שאין בחוקי הע"ז ללוש אותה לשמה אלא לוקחים אותה מן השוק ומביאין, אבל אותם אובליאש שהוא לחם אונן שלהם, לחם מגואל הוא ואסור משעת לישה דהוי כעין זביחה אע"פ שאינו משתבר לפני הע"ז, שהרי השוחט לשם הרים הרי הוא זבחי מתים אע"פ

שאינו לפני הע"ז" מבואר בדבריו דרק בלחם אונן שצריך לפי חוקי הע"ז ללוש אותם לשמה והשבירה הוא מחוקי הע"ז אז נחשב לעבודה ונאסר מחמת תקרובת, אבל אם השבירה אינה מחוקי הע"ז אפילו אם לש את העיסה כדי להקריבה לע"ז אינה נאסרת, ורק אח"כ בשעת ההקרבה הן נאסרות משום שכרות הוי כעין פנים אבל לא מחמת השבירה, ומשמע בפירוש שחולק על הראב"ד, [וכן משמע מדינא דסנדל של תקרובת (יבמות קג:) שרוב הראשונים פירשו שנעשה מעור בהמה שהקריבוה לע"ז דלא כהמאירי וכן המ"מ (בהל' יבום פ"ד ה"כ) וע"ע כפות תמרים סוכה דף לא ע"ב ובאבה"ע הל' יבום סי' קסט בבית שמואל ס"ק כג]

והנה הלכה זו "שבצרן מתחילה לכך" השמיטוהו הרמב"ם הטור והשו"ע ולא נזכר בדבריהם לא מיניה ולא מקצתיה, וכבר תמה על זה הרמ"ך והביאו הכ"מ (פ"ז הלכה טז) למה השמיטו הרמב"ם, ועיין במרכבת המשנה (שם) שתירץ דהרמב"ם היה לו דרך אחר בפי' דברי הגמרא 'שבצרן מתחילה לכך' דמיירי לענין משמשי ע"ז ולא לענין תקרובת עיי"ש.

ופשוט הוא דהיינו טעמא דהטור והשו"ע דלא כתבוה, או משום דסבירא להו כרש"י דהגמרא מיירי בעובדה בשעת בצירה ואם כן אין כאן דין חדש והוא נכלל בדינא דשבר לפניה מקל או משום איזה טעם אחר השמיטוה, אולם ברור דאי הוי סבירא ליה להמחבר והרמ"א דבאופן זה נעשה תקרובת אפילו בדבר שאינו כעין פנים לא היה משמיטים אותה, ואדרבא משמע בדבריהם דרק על ב' אופנים שייך תקרובת - כעין פנים, או בשבר לפניה מקל דרך 'עבודה'.

ומ"מ איך שלא יהיה הרי הכלל הוא שא"א להורות לחומרא מחמת דעה שלא הוזכר בשו"ע, ואעתיק את לשונו של הגאון בעל חבצלת השרון ז"ל בתשובות או"ח סימן י"ב: **"וידוע מכבר דלדעה דלא הובאה בשו"ע לא חיישינן לה כלל"**

יב] ועוד אני רוצה להעיר על מה שחששו כאן לדעת הב"י בשם הרמב"ם, שהביאוהו הב"ח והש"ך וכתבו שבעל נפש יחמיר, ובדעתי העניה לא אוכל אבין את זאת, לדרוש מן הצבור מכח דברי הש"ך מה שהש"ך עצמו אינו דורש מאתנו, הש"ך אומר שרק 'בעל נפש יחמיר' ואנו אומרים שכולם צריכים להחמיר – זה לכאו' להיפך מדברי הש"ך.

תמיד ידעתי שיש 'בעל נפש' ויש 'כולי עלמא' כמו שאמרו בפסחים (מ ע"א) "בעל נפש לא ילתות, מאי איריא בעל נפש אפילו כולי עלמא נמי, דהא תניא אין לותתין שעורין בפסח, הכי קאמר, בעל נפש אפי' חיטין דשרירי לא ילתות" וברש"י שם "בעל נפש – חסיד, ס"א ירא שמים החרד על נפשו" , ולפי הבנתי, בעל נפש הוא מי שמשתדל לצאת כל הדעות, אינו מטלטל ברה"ר אפי' כשיש עירוב (כמ"ש בפוסקים ובשו"ע הרב), אינו אוכל אורז משום ספק ברכה, וכו' וכו' ולא מצינו שיחמירו על הנשים שיתנהגו כמו בעלי נפש, אדרבא נוהגים תמיד להקל להם כעיקר הדין, ועוד, אשה המתנהגת כבעל נפש אינה הולכת בפאה נכרית כלל, [שהרי יש דעות האוסרים פאה] וא"כ כשדנים על הפאות הללו ממדינת הודו מדברים כאן לנשים שאינם מתנהגים כבעל נפש, ועוד אני שואל כתלמיד לפני הרב, מה הפירוש 'ישתדל להחליפם' ממה נפשך, אם הוא בעל נפש צריך תיכף להסירם, ואם רוצה להתנהג כעיקר הדין א"צ כלל להחליפו ולהפסיד ממון רב,

ועוד, עיי' בחדושי חת"ס על יו"ד (סימנים קיב –קמא, נדפס בלונדון שנת תשטו ונדפס שנית בא"י) שתמה מאד על דברי הרמב"ם ומסיק שאין כוונת הרמב"ם אלא לאסור מדרבנן ומסיים בזה"ל: "אבל מ"ש הש"ך לחוש בנרות המובאים לנו משמש של בית עבודתם, דניחוש שמא היו בפנים, <u>זה לא נראה לי כלל דכל עצמו דרבנן בעלמא היא בלי ספק, ואדרבא כאן נמצא בחוץ וכאן היה</u>". וא"כ ה"ה בשערות הללו.

עוד צריך להוסיף שהמבי"ט, השער המלך, המרכבת המשנה, [עיי' בשו"ת חזון נחום סי' סג] והמגיד משנה (בהל' יבום פ"ד ה"כ), והחזו"א, מפרשים דעת הרמב"ם דלא כהש"ך, וא"כ לכאו' אפילו בע"נ א"צ להחמיר, וברור שאין הבעל יכול לכפות על

אשתו שתחמיר ואין האשה יכולה להפסיד ממון אם הבעל אינו מחמיר, וכל זה לא כתבתי אלא לרווחא דמילתא, אך כבר בררנו מצד המציאות שלא שייך כלל על דברי ה"הונדי" חומרת הרמב"ם שהרי אינם אלא נדרים ונדבות.

ג) תקרובת שאינו מאכל האם אין מועיל בה ביטול? ומה שאין מועיל ביטול בשאר תקרובת, האם הוא מדרבנן או מדאורייתא?

א] אף שלענ"ד אין כאן בית מיחוש וא"צ לכל זה, מ"מ אפילו אם נבוא לחוש שהשערות הללו הם ודאי תקרובת ע"ז יש מקום להקל בהפ"מ, שהרי כתב הב"ח בפירוש בתחילת הסימן (ד"ה והיכי דמי) שמה שתקרובת אין לה ביטול הוא רק כשיש בה ב' התנאים "דבר מאכל" וגם "כעין זביחה" כדכתיב קרא ויאכלו זבחי מתים עיי"ש [ואף שלדעת הרמב"ם כתב הב"ח שאין נפק"מ, מ"מ לדעת התוס' והרא"ש כתב כן בפשטות] וכן הוא מפורש ברבינו ירוחם (נת"ז ח"ה דף קנ"ח) וז"ל "וכל תקרובת עבודה זרה אין לה ביטול ודווקא דבר אכילה שראוי לעשות ממנו כעין פנים אבל אם אינו דבר אכילה יש לה ביטול" עכ"ל ואף דסבירא ליה דשבר לפניה מקל נאסר כמבואר בדבריו הקודמים עיי"ש מ"מ לענין ביטול בעי דווקא דבר מאכל.

ובאמת לכאורה מבואר כן ברמב"ם עצמו הלכות אבות הטומאות פ"ו ה"ז כאשר נדייק כלשונו "ואע"פ שאין תקרובת עבודה זרה של אוכלים בטלים לעולם להתירה בהנאה אם בטלה הרי זו ספק לטומאה, אבל כלי שהוא תקרובת עבודה זרה שביטלו טהור, וכן עבודה זרה ומשמשיה שביטלו טהורין" הרי שהשווה ביטול כלי שהוא תקרובת לביטול עבודה זרה ללא שום חילוק ביניהם, ומצאתי שהרב בעל ערוך השלחן בספרו "ערוך השלחן העתיד" טהרות חלק ב' סימן קל"ד סעיף י"ח מפרש כן להדיא דברי הרמב"ם שתקרובת כלים יש להם ביטול בין לאיסור ובין לטומאה עיי"ש [וזה לא כדברי המגיה בתפארת ישראל בפתיחתו לסדר טהרות , יבקש דעת ס"ק מ עיי"ש]וגם הריטב"א (נב ע"ב) מביא שיטה זו בשם י"א .

ולא נתעלם ממני דברי התוספות בסוגיין (נ"ב ע"ב) ד"ה כיון דמפרש "דמיירי בכלים של תקרובת עבודת כוכבים שאין להם ביטול" מ"מ אין דברי התוספות בהכרח סתירה לסברת הב"ח דשפיר יש לומר דמיירי בכלים שנעשו מעור בהמה שהקריבוה לעבודה זרה או מקרנותיה וכדו' שזה וודאי אין לה ביטול שהרי הוא זבח ממש דאיירי בה קרא, וכמו שפרשו הראשונים (ריטב"א,רשב"א רמב"ן) במסכת יבמות (קג ע"ב) "סנדל של תקרובת עבודה זרה" וכן פי' המ"מ בהלכות יבום פ"ד ה"כ, ובלאו הכי צריך להידחק באיזה אופן נעשו הכלים תקרובת.

אכן הראשונים בשם הראב"ד פי' שמיירי שעשה בכלים כעין זביחה, ולשיטתו לא מהני ביטול אף בכלים, אמנם לדברי הב"ח בשיטת תוספות והרא"ש ולרבינו ירוחם מהני ביטול לדבר שאינו מאכל וכן סבירא ליה הערוך השלחן בדברי הרמב"ם (ומדברי הכסף משנה אין ראי' שמפרש דברי הרמב"ם אחרת, במה שציין לדברי התוספות הנ"ל דכוונתו הוא דהרמב"ם מפרש הגמרא בכלים של תקרובת ולא כשאר הראשונים דאיירי במשמשים אבל יש לומר דהרמב"ם סבירא ליה דיש להם ביטול ודו"ק)

ב] ועיי' בשער המלך הל' לולב (דף נב) ד"ה ואגב, שמאריך בדעת הרמב"ם בתקרובת שאינה כעין פנים וקובע מסמרות לסברא זו "דכיון דדין זה דתקרובת ע"ז אין לו ביטול, חידוש הוא שחדשה תורה שיהא חמור יותר מע"ז עצמה,דנפקא לן מקרא דויאכלו זבחי מתים, מה מת וכו', אין לך בו אלא חידושו ודוקא בתקרובת כעין פנים דאיירי ביה קרא דהיינו זבח, אמרינן דאין לו ביטול אבל בתקרובת שלא כעין פנים אע"ג דנאסר משום תקרובת יש לו היתר ע"י ביטול דלא יהא חמור יותר מע"ז עצמה והיכא דגלי קרא גלי דאין לך בו אלא חידושו" עד כאן לשונו, וממשיך שם שיש לו הכרע עצום לזה יעוי"ש והבית שלמה או"ח ח"א סי' ל וכן החזון נחום סי' ס"ג מצרפים את דבריו כדי להתיר יעוי"ש

אולם יתכן שאין כוונת השער המלך להתיר אלא דבר שאין בו כעין זביחה כלל, שאז מועיל ביטול כגון נרות וכדו', אבל אם שבר לפניה מקל מקרי כעין פנים, וכעין זבח דקרא הוא ואין מועיל בו ביטול וצ"ע

ג] והנה שמעתי שפרסמו שבענינו אין מועיל ביטול, מאחר שהכומרים שם צוחקים מכל הענין, ורק מי שמאמין יכול לבטל, ואני הקטן איני יודע מי הם המפרסמים, ומאיזה מקור אמין שאבו ידיעה זו אבל בכל אופן טעות הוא בידם כדלהלן:

1. ההודים רובם ככולם הם עובדי ע"ז, אפילו הסוחרים הגדולים שגרים כבר כאן באירופה ונחשבים כמפותחים, יש להם אלילים במשרדיהם, וביו"ד סי' קמ"ו סעי' ה' מבואר ש"אפילו אינו עובד לאותם אלילים" אם הוא עובד ע"ז יכול הוא לבטל.

2. יושבות שם בארץ הודו נשים רבות המייבשים את השער וממיינים אותם ואורזים אותם למסחר, והן אדוקות באמונתן ובוודאי מועיל ביטולן, ואריזת השערות כדי למכרן הוא דומה ממש לכיבוי הנרות שהוא ביטול גמור עוד יותר ממכירה [עיי' תוס' דף נ. ד"ה בעינן, ובסי' קל"ט ס"ט].

3. אפילו אם נאמר שהכומרים הראשיים המוכרים אינם מאמינים כלל, מ"מ מסירת השער מן הכוהנים המאמינים שלהם, שמאספים את השער ומוסרים אותם לידיהם של המוכרים הוי ג"כ מכירה וביטול.

ואם תאמר שמאחר שנותנים זאת לצרכי אחזקת המקום במטרה שימכרו וישתמשו עם דמיהם, א"כ אין האריזה והמכירה ביטול כלל שהרי זו היא המטרה, זה אינו, שהרי ממה נפשך אם היתה הכוונה לכך אינו אלא הקדש, ואין הקדש לע"ז כמבואר לעיל, וא"א שיאסרו אלא אם שמשו גם לנוי ע"ז וזה לא שייך בשערות שלנו [עיי' תוס' רי"ד נ ע"א], ואם היתה הכוונה לשם קרבן שוב נחשב האריזה והמכירה לביטול.

ד] הגאון ר' שלמה קלוגער ז"ל בספרו טוב טעם ודעת מהדת"ל ח"ב סי' רלו מחדש שמה שתקרובת ע"ז אין לו ביטול אינו מן התורה אלא מדרבנן, וא"כ מהני הביטול ששוב אינו אסור אלא מדרבנן אף להרמב"ם דס"ל שאיסורו מן התורה, ומצרף סברא זו כסניף להיתר לגבי ספק הנאה מן המת (שדינו שוה לתקרובת) אחר קבורה יעו"ש בדבריו

ד) האם תקרובת שאינו מאכל אסור בהנאה מן התורה?

א] אף שמשמע מדברי הפוסקים (ב"י ריש סי' קכ"ג ד"ה ומ"ש ובב"ח ד"ה יין ובש"ך) דיין נסך אסור בהנאה מן התורה מ"מ בשאר תקרובת שאינו נסך ולא זבח ממש יש מקום לומר דאינו אסור אלא מדרבנן.

ומצאתי כן בשיטה מקובצת חולין יג ע"ב (נדפס לאחרונה מתוך כתי"ק) בשם תוספות שאנץ ד"ה ויש לתמוה ואעתיק לשונו "ונראה לפרש דמדאורייתא לא מתסר אלא דווקא ניסוך ושאר תקרובת לא אסור אלא מדרבנן וההיא תקרובת של אוכלים אפילו לא איירי בזביחה וניסוך אתי שפיר הא דקאמר (ע"ז נב ע"ב) איסורא דאורייתא לא בטל משום דיש תקרובת דאסור מדאורייתא אבל טומאה ליכא בשום תקרובת אלא מדרבנן" עכ"ל

ולכאו' מבואר כן בפירוש בדברי הב"י ריש סימן קכ"ג ד"ה ונראה [הביאו הב"ח והדרישה והש"ך והושמט בדפוסים האחרונים מחמת הצנזור והוחזר בדפוסים החדשים ע"פ דפוס ראשון] וז"ל "ואני תמה על דברי רשב"ם בשם רש"י האיך כתבו דגויים בזמן הזה אין רגילים לנסך לעבודה זרה דהא חזינן הני גויים דמנסכי יין וכו' ויש לומר מ"מ לא מקרי ההוא נסך כיון דלא שפכי ליה קמי עבודה זרה בדרך ניסוך פנים אלא שהגלח מקריבו קמי עבודה זרה ואחר כך שותהו <u>נהי דמיתסר משום תקרובת עבודה זרה</u> מכל מקום לא מקרי ההיא עבודה ניסוך" עכ"ל ולכאורה הדברים בלתי מובנים דאם היין מיתסר

משום תקרובת מאי נפק"מ אם עבודה זו ניסוך או לא, הרי נסך ותקרובת שניהם איסורם שוה, דנסך אינו אסור אלא משום דאיתקש לזבח ואם כן היין אסור בהנאה.

אלא ע"כ דהב"י [והב"ח הדרישה והש"ך]סבירא ליה דתקרובת קיל יותר מניסוך ואף שניסוך אסור בהנאה מן התורה מכל מקום תקרובת שאינו זבח ממש אינו אלא מדרבנן כמו שכתבו התוספות שאנץ, וכן משמע דעת היראים דמהפסוק אינו אסור אלא זבח ממש והשאר אינו אלא מדרבנן.

ב] ואף להרמב"ם שכתב בפי' שגם שאר אוכלין אסורים בהנאה מן התורה כמ"ש בהל' מאכ"א (יא א) "וכל האוכל כל שהוא מתקרובת עבודה זרה, מבשר או פירות, אפילו מים ומלח האוכל מהן כל שהוא לוקה", יש להסתפק אם בדבר שאינו מאכל ג"כ אסור מן התורה, שהרי בפסוק כתוב רק מאכל, ואף שהר"מ אינו מחלק בין זבח ונסך לשאר מאכל, מ"מ אולי יחלק בין אוכל לשאר דברים שאינם אלא מדרבנן, דהרי למעט במחלוקת עדיף, ובענ"ד עוד לא מצאתי בפירוש בר"מ ובראשונים שתקרובת שאינו מאכל יהא אסור מן התורה והדבר צריך תלמוד, [ולפי דברי הערוך השלחן הנ"ל לכאו' פשוט שאינו אלא מדרבנן].

ג] בתבואות שור סי' ד' ס"ק י"ח כתב בזה"ל "ואע"ג דמשמע מדברי התוס' חולין די"ג ותוס' ע"ז דף ל"ב הנאת תקרובת ע"ז דאורייתא וכ"מ מהרמב"ם ה' ע"ז, מ"מ משמע מדברי התוס' ב"ק דע"ב ד"ה דאי, די"ל מדרבנן מדכתיב ויאכלו זבחי מתים לענין אכילה איתקש למת ולא להנאה, ומי יודע באיזה פוסקים מצא הטור כדבריהם דהנאה דרבנן הוא והקיל בספקו, וכן נ"ל לדינא להקל בזמה"ז בהנאה בהפ"מ " עכ"ל יעוי"ש בדבריו וע"ע בסי' ב' סק"ג

ד] עוד צריך להוסיף, שלדעת הרמב"ן, נרות הע"ז – שנהגו בהם הראשונים היתר גמור -ו'השערות' שלנו הם ממש אותה שאלה, שהרי הוא מודה שהדלקתן זו היא שבירתן (ודלא כר"ן) ומדמי לה לבצירת פרכילי ענבים, אלא שמחלק דהתם 'מתכוין לעבודה באותה בצירה' משא"כ בנרות, ויש לו בזה ב' דרכים (כתוס' דף נ. ד"ה בעינן) – או שהם רק לכבוד והם בכלל 'משמשיה' – או שהם תקרובת ואפ"ה הם מותרים משום שאין זה כעין פנים ו'אע"פ שהיתה הדלקה בפנים אינה עבודה' וכשיטתו דגם בכעין זביחה בעי כעין פנים, ולשיטה זו שהיא דעת הרבה ראשונים פשוט שכל השערות הם היתר גמור, וברור שאפשר לצרף שיטה זו להתיר בהפס"מ.

אמנם כל זה לא כתבתי אלא לרווחא דמילתא, שאפילו אילו יש כאן חשש איסור או רק ספק אחד יש מקום להקל בשעה"ד ובהפסד מרובה, אבל לאמיתו של דבר נראה לענ"ד שאין כאן איסור כלל, לא מבעיא אם ננקוט דלא שייך כלל איסור תקרובת בע"ז של הינדואיזם כמשנת"ל, וגם ננקוט שאין עושים עם השערות שום עבודה [וברור לי שאם כב"ת יראה את כל החומר שיש על נושא זה בספריהם ובאתריהם יסיק ג"כ כמסקנתי שאכן כך הם הדברים, אבל מה אעשה שקשה וכמעט א"א להעתיק ולצרף הכל, ופא"פ אוכל להסביר יותר], הרי פשוט שמותר, אלא אפילו אם נישאר בספק בדברים אלו, הרי יש לנו ס"ס – ספק אם מכוונים לעבודה עם גילוח השערות, ואפילו אם מכוונים שמא אינו נאסר בהנאה כדין שוחט להר וכאן קיל יותר משוחט להר כמשנ"ת, וספק ספיקא בע"ז מותר לכתחילה.[ולאמיתו של דבר יש עוד כמה ספיקות וקיל יותר מס"ס, ואין מקום להחמיר כלל]

עוד שמעתי לאמר שיש ענין סכנה בדבר אפילו אם הן מותרין, וכאן הבן שואל הרי כתבו הראשונים שאפילו אם הנרות הם תקרובת ממש יכולים ליהנות מהם וא"צ ביטול, כיוון שאינן נאסרים, [עיי' תוס' דף נ. ד"ה בעינן], וכן נהגו בימיהם, ונפסק כן להלכה, (ומה שכתב הטור והמחבר שהנרות הם בכלל נוי הוא רק להחמיר להצריכם ביטול, עי' ב"י ובביאור הגר"א אות י') ולא נזכר בדבריהם כלל שיש ענין סכנה שלא להשתמש בהם אם אינם נאסרים [והש"ך שכתב בע"נ יחמיר הוא רק

משום דלדעת הרמב"ם הן נאסרין], ורק לנרות מצוה אסור להשתמש בהם, ואפילו לביהכ"נ מיקל החת"ס בתשו' או"ח סי' מב ע"י שינוי, וכן המהרש"ם ח"ד סי' מו, ועיין עוד באבני מילואים בתשו' סי' כז, שו"ת חזון נחום סי' סג, בית שלמה או"ח ח"א סי' ל, ובחבצלת השרון או"ח סי' יב ועוד וא"כ מנלן לחדש דבר זה כשיש הפ"מ כ"כ

והנה אלו הקנאים אשר לא איכפת להם הפסד ממון ישראל וצערן, בוודאי ימציאו המצאות וסברות שונות ומשונות כדי לחזק את דבריהם הראשונים. לא כן חכמי ישראל אשר אנכי מאמין בהם בכל לב, האמת נר לרגליהם ותמיד הם נושאים את צער בני ישראל על לבם, וחרדים הם שלא להפסידם אפילו פרוטה אחת שלא כדין, הם בוודאי ישמחו על בירור הדברים שערכתי בעמל [ללא אינטרס של ממון] כמוצא שלל רב, וישפטוהו במאזני צדק, וברור לי שאם ימצאו את דבריי כנים לא יהסו אף רגע אחד, ולא יחוסו על כבודם ויפרסמו את הדין לאמיתה, כמ"ש הש"ך בסי' רמב בהאו"ה אות ט.

ולכן אני כתלמיד שואל, מחפש את האמת, אבקש נא שיודיעני את חוות דעתו על כל הדברים הנ"ל, ואם טעיתי יעמידני על האמת ואודה ולא אבוש, אולם יורני נא טעמו ונימוקו על עצם האיסור בכלל, וגם טעמו לאיסור אפילו בהפסד מרובה, גם למה אסר כב"ת אפילו אלו שרק מעורבות עם שער טבעי, ועוד איני מבין למה אסר כב"ת גם אלו שהם רק ספק אם באים ממדינת הודו, למה צריך להשליכם לאשפה?.
וזאת למודעי, שרובא דרובא נשים הניחו פיאותיהם בצד (ולא שרפו), וקנו משהו זול בינתיים עד שיתבהרו הדברים, אולם אם מותר מצד הדין ולא יפרסמו זאת בהקדם, יגרום הדבר שכל אחת ילך ויקנה משהו טוב ובמשך הזמן יקנו עוד אחת לשבת ויו"ט ולזמני שמחה כנהוג, ולכן צריכים להזדרז שלא להפסיד ממון ישראל שלא כדין.

ועוד אני צריך להוסיף שאם מותר מצד הדין, מותר גם לקנות מכאן ולהבא, שהרי אף אחד אינו קונה מאנשי ע"ז עצמם, והשער עובר מסוחר לסוחר עד שמגיע לבתי החרושת ורק אז אנחנו נפגשים עם השער, וברור שכל צרכני הפאות בציבור החרדי אינם אלא כמה אחוזים משוק השער בכל העולם [ומי שאומר אחרת אינו בקי בישובו של עולם], וא"כ לא משנה כלום אצל אנשי הע"ז, אם הצרכן היהודי קונה בבית החרושת שער ממקום אחר והצרכן האירופאי או האוסטרלי וכו' קונה את השער שלהם, או להיפך, הם את כספם בכל אופן יקבלו, ועיי' סי' קמג ס"ג ובש"ך סק"ז בשם הב"ח, [והרבה יש לברר בזה גם מצד המציאות, מי הם המוכרים בטירופטי כי גם העיריה שמה מעורבת בהליכי המכירה וברווחיה, וגם לאן הולך הכסף אשר הם מרויחים כי ארגון המקדשים מפרנס 14000 עובדים ויש להם בתי חולים וכו' וכו', והריוח ממכירת השער אינה אלא כמה אחוזים מכלל ההכנסות שיש להם, אולם אין ברצוני להאריך בזה עוד כי ברור לענ"ד שכל האיסור בנוי כאן על אינפורמציה לא נכונה, ומסתמא לא היה כוונת האוסרים אלא עד שיתחוורו הדברים].

המתאבק בעפר רגלי החכמים

.....

נ. ב.

רציתי עוד להעיר על מה שראיתי לרב אחד שחושש כאן משום אביזרייהו דע"ז דיהרג ואל יעבור, ולענ"ד במחכ"ת טעות הוא בידו כדלהלן:

א. עיי' אבני נזר יו"ד סי' קכח שכתב בזה"ל: "בתוס' פסחים כה. דהא דאין מתרפאין בע"ז היינו באומרים לו שרק בע"א יתרפא ולא בשאר עלין דאתי לממישך בתר ע"ז, וכן פסק בש"ע סי' קנה דיעה ראשונה שנשנה בסתם שהוא עיקר בכל מקום, והרמ"א לא הגיה עליו כלום, ואף שבסי' קנז פסק הרמ"א בג"ע אף באיסור לאו לבד יהרג ואל יעבור וכו', וא"כ במתרפא בע"ז דהוי לאו דלא ידבק נמי יחשב אביזרייהו, אך לק"מ דדוקא בחייבי לאוין דעריות דהוא מין איסור אחד עם חייבי כריתות דאידי ואידי נהנה ממשגל באיסור, אלא שזה איסור קל וזה חמור, משא"כ בנהנה מע"ז שאינו מעין האיסור ע"ז שמאמין בע"ז ח"ו, וזה רק נהנה מהעצים אלא שהתורה אסרתן משום שעבדו אליהם, **והוא כשאר איסורי הנאה, ואינו נחשב אביזרייהו דע"ז כלל**" עכ"ל [ופשוט שכוונתו שמ"ש הרמ"א שם 'עבודת כוכבים' היינו כגון המלביש והמנעיל שאינו עובר אלא בלא תעשה (סנהדרין ס:)].

ב. ברור לענ"ד שכל הנידון בסי' קנה ס"ב הוא בעצם ע"ז קודם שביטלוה, וכמו שפירשו הט"ז והש"ך ריש סי' קמ"ב לגבי הנאה מעצי אלילים וגחלתם שכל הסי' מיירי או באליל של ישראל או שבא ליד ישראל קודם שביטלו העכו"ם עיי"ש, אבל לאחר ביטול אפילו לדעה השניה מותר להתרפאות שהרי הוא מותר בהנאה לכתחילה, ומקרא מלא דיבר הכתוב כדאי' (ע"ז נב.) "דתני רב יוסף מנין לעובד כוכבים שפוסל אלוהו שנאמר פסילי 'אלהיהם' תשרפון באש, ואידך נפקא ליה מדשמואל דשמואל רמי כתיב (דברים ז) לא תחמוד כסף וזהב עליהם וכתיב ולקחת לך, הא כיצד פסלו לאלוה לא תחמוד, פסלו מאלוה ולקחת לך" דכיון שכפר הגוי באלהות של החפץ אין כאן עבודה זרה.

וא"כ אפילו בתקרובת ע"ז שהחמירה בו תורה שאין מועיל ביטול להתיר איסורו דאיתקש למת, פשוט לענ"ד שאינו אלא איסור גרידא כשאר איסורי הנאה, ואין כאן אביזרייהו דע"ז כלל, דלא שייך מימשך אבתרייהו שהרי ביטל וכפר באלהותו של החפץ.

ועוד צריך לי עיון אם בכלל שייך לאו דלא ידבק, וחיוב ביעור בתקרובת אחר ביטולו, שכשם שמועיל הביטול להסיר טומאתו כמבואר בגמ' (ע"ז נב.) וברמב"ם, אולי שוב אין כאן לאו דלא ידבק אלא איסור גרידא, [ומ"ש הרמב"ם שיש בתקרובת לאו דלא ידבק, היינו קודם ביטול], וגם מסתבר לומר שעצם הביטול ע"י העכו"ם הוא הוא ביעורו, כשם שנחשב הביטול לביעור גבי הע"ז עצמה, אלא שחידשה תורה גבי תקרובת שעדיין אסור בהנאה דאיתקש למת, והדבר צריך לי תלמוד [ועיי' כלי חמדה פ' עקב].

עוד רציתי להעיר על אלו שחששו ששערות חשיב כעין פנים משום שער נזיר, שזה לא נכון כלל, שהרי אמרו בגמ' נזיר מה. "רבי יאשיה אומר אינו צריך הרי אמרה תורה 'לא תעלה במעלות על מזבחי' ק"ו לדרך בזיון שלא יגלח פתח אהל מועד" עיי"ש, וא"כ איך אפשר לומר על דבר שאסרה תורה להעלותו ע"ג מזבח, ואסור אפילו להכניסו לעזרת ישראל - מחנה שכינה, שהוא נחשב לדבר "שכיוצא בו קרב לגבי מזבח", ואכן לא גלחו אלא בעזרת נשים כדתנן מדות פ"ב מ"ה, "דרומית מזרחית, היא הייתה לשכת הנזירים ששם הנזירים מבשלין את שלמיהם, ומגלחין את שיערן, ומשליכין תחת הדוד".

עוד שמעתי דברים תמוהים, לחשוש משום ששנינו (זבחים פה:) "וצמר שבראשי כבשים, ושיער שבזקן התישים", ואני משתאה, וכי יעלה על הדעת לאסור מה"ת בשר אדם שהקריבו השבטים הפראיים לע"ז משום שדומה לבשר בהמה שקרב ע"ג מזבח? וכמו כן רחוק שער אדם [- דרגת 'מדבר'] משער בהמה [-דרגת 'חי'] כרחוק מזרח ממערב, וגם שער עזים בכלל מיני הצמר הוא משא"כ שער אדם, ואין להאריך בדברים תמוהים כאלו

פולחני סגידה בטירופטי (Tirupati)

סופרבהטם (Suprabhatam)
מדי בוקר מדוקלמים בתי השירים של סופרבהטם (Suprabhatam), פרפטי (Prapatti) ומנגלסנם (Mangalasasanam) וצאצא של טלפקה אנמכרייה (Tallapaka Annamacharya) שר מספר שירים מהסנקריטנס (sankeertana) של אנמכרייה (Annamacharya). החסידים הנוכחים בזמן הסופרבטהם (Suprabhatam) יכולים לקבל את הסופרבהטה דארסאנאם (Suprabhata Darsanam) [-צפיה] של האל, הנקרא גם וסווארופה סארואדארסאנאם (Viswarupa Sarvadarsanam).

קליאנוטסואם (Kalyanotsavam)

קליאנוטסואם (Kalyanotsavam) ידוע גם כואיואהיקוטסאואם (Vaivahikotsavam) או כפנדלי טירונאל (Pendli Tirunal). הוא נערך בקליאנה מנדאפאם (Kalyana Mandapam) והפולחנים שלו דומים לאלה המתבצעים במסגרת נישואי הינדו.

האוטסבה מורטי (utsava murti) [- פסל] של האל (מליאפאסוואמי Malayappaswami) הוא החתן ושני הנצ'צ'ימרים (nachchimar)[-פסלי בני הזוג של האליל] הן שתי הכלות. במהלך הפולחן נקרא עץ משפחה דמיוני של הצדדים לחוזה.

האלוהויות של החתן פונים זה אל זה כאשר באמצע קיים וילון. מותר להם לראות זה את זה רק ברגע המתאים מבחינת המזל כאשר הוילון מוסר. נערכים נישואי הומם (homam). כוהן עורך את הנישואין וארצ'קה (archaka) [-כומר] מקודש כדי לבצע את ההוממים ואת יתר הפולחנים, בשם החתן.

לאחר הנישואין מוענקים בגדים בעלי ערך לכלות ולחתן ולכוהן ולארצ'קה (archaka). דקשינה (Dakshina) ניתן גם כן לברהמינים ממלאי התפקיד. ממתקים, עוגה ומזון מוצעים לאלוהות ומחולקים לאלה הנוכחים. במונחי פולחן, פראיטקה קליאנוטסאבאם (Pratyeka Kalyanotsavam) זהה לקליאנוטסבאם (Kalyanotsavam).

טומלה סבה
טומלה סבה (Tomala Seva) כולל את קישוט האל בפרחים. טומלה (Tomala) הינו נוסח מקוצר של ביטוי טמילי 'טודיטה מאלאי' (Toditta Malai') (קישוט האל בזרי פרחים). זרי הפרחים מוכנים ביאמונאט-טוראי (Yamunat-turai). בהתאם למסורת קיימים מאפיינים קבועים באשר לסוגי הפרחים בהם משתמשים, מקורם ואורך הזרים. הפרייה ג'יאר (periya jiyar) של המקדש או של האקנג'י (ekangi) שלו מביא את הזרים יחד עם לפיד בוער בתהלוכה, בליווי קצב הג'גהנטה (jeghanta).

האלוהות מקושטת אז בפרחים, בזמן שמדוקלמת המנטרה פושפאם (Mantra- pushpam) בסאיאנה מאנדאפאם (Sayana Mandapam).

התפילה מסתיימת בנפנוף בלהבה הידועה כנקשאטר-האראטי (nakshatra-harati), התזת המנטרודאקה (mantrodaka) [-מים קדושים], נפנוף הוינג'אמרא (vinjamara) [-מברשת], והכוהן המקדיש את התפילה לרגל הלוטוס של האל. בזמן התפילה כוהן הואיקהאסאנה (Vaikhasana) נעזר באקנג'י (ekangi) [-תלמיד]. הכניסה לטומלה סבה (Tomala Seva) אפשרית דרך מתחם תור הואיקונטאם (Vaikuntam).

קויל אלוואר טירומאנג'אנאם (Koil Alwar Thirumanjanam)

קויל אלוואר טירומאנגאנאם (Koil Alwar Thirumanjanam) הינו טקס המתבצע במקום קדוש. הוא מתבצע ארבע פעמים בשנה – לפני אוגאדי (Ugadi), אניבארי אסטאמאן (Aanivari Asthanam), הברהמוטסאבאם (Brahmotsavam) השנתי והויאקונטה אקדאשי (Vaikuntha Ekadashi).

לאחר צלצול הפעמון הראשון, האלוהויות הקטנות יותר ושאר הפריטים כולל האגהאנדאם דיפאם (aghandam deepam) בחדר הקדוש מועברים לתא הקדמי. האלוהות הראשית של האל מכוסה בחומר חסין למים.

החדר הקדוש מטוהר ומשחה קרקעית של קומקום (kumkum), קארפוראם (karpooram קמפור) וצ'אנדאנאם (chandanam) (משחת עץ סנדל) נמרחת על הקירות, התקרה והרצפה. לאחר זמן מה, הקירות טהורים. הציפוי החסין למים על האלוהות מוסר, והלגהו טירומאנג'אנאם (Laghu Thirumanjanam) ניתן לאלוהות הראשית ולבוגה סריניבאסה (Bhoga Srinivasa). לאל מוצע אז מזון כאשר הפעמון השני מצלצל.

פאביטרוטסאבאם (Pavitrotsavam)

פאביטרוטסאבאם (Pavitrotsavam) הינו טקס טיהור, מטרתו היא לכפר על הטעויות והפגיעות הקורות בזמן הסגידה היומיומית לאלוהות. תפקיד זה מתבצע בהרחבה בחודש אוגוסט מדי שנה.

פושפה יאגאם (Pushpa Yagam)

פושפה יאגאם (Pushpa Yagam) הוא הסגידה לאל כולל מגוון ממתקים ופרחים ריחניים. הוא נערך בסראבאנה נקשאטראם (sravana nakshatram) יום לאחר הברהמוטסאבאם (Brahmotsavam).

ארצ'נה

הארצ'נה (Archana) הראשונה: במהלך הארצ'נה (Archana) הראשונה, הנקראת גם סאהאסראנאמה ארצ'נה (Sahasranama Archana), סוגדים לאל ע"י דקלום הסאהאסראנאמאם (Sahasranamam) (1008 שמות האל). הכניסה לארצ'נה (Archana) מתבצעת דרך מבנה תור הואיקונטאם (Vaikuntam).

הפעמון הראשון: זהו הנאיואדיאם (Naivedyam) הראשון (הצעת המזון) לאל למשך היום. נאיואדיאם (Naivedyam) מוכרז ע"י צלצול בשני הפעמונים, בעקבותיו סאטומורה (Sattumura) (דקלום מספר מזמורים של הפראבאנדהאם Prabandham ע"י הג'ינגאר Jiyangar או עוזרו והואישנאבה אצ'רהיה פורושס Vaishnava Acharya purushas), וחלוקת מזון מעורב בחלב חמוץ ביניהם.

מזון מוצע גם לוישוארסנה (Vishwaksena), גרודה (Garuda) וניטיאסורים (Nityasuries). צלצול הפעמונים והנאיודייאם ידועים באופן פופולארי כפעמון הראשון של המקדש.

צלצול הפעמון השני וארצ'נה (Archana) שני: צלצול הפעמון השני או אפאראנהאפוג'ה הינו הנאיואדייאם השני לאל. בעקבותיו בא ארצ'נה (Archana) שני כאשר נקראים האשטהוטאראנאמה (Ashthottaranama) (108 שמות האל כפי שהם מופיעים בוארהא פוראנה Varaha Purana). זוהי תפילת אקנטאם (ekantam) (פרטית), ועולי הרגל אינם מורשים להיות עדים לפולחן.

אבהישאקאם (Abhishekam)

אבהישאקאם (Abhishekam) לאל סרי ונקטסווארה (Sri Venkateswara) מתבצעת בשעות המוקדמות, מדי יום שישי.

נעשה שימוש בקמפור מבושם טבעי מסורתי, זעפרן וחלב על מנת להכין אמבט קדוש לאל ונקטסווארה (Venkateswara).

הנאמאם (namam) (סימון דתי לבן על מצח האל) מצוייר באמצעות קו ביניים דק מחודד של מושק.

שירת הודאס (Vedas) והפראבאנדבאמים (prabandhams): אבהישאקם (Abhishekam) מבוצע אז בדמות הזהב של סרי לקשמי (Sri Lakshmi) אשר תלוייה בשרשרת זהב על החזה שלו, לקול שירת הסרי סוקטאם (Sri-Suktam). בסוף מנופנף האראטי (harati) מקמפור.

האל מולבש בפיטאמבאראם (pitambaram) ובעיטורים רבי ערך.

מי הזעפרן הנאספים מגוף האל הם האבהישקה טריטהאם (Abhisheka Tirtham); הם נחשבים לקדושים היות והם היו במגע עם גופו. הם מוגשים בכפות מלאות לעולי הרגל בזמן הסארבאדארסאנאם (Sarvadarsanam) הבא אחרי הטירטהאמים (theerthams).

אבהישקאם (Abhishekam) נערך מדי יום שישי, הוא אורך בערך שעה וחצי החל בשעה 4:00. מותר לאנשים להכנס לאחר שרכשו כרטיסים במחיר 12,250.00, 750.00, 300.00 ו-150.00 (לאדם). רק מספר מוגבל של כרטיסים מונפק לאבהישאקאם (Abhishekam). טומלה סבה (Tomala Seva) וארצ'נה (Archana) נערכים ביום שישי החל בשעה 07:00 ועד 08:00.

אונג'ל סבה (Unjal Seva)

סרי מאלאיאפאסוואמי (Sri Malayappaswami) (utsava murthi אוטסבה מורטהי), סרידבי (Sridevi) ובהודבי (Bhudevi) יושבים באונג'ל (unjal) באינה מהל (Aina Mahal) (אולם המראות) ומנודנד לתא הודאפאראיאנאם (Vedaparayanam) ומנגלה ודיאם (Mangala Vadyam).

ואסאנטהוטסאבאם (Vasanthotsavam)

ואסאנטהוטסאבאם (Vasanthotsavam) הינו חג צבעים. זהו חג תקופתי הנחגג בחודש הואסאנטהם (vasantham).

סאהאסרה דיפאלאנקאראנה סבה (Sahasra Deepalankarana Seva)

הסבה (seva) נערך באונג'ל מאנדאפאם (Unjal Mandapam). המאנדאפאם (Mandapam) זורח באורות הסהאסרה דיפה (sahasra deepa) (אלף מנורות מזרחיות). האל יושב על אונג'ל (unjal) המנודנד בעדינות בליווי תזמורת קלרינט.

סדלימפו או סאלימפו (Sadalimpu או Sallimpu) (בימי חמישי)

טירופאואדא (Tiruppavada), בימי חמישי הלבושים והעיטורים העשירים עם האל ונקטסווארה (Venkateswara) מקושטים ביום ששי הקודם, בחלקם הגדול הם מוסרים ומינימום חשוף (דהוטי ואוטואריאם uttariyam dhoti) מושאר על גופו. הטקס נקרא סדאלימפו (Sadalimpu) או סאלימפו (Sallimpu) (הרפייה או הסרה). האל מולבש בגלימת תחרה סגולה.

הקטסורי (kasturi) (סימון על מצח האל) מוסר גם כן בהשאירו סימון דק בלבד.

פולנגי סבה (Pulangi Seva) (בימי חמישי)
לאחר הפוג'ה (puja) בערב והנאיבדאם (Naivedyam) בימי חמישי, אלוהות האל מכוסה בזרי פרחים המשתרעים בין כתרו ורגליו. קישוט זה – במיוחד הפרחים – נקרא פולנגי סבה (Pulangi Seva). זהו ארג'יטהא סבה (arjitha seva) (סבה בתשלום), הכניסה מותרת כנגד תשלום.

ארג'יטהא ברהמוטסאבאם (Arjitha Brahmotsavam)

ברהמוטסאבאם (Brahmotsavam) נערך במשך יום אחד באופן מצומצם בתוך איזור המקדשים. נערכת סגידה לסרי מאלאיאפאסוואמי (Sri Malayappaswami) (אוטסאבה מורטי utsava murti) ולשני חבריו בקאליאנה מנדאפאם (Kalyana Mandapam) באמצעות מנטרות ודיות ופולחנים והוא מורכב על שלושה והאמאנאמים (vahanams) – (פדה וסשה ואהאנאם (Pedda Sesha Vahanam) מוזהב, גרודה ואהאנאם (Garuda Vahanam) מוכסף והנומאנטה ואהאנאם (Hanumantha Vahanam) מוכסף).

השבה (seva) נערך לאחר הקאליאנוטסאבאם (Kalyanotsavam).

Rituals of Worship in Tirupati

Suprabhatam

Every morning the Suprabhatam, Prapatti and Mangalasasanam slokas are recited, and a descendant of Tallapaka Annamacharya sings a few of Annamacharya's sankeertanas. Devotees present at the time of Suprabhatam can have the Lord's Suprabhata Darsanam, also called Viswarupa Sarvadarsanam.

Kalyanotsavam

Kalyanotsavam is also known as Vaivahikotsavam or Pendli Tirunal. It is conducted in the Kalyana Mandapam and its rituals are similar to those followed in Hindu marriages.

The utsava murti of the Lord (Malayappaswami) is the bridegroom and the two nachchimars are the two brides. An imaginary family pedigree of the contracting parties is recited during the course of the ritual.

The deities of the bridegroom and brides face each other with a screen in between. They are allowed to see each other only at the appropriate auspicious moment when the screen is removed. Marriage homams are performed. A purohit conducts the marriage and an archaka is consecrated to perform the homams and other rituals, on behalf of the bridegroom.

After the marriage, valuable clothes are presented to the brides and the bridegroom and to the purohit and the archaka. Dakshina is also given to the brahmins who officiate at the function. Sweets, cake and food are offered to the deity and distributed to those who are present. In terms of rituals, Pratyeka Kalyanotsavam is the same as Kalyanotsavam.

Tomala Seva

Tomala Seva involves the decoration of the Lord with flowers. Tomala is the shortened form of the Tamil expression 'Toditta Malai' (adorning the deity with garlands of flowers). The flower garlands are prepared in Yamunat-turai. According to tradition, there are fixed specifications as to the kinds of flowers to be used, their source and the length of the garlands. The periya jiyar of the temple or his ekangi bring the garlands along with a lit torch in a procession, to the accompaniment of the beat of the jeghanta.

The deity is then adorned with the flowers , while the Mantra- pushpam is recited in the Sayana Mandapam.

The service comes to a close with the waving of the flame known as nakshatra-harati, the sprinkling of mantrodaka, waving of vinjamara, and the priest dedicating the service to the lotus feet of the Lord. During the service, the Vaikhasana priest is assisted by the ekangi. Admission for Tomala Seva is through the Vaikuntam Queue Complex.

Koil Alwar Thirumanjanam

Koil Alwar Thirumanjanam is a purificatory ceremony that takes place in the sanctum. It is performed four times a year - before Ugadi, Aanivari Asthanam, the annual Brahmotsavam and Vaikuntha Ekadashi.

After the first bell, the smaller deities and other articles including the aghandam deepam in the sanctum are moved to the ante chamber. the main deity of the Lord is covered with water-proof

material.

The sanctum is then cleansed and a ground paste of kumkum, karpooram (camphor) and chandanam (sandalwood paste) is applied to the walls, ceiling and floor. After some time, the walls are wipred clean. The water-proof covering on the deity is removed, and Laghu Thirumanjanam is given to the main deity and Bhoga Srinivasa. Food is then offered to the Lord during the second bell.

Pavitrotsavam

Pavitrotsavam is a purificatory ceremony, the objective of which is to expiate the mistakes and offenses arising in the daily worship of the deity. This function is elaborately performed in the month of August every year.

Pushpa Yagam

Pushpa Yagam is the worship of the Lord with a variety of sweets and fragrant flowers. It is conducted on sravana nakshatram day after Brahmotsavam.

Archana

First Archana: During the First Archana, also called the Sahasranama Archana, the Lord is worshipped by reciting the Sahasranamam (1008 names of the Lord). Admission for Archana is through the Vaikuntam Queue Complex.

First Bell: This is the first Naivedyam (food offering) to the Lord for the day. Naivedyam is announced by ringing the two bells, followed by Sattumura (recitation of a few psalms of the Prabandham by the Jiyangar or his assistant and the Vaishnava Acharya purushas), and the distribution of curd-mixed food among them.

Food is also offered to to Vishwaksena, Garuda and the Nityasuries. The ringing of bells and Naivedyam are popularly known as the First Bell of the temple.

Second Bell and Second Archana: The Second Bell or Aparanhapuja is the second Naivedyam for the Lord. It is followed by a second Archana when the Ashthottaranama (108 names of the Lord as given in the Varaha Purana) is read. This is an ekantam (private) service, and pilgrims are not allowed to witness this ritual.

Abhishekam

Abhishekam to the Lord Sri Venkateswara is performed in the early hours, every Friday.

Traditional natural perfumed camphor, saffron, and milk are used for giving a sacred bath to Lord Venkateswara

The namam (white religious mark on the Lord's forehead) is drawn with an intermediate thin tapering line of musk.

Chanting of Vedas and prabandhams: Abhishekam is then performed for the gold image of Sri Lakshmi which hangs in a gold chain on His chest, to the chanting of Sri-Suktam. And at the end, a harati of camphor is waved.

The Lord is dressed in a pitambaram and valuable ornaments.

The saffron water collected from the Lord's body is the Abhisheka Tirtham; it is considered to be holy since it has been in contact with His body. It is given in small spoonfuls to the pilgrims during the Sarvadarsanam that follows as theerthams.

Abhishekam is conducted every Friday, it lasts approxiamately for one and half hours from 0400 hrs. Holders of Rs. 12,250.00, Rs. 750.00, Rs. 300.00 and Rs. 150.00 (per head) tickets are admitted. Only a limited number of tickets are issued for Abhishekam. On Friday, Tomala Seva and Archana are conducted from 0700 hrs to 0800 hrs .

Unjal Seva

Sri Malayappaswami (utsava murthi), Sridevi and Bhudevi are seated in an unjal in the Aina Mahal (Hall of Mirrors) and swung to the accompaniment of Vedaparayanam and Mangala Vadyam.

Vasanthotsavam

Vasanthotsavam is a festival of colours. It is a periodical festival celebrated in the month of vasantham.

Sahasra Deepalankarana Seva

This seva is performed in the Unjal Mandapam. The Mandapam glows with the lights of sahasra deepa (a thousand earthern lamps). The Lord is seated on an unjal, which is rocked gently to the accompaniment of a clarinet orchestra.

Sadalimpu or Sallimpu (on Thursdays)

Tiruppavada, on Thursday, the rich garments and ornaments with which Lord Venkateswara is adorned on the previous Friday are, to a large extent, removed and a bare minimum (dhoti and uttariyam) is left on His body. This process is called Sadalimpu or Sallimpu (loosening or removing). The Lord is dressed in a laced velvet gown.

The kasturi (mark on the Lord's forehead) is also removed leaving only a thin mark

Pulangi Seva (on Thursdays)

After the evening puja and Naivedyam on Thursdays, the Lord's deity is covered with garlands of flowers extending from the crown to His feet. This decoration - exclusively with flowers - is called Pulangi Seva. This is an arjitha seva (paid seva), admission for which is given on the payment of a fee.

Arjitha Brahmotsavam

Brahmotsavam is performed for one day in an abridged manner within the temple precincts. Sri Malayappaswami (utsava murti) with His two consorts is worshipped in the Kalyana Mandapam with Vedic mantras and rituals and mounted on three vahanams - (golden Pedda Sesha Vahanam, silver Garuda Vahanam and silver Hanumantha Vahanam).

This seva is performed after Kalyanotsavam.

פולחני יום יום במקדש טירומלה (Tirumala)

סופרבהטאם (Suprabhatam)	הגשת השיר המעורר
ניג'אפאדה דארסהאנאם (Nijapada Darshanam)	חשיפת רגל האל לדרשן (Darshan)
סודהי (Suddhi)	ניקוי המקדש.
טומלה סבה (Suddhi)	חידוש קישוט הפרחים לאל
קולו או דאראבר (Kolu or Darbar)	קולו סריניבאסה (- שם אחר לאליל) (Kolu Srinivasa - Lord Venkateswara) מושב בראש מאני מנטפה (Mani Mantapa). לאחר הדנה- (ארוחת מזון) (Dana), נקרא הפנצ'אנג'אם (Panchangam) (-לוח שנה הודית) של היום, <u>ורואה החשבון של ג'יר (Jeer) מכריז על אוסף ההונדי - Hundi של היום הקודם.</u>
ארצ'אנה (**Archana**) הראשון	שאסראנאראמה ארצ'נה (Sahasranama Archana) (- קריאת 1008 שמות של האליל) מבוצע עם נקשארטה (Nakshatra) וקמפור אאראטי (Aarati.)
פעמון ראשון	לאחר הסודהי (Suddhi)ביצוע באלי (balli) וסאטומורא Sattumora [- ארוחה יומית ראשונה]
סרבה דרשן (**Sarva Darshan**)	דרשן (**Darshan**) חופשי לאל והפצת הפראסאדם (Prasadam) (- מאכל קדוש) לחסידים.

פעמון שני	לאחר סודהי (Suddhi), קאינקאריאם (Kainkaryam) – הגשת מנחת מזון לאל.
סרבה דרשן (Sarva Darshan)	דרשן (Darshan) חופשי לאל.
סודהי (Suddhi)	טיהור המקדש עבור ליל הקאינקריאם (Kainkaryam).
ליל קאינקריאם (Kainkaryam)	ביצוע טומלה סבה (Thomala Seva), ארצ'נה (Archana) ונאיבדיאם (Naivedyam)[– ארוחה יומית].
סרבה דרשן (Sarva Darshan)	דרשן (Darshan) חופשי לאל.
אקנטה סבה (Ekanta Seva)	השכבת האל בעריסה

Daily Rituals at the Tirumala Temple

Suprabhatam	Rendering of the awakening song.
Nijapada Darshanam	Exposing the Lord's feet for Darshan.
Suddhi	Cleaning of the Sanctum.
Thomala Seva	Renewal of flowers adorning the Lord.
Kolu or Darbar	Kolu Srinivasa presides at Mani Mantapa. After Dana the Panchangam for the day is read out and the Jeer's accountant announces the previous day's Hundi collection.
First Archana	Sahasranama Archana performed with Nakshatra and Karpura Aarati.
First Bell	After Suddhi, Bali and Sattumora performed.
Sarva Darshan	Free Darshan of the Lord and distribution of Prasadam to devotees.
Second Bell	After Suddhi, Kainkaryam - food offering to the Lord.
Sarva Darshan	Free Darshan of the Lord.
Suddhi.	Cleaning of the sanctum for the night Kainkaryam.
Night Kainkaryam	Thomala Seva, Archana and Naivedyam performed.
Sarva Darshan	Free Darshan of the Lord.
Ekanta Seva	Putting the Lord to bed in a cradle.

http://www.sribalaji.com/sevas-rituals.htm

Weekly Variations

Suddhi
After the completion of Viswarupa Sarvadarsanam, a screen is placed at the Bangaru Vakili and Suddhi is conducted in the sanctum sanctorum. All the flower decorations of the Dhruva Murti are removed and the vessels required for the puja are cleaned.
According to Agamic rules, all flowers except those used to adorn Vishwaksena are thrown into a well so that they cannot be reused. This is known as Nirmalya Sodhana. Meanwhile, water for the puja is brought from the Akasaganga waterfalls.The water is used for the forenoon puja, the evening puja and for the Brahma Aradhana (conducted after the temple gates are closed for the night).

Koluvu
During this seva, the idol of Koluvu Srinivasa, is seated in a gilt chair under the canopy of a gilt umbrella (presented by the Maharaja of Mysore), and holds a koluvu or darbar.
The idol is offered a mixture of fried and crushed gingelly seeds and jaggery. **The income of the previous day is read out to the Lord**, followed by the reading of the astronomical details from the panchangam (Indian almanac) for the previous, current and the following days

First Bell
This is the first Naivedyam (food offering) to the Lord for the day. Naivedyam is announced by ringing the two bells, followed by Sattumura (recitation of a few psalms of the Prabandham by the Jiyangar or his assistant and the Vaishnava Acharya purushas), and the distribution of curd-mixed food among them. Food is also offered to Vishwaksena, Garuda and the Nityasuries. The ringing of bells and Naivedyam are popularly known as the First Bell of the temple.

Second Bell and Second Archana
The Second Bell or Aparanhapuja is the second Naivedyam for the Lord. It is followed by a second Archana when the Ashthottaranama (108 names of the Lord as given in the Varaha Purana) is read. This is an ekantam (private) service, and pilgrims are not allowed to witness this ritual.
The cherupulu and panyarams paid for by devotees are offered to the Lord. A certain quantity of the offerings are kept back, while the rest is returned to the devotees.

Sarvadarsanam
During this period, pilgrims can have darshan of the Lord, at no cost. Pilgrims are requested to complete their darshan as quickly as possible, to ensure that the queue moves at a reasonably fast pace.
During Sarvadarsanam, festivals like Kalyanotsavam, Brahmotsavam, Vasanthotsavam, Unjal Seva paid for by grihasthas are conducted.

Night Kainkaryams
The Night Kainkaryams or pujas comprise the Tomala Seva, Archana and Naivedyam.

Sadalimpu or Sallimpu (on Thursdays)
On Thursday, the rich garments and ornaments with which Lord Venkateswara is adorned on the previous Friday are, to a large extent, removed and a bare minimum (dhoti and uttariyam) is left on His body. This process is called Sadalimpu or Sallimpu (loosening or removing). The Lord is dressed in a laced velvet gown.
The kasturi (mark on the Lord's forehead) is also removed leaving only a thin mark.

Thomala Seva
Thomala Seva involves the decoration of the Lord with flowers. Tomala is the shortened form of the Tamil expression 'Toditta Malai' (adorning the deity with garlands of flowers).
The flower garlands are prepared in Yamunat-turai. According to tradition, there are fixed specifications as to the kinds of flowers to be used, their source and the length of the garlands. The periya jiyar of the temple or his ekangi bring the garlands along with a lit torch in a procession, to the accompaniment of the beat of the jeghanta.
The deity is then adorned with the flowers , while the Mantra-pushpam is recited in the Sayana

Mandapam.
The service comes to a close with the waving of the flame known as nakshatra-harati, the sprinkling of mantrodaka, waving of vinjamara, and the priest dedicating the service to the lotus feet of the Lord.
During the service, the Vaikhasana priest is assisted by the ekangi.
Admission for Tomala Seva is through the Vaikuntam Queue Complex.

First Archana
During the First Archana, also called the Sahasranama Archana, the Lord is worshipped by reciting the Sahasranamam (1008 names of the Lord). Admission for Archana is through the Vaikuntam Queue Complex.

Abhishekam
Abhishekam to the Lord Sri Venkateswara is performed in the early hours, every Friday.
Traditional natural perfumed camphor, saffron, and milk are used for giving a sacred bath to Lord Venkateswara
The namam (white religious mark on the Lord's forehead) is drawn with an intermediate thin tapering line of musk. Chanting of Vedas and prabandhams
Abhishekam is then performed for the gold image of Sri Lakshmi which hangs in a gold chain on His chest, to the chanting of Sri-Suktam. And at the end, a harati of camphor is waved.
The Lord is dressed in a pitambaram and valuable ornaments.
The saffron water collected from the Lord's body is the Abhisheka Tirtham; it is considered to be holy since it has been in contact with His body. It is given in small spoonfuls to the pilgrims during the Sarvadarsanam that follows as theerthams.
Abhishekam is conducted every Friday, it lasts approxiamately for one and half hours from 0400 hrs. Holders of Rs. 12,250.00, Rs. 750.00, Rs. 300.00 and Rs. 150.00 (per head) tickets are admitted. Only a limited number of tickets are issued for Abhishekam. On Friday, Tomala Seva and Archana are conducted from 0700 hrs to 0800 hrs .

Sahasra Kalasabhishekam (on Wednesdays)
Every Wednesday, before Sarvadarsanam, Sahasra Kalasabhishekam is performed for Bhoga Srinivasa with water from 1,008 small silver vessels.

Pulangi Seva
After the evening puja and Naivedyam on Thursdays, the Lord's idol is covered with garlands of flowers extending from the crown to His feet. This decoration - exclusively with flowers - is called Pulangi Seva.

Suprabhatam
During Suprabhatam, the Suprabhatam, Prapatti and Mangalasasanam slokas are recited and a descendant of Tallapaka Annamacharya sings a few of Annamacharya's Sankeertanas.

Devotees present at the time of Suprabhatam can have the Lord's Suprabhata Darsanam, also called the Viswarupa Sarvadarsanam.

Kalyanotsavam
Kalyanotsavam is also known as Vaivahikotsavam or Pendli Tirunal. It is conducted in the Kalyana Mandapam and its rituals are similar to those followed in Hindu marriages.
The utsava murthi of the Lord (Malayappaswami) is the bridegroom and the two nachchimars are the two brides. An imaginary family pedigree of the contracting parties is recited during the course of the ritual. The idols of the bridegroom and brides face each other with a screen in between. They are allowed to see each other only at the appropriate auspicious moment when the screen is removed. Marriage homams are performed. A purohit conducts the marriage and an archaka is consecrated to perform the homams and other rituals, on behalf of the bridegroom. After the marriage, valuable clothes are presented to the brides and the bridegroom and to the purohit and the archaka. Dakshina is also given to the brahmins who officiate at the function. Sweets, cake and food are offered to the deity and distributed to those who are present.

Pratyeka Kalyanotsavam
In terms of rituals, Pratyeka Kalyanotsavam is the same as Kalyanotsavam.

Arjitha Brahmotsavam
Brahmotsavam is performed for one day in an abridged manner within the temple precincts. Sri Malayappaswami (utsava murti) with His two consorts is worshipped in the Kalyana Mandapam with Vedic mantras and rituals and mounted on three vahanams - (golden Pedda Sesha Vahanam, silver Garuda Vahanam and silver Hanumantha Vahanam).
This seva is performed after Kalyanotsavam.

נדרים נפוצים אותם נודרים
החסידים בטירפוטי (Tirupati)

גילוח הראש
מטרת גילוח הראש (גילוח הראש עבור האל) היא להפגין שהוא/היא מבטל/ת לחלוטין את האגו שלו/שלה בפני רגלי האל. עולי רגל יכולים לבצע את גילוח ראשיהם בקלאיאנאקטה (Kalyanakatta) (מול מתחם האנאנדאנאם Annanadanam).
קיימים שבעה עשר מרכזי משנה לגילוח הראש. עולי הרגל יכולים לבקש גם לגלח את ראשם בקוטג'ים בהם הם שוהים.

הטיפוס על הגבעות

עולי רגל רבים מטפסים על הגבעות על מנת למלא נדרים אותם הם נדרו, לשם כך בנה טירומלה – טירופטי דבסטהנאם (Tirumala - Tirupati Devsthanam) [- אירגון המקדשים] מסלול הליכה מאלפירי (Alipiri) לטירומלה (Tirumala). ההליכה במעלה ההר אורכת בערך שעתיים וחצי.

אנגאפראדאקשינאם (Angapradakshinam)

אנגאפראדאקשינאם (Angapradakshinam) הוא כאשר עולי הרגל שוכבים ומשתטחים, ואז מתגלגלים סביב המקדש, מזמרים את שם האל. המטרה היא להפגין את דבקותם באל, ולהודות לו על כך שהוא מגן עליהם. דבר זה מתבצע בוימאנה פאראדקשינאם (Vimana Pradakshinam), אחד המסלולים סביב המקדש.

עולי רגל החפצים לבצע את האנגאפראדאקשינאם (Angapradakshinam) צריכים לטבול בסוואמי פושקאריני (Swami Pushkarini),[-מיכל מים ק(ד)ושים] ולהגיע למתחם המקדש הראשי בשעה 02:00 (דרך הכיכר המיוחדת המתחילה בסככות ה-PPC).

אנגאפראדאקשינאם (Angapradakshinam) מוגבל באופן כללי לסופי השבוע (ימי שבת וראשון). הוא מוגבל גם כאשר קיים זרם כבד של עולי רגל.

טולאבהאראם (Tulabharam)

טולבאהראם הוא מנחה המהווה את משקל האדם במטבעות או בפריטים אחרים כסוכר, ממתקים בהתאם לנדרי האדם כלפי האל. טולאבהאראם (Tulabharam) <u>נערך באופן כללי עבור ילדים.</u> עולי הרגל יכולים לשקול את מנחותיהם במתחם המקדש. המטבעות יכולים להיות מופקדים בהונדי (hundi) של המקדש ופריטים אחרים יכולים להמסר לרשויות המקדש הנוכחים.

תור הטולאבהאראם (Tulabharam) הינו התור הרגיל המתחיל ממתחם תור הואיקונתאם (Vaikuntham) או ממתחם תור ה-PC.

נילובודופידי (Niluvudopidi)

נילובודופידי (Niluvudopidi) הינו מנחה לאל הכוללת קישוטים, וכו' אותם לובש האדם בזמן שהוא נודר את הנדר.

המטרה היא להקריב את רכוש האדם לאל, בהתאם לפילוסופיה "כל מה שהוא שלי שייך לאל".

Common vows undertaken by devotees at Tirupati

Tonsuring (shaving one's head)

The objective behind tonsuring (shaving one's head for the Lord) is to demonstrate that he/she completely surrenders his/her ego at the feet of the Lord. Pilgrims can have their heads tonsured at the Kalyanakatta (opposite the Annanadanam Complex). There are seventeen sub-centers for tonsuring. Pilgrims can also request to be tonsured at the cottages where they are staying.

Walking up the Hills

Many pilgrims walk up the hills to fulfill vows they have taken, for which Tirumala - Tirupati Devsthanam has constructed a footpath from Alipiri to Tirumala. It takes approximately two and a half hours to walk up the mountain.

Angapradakshinam

Angapradakshinam is when pilgrims lie prostrate, and then roll around the temple, chanting the Lord's name. The objective is to show their devotion to the Lord, and thank Him for protecting them. It is performed in the Vimana Pradakshinam, one of the pathways around the temple.

Pilgrims who wish to undertake the Angapradakshinam have to take a dip in the Swami Pushkarini, and reach the Main Temple Complex by 0200 hrs (through a special queue that starts from the PPC Sheds).

Angapradakshinam is generally restricted to the weekends (Saturdays and Sundays). It is also restricted when there is heavy in flux of pilgrims.

Tulabharam

Tulabharam is offering one's weight in coins or other items such as sugar, candy according to one's vows to the Lord. Tulabharam is generally performed for children. Pilgrims can weigh their offerings in the temple complex. The coins can be deposited in the temple hundi and other items can be handed over to the temple authorities present.

The queue for Tulabharam is the regular queue that starts from the Vaikuntham Queue Complex or PC Queue Complex.

Niluvudopidi

Niluvudopidi is offering to the Lord the ornaments, etc., that one is wearing when one takes the vow.

The objective is to sacrifice one's belongings to the Lord, with the philosophy 'what is mine is the Lord's'.

מן המילון הרשמי שלהם:

אדיאשה (Adisesha) – נחש קדמון מיתולוגי הנתפס כנושא את העולם על 1000 ראשיו. באופן מסורתי מאמינים שהוא תומך באל סרי ונקטסווארא (Sri Venkateswara) על שבעה מראשיו, נאראסימהא (Narasimha) בצורת הסליל שלו, מאליקארג'ונא (Mallikarjuna) על זנבו המעוקל, וסריקאלאהאסטיבארא (Srikalahastivara) בפתח פיו.

אנגאפראדקשינאם (Angapradakshinam) - נדר לפיו על עולי הרגל לשכב ולהשתטח ולהתגולל סביב המקדש.

ארצ'נה (Archana) – הסגידה לאל

אבטרה (Avatara) – ביטוי של אל העולם, כולל משימה מסויימת.

באלאג'י (Balaji)- שם נוסף לאל סרי ונקטסווארה (Sri Venkateswara)

ברהמה (Brahma) – אל היצירה

ברהמינים (Brahmins) – כמרים הינדיים

צ'רופולו (Cherupulu) - מזון המוצע לאלים

דאאנאם (Daanam) – תרומת מנחה

דקשינה (Dakshina) – דרום; מנחת כסף לאל

דרסנם/דרשן (Darsanam/Darshan) – צפייה בפסל האל

דאסאבטאראם (Dasavataram) – עשרת גלגולי הסרי מהא וישנו (Sri Maha Vishnu)

דהואג'סטמבהאם (Dhvajasthambham) – עמוד קדוש בחזית מקדש הסרי ונקטסווארא (Sri Venkateswara)

אקנטה סבה (Ekanta Seva) – תפילה פרטית הנערכת עבור האל, אליה אסור לעולי הרגל להכנס

גרבהא גריהא (Garbha griha) – קודש הקודשים של מקדש הסרי ונקטסווארה (Sri Venkateswara) המשכן את פסל האל

הונדי (Hundi) – כלי לאחסון תרומות (במזומן ובדומה לו) עבור האל

קיינקריים (Kainkaryam) – מנחה פולחנית לאל או סגידה לאל

קלייאנה קטה (Kalyana Katta) – המקום בו מתבצע גילוח שער החסידים כמנחה לאל

קליאנאם (Kalyanam) - נישואין

קאלייאנה מאנדאפאם (Kalyana Mandapam) – אולם נישואין

קליאנוטסאבאם (Kalyanotsavam) – חגיגת הנישואין הקדושים בין האל סרי ונקטסווארא (Sri Venkateswara) וסרי פדמאבטי דבי (Sri Padmavathi Devi)

מוקוטי (Mukkoti) – שלושים מיליון (עירוב של שלושים מיליון טירטהמים teerthams וסוואמי פושקאריני Swami Pushkarini).

נאקימארס (Nacchimars) – שני מלויו של האל – סרידבי (Sridevi) ובהודבי (Bhudevi)

נאראשימה (Narasimha) – התגשמות של האל וישנו (Vishnu) בעל פני אריה וגוף אנושי

נילובודופידי (Niluvudopidi) – מנחה לאל, הבגדים/קישוטים הנלבשים בזמן הביקור במקדש

פאדמאבטי (Padmavathi) – בת זוגו של האל סרי ונקטסווארה (Sri Venkateswara)

פאריניאם (Parinayam) - נישואין

פוג'ה/פויה (Puja/Pooja) – סגידה פולחנית לאל

פוג'ארי (Poojari) – מישהו המבצע פולחן, שר תפילות וסוגד לאל כנציג החסיד

פראדאשינאם (Pradakshinam) – נתיב להקפת המקדש

פרסדאם (Prasadam) – מזון המוגש לאל ואז מחולק (כקדוש) בין החסידים

פושקאריני (Pushkarini) – מיכל מים קדושים

ससטרות (Sastras) – טקסטים שונים של מוסר העוסקים בקוד ההתנהגות, מוסר, פולחנים וכו'

ससאחלה (Seshachala) – אחת משבע הגבעות הידועות של טירופטי (Tirupati) לגביהן מאמינים שהן התגשמות האל הנחש, אדיससה (Adisesha)

סבה (Seva) – שירות/סגידה לאל

שבע גבעות (--**Seven Hills)** – שבע הגבעות של משכן האל ונקטסווארא. הן נקראות ורישאבהדרי (Vrishabhadri), גרודראדי (Garudadri), ससאדרי (Seshadri), אנג'אנדרי (Anjanadri), ודאדרי (Vedadr), נאראיאנדרי (Narayanadri), וונקטדרי (Venkatadri); מטירופטי (Tirupati), יש לעבור את שבע הגבעות כדי להגיע לטירומאלא (Tirumala).

סופראבהטאם (Suprabhatam) – זמן מזל בזריחה, כאשר האל מתעורר והמתפללים שרים

סבטה וראהא (Sveta Varaha) – התגלמות סרי מהא וישנו כחזיר בר לבן ומפחיד, לשיקום האדמה לאחר המבול הגדול.

טירומלה (Tirumala) – המשמעות היא 'הגבעה הקדושה'; משכן האל סרי ונקטסווארה (Sri Venkateswara) הממוקם בראש שבע הגבעות במחוז צ'יטור (Chittoor) של אנדרה פרדש (Andhra Pradesh), הודו

טירומלה ראיה (Tirumala Raya) – מנהיג משפחת ארביטי (Araviti), ששיפץ את הטירומלה ראיה מנדפם (Tirumala Raya Mandapam) במקדש סרי ונקטסווארה (Sri Venkateswara)

טירופאטי (Tirupati) – העיר הקדושה של האל ונקטסווארה (Venkateswara) לרגלי שבע הגבעות במחוז צ'יטור (Chittoor) של אנדרה פרדש (Andhra Pradesh), הודו

טירמוטי (Trimurthi) – השילוש הקדוש, המורכב מהאל ברהמה (Brahma), האל סיווה (Siva) והאל וישנו (Vishnu)

טולאבהראראם (Tulabharam) – מנחה לאל המהווה את משקל האדם במטבעות

וראהאוטארה/וראהאסוואמי/סווטה וראהא (Varahavatara/Varahaswami/Sveta Varaha) – התגלמות הסרי מהא וישנו (Sri Maha Vishnu) כחזיר בעל גוף אדם

ונקטסווארא (Venkateswara) – זה המטהר את חטאי חסידיו

וישנו (Vishnu) – (וייאפאנא סילאנת וישנוהו Vyapana Seelanath Vishnuhu) זה המתפשט בכל היישות העליונה שהיא מושיע היקום; ראה גם סרי מהא וישנו (**Sri Maha Vishnu**)

וישואקסנה (Vishvaksena) – מפקד עליון בצבא האל

יאגא/יגנא (Yaga/Yagna) – פולחן ודי במסגרתו מוגשים לאל מספר פריטים באמצעות אש קדושה.

A-Z Glossary

A

Aalaya - Temple
Abhaya - Fearless; refuge
Abhishekam - Ceremonial cleansing of the Lord's idol
Acharya - One who shows the right path for others to follow; a preceptor
Adisesha - Primeval serpent mythologically conceived to bear the world on his 1000 hoods. Traditionally believed to support Lord Sri Venkateswara upon seven of his hoods, Narasimha on his coiled frame, Mallikarjuna on his twisted tail, and Srikalahastivara at the opening of his mouth.
Aditya - Sun God
Alankaram - Decoration
Alvar - Seer of a specific religious order in the Vaishnavaite Cult
Amrit - Nectar which when consumed, grants immortality
Angapradakshinam - A vow whereby pilgrims lie prostrate and roll around the temple
Ankurarpanam - The start of the Brahmotsavam festival
Alipiri - Starting point at the foot of the hills, for pilgrims who wish to reach Tirumala on foot
Annadanam - Distribution of free food
Annam - Food
Annamacharya/Annamayya - (1408-1503 AD); the earliest musician to compose songs in favour of Lord Sri Venkateswara
Appams - A sweet dish made of rice flour and offered to the Lord
Archaka - Priest
Archana - Worship of the Lord
Arjita Seva - Any *seva* for the performance of which pilgrims pay a fee
Ashta - Eight
Asthanam - Royal Court/Official Chamber of the King
Asva - Horse
Aushadha - Medicine
Avatara - A manifestation of God on Earth, with a specific mission.

B

BIRRD - Balaji Institute of Surgery, Research and Rehabilitation for the Disabled
Bahumanam - Gift
Balaji - Another name for Lord Sri Venkateswara
Bhagaswamyam - Partnership
Bhakti - Devotion
Brahma - God of Creation
Brahmins - Hindu priests

C

Chakra - The sacred disc (weapon of Lord Sri Maha Vishnu)
Chakkera Pongal - Sweet dish made of sugar, milk and rice
Chandanam - Sandalwood
Chandra - Moon
Chaulam - Ear lobe-piercing ceremony
Cherupulu - Food offered to the Lord
Chinna - Small

Chitrannam - A rice preparation, rich in spices

Choultry - Guesthouse where accommodation is free of charge. Also called *Dharmasala*.

D

Daanam - Charitable offering
Dadhyodanam - Dish made of spiced rice and curd
Daiva - Divine
Dakshina - South; Offering money to the Lord
Dala - Leaf
Darsanam/Darshan - Viewing the idol of the Lord
Dasavataram - Ten incarnations of Sri Maha Vishnu
Deepam - Lamp
Devas - The Gods
Devasthanam - Abode of the Gods
Dhanya - Cereal
Dharma - Set of righteous principles to be followed

Dharmasala - Guesthouse where accommodation is free of charge. Also called *Choultry.*

Dhoti - Cloth tied around the waist like a sarong
Dhvajasthambham - A sacred pillar in front of the Sri Venkateswara temple
Dhyana Yoga - Meditation
Divya Ananda Nilaya Vimana - Dome of the abode of divine bliss
Divya Vimana - Divine dome
Dosa - Pancake made with rice flour, black gram flour and oil

Dupatta - Long scarf draped across the shoulders and worn with the *salwar kameez***.** Also see **Salwar Kameez**.
Dvara gopura - Gateway with a sculpted tower above it
Dvara/Dvaram/Dwaram - Entrance; gateway
Dvarapalakas - Door-keepers

E

Ekangi - Celibate disciple of the Sri Vaishnava *Jiyar Matham*
Ekantam - Private
Ekanta Seva - Private service conducted for the Lord, to which pilgrims are not admitted

G

Gadha - Mace which is the sacred weapon of Lord Sri Maha Vishnu
Gajam - Elephant
Gangala - Brass vessel
Garbha griha - The sanctum sanctorum of the Sri Venkateswara Temple which houses the idol of the Lord
Garuda - A white-necked Brahmani Kite .He is considered the vehicle of Sri Maha Vishnu
Ghat - mountain. Also see **Ghats (Eastern)**
Ghats (Eastern) - Mountain range for a part of these ranges that runs along south-eastern India. Tirumala-Tirupati **.**
Gopuram - The sculpted upper crest of a temple
Gotram - The sect to which a devotee belongs
Grihastha - Donor
Gurkha - Security guard
Guru - Teacher

H

Hamsa - Swan

Harati - Waving a plate (in which a sacred flame is lit) in front of the Lord's image. Also called *Nirajana*

Harikatha - Musical rendering of divine stories
Hiranyakasipu - Demon King who tried to destroy the Earth
Hiranyaksa - Younger brother of Hiranyakasipu, who succeeded the latter as Demon King
Homam - Sacred fire
Hundi - Receptacle for depositing offerings (in cash and kind) for the Lord

I

Ishta Daivam - Favourite deity

J

Janaloka - One of the seven regions above the Earth
Japam - Sacred word that is chanted repeatedly
Jata - Twisted hair that hangs down in coils at the back of the Lord Sri Venkateswara's idol
Jeghanta - Cymbals
Jilebi - Spiral-shaped sweet dish made of flour and jaggery jelly
Jyeshtha - Name of a month in the Hindu calendar

K

Kainkaryam - Ritualistic offering to God or worship of God
Kali Yuga - The Dark Age

Kalpa - Age or aeon. Also called *Yuga*

Kalyana Katta - Place where devotees have their hair cut as an offering to the Lord
Kalyanam - Marriage
Kalyana Mandapam - Marriage Hall
Kalyanotsavam - Celebration of the divine marriage between Lord Sri Venkateswara and Sri Padmavathi Devi
Kankanam - Metal bracelet worn around the wrist
Kapila - Grey-coloured
Karma Yoga - deeds
Karpooram - Camphor
Kasturitilakam - Lineament of musk drawn on the Lord's forehead
Katika - Placed on the waist
Keertanas - devotional songs
Kiritam - Crown
Koil - Temple
Koluvu - Darbar
Kula Daivam - Family Deity

L

Laddu - Spherical-shaped sweet made of flour and jaggery/sugar

M

Madhura bhakti - Deep devotion
Maha - Great
Mahatmya/Mahatmyam - Greatness
Mahatva - Importance
Makara Kundalas - ornaments shaped like an alligator, that adorn the ears of the main idol of the Lord
Mandapam - structure or monument with rich sculpture meant for a specific purpose like performing fine arts
Mantra - Sacred word(s) to be chanted repeatedly
Mantrodaka - Sacred water
Matsya Avatara - Manifestation of Lord Vishnu as a fish
Muhurtam - Auspicious time
Mukhadvaram - Main entrance (door) at the front of the temple
Mukkoti - Three crore (merging of three crore teerthams in the Swami Pushkarini).
Mukti/Moksha - Liberation of the soul
Mulaberam - The central idol of Lord Sri Venkateswara
Murthi - Statue
Mutyam - Pearl

N

Nacchimars - The Lord's two consorts - Sridevi and Bhudevi
Naivedyam - Food offering
Namakarana- Naming ceremony
Namam - White caste-mark on the Lord's forehead
Narada - The supreme devotee of Lord Vishnu; a connoisseur of all arts; a devarishi (according to the Bhagavad Gita 10:26)
Narasimha - Lord Vishnu's manifestation, with the face of a lion and the body of a human
Narayana - Lord Sri Maha Vishnu
Nava - Nine
Nayaka - Leader
Nija - Real, Original
Niluvudopidi - Offering to the Lord, the clothes/ornaments that one is wearing when one visits the temple
Nirajana - See *harati*
Nivedana - Offer/present

O

Om - The sacred syllable
Om Sri Venkatesaya Namah - Saluting the Lord by reciting His name

P

Padmam - Lotus
Padmavathi - Consort of Lord Sri Venkateswara
Pallaki - Palanquin
Panchangam - Indian almanac
Panchanga Sravanam - Listening to the forecast as directed by the Sastras
Pandal - Canopy
Panyarams - Laddus. See **Laddus**.
Papam - Sin
Parinayam - Marriage

Parishad - Union of Scholars
Pataloka - The nether world
Pati - Husband
Patrika - Letter
Pavithra - Sacred
Payasam - Watery sweet made with milk, sugar, cardamom and cashewnuts
Periya Jiyar - Saint of the Sri Vaishnava Jiyar Matham
Periyatirdadi - The first devotee
Pinda Prasadam - Ceremony conducted in memory of the departed
Pitambaram - Yellow silk cloth
Pongal - Rice dish cooked with cereals and spices
Puja/Pooja - Ritualistic worship of God
Poojari - One who performs rituals, chants prayers and worships God as a representative of the devotee
Poolangi - Of flowers
Poorna - Complete, full
Pracharam - Spreading
Pradakshinam - Path for circumambulating the temple
Pradhana acharya purusha - Chief priest
Prahlada - Son of the Demon King Hiranyakasipu and a staunch devotee of Lord Sri Maha Vishnu
Prakaram - Wall surrounding the temple
Pralaya Kalpa - The Great Deluge
Prarthana - Prayer
Prasadam - Food offered first to the Lord and then distributed (as sacred) among devotees
Prasanna - Pleased
Pratima - Bronze icon
Pratyeka - Special
Pravachanam - Hymn sung in praise of the Lord
Prayoga - Ready for release
Pulihora - A rice dish made with tamarind/lime and spices.
Puranas - Ancient Hindu scriptures
Purohit - Priest
Purohit Sangam - An association of priests
Pushkarini - Sacred water tank
Pushpa Yagam - Vedic ritual involving offering of flowers to God.
Pushpam - Flower

R

Rakshasa - Demon
Rama Pattabhishekam - The coronation of Lord Rama
Ranganayaka - One of the manifestations of Lord Sri Maha Vishnu. Also refers to the Deity at Sri Rangam.
Ratham - Chariot
Rishi - Sage

S

Sabha - Meeting;Group
Sadas - Meeting of intellectuals
Sahasra - Thousand
Sahasra Deepa - Thousand earthen lamps
Sakarabath - Sweetened rice
Salwar Kameez - Traditional Indian dress consisting of a loose knee-length top and a loose pant gathered at the ankles.
Samarpana - Offering
Samrakshana - Protection
Samsara Sagara - The ocean of Life
Sangam - Union
Sankalpam - Desire

Sankeertanas - Songs written in praise of the Lord
Sanku - The sacred conch of the Lord
Saranagati - To fall at a person's feet
Sari - traditional dress of Indian women
Sarovaram - Lake
Sarva - All
Sarvadarsanam - Viewing of the Deity for all; the time allotted for it.
Sastanga Danda Pramanam - prostrating before the Lord
Sastras - Various texts of ethical science dealing with code of conduct, morality, rituals etc.
Seera - Sweet dish
Seshachala - One of the famous seven hills of Tirupati believed to be the manifestation of the Snake God, Adisesha
Seshavahanam - Vehicle of the Lord (shaped like the Snake God Adisesha)
Seva - Service/Worship unto the Lord
Seven Hills - The seven hills of Lord Venkateswara's abode. They are Vrishabhadri, Garudadri, Seshadri, Anjanadri, Vedadri, Narayanadri and Venkatadri; from Tirupati, the seven hills have to be crossed to reach Tirumala
Sikharam - Pinnacle
Simha - Lion
Sishya - Disciple
Sloka - Stanza
Smaraka - in memory of .
Soma - Moon
Somalatha - A plant whose juice intoxicates if drunk; plant offered to the sacred fire in Somayaga
Somayaji - The person who performs somayaga
Sopanamarga - Stairway (Stone footpath leading to Tirumala)
Sravanam - Season of rainfall (according to the Hindu calendar), usually in August
Sri Bhu Devi - Also called Sri Padmavathi Devi; one of the two consorts of Lord Sri Venkateswara, the other being Sri Lakshmi Devi
Sri Lakshmi Devi - Also called Sri Devi; one of the two consorts of Lord Sri Venkateswara, the other being Sri Bhu Devi
Sri Maha Vishnu - 'The Preserver' who is believed to have manifested Himself on Tirumala as Lord Sri Venkateswara, to save mankind in the Kali Yuga
Sri Venkatachala Mahatmya - The sacred text which extols the glory of Lord Venkaterswara and His abode.
Srinivasa - Lord Venkateswara
Srivaru - Lord Venkateswara
Sthala Mahathmya - The greatness of a place
Sudarsana - The sacred disc weapon of Lord Vishnu
Suddhi - Cleansing
Sukhasana - A Yogic pose
Suprabhatam - Auspicious time at dawn, when the Lord is woken and prayers chanted
Surya - Sun
Sveta - White
Sveta Varaha - The incarnation of Sri Maha Vishnu as a fearsome white boar, to restore the Earth after the Great Deluge
Swami - God

T

Takeed - Receipt
Tatva - Substance
Tene - Honey
Thiru/Tiru - Respected, holy
Thirumanjanam - Fragrant powder prepared out of sandalwood and turmeric
Thomala Seva - Worship with garlands
Teertham - Holy water
Tirumala - Meaning 'the holy hill'; abode of Lord Sri Venkateswara situated atop the seven hills in the Chittoor district of Andhra Pradesh, India
Tirumala Raya - a chieftain of the Araviti family, who renovated the Tirumala Raya Mandapam in the Sri Venkateswara temple

Tirupati - The sacred town of Lord Venkateswara at the foot of the seven hills in the Chittoor district of Andhra Pradesh in India
Trimurthi - The holy trinity, comprising Lord Brahma, Lord Siva and Lord Vishnu
Tulabharam - Offering one's weight in coins to the Lord

U

Ubhaya Nacchiyars - The two consorts (Sri Devi and Bhu Devi) of the *utsava murthi* of Lord Sri Venkateswara.
Unjal - Cradle
Upanayanam -The ceremony of the investiture with the sacred thread
Utsava Murthi - Processional image of the Lord
Utsavam - Festival
Uttariyam - Garment for covering the shoulders or upper half of the body
Uyala Mandapam - Place where the Lord's idol is placed in a cradle and worshipped

V

Vada - Food item made of cereals and spices
Vaggeyakara - Composer
Vahana - The Lord's vehicle
Vaikuntam - Celestial abode of Sri Maha Vishnu
Vanabhivruddhi - Improvising gardens
Vanam - Garden; forest
Varada - boon
Varaha Kshetra - Place belonging to Varaha
Varahavatara/Varahaswami/Sveta Varaha - Incarnation of Sri Maha Vishnu as a boar with a human body
Vasantam - The Spring season
Vasanthotsavam - A festival held in Spring
Vastram - Clothes
Vayu Deva - The God of Wind
Veda - That knowledge which is worth knowing
Vedic Mantras - Sacred hymns
Venkateswara - He who cleanses the sins of His devotees
Vigraham - Statue
Vimana/Vimanam - Dome
Vinjamara - Whisk
Visesha - Important
Vishnu - (Vyapana Seelanath Vishnuhu) That which is all-pervading; the Supreme Being who is the saviour of the universe; *also see* **Sri Maha Vishnu**
Vishvaksena - Chief commander of the Lord's army

Y

Yaga/Yagna - Vedic ritual in which various items are offered to God through a sacred fire
Yajnopavita - sacred thread worn by males of certain Hindu castes
Yuga - Aeon

Tonsuring

- The place where pilgrims fulfil their vow of tonsure is called Kalyana Katta. Over 500 barbers, operating in three batches round the clock, are available at Kalyana Katta, to perform tonsure.
- To reduce the waiting time for tonsure during the peak season, over 100 additional barbers are engaged.
- The building is equipped with two big tonsure halls and two side balcony tonsure halls with platforms to seat both the pilgrim and the barber. There are four waiting compartments and a well-organised queue system.
- Tonsure done free of cost at Kalyana Katta.
- Antiseptics are mixed with water and applied to the head before tonsuring to prevent skin-related and other diseases.
- Bathrooms, with geysers for hot water, are provided for the pilgrims who have their heads tonsured.
- A computerised system is in place to issue tokens for tonsure
- There are 16 mini Kalyana Kattas at important places in Tirumala which function from 6 am to 6 pm everyday, to perform tonsure for pilgrims staying in cottages and guesthouses. The fee charged at these locations is Rs. 10/- per head.
- The places at which mini Kalyana Kattas are located are: Sri Venkateswara Guest House, N.G.G.H, Sri Varahaswami Guest House, Ram Bagicha Guest House (RBGH)-I, RBGH-II, RBGH-III, SPTC, MBC, TBC, SMC, ANC, HVC, Sri Padmavathi Guest House, Mysore Choultry, Sapthagiri Satramulu and Ist N.C.

גילוח הראש

- המקום בו ממלאים עולי הרגל את נדר גילוח הראש שלהם נקרא קלייאנה קטה (Kalyana Katta). מעל 500 ספרים זמינים בקלייאנה קטה (Kalyana Katta) לשם ביצוע גילוח הראש, הם פועלים בשלוש קבוצות סביב השעון.
- מעל 100 ספרים נוספים מועסקים על מנת להפחית את זמן ההמתנה לגילוח הראש בעונת השיא.
- בבניין קיימים שני אולמות גדולים לגילוח הראש ושתי מרפסות צדדיות לאולמות גילוח הראש ובהן משטחים לישיבה עבור עולי הרגל ועבור הספר. קיימים ארבעה תאי המתנה ומערכת מאורגנת היטב לארגון התור.
- גילוח הראש מתבצע בחינם בקלייאנה קטה (Kalyana Katta).
- במים מעורבים חומרי חיטוי והראש נשטף בהם לפני ביצוע גילוח הראש כדי למנוע מחלות הפוגעות בעור הראש ומחלות אחרות.
- חדרי רחצה ובהם מקורות מים חמים מסופקים לעולי הרגל שראשיהם גולח.
- מערכת ממוחשבת קיימת במקום כדי לספק אסימונים לצורך גילוח הראש.
- קיימים 16 מיני קלייאנה קטס (Kalyana Kattas) במקומות חשובים בטירומלה (Tirumala) הפועלים מן השעה 6 לפנה"צ עד 6 אחה"צ כל יום, הם מבצעים גילוח ראש בעולי רגל המתאכסנים בקוטג'ים ובבתי הארחה. המחיר הנגבה במקומות אלה הוא 10 רופיות לראש.
- המקומות בהם קיימים קלייאנה קטס (Kalyana Kattas) הם: בית ההארחה סרי ונקטסווארה (Sri Venkateswara), N.G.G.H, בית ההארחה סרי וראהאסוואמי (Sri Varahaswami), בית ההארחה ראם בגישה (Ram Bagicha) (RBGH)-I, RBGH-II, RBGH-III, SPTC, MBC, TBC, SMC, ANC, HVC, בית ההארחה סרי פדמווטי (Sri Padmavathi), מיסורה צ'ולטרי (Mysore Choultry), ספטגירי סטרמולו (Sapthagiri Satramulu) ו-N.C Ist.

Loving Ganesha

Hinduism's Endearing Elephant-Faced God

Chapter 12: Ganesha Home Liturgy

www.himalayanacademy.com/books

HUNDI, THE TEMPLE OFFERING BOX

In the Hindu temple there is always a small or large strongbox into which devotees may offer a sacrifice to perpetuate the temple and its charitable works. When our prayers are answered, when God has shown us His grace and we seek to support His home on Earth, we place money or other valuables, such as jewels, gold and silver, into the *hundi.* In many temples, the donations are counted before the Deity each evening. To support the priests and their families, we place a separate and usually smaller contribution, called *dakshina,* on the offering tray, traditionally wrapped in *betel* leaf.

ובתרגום חפשי:

הונדי (HUNDI), **תיבת המנחה של המקדש**

במקדש ההינדו קיימת תמיד תיבה קטנה או גדולה בה יכולים המאמינים להקריב מנחה להנצחת המקדש ועבודת הצדקה שלו. במידה ותפילותינו נענות, הרי שהאל הפגין לנו את חסדו ואנו חפצים לתמוך בביתו על האדמה, אנו שמים כסף או דברי ערך אחרים, כתכשיטים, זהב וכסף בתוך ההונדי (*hundi* -).
במקדשים רבים, התרומות נספרות לפני האלוהות מדי ערב.
על מנת לתמוך בכמרים ובמשפחותיהם, אנו שמים תרומה נפרדת ובדרך כלל קטנה יותר, הנקראת דקשינה (*dakshina*), על מגש המנחה, עטופה לפי המסורת בעלה 'בטל ' (*betel*) (- פלפל הודו) .

הוראות עשה ואל תעשה

הוראות "עשה"

- הזמינו כרטיסים נסיעה ומקום אכסון בטירומלה מראש באמצעות TTD.
- התפללו ל-Ishta Daivam או ל-Kula Daivam שלכם בטרם תצאו לדרך אל טירומלה.
- טבלו ב-Pushkarini [- מיכל מים קדושים] והתפללו אל Sri Varahaswamy במקדשו לפני צאתכם להתפלל אל האל Venkateswara.
- עליך לרחוץ את גופך וללבוש בגדים נקיים לפני שתיכנס למקדש.
- הקפידו על דומיה מוחלטת ואמרו בליבכם את המלים " Om Sri Venkatesaya Namah".
- טבלו ב-Papavinasanam וכן ב-Akasa Gange Treethams ליד טירומלה.
- כבדו מנהגים עתיקים בעת שהייתכם בטירומלה.
- כבדו וטפחו רגשות דתיים בין עולי-הרגל האחרים.
- הניחו את מתת הקורבן שלכם אך ורק ב-Hundi.[- הונדי]
- התקשרו עם לשכת המודיעין של Tirumala Tirupati Devasthanams בטירומלה לקבלת מידע על המקדש והתפילה.
- עליך לבצע פראדאקשינאם [- קיום נדר להשתטח ולהתגולל עלהארץ] (כאשר חדר האל לימינך) במסירות לפני כניסתך למקדש.
- עליך ללבוש טילאק בהתאם להשתייכותך הדתית.
- עליך להקפיד על נוהלי המקדש ולהמתין לתורך לקבלת הדרשאן של האל.

הוראות "אל תעשה"

- אל תבואו לביקור בטירומלה, אלא כדי לעבוד את האל בלבד.
- אל תקחו אתכם תכשיטים רבים או כסף מזומן רב.
- אכלו מזון צמחוני בלבד. אל תשתו משקאות חריפים ואל תצרכו סמים משכרים.
- אל תפנו לזרים כדי למצוא מקום אכסון.
- בשטח המקדש וסביבתו אל תנעלו כל מנעלים ואל תיסעו בכלי רכב.
- אל תתפרצו פנימה לקבל Darshan אלה המתינו בתור.
- אל תפנו לסרסורים לקבלת Darshan מהיר.
- אל תשתטחו בתוך המקדש (Sastanga danda pranamam).

- אל תקנו prasadams מזויפים מרוכלים הפועלים ברחוב.
- אל תשליך את הפראסאדאם[- שריים ממזון האליל] ואת הטירתאם [-מים קדושים] שניתנו לך במקדש.
- אל תיכנסו למקדש אם קיים מנהג או נוהל האוסר זאת עליכם.
- אל תענדו פרחים וזרים בטירומלה; כל הפרחים נועדו לאל לבדו.
- אל תעודדו קבצנים.
- אין לירוק במקדש ואין להתנהג שם שלא כראוי.
- אל תיכנס לחדר האל עירום או לבוש באיזור חלציים בלבד.
- אל תחבוש על ראשך קסדה, כיפה, תרבוש או מצנפת בתחום המקדש.
- אל תישא כל נשק אל תוך המקדש.
- בתחום המקדש אל תאכל מזון שהבאת מבחוץ ואל תלעס עלי בטל.
- אל תטיל שתן וצואה ואל תירק בתחום המקדש.
- אל תישן בתחום המקדש.
- אל תבצע כל מעשה אלים או בוטה בתחום המקדש.
- אל תתקוטט בתחום המקדש.
- אל תדבר על עושרך, כספך, ומעמדך.
- אל תשב כשאתה מפנה את גבך לאל.
- אל תביע קידה לאל ביד אחת בלבד.

'Dos and Don'ts'

Dos

- Do book your travel and accommodation in Tirumala through TTD in advance.
- Do pay obeisance to your *Ishta Daivam* or *Kula Daivam* before you start for Tirumala.
- Do bathe in the Pushkarini and worship Sri Varahaswami in His temple before you worship Lord Sri Venkateswara.
- Do bathe and wear clean clothes before you enter the temple.
- Do observe absolute silence inside the temple and chant *Om Sri Venkatesaya Namah* to yourself.
- Do bathe in the Papavinasanam and Akasa Ganga *teerthams* near Tirumala.
- Do respect ancient customs while at Tirumala.
- Do respect and promote religious sentiments among co-pilgrims.
- Do deposit your offerings in the *hundi* only.
- Do contact any of the Tirumala Tirupati Devasthanams Enquiry Offices for information regarding the temple and your worship there.
- Do *pradakshinam* (keeping the shrine to your right) with devotion before entering the temple.
- Do wear a *tilak* in accordance with your religious affiliation.
- Do follow the procedures of the temple and wait for your turn for the *darshan* of the Lord

Don'ts

- Don't come to Tirumala for any purpose other than worshipping the Lord.
- Don't carry too much jewellery or cash with you.
- Don't eat non-vegetarian food. Don't consume liquor or other intoxicants.
- Don't approach strangers for accommodation.
- Don't wear footwear, or move around in a vehicle, in and around the premises of the temple.
- Don't rush in for *darshan*, but move along in the queue.
- Don't approach touts for quick *darshan*.
- Don't prostrate (*sastanga danda pranamam*) inside the temple.
- Don't buy spurious *prasadam* from street vendors.
- Don't throw away the *prasadam* and *teertham* given to you at the temple.
- Don't enter the temple, if, according to custom or usage, you are prohibited to enter.
- Don't wear flowers and garlands in Tirumala; all flowers are for the Lord only.
- Don't encourage beggars.
- Don't spit or be a nuisance inside the temple premises.
- Don't enter the shrine naked or wearing only a loin-cloth
- Don't wear any head guards like helmets, caps, turbans and hats inside the temple premises.
- Don't carry any weapon inside the temple.
- Don't eat food brought from outside or chew betel leaves in the temple premises.
- Don't evacuate urine or motion or spit in the premises of the temple.
- Don't sleep in the temple premises.
- Don't commit any act of violence or harshness in the temple premises.
- Don't quarrel in the temple premises.
- Don't talk about your wealth, money and status.
- Don't sit with your back facing the Deity.
- Don't pay obeisance with only one hand.

הגרבהא גרוהא (Garbha Gruha) או הקודש הינו המקום בו יושב הפסל הראשי של האל סרי ונקטסווארא (Sri Venkateswara).

הפסל עומד ברוב הדר בגרבנה גרוהא (Garbha Gruha), מיד מתחת לכיפה המוזהבת הנקראת האננדה נילאייה דיבייה וימאנה (Ananda Nilaya Divya Vimana).

מאמינים שהפסל המקושט והמהודר הקרוי מולאבראם (Mulaberam), הוקם מעצמו, היות ולא ידוע על פסלים שהיתה להם היכולת לפסל פסלים באופן כל כך פרופורציונלי ויפה. יותר מכך, לא יודע על כך שאדם התקין זאת במקדש.

בדרך כלל האל לובש קריטיאם (*kiritam*) מוזהב שיש לו אבן אזמרגד גדולה המשובצת בחזית. באירועים מיוחדים הוא מקושט ביהלום קריטיאם (*kiritam*).

על מצחו, לאל יש טלאי כפול עבה של מאמאם (*namam*) מעובד, המשוח בקאמפור מזוקק המכסה את עיניו. בין שני הטלאים הלבנים מצוי קסטואיטילאקאם (*kasturitilakam*).

אוזניו מכוסות במאקרא קונדאלאס (*makara kundalas*) מבהיק מוזהב. באגרוף של יד ימין המורמת שלו שתול סט אבנים יקרות שאקרה (*chakra*), והאגרוף השמאלי המקביל בסנחו (*sankhu*). ביד הימנית המושטת מעט, מצביעות האצבעות אל רגל הלוטוס שלו, כעזרה היחידה למאמינים שלו להשגת אחדות איתו ולהנות מאושר עילאי נצחי. ידו השמאלית הקדמית מונחת על המותן כדי להבטיח הגנה למאמינים בו, ולהראות שהסמסרה סאגארה (*samsara sagara*) היא רק בעומק הירכיים אם הם מחפשים את חסותו.

גופו מולבש בפיטמבאראם (pitambaram) קשור בחוט זהב, וחגורת זהב אליה מחוברים פעמוני זהב קטנים ומצלצלים. הוא מקושט בעיטורים יקרים. יש לו יאיונופאביטה (*yajnopavita*) היורדים בהצלבה מכתפו השמאלית. הוא נושא סרי לקשמי דבי (Sri Lakshmi Devi) על חזהו מימין וסרי פאדמאבטי דבי (Sri Padmavathi Devi) על חזהו משמאל. הוא נושא קישוטי נאגאבהאראנאם (*Nagabharanam*) על שתי הכתפיים.

רגלי הלוטוס שלו מכוסות במסגרות זהב ומכוסות בצמידי רגליים מצלצלים. חגורה מגולפת חזקה מזהב מקיפה את רגליו.

בזמן האבהישקאם (*Abhishekam*) יכול להיות לנו דרשן (*darshan*) של האלה לקשמי (Lakshmi).

האננדה נילאייה דיביה וימאנה (Ananda Nilaya Divya Vimana) היתה מכוסה בלוחות נחושת מוזהבים ומצורף לה כד מוזהב, במאה ה-13 בתקופת שלטונו של המלך וייאנאנאגארה (Vijayanagara), יאדאבה ראיה (Yadava Raya).

<u>עולי רגל אינם מורשים להכנס לגרבהא גרוהא</u> (Garbha Gruha) (מעבר לשביל קורסקרה (*Kurasekara*)

The Garbha Gruha or sanctum is where the main idol of Lord Sri Venkateswara resides.

The idol stands majestically in the Garbha Gruha, directly beneath a gilt dome called the Ananda Nilaya Divya Vimana.

This exquisitely-wrought idol called the Mulaberam, is believed to be self-manifested, as there has been no known sculptor possessing the capability to sculpt idols so proportionately and beautifully. Further, no human being is known to have installed it in the shrine.

Ordinarily, the Lord wears a gold *kiritam* which has a large emerald embedded in front. On special occasions, he is adorned with a diamond *kiritam*.

On his forehead, the Lord has a thick double patch of upwrought *namam* drawn with refined camphor, which screens his eyes. In between the two white patches is a *kasturitilakam*.

His ears are bedecked with shining golden *makara kundalas*. The fist of His raised right hind hand is implanted with a gem-set *chakra*, and the corresponding left fist with the *sankhu*. The slightly outstreched front right hand, has its fingers pointing to His lotus feet, as the only recourse to His devotees to attain oneness with Him and enjoy eternal bliss. His front left hand is akimbo to assure His devotees of protection, and to show that the *samsara sagara* is only hip-deep if they seek His refuge.

His body is clothed with a pitambaram tied with gold string, and a gold belt to which are attached tiny, jingling gold bells. He is adorned with precious ornaments. He has a *yajnopavita* flowing down cross-wise from His left shoulder. He bears Sri Lakshmi Devi on

His right chest and Sri Padmavathi Devi on His left chest. He bears *Nagabharanam* ornaments on both shoulders.

His lotus feet are covered with gold frames and decked with clinging gold anklets. A strong curved belt of gold encompasses his legs.

During *Abhishekam*, we can have *darshan* of Goddess Lakshmi.

The Ananda Nilaya Divya Vimana was covered with gilt copper plates and surmounted with a golden vase, in the thirteenth century, during the reign of the Vijayanagara king, Yadava Raya.

Pilgrims are not allowed to enter the Garbha Gruha (beyond *Kurasekara* path)

נספח מס' 10 - מפה של מתחם הע"ז

http://www.sribalaji.com/inside-temple.htm

נספח מס' 11 - מפה של טירומלה
http://www.sribalaji.com/triguidelinemap.htm

מקורות

www.balaji.net

This site is hosted & maintained by devotees of Lord Venkateswara in Hong Kong. The information provided here is for your reference only. We are in no way related to the TTD. Therefore, all e-mails sent to us do not get to the TTD. Reservations for cottages, prayers etc cannot be done through this web site or by e-mail.

www.sribalaji.com

This site is Non-Profitable & Non-Commercial
This site is hosted & maintained by devotees of Lord Venkateswara in Delhi. The information provided here is for your reference only. We are in no way related to the TTD. Therefore, all e-mails sent to us do not get to the TTD.

Reservations for cottages, prayers etc cannot be done through this web site or by e-mail. However, the TTD has its own website now at http://www.tirumala.org/

www.tirupati.org

official site of the TTD.

TTD is a conglomeration of temples, brought under the First Schedule 2 of the Act 30 of 1987. The Board of Trustees is constituted by members appointed by the government.The Executive Officer is the chief executive of TTD. He is assisted by two Joint Executive Officers, Chief Vigilance and Security Officer, Conservator of Forests, Financial Advisor & Chief Accounts Officer, and Chief Engineer. Besides, there are officials to look after the different branches of administration.

TTD maintains 12 temples and their sub-shrines, and employs about 14,000 persons.

www.balaji.sudarshana.org
Powered by IndiaDivine Communications

ראשים גלוחים לנשים?

10/24/03 04:00 אחה"צ

שלום לכם!

אני נוסעת אל Tirupati (כדי להינשא שם וכן לצורך עליה לרגל) וכפי שאני משערת שאתן יודעות, אחד מן הנדרים האפשריים שאדם יכול לקבל על עצמו הוא גילוח הראש, גם לגברים וגם לנשים. רציתי לדעת אם אחת מכן עשתה זאת אי פעם. עד כה לא נדרתי זאת, אף כי הדבר עלה על דעתי, אך במפתיע הרגשתי קושי רב בכך, משום שעד שהשיער יצמח מחדש יעבור זמן רב כך כך. אני מרגישה שאני אנוכית, אך גם כי Sri Venkateshwara אינו זקוק לי כדי לעשות לו טובות כלשהן ואם אעניק לו שלא ברצון ... ובכן, הדבר נוגד את היחס הכללי בינינו. אנא חלקו איתי את חוויותיכם כדי שאוכל לחזור ולאמץ את גישתי החיובית! תודה!

Vanamali ~

ובכן –

10/24/03 05:38 אחה"צ

ובכן, אני חושב שכל נדר הוא טוב, את צריכה לעשות זאת בחפץ לב ולא מתוך נקיפת לב.

נישואין הוא צעד גדול, אני נישאתי בחודש מרץ האחרון. לא גילחתי את ראשי ושום דבר בדומה לכך, אך נדרתי לשרת את krsna ואת guru maharaj שלי לעולם ועד כאשר קיבלתי את Diksa.

אם את מרגישה שכך תגבר דבקותך, עשי זאת, אבל אם זה רק עניין חד-פעמי, רק לצורך הנישואין, כי אז ... על כל פנים ...

כך אני מרגישה. אדיקות היא שעבוד נצחי, לא סתם דבר שעושים פעם אחת בחיים, רק מפני שקורה לך מאורע משמח.

אני ממליץ שתישאלי את Paramatma בליבך והוא ידריך אותך. לדעתי האישית, נדר לזמר Hare Krsna כל חייך, יכלול את כל נדריך האחרים אוטומטית. כמובן שיש לשמור תמיד את Krsna במרכז הנישואין, משום שהנישואין נועדו למטרה רוחנית ולא מפני שהחברה או הכת דורשת ממך לעשות כך.

שמעי, אני מקווה שלא אמרתי יותר מדי.

Hare Krsna.

אם Krsna מוליך אותך לעשות זאת, Krsna גם יעביר אותך דרך כל זה.

לא

10/24/03 08:22 אחה"צ

היי Vanamali,

אנא אל תגלחי את ראשך. אלה הם הנישואין שלך. מצפים מכלה שיהיה לה שיער ארוך בזמן טקס הנישואין.

צניעות היא עושרם של הברהמינים

10/24/03 08:29 אחה"צ

לפני שנים, גילחו אישתי ובתי את ראשיהן לאחר שנדבקו בכינים בהוואי. כיני ראש הן בעיה שכיחה בהוואי. המילה בשפת הוואי שפרושה כינים היא "יוקו". זהו גם מקור המילה "יוקוללי". אשתי חשבה שבעצם זה היה נחמד לגלח את ראשה, אך בתי לא התלהבה כל כך. הן עטפו את ראשיהן במטפחת בזמן שהמתינו לשערן שיחזור ויצמח. צניעות היא הגורמת לאדם לגלח את ראשו, במיוחד אם אותו אדם הוא אישה. את אמרת: "אני חשה כי Sri Venkateshwara אינו זקוק לי כדי לעשות לו טובות."

האל הטוב אינו דורש כל חסדים מאיתנו, למעשה, הוא אינו דורש מאיתנו מאום. אולם אם אנו מבצעים למענו מעשה של צניעות, יתכן שיהיה במקצת אסיר-תודה לנו. אם ברצוננו להתקדם מבחינה רוחנית, כי אז עלינו לקבל על עצמנו ברצון מעשה צניעות. כמובן, כל מה שאנו מקריבים לאל חייב להינתן ברצון ובאהבה.

בנאמנות, Forrest

שנשים יגלחו את ראשיהן?

10/24/03 08:40 אחה"צ

איני יודעת אם זהו מנהג הינדי, אך מעולם לא שמעתי על כלה שתגלח את ראשה. בעל, כן, אך כלה מעולם לא! לפי הבנתי, בשלוש ה- ashrama's הראשונות של החיים, אין על נשים לגלח את ראשיהן, אך לאחרונה יש האומרים שמותר להן. אפילו זאת אינה דרישה. זאת רק הערתי הקטנה.

בנאמנות
,Y.S.
Priitaa d.d.

זמר "הארי קרישנה" וחייך יהפכו נאצלים – במוקדם או במאוחר.

הכל תלוי בך

10/24/03 10:23 אחה"צ

כאשר התגוררתי בדרום הודו, הרביתי להיפגש עם משפחות אשר ביקרו במקדש Tirupati. כל הנשים במשפחות אלו גילחו את ראשן, בין אם היו נשים זקנות או נערות קטנות. לא חשבתי שהן ראו זאת כבעיה, אלא עשו מה שמקובל כאשר עולים לרגל אל Tirupathi.

מנהג זה של גילוח הראש מרתק גם אותי. מדוע בני אדם מגלחים את ראשם כשהם הולכים אל Tirupathi? מהי הסיבה לכך? האם יש משהו בכתבי הקודש בעניין זה? זאת הייתי רוצה לדעת.

אם נחזור לשאלתך, אני אינני אישה ולפיכך איני יכול לייעץ! ביכולתי רק לומר שראיתי נשים רבות אשר אמנם גילחו את ראשן וראיתי גם נשים שלא גילחו אותו. אני משער שתצטרכי להחליט בעצמך.
Haribol !

"הנני כורע ברך בהכנעה לפני Sri Krsna Caitanya ולפני האל Nityananda, הדומים לשמש ולירח. הם זרחו בעת ובעונה אחת מעל אופק Gauda כדי להפיג את חשכת הבערות ולהעניק ברכה נפלאה לכל בני האדם." – CC Adi 1.22.

קורבן Hari

10/24/03 11:53 אחה"צ

המנהג המקובל ב- Tirupati הוא להשתמש בשיער הנלקח מן העולים לרגל כדי לארוג ממנו פאות הנמכרות לאחר מכן כדי להשתכר כסף לקישוט האל Venakteshwara.

מבחינת עולי-הרגל, גילוח השיער מיועד להעלות אותו כקורבן לאל. האדם מקריב את גאוותו ויהירותו (על ידי ויתור על השיער שלו) כדי לעמוד לפני האל ללא כל מכשול כזה.

באשר ל- vanamali אני משער שעלייך לשאול את בעלך לעתיד לפני שתעשי מעשה כל כך קיצוני כגון גילוח השיער. בסופו של דבר, אם הוא נושא אותך לאישה, סביר שיהיה לו מה להגיד בעניין זה. נדרש זמן רב למדיי עד שאישה מצמיחה מחדש את השיער, אשר בתרבות הוודית המסורתית יש לגדל אותו לאורך.

אל תגלחי את ראשך

10/25/03 12:46 לפנה"צ

הדבר יעשה אותך מודעת לגופך מאחר שתרגישי חריגה.

ראשית, כל מה שתחשבי עליו הוא כיסוי הראש המבריק שלך ואת תרצי תמיד לדעת אם אנשים לוטשים עיניים אליך.

לאחר מכן תעבורנה עליך שנים של הצמחת השיער מחדש, אשר בתחילה יהיה שיער קצר מגרד שגם הוא יגרום לך להרגיש חריגה.

מוטב שתישארי מודעת לאל Lord Krishna.

אל תגלחי את ראשך

10/25/03 04:43 לפנה"צ

מעניין.

אילו בי היה מדובר, הייתי כנראה מרגישה רע מפני שלא תרמתי לאל. לפיכך יתכן שקיימת אפשרות חלופית. האם לא תוכל היא לתת תרומה השקולה למחיר שהיה מכניס השיער שלה לאל? מהו מחירו של שיער בימינו?

בנאמנות
,Y.S.
Priitaa d.d.
זמר "Hare Krishna" וחייך יהפכו לנאצלים – במוקדם או במאוחר.

גילוח הראש

10/25/03 11:52 לפנה"צ

בעלי לבטח יגלח את שיער ראשו, ולא איכפת לו כיצד איראה אני. זה לא משנה לו אם אגלח את ראשי או לא.

כאשר הולכים אל tirupati, אם אינך חפץ לגלח את ראשך, תוכל להסתפק בכך שתיתן שערה אחת מכל ארבעת הצדדים של ראשך.

לדעתי, אם עדיין יש לי הסתייגויות כשאני הולכת אל tirupati, כי אז אמתין עד הפעם הבאה לפני שאגלח את שערי. חמותי אינה מגלחת את ראשה כשהיא הולכת לשם. פרט לכך, ביקור במקום כדי לראות את האל מטריף קצת את דעתי לפעמים, ולכן יתכן שדווקא אעשה כך. אני חושבת שהדבר הטוב ביותר הוא לא לחשוב על כך יותר מדי. פשוט יש לעשות זאת או לא. זה לא עניין כל כך גדול. על כל פנים, אנו נטפס על הגבעה (הטיפוס נמשך 3-4 שעות) כדי לקיים נדר אחד.

אנו מקווים שנהיה שם ביום שישי abishekam, שהוא למעשה הזמן היחיד שבו ניתן לראות את עיניו של Sri Venkateshwara's, משום שאז מסירים את כל התכשיטים, כולל את ה- namam הענק, לצורך הרחצה.

Tirupathi Venkateshwaraswami Ki Jai!

10/25/03 07:36 אחה"צ

אני מאחל לכם חיי נישואים מאושרים, לא המסורת היא שקובעת כי אם המעשה. לפיכך, גם אם לא תגלחו את ראשכם, אם תסלקו את כל היהירות ותופיעו בענווה לפני האל, כי אז לדעתי ישא חן בעיניו הדבר יותר מאשר גילוח הראש.

גילוח הראש...

10/25/03 08:01 אחה"צ

אין זה מקובל לגבי נשים לגלח את ראשיהן כליל. די בקווצות קטנות מארבעת צידי הראש. רק נשים מעטות ביותר מגלחות את ראשן לגמרי ורובן הן כפריות. הן עושות כך על פי החלטתן האישית.

נאמר גם כי vaishnavites אינם צריכים לגלח את ראשם לגמרי. הנה לפניכם הסיבה לכך (מתוך מקור SriVaishnavite):

1. שיער הראש מושווה לתשוקות האין סופיות של הנפש לסוגיהן. אולם בתשוקות אין סופיות אלו נכללות גם השאיפות להתקרב אל האל. לכן אומרים ה- acharyas שלנו שהתשוקות אינן כולן מזיקות לאדם, כל עוד הן כרוכות בתשוקה להתקרב אל האל. לציון הדבר, קושרים ה- sampradayic-vedics שלנו תמיד את רוב השיער שלהם בפקעת, כדי להזכיר שכל התשוקות כרוכות גם בתשוקה להתקרב אל האל.

2. בעת ביקור ב- divya kshetrams כגון Tirumala, חייב האדם להשיל מעליו את כל תשוקותיו, אולם אינו צריך להיפטר מן התשוקה אל קרבת האל Venkateswara. כדי לציין זאת בעת הקרבת שיער הראש, יש לגלח את כל השיער כולל השפם (חלק חשוב ביותר המבטא את נטיית היהירות הגברית שאינה רצויה לפני ה- Purushottaman) ויש להשאיר ציצת sikha במקום אידיאלי (הנחשבת בתור Brahmarandhram), כדי לציין שהתשוקה אל האל נותרה בעינה. ראש מגולח מכל השיער (mottai או bowdigundu) מציין שכל התשוקות, כולל התשוקה אל האל, סולקו כליל וזאת היא התאבדות.

... krishnam vande jagad gurum ...

מעניין!

10/25/03 11:35 אחה"צ

בתשובה אל:

עד כמה שמדובר בעולי-הרגל, גילוח השיער מיועד לשמש קורבן לאל. האדם מקריב את גאוותו ויהירותו (על ידי סילוק שערו) כדי לעמוד לפני האל ללא מכשולים כאלה.

מעניין! אני מעריך רגש זה כשייך לאתיקה. אולם אני תוהה, האם האדם מצווה לעשות כך באחד מן ה- sthala-puranas המקומיים?

אם כן, מהי האגדה שמאחורי המנהג?

"אני כורע ברך בכבוד לפני Sri Krsna Caitanya ולפני האל Nityananda, שהם כמו השמש והירח. הם זרחו בעת ובעונה אחת מעל אופק Gauda כדי להפיג את חשכת הבערות ולהעניק ברכה נפלאה לכל בני האדם." - CC Adi 1.22.

אין לגלח

10/26/03 01:52 אחה"צ

שלום... מה שלא יהיה הרקע שממנו הגעת ברצונך לפעול על פי Sanatana Dharma זו, אינך צריכה לגלח את ראשך. אישה מגלחת את ראשה בדרך כלל רק אם היא נודרת להיעשות sanyasi, כדי שלא תישא חן בעיני גברים. זאת הסיבה מדוע אלמנות בימים עברו גילחו את ראשן. נישואין היא הזדמנות משמחת וגם נערה ממשפחה חסודה ואדוקה בדת אינה אמור לגלח את ראשה אלא לשמור על ערכי המשפחה שלה. כך נאמר ב- puranaas. אל תגלחי את ראשך בהזדמנות משמחת זו של הנישואין. האל לבטח אינו דורש מן האנשים לעוות את מראיהם כאשר הם נכנסים לחיי משפחה.
MS.

אין לגלח

10/27/03 09:40 לפנה"צ

<u>אל תטרחי לגלח את הראש. די בכך שתתני תרומה נוספת.</u>

מעניין!

10/29/03 10:53 אחה"צ

בתשובה אל:

עד כמה שמדובר בעולי-הרגל, גילוח השיער מיועד לשמש קורבן לאל. האדם מקריב את גאוותו ויהירותו (על ידי סילוק שערו) כדי לעמוד לפני האל ללא מכשולים כאלה.

מעניין! אני מעריך רגש זה כשייך לאתיקה. אולם אני תוהה, האם האדם מצווה לעשות כך באחד מן ה- sthala-puranas המקומיים?

אם כן, מהי האגדה שמאחורי המנהג?

הטקסט נמצא כנראה ב- Tirumala sthala-purana, אך אם אי פעם ניסה מישהו לפרסם אותו, עדיין לא ראיתי זאת.

רבים ממנהגים אלו ומשמעויותיהם המיוחדות הועברו מדור לדור. ללא הוכחה ברורה של תקפות המנהג, הגישה הנכונה ביותר עשויה להיות להשתדל להבין את עיקרו או את כוונתו של המנהג ולבדוק האם הוא עולה בקנה אחד עם אידיאלים של bhagavatas הנידונים ב- bhakti-sastras.

שלום לכל
11/09/03 06:44 לפנה"צ

היי ונאמלי,
ביליתי שנים אחדות בדרום הודו וגיליתי שהקרבת השיער לכל אל היא אחת הצורות של התמסרות האני/אגו לאל ...

בנפרד מבחינה זו, אם תחשבי כיצד תיראי לאחר שראשך יגולח הרי זה משהו בלתי צפוי... וכן גם, כפי שמקובל בעולם, גילוח הראש אינו שוחד שבעזרתו אפשר לקבל הטבות מאת האל ... זה עניין רוחני בלבד ...

אני אומר רק דבר אחד, גלחי את ראשך ללא היסוס או אל תעשי כך...

לדעתי, בעלך יעריך אותך כך או כך.

החליטי בעצמך
11/11/03 03:02 אחה"צ

היי...
לדעתי את ובעלך צריכים להחליט על כך. אף אחד אינו מגלח את ראשו ואף אחת אינה מגלחת את ראשה כדי להיראות יפה. אם רצית להקריב את שערך, קדימה – אלא שיידרשו 6 חודשים לאחר מכן.

Manu.

ראשים מגולחים
11/11/03 04:51 אחה"צ

לא ראיתי כל תמונות של נשים גלוחות ראש מן התקופה הווידית... אל תעשי זאת!! אלא אם כן יש לך ימי שיער urm רעים באמת!

קדימה, עשי זאת
11/12/03 12:26 לפנה"צ

היי, האם הסכים לכך בעלך והאם גם הוא תורם את שיער ראשו? מה הבעיה שלך????

Rupaka Mahalingaiah

החליטי בעצמך
11/13/03 10:41 לפנה"צ

מה את חושבת vanamali ?

איך שתחליטי, בעלך יעריך זאת.

זה הכל sreedhar.

מבחינתה של נוצריה
11/20/03 10:33 אחה"צ

היי, אני נוצריה ולכן אינני יודעת איך זה אצל הינדים, אבל עצתי היא – אל תעשי זאת! אלא אם את סובלת מבעיית שיער. אני חשבתי לעשות זאת מפני שזמן רב יישרתי את השיער שלי כמעט מדי יום עד שעכשיו הוא פגוע ואמא שלי אמרה לי שאחרי שאגלח אותו הוא יצמח שוב ויהיה בריא יותר אבל בינתיים לא החלטתי כי אינני יודעת כמה זמן יקח עד שהוא יצמח מחדש. זהו... זה הסיפור שלי.

פשוט עשי זאת
11/25/03 04:46 אחה"צ

אם את חושבת שאת אוהבת את בעלך כל כך ושהאל Balaji יעניק לך את כל ברכותיו ... פשוט עשי כך ... תוך 6 חודשים יצמח כל השיער שלך מחדש...

אני בטוחה שזה יהיה נחמד...

בהצלחה.

HC.

בינתיים התחתנה
11/25/03 06:35 אחה"צ

אני מנחשת שבינתיים ההודעה המקורית כבר התחתנה, אם גילחה את הראש או לא. אני לא רואה שום תגובה ממנה, רק מאחרים שנותנים עיצות. זה באמת מצחיק.

גלחי
12/06/03 05:40 לפנה"צ

אני חושבת שכל אישה צריכה לגלח את הראש פעם אחת ואני בטוחה שזה יהיה נחמד במיוחד ב- Tirupati ששם גילוח הראש נעשה באופן אחר וזה גם רעיון נפלא להינשא בתור זוג קירחים. זה לא מצחיק כאשר מתחתנים להקריב את השיער שלך לאל וזה לא יפגע באשמתך כך שבבקשה גלחי את ראשך ושלחי הנה את התמונות כדי שגם אנחנו נקבל עידוד שיותר נשים תאזורנה עוז ותגלחנה את הראש לכבוד האל Venkateshawara.

גלחי
12/06/03 06:42 לפנה"צ

ה- yuga dharma הוא "hare krishna", ולא "לגלח את הראש".

גלחי הכל
12/10/03 02:32 אחה"צ

גלחי את הראש ואל תשחקי עם האל אחרי שנערות ונשים כה רבות גילחו את ראשן.

קחי דוגמא מ...

12/11/03 09:14 לפנה"צ

היי. קחי דוגמא מ- Uma Bharti חברת הפרלמנט. לא היה איכפת לה, היא הלכה וקיימה את הנדר. אני אומרת, אל תשימי לב לעצות, פשוט עשי כך או אל תעשי.

אם כבר עשית זאת, אנא שלחי תמונה כדי לעודד אחרות.

Rama C .N

ראש מגולח לנשים?

12/13/03 03:39 לפנה"צ

היי Vanamali,

גילחת כבר את הראש? אני בת 28 ויש לי שיער ארוך. אני רוצה לגלח את הראש. אבל אינני מעיזה. אנא שלחי תצלומים כדי שאתפוס תעוזה ואגלח את ראשי.

Sneha, Hyderabad

אישתי גילחה את הראש

12/13/03 03:47 לפנה"צ

אישתי גילחה את הראש כשהיא היתה בת 30. עכשיו היא בת 34 אבל השיער שלה עדיין קצר מדיי. לפני שגילחה היה לה שיער ארוך מאוד. אני מייעץ לך שלא לגלח את הראש.

Arun Goel, Kolkatta

היי sneha ... עשי זאת!

12/26/03 06:13 אחה"צ

לאחרונה גילחתי את הראש והרגשתי נפלא בלי שיער לשם שינוי... אני בת 27... אני מציעה לך לגלח את הראש... גם אני מ- hyd לכן תוכלו להתקשר איתי 9885033763

שלום

12/31/03 05:46 לפנה"צ

שלום חברה, אני sneha לא אמרת מה שמך, האם את גבר או אישה? האם את מתלוצצת? איפה גילחת את הראש, ב- tirumala או במקום אחר ... שלחי תשובות לשאלותיי, עכשיו חזרתי למקומי (בנגלור).

תשובת Vanamali's

3/31/04 12:43 אחה"צ

ובכן חברים, הנישואים התקיימו. אני לא גילחתי את הראש (וגם בעלי לא גילח, רק בגלל הנישואין) כי כך דרשה חמותי. האל Venkateshwara העניק darshan נפלאה, כך שאני מתארת לי שלא כעס. היה לנו darshan פעמיים. קודם כל אני רוצה לספר לכם שעד כה לא הייתי אף פעם ב- Tirupati מפני שכל חיי עברו עלי בארה"ב.

זאת הרגשה משמחת לעמוד לפני murti של האל, אבל זה עניין אחר לגמרי לראות את Tirupati Balaji. הוא murti המגלה את עצמו: במילים אחרות, הוא לא פסל, הוא האל עצמו שגילה את עצמו בגבעות של Tirumala.

כשראיתי אותו בפעם הראשונה התחלתי ממש לרעוד ולא יכולתי לשלוט בעצמי, דמעות זלגו מעיניי, הייתי ממש המומה באופן רגשי ורוחני עד שגופי בגד בי. הוא היה כל כך יפה וענקי... הרגשתי כל כך מאושרת לראות סוף סוף את אהובי. שתדעו, יש הזדמנות לראות את האל Balaji רק למשך כ- 60 שניות ודוחפים אתכם ולוחצים למהר הלאה כל הזמן, אבל אחד מהמשגיחים לקח אותי הצידה והרשה לי לקבל darshan לזמן רב יותר.

בפעם השנייה נכנסנו לקבל darshan מיד אחרי הנישואין. היינו ב- kalyanotsavam של האל וקיבלנו prasad של vastrams, tulsi וגם laddus גדול. אז המשכנו אל darshan של האל הראשי, ושוב קיבלנו darshan מוגדל. אחר כך הלכנו לגעת ברגליים של Lakshmi הזהובה (עם שתי ידיים מופנות למטה) ומטבעות התחילו לנפול מידה על ראשינו. אחר כך הלכנו אל המקדש של Padmavati's. מסיבה כלשהי Padmavati לא נתנה darshan באותו זמן, אבל ראינו את Balaji שם. אני חושבת שהאל הרגיש שהתגעגעתי אליו יותר מאשר כרגיל לאחר darshan כך כך קצר, מפני שברגע שהתקרבתי אליו נתן לי ה-pujari פרח מרגלי האל.

אולי אחדות מכן זכו לחוויות דומות שאתן רוצות לחלוק בהן של חסד האל. אני סקרנית לדעת איזה דברים נפלאים הוא עשה בשבילכן, חסידות גדולות שלו, כי הוא העתיר חסד בל יתואר על הידיים של אדם פחות כמוני, שלא יכלה אפילו לגלח את הראש למענו.

Edukondalavada Venkataramana Govinda Govinda !

אמונה עזה...

03/31/04 12:51 אחה"צ

ההודעה שלך מאירת עיניים ונוגעת אל הלב... תודה רבה
זמרי Hare Krsna והיי מאושרת.

היי Sneha

03/31/04 3:34 אחה"צ

שלום Sneha,
אני מצטערת שלא עניתי על תשובתך, לא נכנסתי לרשת כבר הרבה זמן. כן, לא גילחתי את הראש כי חמותי בקשה ממני שלא לגלח. גם בעלי לא גילח מאותה סיבה. אם האל Balaji יחזיר אותנו כדי לראות אותו (אני מקווה שיחזיר) כי אז אני חושבת שאגלח. אני מקנאה בך שאת חיה בהודו. את יכולה לראות את האל Venkateshwara תמיד. אני חיה בקנזס, ארה"ב וזה הרבה יותר קשה לי. אני לא חושבת שזה משנה אם את מגלחת את השיער או לא, אבל אם את רק מודאגת ממה שיגידו אחרים, אז אני אומרת - עשי זאת! למי אכפת מה חושבים אנשים אחרים, אם את אוהבת את האל והוא אוהב אותך, תהיי תמיד מאושרת מאוד, קרחת או לא! עני לי בבקשה, Sneha. אשמח לשמוע ממך. על כל פנים, אני יכולה לנסות לשלוח כמה תמונות מן הנישואין.

Shaved heads for women?
10/24/03 04:00 PM Edit Reply

Hi there!

I'm going to Tirupati (getting married there + pilgrimage)and as you probably know one of the possible vows you can take is to get your head shaved, both male and female. I was wondering if any of you ladies have ever done this. I haven't taken this vow as of yet, though I thought I would, but it has become surprisingly hard for me, as it takes such a long time to grow. I feel kind of selfish, but at the same time, I have the feeling that Sri Venkateshwara doesn't need me to do him any favors, and if I were to give to him reluctanly... well that would be contrary to the nature of our general relationship together. Please share with me your experiences so that I may regain my positive attitude! Thanks!

~Vanamali

10/24/03 05:38 PM Edit Reply

Well I think that any vow is nice but you must do it willingly and not out of regret.

Marriage is a big step now, I just got married last march. I didnt shave my head or anything like that but my vow was already taken to serve krsna and my guru maharaj eternely when I got Diksa.

If you feel that you will become more devoted then do it, but if its just a one time thing just for the marriage then....anyways....

Thats just how I feel. Devotion is eternel servitude not just something done once in a life time because something auspicious is happening.

I recommend you ask Paramatma in your heart and he will guide you. I personally think if you take a vow of chanting Hare Krsna all your life then all other vows are automaticaly included. Ofcourse one should always keep krsna in the centre of the marriage as marriage is for a spiritual purpose and not because society or cast wants you to do it.

Boy I hope I havent said to much.

Hare Krsna.

I If Krsna brings you to it, Krsna will bring you through it

10/24/03 08:22 PM Edit Reply

Hi Vanamali,

Please dont shave your head. Its your marriage. Brides are supposed to have long hair during marriage.

Austerity is the wealth of the Brahmins [re: vanamali]
10/24/03 08:29 PM Edit Reply

Years ago, my wife and daughter shaved their heads because they had caught head lice in Hawaii. Head lice are a common problem in Hawaii. The Hawaiian word for lice is uku. It is where the word ukulele comes from. My wife

actually thought it was kind of neat shaving her head, but my daughter was not quite as enthusiastic. They wore scarves while they were waiting for their hair to grow back.

It is indeed an austerity to shave one's head, especially for a woman. You said,"I have the feeling that Sri Venkateshwara doesn't need me to do him any favors."
The Lord does not require any favors from us, in fact, He requires nothing from us. However, if we perform some austerity for Him, then He becomes a little indebted to us. If we want to make spiritual advancement, then we willingly take on some austerities. Of course, whatever we offer to the Lord should be a willing and loving offering.

Your servant, Forrest

Women shaving their heads? [re: Guest]
10/24/03 08:40 PM Edit Reply

I don't know if that is a Hindu practice, but I have never ever heard of a bride shaving her head. A husand, yes, but never a bride! My understanding is that in the first three ashrama's of life, women are not to shave their heads, but in the last one some say its ok. Even that, however, is not a requirement. Just my two cents.

Y.S.,
Priitaa d.d.
~~~
~~~

As far as the pilgrims are concerned, the shaving of hair is intended as a sacrifice to the Lord. One is sacrificing one's pride and vanity (by giving up one's hair) to stand before the Lord without such impediments in the way.

As far as vanamali is concerned, I guess I would ask you to ask your husband-to-be about this before doing something so drastic as shaving hair. After all, if he is marrying you, maybe he should have a say in it. It does take a while for women to grow back hair, which in traditional Vedic culture is to be grown out long.

Don't shave your head [re: vanamali]
10/25/03 12:46 AM Edit Reply

It will make you body concious by making you self conscious.

First, all you will think about is your chrome dome and always wonder if people are staring at you.

Then, you will go through years of regrowth starting with itching scratchy stubble which will also make you self concious.

Better to remain conscious of Lord Krishna.

Reged: 01/06/03
Posts: 917

Re: Don't shave your head [re: Guest]
10/25/03 04:43 AM Edit Reply

Interesting.

If it were me I would probably feel bad for not contributing to the Deity tho. Therefore maybe there is an alternative. Could she give a donation equivalent to the price her hair would have brought in to the Deity? How much does hair go for these days?

Y.S.,
Priitaa d.d.
~~~
~~~

Hopefully we will be there for Friday abishekam, really the only time you can see Sri Venkateshwara's eyes, because they take off all the jewellry, including the huge namam, for the bath.

Edited by vanamali (10/25/03 11:55 AM)

Tirupathi Venkateshwaraswami Ki Jai! [re: vanamali]
10/25/03 07:36 PM Edit Reply

I wish you a happy married life, It is not the tradition that counts though, it is the act. So, even if you don't shave your head, if you take out all vanity and present yourself with humility before God, then I think that pleases Him more than shaving your head.

tonsuring... [re: Guest]
10/25/03 08:01 PM Edit Reply

It is not customary for ladies to tonsure their heads completely. Just small strands from the four sides would do. Very few women go for a complete tonsure, & most of them belong to rural places. So its their personal wish.

It is also said that vaishnavites are not supposed to go for complete tonsure. Here's the reason (from a SriVaishnavite resource):
1. Hair on the head is compared to the infinite desires of the mind of various kinds. But in that infinite desires are also included the desires for the Lord. Thus our acharyas say all the desires are not detrimental to the individual as long as they are tied up with the desire for the Lord. To indicate this, our sampradayic-vedics always keep most part of their hair tied up as a knot, to indicate that all the desires are tied up along with the desires for the Lord.

2. When visiting divya kshetrams like Tirumala, one needs to shed all the desires but the desire for the Lord Venkateswara should not be removed. To indicate this when offering the head gear, all the hair including the mustache (most important one which displays the macho tendency undesirable before the Purushottaman) needs to be removed and a sikha needs to be sported at an ideal place (which is regarded as Brahmarandhram). demonstrating that the desire for the Lord is still intact. Otherwise a clean shaven head (mottai or bowdigundu) indicates that all the desires including the one for the Lord is also removed, which is suicidal.

...krishnam vande jagad gurum...

Post Extras:
Gaurasundara
Member

interesting! [re: Guest]
10/25/03 11:35 PM Edit Reply

In reply to:

As far as the pilgrims are concerned, the shaving of hair is intended as a sacrifice to the Lord. One is sacrificing one's pride and vanity (by giving up one's hair) to stand before the Lord without such impediments in the way.

Interesting! I figured out this sentiment as that relates to ethics. But I wonder if it is enjoined to do so in any of the local sthala-puranas there?

If so, what is the legend behind it, etc.?

--
"I offer my respectful obeisances unto Sri Krsna Caitanya and Lord Nityananda, who are like the sun and moon. They have arisen simultaneously on the horizon of Gauda to dissipate the darkness of ignorance and thus wonderfully bestow benediction upon all." - CC Adi 1.22

Dont shave [re: vanamali]
10/26/03 01:52 PM Edit Reply

HI..Irrespective of your background you came from to follow this Sanatana Dharma, you need not shave your head. A woman normally shaves her head only if she is going to take vow to become sanyasi, so that she does not look attractive in the eyes of men. This is the reason why widows in those days used to shave their heads. Marriage is an auspicious occassion and the most pious and religiously devoted family girl is not suppose to shave her head and she is suppose to keep her family values intact. This is what is mentioned in puranaas.
Dont shave your head in auspicious time of marriage. God certainly does not ask people to disfigure themselves especially when they are in family life.
MS

No Shave [re: vanamali]
10/27/03 09:40 AM Edit Reply

Don't worry about shaving. Perhaps just give an extra donation.

Re: interesting! [re: Gaurasundara]
10/29/03 10:53 PM Edit Reply

In reply to:

As far as the pilgrims are concerned, the shaving of hair is intended as a sacrifice to the Lord. One is sacrificing one's pride and vanity (by giving up one's hair) to stand before the Lord without such impediments in the way.

Interesting! I figured out this sentiment as that relates to ethics. But I wonder if it is enjoined to do so in any of the local sthala-puranas there?

If so, what is the legend behind it, etc.?

It probably is in the Tirumala sthala-purana, but if there has been any attempt to publish it, I have yet to see it.

Many of these practices and their esoteric meanings are passed down from generation to generation. Without specific proof of the validity of the practices, the best attitude might be to try to understand the essence or intent of the practice and see if it is consistent with ideals of bhAgavatas discussed in bhakti-sAstras.

hi all.. [re: vanamali]
11/09/03 06:44 AM Edit Reply

Hai Vanamali,
i spent some years in south india and found that offering of hair to any GOD is one form of submitting the EGO before GOD...

Deviating from that aspect, if u think of how u would look after head shave, is somewhat not expected.. and also, as prevalent in world, headshaving is not any type of bribery to get favours from the GOD.... it's purely spiritual...

I say just one thing, shave ur head without any hesitation or don't go for it...

I think, ur husband will appreciate whatever action u take..

Its upto u [re: vanamali]
11/11/03 03:02 PM Edit Reply

Hi...
I think so its upto u & ur Husband.No body will shave their head to look beautiful.If u thought of giving ur hair just goahead its matter of 6 months.

Manu

shaved heads [re: vanamali]
11/11/03 04:51 PM Edit Reply

i don't see any pics of women with shaved heads from Vedic times..don't do it!!

Unless you have really bad urm hair days!

--- GITA --

Go get it done [re: vanamali]
11/12/03 12:26 AM Edit Reply

Hay your husband is has given his verdict and he is also giving his hair whats your problem????

Rupaka Mahalingaiah

Post Extras:
Guest

Ur verdict [re: Guest]
11/13/03 10:41 AM Edit Reply

What ur thinking vanamali???
what ever u decide ur husband will appreciate it.
thats all....
sreedhar

from a christians point of view [re: vanamali]
11/20/03 10:33 PM Edit Reply

hey, i'm a christian so i dont know how it works with hindus, but my advise is dont do it! unless u have some kind of hair problems. i was thinking about doing it cuz i used to straighten my hair almost everyday and now its kinda damaged. and my mom told me that it'll grow back healthier. so i'm still undecided,cuz i dont know how long it'll take to grow back. so, ya... thats my story.

Just do it [re: vanamali]
11/25/03 04:46 PM Edit Reply

If u think you love u'er husband so much and that Lord Balaji should shower all his blessings...Just do it..Its a matter of 6 months for you to get back all the hair..

I am sure it would be a nice..

Good Luck.

HC

married by now [re: Guest]
11/25/03 06:35 PM Edit Reply

By now, I guess the original poster would have got married and either shaved or not. I dont see any reply from her, but only from others who wants to suggest. This is really funny.

shave it [re: vanamali]
12/06/03 05:40 AM Edit Reply

I think every women should shave there head once and i am sure they will enjoy it especially at tirupati where the tonsuring will be done in an different manner and also it will be an great idea to be married as an first bald couple. Its not funny whn u take vows to give hair to god and uwont do it that might hurt your guilt so please shave your head and put the pictures over here so that we can also get encouragement for more more women getting brave to shave there head especially to the lord venkateshawara.

shave [re: Guest]
12/06/03 06:42 AM Edit Reply

the yuga dharma si "hare krishna", not "shave the head"

shave it all [re: Gaurasundara]
12/10/03 02:32 PM Edit Reply

a shave your head as not to play game with the god after all many girls and woman get their head shaved.

Take Examples like .... [re: vanamali]
12/11/03 09:14 AM Edit Reply

Hai take examples like Uma Bharti she is CM of MP.But she didn't care went out and fullfil her vow.According to me don't take more suggestions just do it or don't do it.
If done please send pic and encourage others.

Rama C .N

shaved heads for women? [re: vanamali]
12/13/03 03:39 AM Edit Reply

Hai Vanamali,
Have you shaved your head? I am 28 years old woman with long hair I want to shave my head. But I have not dare enough. Please send your photoes so that I capture some dareness and shave my head.

Sneha,Hyderabad

My wife shaves her head [re: Guest]
12/13/03 03:47 AM Edit Reply

My wife shave her head when she was at 30. now she is 34 but her hair is still too short before shave her hair was very long. My suggestion to you do not shave your head.
Arun Goel, Kolkatta

hey sneha...do it! [re: Guest]
12/26/03 06:13 AM Edit Reply

i have recently shaved my head and i felt really gr8 without hair for a change...i am 27..i suggest u go ahead and shave ur head..im from hyd too..so u can always call me.9885033763

hello [re: Guest]
12/31/03 05:46 AM Edit Reply

hello friend, I am sneha you di not mentioned your name are you man or women? Are you joking with me? where you shaved your head in tirumala or some where send answers to my questions, now i went to my native place (Bangalore).

Vanamali's reply [re: Guest]
03/31/04 12:43 PM Edit Reply

Well folks, the marriage has occured and I did not shave my head (and neither did my husband, just because of the marriage), by my mother-in-law's request. Lord Venkateshwara gave a wonderful darshan, so I guess he wasn't too displeased. We had darshan twice. Let me tell you first of all that I have never been to tirupati before because I have lived my whole life in the US.

It's a joyful feeling to go before a murti of God, but it is quite another thing to see Tirupati Balaji. He is a self-manifested murti: in other words he is not a statue, but he is the actual God having manifested himself in the tirumala hills.

When I saw Him for the first time I literally began trembling uncontrollably, tears streaming from the eyes, basically so overwhelmed emotionally and spiritually that my body started freaking out. He was so beautiful and so huge... and I felt so happy to see my Beloved at last. For those of you who don't know, you only get to see Lord Balaji for approximately 60 seconds and you are getting pushed and prodded to hurry the whole time, but one of the attendants took me aside and allowed me to have darshan for longer amount of time.

The second time we went for darshan directly after the marriage. We attended the kalyanotsavam of the Lord, and received prasad of vastrams, tulsi and large laddus. Then we proceeded to darshan of the main deity, once again getting extended darshan. Then, we went to touch the feet of the golden Lakshmi (with two down-turned hands) and coins started falling from her hand onto our heads. Then, we went to Padmavati's temple. For some reason Padmavati was not giving darshan at that time, but we got to see the Balaji there. I think the Lord had sensed that I was pining for Him more than usual after getting such a short darshan, because the moment I approached the God, the pujari gave me a flower from the Lords feet.

Maybe some of you have had similar experiences that you would like to share about the God's grace. I wonder what wonderful things he has done for you great devotees, as he has poured such unimaginable grace into the hands of such a lowly one as I, who could not even shave my head for Him.

Edukondalavada! Venkataramana! Govinda Govinda!

Reged: 06/19/03
Posts: 758
Loc: italy
great faith... [re: Guest]
03/31/04 12:51 PM Edit Reply

your message is very enlightening and moving... many thanks

chant hare krsna and be happy

Hi Sneha [re: Guest]
03/31/04 03:34 PM Edit Reply

Hello Sneha,

Sorry I didn't answer your reply, I haven't been online in a long time. Yeah, I didn't shave it because my mother in law asked me not to. Also, my husband didn't shave his for the same reason. If Lord Balaji brings us back to see Him (hopefully he will) then I think I will shave it. I am so jealous of you living in India. You have the opportunity to see Lord Venkateshwara any time. I live in Kansas, United States, and it is much more difficult for me. I don't think it's important wether you shave your hair or not, but if you're just worried about what other people will think, then I say do it! Who cares what the world thinks, if you love the God and He loves you back, you will always be very happy, bald or not! Please respond, Sneha. I'm glad to hear from you. Anyway, I can try to post some pics of the marriage.

Om sri venkateshaya namah
Om sri krishnaya namah

TIRUPATI BALAJI היה מקדש בודהיסטי

מאת

K. Jamanadas ד"ר

1991

פרק 26

גילוח שיער הראש ב- Tirupati

לא רק גברים אלא גם נשים מגלחות את שיער ראשן

גילוח שיער הראש הוא מנהג ייחודי למקדש זה. מאמינים רבים הולכים לשם כדי להגיש את שיערם כמנחה לאל. גילוח הראש במקום זה נחשב למצווה ששכר רב בצידה. לא רק גברים מגלחים את ראשם אלא גם נשים, נשואות ושאינן נשואות, מגישות את שיערן כמנחה לאחר טקס Mundana המבוצע שם. Sri Sitapati מציין:

"מנהג ייחודי אחר של Tirumalai הוא טקס גילוח הראש. העולים לרגל אל Tirumalai לרוב מוסרים את שיער ראשם לאל כמנחה. אנשים הזקוקים לעזרת האל בדרך כלל נודרים נדר ובעת ביקורם במקדש הם מגישים כמנחה את שיערם באולם המיוחד הקרוי Kalyaanakatta שהוקם למטרה זו. לאחר גילוח הראש טובלים ב- Pushkarini. אחרי כן נכנסים עולי-הרגל למקדש וסוגדים לאל." [Sitapati : 1972 : 155]

<u>קיימות אגדות וגם כתובות במקדש זה המתארות אפילו עניינים קלי-ערך, כגון השימוש בקמפור ובחומרים אחרים לעבודת האל, כגון עצי champaka ו-tamarind. אולם הדבר המפתיע ביותר על גילוח הראש כאן הוא שאף כי המנהג מקובל מזה דורות רבים, אינו נזכר באגדה ואף לא בכתובת כלשהי.</u>

הכתובות אינן מזכירות את גילוח הראש

Shri Sitapati מציין:

"הכתובות במקדש Tirumalai מזכירות מנחה של מזון וכדומה לאל, אך אינן מזכירות כלל את המנהג המוזר של מנחת השיער. יתכן שמקורו של מנהג זה בכוונה להדגיש את מידת הענווה, וכן את הוויתור על דבר יקר. **יתכן גם שהמנהג נעשה רווח במיוחד כאשר התגברה הפעילות המסיונרית של ה- Vaishnavas אשר החלו להעביר אנשים מכתות ואמונות אחרות אל אמונת ה- Vaishnava.** נגבה תשלום מסוים לצורך טקס גילוח הראש ויתכן שגיוס כספים זה היה אחת הסיבות החזקות להכנסת מנהג זה ב- Tirumalai. Sri T.K.T. Veera Raghavacharya בספרו 'תולדות Tirupati' מביא בנספח I תדפיס של מאמר שנתפרסם על Tirumalai בכתב העת Asiatic בחודש אוגוסט 1831 על ידי גובה מסים מחוזי

בריטי שפעל באזור. התדפיס מציין כי "מנחות או counickee מוגשות לרוב על ידי מאמינים בעלי עניין והן כוללות מגוון רב של דברים ככל שניתן לעלות על הדעת: גושי זהב וכסף, מטבעות למיניהן, שקי רופיות, נחושת, כסף, תבלינים, צמחי asafoetida, **השיער שגולח מעל הראש על פי נדר מילדות שאותו מוסרת בתולה יפה כדי לקיים את שבועת הוריה.** [הדגשה במקור].

מן האמור לעיל ברור שמנהג זה היה קיים כבר בשנת 1831 אם לא מוקדם יותר. [Sitapati: 154]

המרת הדת היא הסיבה העיקרית לגילוח הראש

בתיאור דלעיל, מציין Sri Sitapati שלוש סיבות אפשרויות להנהגת גילוח הראש הטקסי, ואלו הן:

(א) הדגשת הענווה,

(ב) המרת בני כתות אחרות לאמונת Vaishnavism, וכן

(ג) סיבות כספיות.

הסיבות (א) וכן (ג) המנויות לעיל אינן בעלות חשיבות. עלינו לבדוק רק את עניין ההמרה של בני כתות אחרות לאמונת Vaishnava. Shri Sitapati אינו מרחיב את הדיבור בנקודה זו, ואינו מפרט מדוע מנהג גילוח הראש ומסירת השיער כמנחה (mundana) כרוך בהמרת בני כתות אחרות לאמונת Vaishnavism. יתכן שהמאמין שבו גובר על המלומד. מה הקשר בין מנהג mundana לבין אנשים שהמירו את דתם? בהנחה שבני אותן דתות אחרות היו Shaivites, יש לציין כי לטקס mundana אין כל ערך לפי אמונת Shaivism. לבטח אין טקס mundana מהווה שיטה מסורתית לעבודת האל Vishnu. כמו כן, טקס mundana אינו מהווה חלק מן ההמרה ל- Vaishnavism, כפי שמתברר מן התיאור של ההמרה לאמונת Vaishnava המובא בפרק 24. מה ש- Sitapati מתכוון לומר כפי הנראה (אך אינו אומר זאת במפורש) הוא שהאנשים שהומרו לאמונת Vaishnava היו רגילים כבר לטקס גילוח הראש במקדשים וחיבבו טקס זה, עליו לא רצו לוותר גם לאחר המרת דתם לאמונת Vaishnavism. מי היו אותם אנשים? ידוע לנו שכדי להיעשות Shramaner או Shramaneri ולשהות במקום קדוש, מקום עליה לרגל או בית מדרשה למשך ימים אחדים במחיצת גדולי החכמים היה מקובל מימים ימימה בין הבודהיסטים **שדרישה עיקרית היא גילוח הראש קודם לכן.** נוהג זה של בילוי ימים אחדים בתור Shramaner או Shramaneri בין אם לצורך לימוד או שהייה או לצורך כניסה טקסית למעמד Shramaner בתור מחווה סמלית למשך ימים אחדים, מקובל גם כיום ברוב הארצות שבהן בודהיזם הוא דת חיה. הדבר נכון במיוחד בארצות שבהן מקובל הבודהיזם הדרומי, אך גם בארצות הבודהיזם הצפוני.

גילוח הראש כמנהג הבודהיסטים

בטקסטים בודהיסטים ישנים אנו מוצאים אזכורים לאין מספר של מנהג זה. ד"ר Anganelal מציין:

"*Pravajjya* ו- *upsampada* היו ה- *sanskaras* המיוחדות של הבודהיסטים. קבלת *pravajjya*, בין אם למשך כל החיים או לימים ספורים, נחשבה מצווה ששכרה בצידה

המעניקה *moksha* לכל בודהיסט. קיימות 4 מחלקות של בודהיסטים מבחינת הקפדה על התנהגות ראויה: *upasakas* המקפידים על 5, *upasakas* המקפידים על 8, *Shramaner* המקפידים על 10 וכן *shramana* או *bhikshus*, המקפידים על 228 *sheelas*. שתי המחלקות הראשונות נועדו לבעלי משפחות. הכניסה למעמד *Shramaner* ידועה בשם *pravajjya* והכניסה למעמד *bhikshu* קרויה *upsampada*. הכרחי להיעשות *shramaner* לפני שנעשים *bhikshu*. [Angnelal, *Sanskrit, baudha sahitya me bharatiya jivan*, (הינדי), *Kailash Prakashan Lukhnow*, עמ' 159]

תיאור טקס Pravajja

הוא תיאר גם את הפולחן שמבצעים באותה עת.

"רק *bhikshus* יכלו להעניק מעמד כזה לאחרים. תיאור מפורט של ה- *pravajjya* של Nanda מופיע ב- Saundarananda ואילו תיאור תהליך זה שעבר Rahula מופיע ב- Mahavasstu. **קודם כל גולח ראשו של המועמד ואז ניתנה לו גלימה צהובה ללבוש.** לאחר שלבש את הגלימה, נתקבל המועמד הבודהיסט הנבער על ידי *Triratna* ועל ידי *Pancha-sheelas* ואילו המועמד ל- *Shramaner* נתקבל על ידי *Das Sheela*, (Mahavastu 18-268/17 III). לאחר שגילח את שיער ראשו נתקבל Rahula בטקס *Trun Sanstaran*, כאשר *Sariputra* אוחז בידו הימנית ואילו Moudgalayan בידו השמאלית. (Mahavastu III/268- 69.)

"לאחר *Pravajjya*, היה על ה- *Bhikshu* שנתקבל להשתחוות לפני המנהיג - *guru* - ולבקש את עצתו והוראותיו.

"*sanskar* זה היה פתוח גם לפני נשים (Divyavadana 318,7) וגם עליהן היה לגלח את שיער ראשן וללבוש גלימה צהובה (Divyavadana 317/31-32.)"

גילוח שיער הראש הוא נוהג קדום במקדש זה

התפיסה שלפיה הנוהג של גילוח שיער הראש קשור בהמרה של אנשי כתות אחרות לאמונת Vaishnava מבהירה שנוהג זה נמשך כבר מאז ימי מפלת הבודהיזם ועליית אמונת ה- Vaishnavism. לא ניתן לקבוע כל תאריך קדום יותר לתחילתו של מנהג זה, משום שעם חלוף הזמן התעצמה השמרנות והמראה של אישה הינדית שראשה מגולח נחשב פסול יותר ויותר. בנסיבות אלו, לא ניתן להעלות על הדעת שיופיע מנהג חדש של הכנסת נשים גלוחות ראש למקדש האל. זה חייב היה להיות מנהג עתיק שהוסיפו להחזיק בו אף כי ה- Puranas התעלמו ממנו, ולמרות ההתעלמות ממנו על ידי כותבי הכתובות. ניתן אולי לטעון שהתעלמות כזאת מאזכור המנהג היתה מכוונת, מן הסיבה המובנת מאליה שהמנהג הוסיף להתקיים נגד רצונם של ה- Brahmins. לפיכך, כנראה ש- Ramesan צודק באומרו:

"מנהג זה של הסרת השיער כחלק מטקס דתי מקורו בעבר הרחוק" [Ramesan N., מקדש *Tirumala*, T.T.D., עמ' 587]

http://www.dalitstan.org/books/tirupati/tiru26.html

גברים גלוחי ראש, ובוודאי נשים גלוחות ראש, אינם מקובלים במסורת ההינדית

עובדה ידועה היטב היא שמראה אדם גלוח ראש דוחה את ההינדים מאז ומתמיד, עקב איבתם כלפי הבודהיסטים. הדבר נזכר לא רק בטקסטים דתיים, אלא גם בדרמות בשפת סנסקריט כגון 'Mrichacha Katika'.

גברים הינדים מגלחים את ראשם רק כאשר אדם קשיש נפטר בבית ואילו נשים גילחו את ראשן רק כאשר נתאלמנו ולא בשום מקרה אחר. כמו כן ידוע שמראה אלמנה גלוחת ראש דוחה את ההינדו. דוגמא בולטת לכך באה לידי ביטוי על ידי Brahmo Samaj בבנגל, כאשר ערכו קבלת פנים לאישיות חשובה על ידי אלמנות גלוחות-ראש ביום מולד הלבנה, רק כדי להבליט את השקפתם שאין כל פסול באלמנת גלוחת ראש וגם יום מולד הלבנה אינו מבשר רעות.

סיפור ב- Vishnu Purana

סיפור ב- Vishnu Purana (חלק III, פרק 18, פסוק 53 עד 100) מראה שאפילו הסתכלות בגלוח-ראש ושיחה איתו נחשבו למבשרי רע ולמעשה הראוי לעונש כפול ומכופל. תמצית המעשה מובאת על ידי Dharmanand Kosambi [Dharmanand Kosambi, *Bhartiya Sanskriti Aur Ahimsa*, (הינדי) עמ' 184]. מסופר שם שמלך שוחח עם *pashandi*, כלומר נזיר בודהיסטי גלוח-ראש, ביום *vrata*, וכתוצאה מכך נולד מחדש בתור כלב, לאחריו בתור תן ולאחר מכן כטלה, נשר, עורב, ברווז, טווס, וכן הלאה. המחבר מסכם את הסיפור באומרו:

"ברור שמחבר סיפור זה כתב אותו כדי להדגיש שבימי *Vrata* אפילו שיחה גרידא עם *Pashandhi* יכולה להוליך לתוצאות נוראות".

בוז כלפי בודהיסטים בטקסטים עתיקים של ההינדים

ד"ר Ambedkar מביא דוגמאות רבות של הבוז כלפי בודהיסטים בספרות ההינדית הקדומה [Untouchables, עמ' 96]

"יש לא מעט סימוכין לאיבה ולתיעוב שרחשו ההינדים כלפי הבודהיסטים, רגשות שאותם טיפחו הברהמינים.

"Nilkanta בספרו I *Prayaschit Mayukha*, מצטט פסוק מתוך Manu שבו נאמר: 'אם אדם נוגע בבודהיסט או בפרח Pachupat, Lokayataka, Nastika וכן Mahapataki, כי אז עליו לטהר את עצמו בטבילה".

"לאותה גישה מטיף גם *Apararka* בספרו Smriti. *Vraddha Harit* מרחיק לכת עוד יותר ומכריז שכניסה למקדשים בודהיסטים היא חטא המצריך טבילה מטהרת לסילוק הטומאה.

"התפשטות רגשות איבה ובוז אלו כלפי ההולכים בעקבות הבודהה משתקפת במחזות המתוארים בדרמות בלשון סנסקריט. הדוגמא הבולטת ביותר של גישה זו כלפי הבודהיסטים נמצאת ב- Mricchakatika ..."

לאחר תיאורו כיצד הושפל הנזיר והוכה על ידי הגיבור הברהמיני Charudatta בדרמה זו, מציין ד"ר Ambedkar :

"נזיר בודהיסטי נמצא בין המון הינדים. הם מתבדלים ממנו ומתרחקים ממנו. תחושת התיעוב כלפיו כה חריפה עד שאנשים מסתייגים אפילו מן הדרך שבה הוא הולך. תחושת הדחייה חריפה עד כדי כך שכאשר נכנס הבודהיסט די בכך כדי לגרום ליציאת ההינדים. ברהמין פטור מעונש מוות. הוא אפילו פטור מענישה גופנית. אולם הנזיר הבודהיסטי מוכה ומותקף ללא רחם, וללא נקיפת מצפון, כאילו לא היה בכך כל רע."

גילוח שער הראש אצל הינדים

צויין כבר שמראהו של אדם גלוח-ראש, ובמיוחד אישה גלוחת-ראש היה סימן רע להינדו. אין זאת אומרת שההינדים גילחו את שיער הראש רק בזמנים בלתי מוצלחים. ניתן לצטט דוגמאות רבות שבהן ההינדים מגלחים את ראשם. קיים טקס הקרוי *Chudakaran* שהוא אחד מן ה- *sanskaras* ואשר אמור להבטיח חיים ארוכים [Pandey : 1969 : 94]. Pandey קובע שטקס זה לא כלל את הקדשת השיער לאל. הוא בוצע במקור בגיל הילדות, אך כיום הוא מבוצע לרוב קצת לפני ה- Upanayana [Pandey : 96]. מעניין במיוחד לציין שמחלפה של שיער נותרת על הפדחת והיא קרויה *sikha*. היא מסודרת לפי המסורת המשפחתית, כאשר מספר המחלפות הללו נקבע על ידי מספר ה- *pravara* במשפחה [Pandey : 98].

מחלפת השיער היתה תגובה נגדית לבודהיזם

Pandey מציין :

"השמירה על שיער הפדחת הפכה במרוצת השנים לסימן היכר של ההינדים. המחלפה והחוט הקדוש הם הסימנים החיצוניים המחייבים של אלו שנולדו פעמיים. ... **יתכן שזאת היתה תגובה נגדית לבודהיזם ול- sanyasa**", מוסיף Pandey ומציין [שם].

יש לציין כי ב- Tirupati לא נשארת כל מחלפה או שיער לאחר גילוח הראש ולפיכך נוגד נוהג זה את עיקרי כתבי ה- Sastras ההינדים.

גילוח ראש במסגרת טקסי וידה (Veda)

כך המצב גם לגבי גילוח הראש במסגרת Sanskaras של Upanayana, Samavartanaa, וכן גילוח הראש המקדים בקורבנות וידה כגון חגיגות Soma, Chaturmasya ו- Agnistoma, בהם מבוצע גילוח הראש יותר כחלק מניקוי כללי של הגוף מאשר בתור פולחן. מכל מקום, **גילוח ראש כזה**

הכרוך בפולחן וידה אינו יכול להסביר את גילוח הראש ב- Tirumalai מן הסיבה הפשוטה שגילוח הראש בוידה הוא זכות יתרה שהיא מנת חלקם רק של המכונים 'שנולדו פעמיים', בעוד שב- Tirumalai מבוצע הטקס על ידי חברי כל הכתות ובעיקר על ידי אלו שלא נולדו פעמיים. האם ניתן לטעון שזכות יתר זו הועברה על ידי הברהמינים לכיתות אחרות בזמן מאוחר יותר? הדבר נוגד את ההיסטוריה הידועה של חבל ארץ זה. במקום זה, לאחר שנתבססה זכות-יתר כלשהי, מעולם לא ויתרו עליה הברהמינים לטובת אחרים. ניתן לצטט כדוגמא בולטת את המקרה שבו הברהמינים של Maharashtra התלוננו לפני שליטי Peshava הברהמינים וזכו בצו נגד ה-Sonars, אשר רצו ללבוש dhoti בסגנון מסוים, אולם סגנון זה נחשב לזכות-היתר הבלעדית של הברהמינים [Ambedkar: 1970:58, *Annihilation of Caste*]. אם זהו מצב העניינים בנושאים חילוניים האם ניתן להעלות על הדעת שזכות-יתר דתית כגון גילוח הראש לפי הוידה יוענק גם ל-shudras? לפיכך אין כל טעם לטעון שגילוח הראש ב- Tirumalai קשור באופן כלשהו לפולחן וידה.

מנחת שיער נוגדת את כתבי ה- Sastras של ההינדים

לימודי ההשוואה בין דתות מראים כי בתרבויות קדומות היה נהוג גילוח הראש על ידי העמים השמיים, הסוריים, הפניקיים וכן על ידי כוהני איזיס. באשר להשקפותיהם השונות של האנתרופולוגים, מעיר Shri Raj Bali Pandey שהשקפות אלו אינן תקפות לגבי גילוח הראש בהודו. יש לציין במיוחד שהגשת השיער כמנחה לאל מנוגדת לכתבי ה- sastras. Shri Pandey מציין:

> "לדעתם של אנתרופולוגים אחדים, היתה מטרת טקס זה במקורה הקדשה – כלומר, השיער נגזר והוגש כמנחה לאל מסוים. אולם הנחה זו אינה נכונה, לפחות במידה שהיא מתייחסת לגילוח הראש אצל הינדים. מטרת ההקדשה לא היתה מוכרת לכתבי *Grihyasutras* וכן *Smritis*..." [Pandey: 95].

מדוע נאלצו הברהמינים לאמץ את גילוח הראש?

הנוהגים הברהמנים התייחסו תמיד לגילוח הראש כסימן של מזל רע, אך שיטה זו היתה מושרשת בליבם של המון העם הבודהיסטי עד שלא היו מוכנים לוותר עליה. לפיכך נאלצו הברהמינים לאמץ את השיטה, בדומה להרבה נוהגים בודהיסטים אחרים. לגבי המקרה של tirthas, הרי ה-Puranas וכן ה- Nibandhas מתקופת ימי הביניים קבעו את גילוח הראש במקדשים וב- *tirthas*. לדוגמא, אנו מוצאים ב- Samba Upapurana וכן ב- Puranas מאוחרות יותר כגון *Kasi Khand* של *Skanda Purana*, שמייעצים לעולים לרגל לעבור גילוח ב- tirtha, בתיקונים מסוימים. Shri J.H. Dave מספר לנו שהכללים היו כלהלן:

> "בכל מקרה שאדם הולך אל Tirtha כלשהי, הכלל הרגיל הוא שיש לגלח את הראש באותו מקום ולערוך צום. אולם כלל זה אינו תופס במקרה של ארבעת ה- Tirthas הבאים: Kurukshetra, Visala, Viraja וכן Gaya. לגבי נשים, במיוחד אלו שבעליהם בחיים, נאמר כי *mundana*, כלומר גילוח הראש יש להבין במקרה שלהן כגזירת צמת השיער רק ברוחב של שתי אצבעות." [Dave: I, xxiv].

כאן לפנינו דוגמא בה שאלו הברהמינים מנהג מן הבודהיסטים, במידה רבה נגד רצונם, משום שלא יכלו להמליץ על גילוח הראש כליל בדומה לבודהיסטים.

Ramesan מציין:

"נקבעו יוצאים מן הכלל לגבי גילוח הראש. Daksa אסר על גילוח הראש, מנחת *pindas*, נשיאת גוויה וביצוע כל פולחן הלוויה על אדם שאביו היה בחיים וכן על אדם שאשתו היתה הרה. אולם איסור זה לא חל על מירוק עוונות. בטקסט של Baudhayanasutra, שצוטט כבר, נאסר על גילוח הראש לנשים המתמרקות מעוון. בכתבים Angiras 163, smrti. I Apastamba 33-34, IV Brahdyama 16, IX Vradha-Harita 386, IX Parasara 54-55, Yama 54-55, **נקבע בכולם שבמקרה של נשים נשואות שבעליהן בחיים, וכן במקרה של עלמות שאינן נשואות יש לאסוף את שערן ולגזור ממנו רק ברוחב של שתי אצבעות. במקרה של אלמנות ונזירים, יש לגלח את כל הראש.**" [Ramesan: *Tirumala Temple*, עמ' 591]

גילוח הראש ב- Tirthas

גילוח הראש נדרש גם בכתבים העתיקים של Dharmasastras במקרה של עליה לרגל. בכתבי Padmapurana וכן Skanda Purana נדרש גילוח הראש בעת יציאה למסע עליה לרגל. פסוק מתוך Vishnu Purana המצוטט גם על ידי *Tirtha-chintamani* וכן על ידי *Tirtha prakasha* מצווה:

"יש לגלח את הראש ב- Prayaga **בשעת עליה לרגל, וכן במקרה של מותו של האב או האם, אך אסור לגלח את הראש כמעשה של מה בכך ..."** [Ramesan 587 : 1981].

כאן Vishnu Purana ציווה בפועל <u>שלא</u> לבצע גילוח הראש ללא סיבה תקפה ובשום פנים אין קטע זה מתוך Vishnu Purana יכול להסביר את גילוח הראש המתבצע ב- Tirumalai. לפיכך, גילוח הראש ב- Tirumalai אינו תואם גם את כללי ה- Puranas.

גילוח הראש אינו דרך לעבודת האל Vishnu

יש גם לציין שאופן עבודת צלם Vishnu מתואר באופן פופולרי בתור *Shodas Upachar*. אלו הן 16 דרכים שבהן יש לעבוד את צלם Vishnu. יש לציין שטקס *mundana*, כלומר גילוח הראש, אינו נכלל ביניהם.

גילוח ראש ב- Tirumalai אינו נוהג של Tantra או Natha

הועלתה גם האפשרות שמנחת השיער שקולה כנגד ומסמלת את מתן הראש. הסבר זה אינו הולם את מקדש Vishnu, משום שמנחת הראש כרוכה ב- *himsa* הנוגדת את עיקרי ה- Vaishnavism, אף כי יתכן שהיא מותרת במסגרת Shakti puja .

Ramesan מדווח שתבליטים מן המאה ה- 7 ב- Mahabalipuram מתארים מנחת שיער ל- Devi Vakpati; משורר חצר Kanauj במאה ה- 8 מתאר מנחת שיער במקדש של האלה Vindhyavasani; נזירי Tantrika החשיבו את ה- *sikha* כאחת מן ה- angas של הטנטרה שיש לעבוד אותה בארבע הפינות של ה- yantra. מנחת sikha היתה גם פולחן חשוב בהקדשתם של נזירים טנטריים. ב- *Mahanirvan Tantra* מצויין כי *Pitars*, *Devas* וכן *Devarsi* וכן גם 'הפעולות המבוצעות על במת החיים הארציים' שוכנות ב- sikha'. הנזיר מעביר באש את ה- sikah שלו כשהוא מבטא מנטרות. מנחת sikha על ידי הנזירים עדיין נהוגה בין ה- athapanthis.

מהו הקשר בין פולחנים אלו לבין Vaishnavism? שניהם מכונים 'פולחני כפירה' והם קרובים הרבה יותר לבודהיזם מאשר לברהמניזם. כיצד ניתן להסביר את גילוח הראש ב- Tirumalai לפי נוהגי הטנטרה והנאתה? למעשה, Nathism נחשב על ידי המלומדים כצורה מקולקלת של בודהיזם וסוברים שהוא התפתח מתוך Nikayas בודהיסטיים בתקופת שקיעתו הכללית של הבודהיזם.

גילוח הראש ב- Tirumalai אינו בגדר prayschittas

קיימת קבוצה אחת נוספת שבה בוצע גילוח הראש על ידי מאמיני Brahmanism בימי קדם. זהו ביצוע גילוח הראש כעונש על פי פסק דין.

Ramesan מציין:

"... למקרים אלו ניתן להוסיף גם מירוק עוונות. כנראה שהיה מקובל לחשוב שכל חטא שביצע אדם מרוכז בשערו, כפי שעולה מן הפסוק המצוטט ב- *Madanaparijata* וכן ב- *Prayaschittasam uchchaya Gautama* (27.3), ב- *Vasista Dharmasutra* (24.5), ב- *Baudhayanasutra Dh.S* (II.1. 98-99) ובמקומות אחרים שבהם נדרש גילוח שיער הראש והשפם (להוציא את שיער גבות העיניים, שיער הגוף וציצת השיער שבראש הפדחת). [Ramesan: 591].

ברהמינים היו פטורים מעונש מוות. עבירות שנענשו בעונשי גוף לאחרים, נענשו בגילוח הראש במקרה של ברהמינים [VIII Manu, 379]. מוזר בעיני המלומדים בני ימינו שעל אותה עבירה שנענשה לפי החוק הקדמון בכריתת זרוע במקרה של אדם שלא היה ברהמין, נענש הברהמין רק בגילוח הראש. אפליה זו אולי אינה הוגנת, אך יש להבין שההשפעה הסופית אפילו של עונש זה של גילוח הראש היתה דחייה כללית על ידי החברה ושלילת אמצעי המחיה, משום שבמקרים רבים שבהם נענשו ברהמינים בגילוח הראש, הם גורשו גם מן הקהילה הדתית ומכפר מגוריהם. כל מי שלומד את ההיסטוריה הקדומה של הודו יודע עד מה חמור היה פסק דין של חרם דתי. מסיבה זו התקינו בני סמכא רבים הנחות וויתורים לברהמינים בתנאים מסוימים. Ramesan מציין:

"... כמו כן נקבע ב- *Parasara* (IXC 52-54) וכן ב- *Sankha* (עמ' 290-291) כי במקרה של מלך, נסיך או *Brahmana* מלומד, אין לדרוש גילוח ראש, אלא שעליהם לעבור תקופת מירוק עוונות כפולה וגם ה- *dakshina* צריכה להיות כפולה. ב- Mitakshara, III 325 מצוטט פסוק מתוך *Manu* (שאינו כלול בטקסט המודפס) – 'גילוח הראש אינו רצוי במקרה של *Brahmanas* מלומדים ושל מלכים, פרט למקרה של אנשים שחטאו ב- mahapatakas, בהריגת פרה או בהיותם avakirnin ..." [Ramesan: 59].

כמובן, אין לראות את האנשים העוברים גילוח שיער ראשם ב- Tirumalai כאילו נידונו לעונש כלשהו, ואף אין כל תחושת אשם בליבם. הם עוברים את תהליך גילוח הראש בשמחה ובחרדת קודש דתית, וגילוח הראש בתור *prayaschittas* אינו שייך כלל לטקס זה כפי שהוא מתבצע ב- Tirumalai.

סיכום

בסיכום, נוכל לומר על גילוח ראש ברהמני את הדברים הבאים:

1. כתבי ה- Sastras ההינדים אינם מכירים בגילוח הראש לשם מתן השיער כמנחה לאל.
2. שימור מחלפת השיער על הפדחת מחייבת את מאמיני ה- Brahmanism.
3. אסור על עלמות צעירות בלתי-נשואות וגם על נשים נשואות לגלח את ראשן.
4. רק אלמנות מגלחות את ראשן.
5. גברים גלוחי-ראש, ולא רק נשים, נחשבו מבשרי מזל-רע.
6. גילוח הראש בוצע כעונש וכן במקרה של מות קרובי-משפחה.
7. בקיצור, הדבר היה ביטוי לצער ואבל.

לפיכך, המנהג המסורתי של גילוח הראש כפי שהוא מבוצע ב- Tirumalai כטקס דתי אינו צריך להיחשב כמנהג של הדת הברהמנית והוא חלק חשוב וייחודי של עבודת האל ב- Tirupati, והמקדש ב- Tirumalai לא יכול היה להיות מרכז ברהמני בימי קדם. יש לציין את ההעדר הבולט של האגדות או טקסט כתוב המתייחס לגילוח הראש, שממנו ניתן להסיק שהדבר לא היה לרצון למנהיגי כהונת המקדש. כל הדברים הללו מוכיחים שנוהג גילוח הראש ב- Tirumalai הוא שריד של מנהג בודהיסטי ישן, והדבר מצביע על מקורו הבודהיסטי של האל של Tirumalai.

TIRUPATI BALAJI WAS A BUDDHIST SHRINE
By
Dr. K. Jamanadas
1991

Chapter 26

Tonsures at Tirupati

Not only men but also women undergo tonsure.

There is a custom of tonsure which is speciality of this Temple. Many devotees go there with the intention of votive offering of their hair to the Lord. Performing tonsure at this place is considered praiseworthy and believed to confer great merit. Not only the men perform this tonsure but also women,married as well as unmarried offer their hair by getting Mundana performed here. Sri Sitapati observes;

> "Another unique custom of Tirumalai is the Tonsure ceremony. Pilgrims to Tirumalai usually offer the hair on their head to the Lord as a devotional offering. Persons in need of the assistance of the Lord,usually take a vow and when they visit the temple,offer their hair at the Kalyaanakatta, special hall erected for this purpose. A bath in the Pushkarini follows the Tonsure ceremony; The pilgrims then enter the temple and worship the Lord." [Sitapati: 1972: 155]

There are legends and inscriptions in this temple for such trivial things, as use of camphor and such materials for the deity, and champaka and tamarind trees. But the most surprising thing about tonsure here is that, though it is being practiced since hoary past, there is not even a legend, let alone an inscription.

No inscriptions mention about tonsure

Shri Sitapati observes:

> "The Tirumalai Temple inscriptions mention about food offering etc. made to the Lord, but no mention is made of this curious custom of offering of hair. The custom was perhaps introduced to stress the quality of humility, as well as renunciation of what is usually prized. **It is also possible that this custom came into prominence when the Vaishnavas vigorously**

started their poselytising activities by setting up missions and by converting people from other sects and beliefs into the Vaishnava fold. Some fees are collected for the Tonsure ceremony and it is possible that the revenue aspect might have been one strong reason for the introduction of this custom in Tirumalai. Sri T.K.T. Veera Raghavacharya in his book 'History of Tirupati' has reproduced in Appendix I, a reprint of an article published in August 1831 A. D. by an English District Collector of the region about Tirumalai in the Asiatic Journal. The reprint mentions that "offerings or counickee are made generally from interested votives, and are of a very diversity of articles conceivable; gold and silver lumps, coins of all sorts, bags of rupees, copper, money, spices, asafoetida, **the hair cut off the head frequently vowed from infancy, and given up by some beautiful virgin in compliance with her parent's oath.** [emphasis original] From the above it is evident that this custom at least existed in the year 1831 A.D. if not earlier. [Sitapati:154]

Conversion is the main reason for tonsure

In the above account, Sri Sitapati gives three possible reasons for starting the practice of ceremonial tonsure, as follows;
(a) To stress humility,
(b) Conversion of other sects to Vaishnavism, and
(c) Monetary reasons.
Of the above (a) and (c) are not of any importance. Only we have to consider a point of conversion of other sects into Vaishnava fold. Shri Sitapati is not very explicit about his point, or is rather shy, as to why the practice of *mundana* as associated with the conversion of other sects to Vaishnavism. Perhaps devotee in him overrides a scholar in him. What is the relation of *mundana* with the people who got converted? Presuming these other sects were Shaivites, *mundana* has no value in Shaivism. It is certain that *mundana* does not form a traditional method of worshipping Vishnu. Also *mundana* does not form a part of conversion to Vaishnavism, as will be seen from the description of Vaishnava conversion given in Chapter 24. What Sitapati probably means to say (but does not) is that, those converted to Vaishnava fold were already used to, and rather fond of ceremonial tonsure at temples and did not want to give up the practice even after conversion to Vaishnavism. Who were such people? It was one of the old practices of Buddhists, as we know to becomes *Shramaner* or *Shramaneri* and to stay at a place of worship, pilgrimage or a centre of learning for a few days in attendance with the masters, **the essential requirement being the tonsure of head at that time**. This practice of spending few days as Shramaner or Shramaneri, either for learning and spending more time, or for the purpose of ceremonial initiation of Shramaner as a notional gesture for a few days, is prevalent even today, in most of the countries where Buddhism is a living faith. This is true of countries following Southern Buddhism as well as Northern Buddhism.

Tonsure was practiced by the Buddhists

We find innumerable references to this practice in old Buddhist texts. Dr.Anganelal observes:

> "*Pravajjya* and *upsampada* were the special *sanskaras* of Buddhists. To accept *pravajjya*, either lifelong or for a few days was considered meritorious and to give *moksha* for all Buddhists. There are four categories of Buddhists with regard to observance of good conduct; *upasakas* who observe five, *upasakas*, who observe eight, *Shramaner* who observe ten and *shramana* or *bhikshus*, who observe two hundred and twenty eight sheelas. First two are for house-holders. Initiation of *Shramaner* is known as *pravajjya* and that of *bhikshu* is called *upsampada*. It is compulsory to become a *shramaner*, before becoming a *bhikshu*. [Angnelal, *Sanskrit baudha sahitya me bharatiya jivan*, (hindi), Kailash Prakashan Lukhnow, p. 159]

Description of rite of Pravajja

He has also given the ritual to be followed at this time.

> "Only *bhikshus* could initiate others. We find a detailed account of *pravajjya* of Nanda in Saundarananda and Rahula in Mahavasstu. **First of all the seeker of initiation was tonsured and then given ochre robes to wear.** After wearing this the seeker lay Buddhist was initiated by *Triratna* and *Pancha-sheelas* and *Shramaner* was initiated by *Das Sheela*, (Mahavastu III 268/17-18). After cutting his hair Rahula was initiated with *Trun Sanstaran*, Sariputra holding his right hand and Moudgalayan holding left hand. (Mahavastu III/268- 69.)
>
> "After *Pravajjya* the initiated *Bhikshu* had to bow down to *guru* and seek his advice and orders.
>
> **"This *sanskar* was open to women also (Divyavadana 318,7) and they too had to shave their heads and wear ochre robes, (Divyavadana 317/31-32.)"**

Tonsure is ancient practice in this Temple

If the idea that the practice of tonsure is related to the conversion of other sects into Vaishnava fold is kept in mind, then it becomes clear that this practice is going on since the days of fall of Buddhism and emergence of Vaishnavism. It is not possible to postulate any later date for the beginning of this custom, because as the days went by the orthodoxy prevailed supreme and the sight of a shaven headed Hindu woman was considered more and more inauspicious. Under these circumstances it is inconceivable that practice of presenting the shaven headed women before the Lord could have started. And it must have been an ancient custom and continued in spite of being ignored by the Puranas, and in spite of being ignored by the writers of inscriptions.

Rather, it could possibly be argued that such a neglect of its mention was intentional for obvious reasons that this practice had to be continued much against the wishes of the Brahmins. Therefore, Ramesan seems to be correct when he says;

> **"This custom of removing hair as a part of religious ceremony has a very hoary past."** [Ramesan N., *The Tirumala Temple*, T.T.D., p. 587]

Shaven headed men, let alone women, are inauspicious to Hindu tradition.

It is a well known fact that a sight of shaven headed is inauspicious to a Hindu since long back, because of hatred against Buddhists. There are references to this not only in religious texts, but also in Sanskrit Dramas like 'Mrichacha Katika'
Hindu men have their heads shaven only when somebody elderly dies in the house and women were shaven headed only when they are widows and not otherwise. It is also well-known that sight of shaven headed widow is inauspicious to a Hindu. A glaring example of this was demonstrated by Brahmo Samaj in Bengal, when they arranged a reception of a dignitary by shaven headed widows on a New Moon day just to press home their point of view that neither the shaven headed widow nor the New Moon day was inauspicious.

Story in Vishnu Purana

That even the sight and a talk with a mundaka was considered inauspicious and punishable by several consequences is shown by a story in Vishnu Purana (part III Chapter 18 verse 53 to 100). The summary is given by Dharmanand Kosambi. [Dharmanand Kosambi, *Bhartiya Sanskriti Aur Ahimsa*, (hindi), p.184] It says that a king happened to talk to a *pashandi*, i.e. a shaven headed Buddhist monk, on the day of a *vrata*, as a result of which he was born as a dog then as a jackal and afterwards as a lamb, a vulture, a crow, a duck, a peacock etc. The author concludes this narration by saying;

> "It is clear that the author of this puranic story has written it to show that on days of *Vrata* even talking with a *Pashandhi* can lead to horrible consequences".

Contempt of Buddhists in ancient Hindu texts

Dr. Ambedkar has given many instances of contempt of Buddhists in the ancient Hindu literature. [*Untouchables*, p. 96]

> "That there existed hatred and abhorrence against the Buddhists in the minds of the Hindus and that this feeling was created by the Brahmins is not without support.

> "Nilkanta in his *Prayaschit Mayukha I*, quotes a verse from Manu which says:- 'If a person touches a Buddhist or a flower of Pachupat, Lokayataka, Nastika and Mahapataki he shall purify himself by a bath'."
>
> "The same doctrine is preached by *Apararka* in his Smriti. *Vraddha Harit* goes further and declares entry into the Buddhist Temples as sin requiring a purificatory bath for removing the impurity.
>
> "How widespread had become this spirit of hatred and contempt against the followers of Buddha can be observed from the scenes depicted in Sanskrit dramas. The most striking illustration of this attitude towards the Buddhists is to be found in the Mricchakatika ..."

After describing how the monk is insulted and beaten up by Brahmin hero Charudatta, in this dramma, Dr. Ambedkar observes:

> "Here is a Buddhist monk in the midst of the Hindu crowd. He is shunned and avoided. The feeling of disgust against him is so great, that the people even shun the road the monk is travelling. The feeling of repulsion is so intense that the entry of the Buddhist was enough to cause the exit of the Hindus. A Brahmin is immune from death penalty. He is even free from corporal punishment. But the Buddhist Monk is beaten and assaulted without remorse, without compunction as though there was nothing wrong in it."

Tonsures followed by Hindus

It has been pointed out that sight of a shaven headed man, let alone a woman, was inauspicious to a Hindu. This does not mean that Hindus were doing tonsure only at inauspicious times. Many examples can be quoted when Hindus indulge in tonsure. There is a ceremony called *Chudakaran* which is one of the *sanskaras* and is said to be to achieve long life. [Pandey: 1969: 94] Pandey avers that this ceremony was not concerned with the dedication of the hair to the deity. It was originally performed in childhood, but now a days it is usually done just before Upanayana. [Pandey:96] It is particularly interesting to note that a tuft of hair is left unremoved on the top and is called *sikha*. It is arranged according to family tradition, number of tufts being decided by number of *pravara* in the family. [Pandey:98]

Tuft of hair was reaction against Buddhism.

Pandey observes:

> "Keeping the top hair, in its course of evolution, became an indispensable sign of the Hindus. The tuft and the sacred thread are the compulsory outward signs of the twice born. ... **It may be a reaction against Buddhism and sanyasa"**, Pandey further adds. [fn.]

It is noteworthy that at Tirupati no tuft or hair is left over after the tonsure and thus it is against the tenets of Hindu Sastras.

Vedic Tonsures

The same applies to the tonsures in Sanskaras of Upanayana, Samavartanaa, and also as preliminary tonsure in Vedic sacrifices like Soma festival and Chaturmasya and Agnistoma where tonsure is performed, more as a part of general cleaning of body, rather than as a rite. And in any case, **these tonsures associated with Vedic rites cannot explain the tonsures at Tirumalai for a simple reason that Vedic tonsures are privileges to be enjoyed only by so called 'twice born', whereas, at Tirumalai it is practiced by all castes and predominantly by the non-twiceborns.** Can it be argued that this privilege was passed on by the Brahmins to other castes in later times? This is against the known history of this land. In this country, once any privilege is established, the Brahmins never renounced it for the benefit of others. A glaring example can be cited, when the Brahmins of Maharashtra complained to Brahmin Peshava rulers and got decree against Sonars, who wanted to wear dhoti in a particular fashion, but it was considered exclusive privilege of the Brahmins to wear dhoti that way. [Ambedkar: 1970: 58, *Annihilation of Caste*] If this is the state of affairs in secular matters, can it be surmised that a religious privilege like Vedic tonsure would be passed on to shudras? So it is futile to say that tonsures at Tirumalai have anything to do with Vedic rites.

Votive offering of hair is contrary to Hindus Sastras

Study of comparative religion shows that in ancient civilizations, tonsure was practiced by Semitic people, the Syrians, the Phoenicians, and the Priests of Isis. About all the above views of anthropologists, Shri Raj Bali Pandey comments that these views are not valid for tonsure in India. It is specially to be noted that offering of hair to the deity is contrary to the sastras. Shri Pandey observes:

> "...In the opinion of some anthropologists, however, this ceremony had dedicative purpose in ins origin, that is, hair was cut off and offered as a gift to some deity. But this supposition is not correct, at least so far as Hindu tonsure is concerned. The dedicative purpose was unknown to the *Grihyasutras* and the *Smritis*. ..." [Pandey:95]

Why Brahmins had to concede to Tonsure

The Brahmanic practices always considered tonsure inauspicious, but the system was so deeply rooted in the minds of Buddhist common people that they would not give it up. So it became necessary for the Brahmins to adopt this system like many other Buddhist practices. In the case of tirthas, Puranas and Nibandhas of medieval period prescribed tonsure in temples and *tirthas*. e.g. *Samba Upapurana*, and we find in later Puranas like *Kasi Khand* of *Skanda Purana*, it is advised for pilgrims to undergo shave at a tirtha,

with some amendments. Shri J.H.Dave tells us the rules are as follows:

> "Whenever one goes to any Tirtha, the usual rule is that one should get shaved at that place, and should observe a fast. But, this rule does not apply in the case of the following four Tirthas: Kurukshetra, Visala, Viraja and Gaya. With respect to ladies, particularly those whose husbands are alive, it has been stated that *mundana* or shaving in their case is to be understood as cutting of their braid of hair by only two finger breadths." [Dave: I, xxiv]

Here we find an example of borrowing by Brahmins of a custom from the Buddhists much against their wishes, because they could not recommend a complete shave for women, unlike the Buddhists.
Ramesan observes:

> "Exceptions were introduced to the rule about tonsure. Daksa forbade tonsure, the offering of *pindas* and the carrying of a corpse and all funeral rites to one whose father was alive and to a man whose wife was pregnant. But his prohibition did not apply to penances. The Baudhayanasutra already referred to prohibits the tonsure of women in penances. Angiras 163, Apastamba smrti I.33-34, Brahdyama IV.16, Vradha-Harita IX. 386, Parasara IX 54-55, Yama 54-55, **all provide that in the case of married women whose husbands are alive, and in the case of maidens all their should be held together and only two finger-breadths of hair should be cut off. In the case of widows and ascetics the entire head was to be shaved."** [Ramesan: *Tirumala Temple*, p.591]

Tonsures at Tirthas

Tonsure is also prescribed in ancient Dharmasastras while going on pilgrimage. Padmapurana and Skanda Purana advocate tonsure when starting for pilgrimage. A verse from Vishnu Purana which is also quoted by *Tirtha-chintamani* and *Tirtha prakasha* enjoins:

> "Tonsure should be carried out at Prayaga when on a pilgrimage, and on the death of one's father or mother, **one should not in vain (lightly) tonsure the head..."** [Ramesan: 1981: 587]

Here Vishnu Purana has actually enjoined NOT to perform tonsures without a valid cause and in no case this passage of Vishnu Purana can explain the tonsures at Tirumalai. Thus Tirumalai tonsure do not conform with the rules of Puranas either.

Tonsure is not a method of Vishnu Worship

It is also noteworthy that the method of worship of Vishnu Image is described popularly as *Shodas Upachar*. These are 16 ways in which Vishnu Image should be worshipped.

It should be noted that *mundana* or tonsure ceremony is not included as one of them.

Tirumalai tonsures are not Tantric or Natha practices

It has been suggested that offering of hair is equivalent to and symbolic of offering of head. This explanation also is not appropriate for a Vishnu temple because offering of head involves *himsa* which is against the tenets of Vaishnavism, though it may be permissible in Shakti puja.
Ramesan informs us that, seventh century reliefs at Mahabalipuram depict hair offering to the Devi Vakpati, eighth century court poet of Kanauj refers hair offered in a shrine of goddess Vindhyavasani, Tantrika ascetics considered *sikha* as one of Tantric angas to be worshipped at four comers of yantra. Offering of sikha was also an important ritual in the initiation of Tantric ascetics. *Mahanirvan Tantra* notes that *Pitars, Devas* and *Devarsi* and also 'the acts performed in the worldly stage of life reside in the sikha'. The ascetic offers his sikha in fire uttering mantras. Offering of sikha by the initiates is still a practice among the Nathapanthis.
What is the connection of these cults with Vaishnavism? They are both so called heretical cults and much nearer to Buddhism than to Brahmanism. How does one account for Tirumalai tonsures on the Tantric and Natha practices? As a matter of fact Nathism is considered by scholars as a corrupt from of Buddhism and believed to have originated from Buddhist Nikayas during the general decline of Buddhism.

Tirumalai tonsures are not prayschittas

There is one more group where tonsure was undertaken by followers of Brahmanism in ancient times. That is the performance of tonsure as a punishment and sentence by law.
Ramesan observes:

> "... To these occasions may be added penances. The idea seems to have been entertained that whatever sin a man commits it becomes centered in the hair, as seen for verse quoted by the *Madanaparijata* and *Prayaschittasam uchchaya Gautama. (27.3), Vasista Dharmasutra(24.5), Baudhayanasutra Dh.S(II.1.98-99)* and others provide for the tonsure of the hair on the head and lips (except those on the eye-brows, the hair on the trunk and the top knot). [Ramesan: 591]

The Brahmins were exempt from capital punishment. Offenses which were punishable by corporal sentence for non-Brahmins, were punishable by tonsure in case of Brahmins. [Manu VIII, 379] It seems strange to the present day scholars that for the same offence, the punishment by ancient law was cutting of an arm in case of non-Brahmin and only a tonsure in the case of Brahmin. Though this discrimination is unfair, it should be realised that the ultimate effect of even this sentences of tonsure resulted in condemnation by the society and deprivation of the means of sustenance, because many times in the case of punishment to the brahmins by tonsure, they were also excommunicated and driven out of the village. Every student of ancient Indian history

knows the severity of the sentence of excommunication. It was because of this that many authorities have made exceptions and given some concessions to brahmins under certain circumstances. Ramesan observes:

> "... It was further provided by *Parasara* (IXC 52-54), and *Sankha* (pp.290-291) that in the case of a king or a prince or a learned Brahmana, tonsure of head should not be insisted upon, but that they should have to undergo double the usual penance and the *dakshina* would have to be double. The *Mitakshara, III.325* quotes a verse of Manu (not found in the printed text) - 'tonsure of the head is not desired in case of learned Brahamans and kings except in the case of those guilty of mahapatakas, of cow-killing or of being an avakirnin ..." [Ramesan: 59]

It is of course improper to think that the people who undergo tonsure at Tirumalai are sentenced to undergo any punishment, neither is there any feeling of guilt in their minds. They undergo tonsure gladly with full religious reverence, and this type of tonsure as *prayaschittas* has nothing to do with tonsures in Tirumalai.

Conclusion

In conclusion, we may say about Brahmanic tonsures, that:
* 1. Hindu Sastras do not recognize tonsure as votive as an offering to a deity.
* 2. Preservation of tuft of hair on the top is obligatory for the followers of Brahmanism.
* 3. Young unmarried maidens and married women are not to shave.
* 4. Only widows are shaven headed.
* 5. Shaven headed men, and not only women, were considered inauspicious.
* 6. Shaving was done as punishments and in case of death of relatives.
* 7. In short, it was an occasion for sorrow and mourning.

Therefore, the traditional custom of tonsures performed at Tirumalai as religious ceremony can not be viewed upon as a custom of the Brahmanic religion, and as it is an unique and important part of worship at Tirupati, the shrine at Tirumalai could not have been a Brahmanic centre in olden days. There is a remarkable absence of legends or epigraphs about tonsures, denoting the displeasure of priestly leaders of the shrine, about it. All these go to prove that the practice of tonsure at Tirumalai is the relic of old Buddhist custom, and suggests the Buddhist origin of Tirumalai Deity.

- o o O o o -

<< Previous Chapter] [Table of Contents] [Next Chapter >>

THE END

מעניקה לאל את הדרה

טירופאטי, הודו. – צמה יחידה מאובקת נתלית על עורפה של רתאמה נאגאפה כשהיא יורדת מקרון רכבת של המחלקה השלישית, הגדוש בעולים-לרגל כמוה.

רתאמה ערכה את המסע בן יומיים אל מקדש ההינדו הגדול ביותר בהודו עם משפחתה וידידיה כדי לקיים נדר לאל. ספק לנו יבול אורז טוב, כך התפללה, ואני אקריב לך את שערי ואוותר על יופיי.

קורבן אמונתה של רתאמה יחזור עד מהרה לחיים בתור מוצר אופנה. שערה, יחד עם מחלפות שנגזרו מראשיהן של מיליוני נשים מדי שנה, יגולח מקרקפתה, ייאסף וישווק ברחבי העולם בערים כגון נאשוויל, שם נשים אפריקניות-אמריקניות הן הקונות הגדולות ביותר של שיער כדי לקלוע או לשלב אותו בשערן.

[כותרת התמונה:]
רתאמה ופראמה עומדות מתחת למפל המים Kaplia Teertham המזין את המרחץ במקדש Sri Kapliesware. הרחצה במפל המים הוא טקס שעורכים מאמינים רבים לפני שהם נכנסים אל המקדש לשם עבודת האל.

הסיפור: מהודו ועד נאשוויל – סחר שיער האדם מקשר בין אנשים שעולם שלם מפריד ביניהם.
[מפה.]
מאת הייאנגסוק לי/סגל המערכת

דו"ח מיוחד:

מחלפות קדושות

כמעט כל השיער הזה מגיע ממקומות כגון מקדש Sri Venkateswara, אשר השיער שנמכר בו עזר לעשות אותו למקדש הדתי העשיר ביותר בהודו.

השיער עובר ידיים רבות במסעו בן 9,000 מיל מדרום הודו אל החנויות בנאשוויל, במקום שהפיאות מוצגות בשמות מותג כגון "הוליווד" או "הוטלוקס" ["תלתלים לוהטים"] שם הן נמכרות במחירים שבין 10 לבין 100 דולר.

בדרכו מהודו, עובר השיער דרך ידיה של נערה הממיינת שיער של נשים אחרות בעוד ששערה שלה מקושט בפרחים, החולמת על קידום בבית החרושת ההודי לפיאות שבו היא עבדה כמעט מחצית חייה.

השיער נמכר לבסוף על ידי מהגרת מקוריאה לארצות הברית, הבונה אימפריה של ממכר פיאות, המפרנסת את משפחתה והתומכת במוסדות הדת שלה. היא מעניקה ייעוץ חינם על סגנונות השיער האחרונים ללקוחותיה בנאשוויל – אף כי את תסרוקתה שלה לא שינתה זה 20 שנה.

הלקוחה הסופית יכולה להיות אישה אפריקנית-אמריקנית, תלמידה באוניברסיטת מדינת טנסי, המקדישה זמן וכסף כדי לקנות את השיער ולשלב אותו בשערה הטבעי. היא משתדלת להבליט את יופייה ולהסתיר את מאבקי חייה.

כל הנשים הללו קשורות במערכת סחר בינלאומית בשיער המגלגלת מיליוני דולרים, אשר נוסדה לפני עשורים אחדים והמשלבת את שני העיסוקים עתיקי היומין של מנהגים דתיים וטיפוח היופי.

הכל מתחיל באמונתה הדתית של אישה אחת ובשערה השחור והארוך.
....

רתאמה מגיעה לתחנת הרכבת בלוויית בעלה, בתה בת ה- 11 וכתריסר מאנשי הכפר החקלאי שלה, העוסקים בגידול אורז וקני סוכר, בבוקר יום א' קריר בחודש דצמבר.

כמעט כל האנשים שעל רציף התחנה הצפוף מתחילים או מסיימים עליה לרגל אל מקדש Sri Venkateswara.

קל להבחין בין העולים לרגל הבאים לבין אלו החוזרים הביתה: היוצאים הביתה הם הקירחים.

טירופאטי נמצאת במדינת אנדרה פראדש בהודו, בין האוקינוס ההודי למפרץ בנגל. היא רחוקה דרומה מבירת הודו ניו-דלהי, כמרחקה של העיר דאלאס מבירת ארה"ב וושינגטון, אך הראשים הקירחים מבדילים מקום זה מכל מקום אחר בהודו או ביתר העולם.

בהודו, שבה שיער ארוך של אישה הוא הסגנון המקובל, מראה ראשי נשים חסרי שיער, נושאות ילדים או עוצרות מוניות בעלות 3 גלגלים הוא מפתיע ומדהים.

אל המקדש מגיעים 50,000 עולי-רגל מדי יום – מספר העולה על מספר עולי הרגל המוסלמים המגיעים למכה או מספר הנוצרים המגיעים לכנסיית פטרוס הקדוש. ההודים מכנים את המקדש "הוותיקן ההינדי". המקדש התעשר ממנחותיהם של עולי-הרגל: זהב, כסף ושיער.

רוב החפצים שהביאה איתה רתאמה ארוזים בשני סלי קניות מפלסטיק: בגדים להחלפה, סבון ומברשות שיניים, שלה, של בעלה ושל בתה, וסדין שעליו יישנו שלושתם בחדרי האכסון ללא תשלום שליד המקדש.

היא נושאת על ראשה את רכושה היקר ביותר. גם האבק שהצטבר בשני ימי נסיעה מפרכת ברגל, באוטובוס וברכבת אינו מסתיר את הברק של שערה של רתאמה שנוצר לאחר עיסוי מדי לילה בשמן קוקוס. בקרוב יוסר כל השיער מעל ראשה.

פקיד בדוכן שעל הרציף מהדק רצועות נייר מסביב לפרק היד של כל אחד מאלפי האנשים המגיעים מדי יום. רצועת הנייר שעל ידה של רתאמה מציינת: "יום ב', 4 אחר הצהריים". כלומר, לפניה 36 שעות לפני שתוכל להצטרף לתור בו ממתינים 8 שעות כדי להיכנס אל קודש הקודשים של מקדש Venkateswara.

היא צועדת לכיוון מתחם הספרים.

השיער מוגש כמנחה לאל

איש אינו ידוע מדוע Venkateswara, התגלמות בעלת 4 זרועות של Vishnu - האל המגן של ההינדים, דורש קורבנות שיער. הקרבת היופי במקום זה היא מנהג בן מאות שנים, אך אינה מקובלת ברוב המקדשים ההינדים האחרים.

"החלק היפה ביותר של הגוף הוא השיער," אומר P.K. Krishnaiah, המנהל הכללי של המקדש. "בזאת מוותר האדם על אנוכיותו ומתמסר לאל. זהו מעשה ראוי מבחינה רוחנית לוותר על היופי הארצי."

לפני שנכנס לעסקי השיער הבינלאומיים, נהג המקדש למכור או לתרום את השיער שהקריבו עולי-הרגל לאנשי השבטים המקומיים, אשר התמחו בהכנת פקעות קטנות של שיער שהנשים ההודיות קונות כדי להוסיף לשערן בהזדמנויות מיוחדות כגון חתונות.

רתאמה ערכה את המסע של 600 המיל משום ש- Venkateswara נענה לתפילותיה.

"יש לנו חוב לאל ובאנו הנה כדי לפרוע אותו," כך אמרה.

בעוד שמחסור חמור במים במרחק של מילין ספורים גרם לחוואים אחדים להתאבד, השדות שמעבדים רתאמה בת 35 ובעלה סדראמאפה, בן 49, מקבלים מים בשפע, וגם שדותיהם של השכנים.

אספקת מים זו העניקה רווחה לכפרם, סולאפורה, שבו 500 נפש, החסרה בהרבה עיירות באזור החקלאי שבדרום מערב מדינת קרנאטקה בהודו – בית ספר ובו כיתת לימוד אחת, קו חשמל וקו טלפון.

http://www.tennessean.com/special/hair/archives/03/03/29911319.shtml

רתאמה אומרת ש- Venkateswara הוא בעל מוניטין מוכח כמספק הגנה ומעניק משאלות. בתמורה לכל זאת הוא מצפה שמאמיניו יתרמו לו ככל יכולתם.

הרכוש היקר ביותר שרתאמה יכולה לתת הוא השיער שלה.

רתאמה סרקה וטיפחה באצבעותיה את מחלפותיה הארוכות, אותן חפפה בסבון מדי לילה וקלעה מדי בוקר. רק בעלה ומשפחתה ראו את שערה הפזור, וצמתה הקלועה אספה את שערה ושמרה על יופיו. מעולם לא צבעה את השיער, לא סלסלה אותו ולא טיפלה בו בחומר זר כלשהו.

אלו הן בדיוק התכונות שבגללן מבוקש כל כך שערן של העולות לרגל אל טירופאטי, בתור תוספת שיער שבה משתמשות בעיקר נשים אפריקניות-אמריקניות.

השיער מקיים את עיר המקדש

שיער אולי אינו מתנופף על כל ראש, אך הוא מתנופף בכל מקום אחר בדרכה אל רתאמה אל הספר דרך מרכז טירופאטי, עיר בת כ- 100,000 תושבים.

מחלפות גזורות המשמשות סמלים למזל וברכה מתנופפות מפגושי מכוניות ומראות אחוריות של משאיות המפלסות להן דרך בין הולכי דרך ופרות משוטטות.

קווצות שיער קשורות בסיבי קוקוס תלויות מסוככי דוכנים המוכרים כל דבר, החל מפירות טריים וחלה בצלחות פח לגלגלי מכוניות.

מוכרי מזכרות מציעים שיער לנשים קירחות, יחד עם תמונות מצופות פלסטיק ומוארות של המקדש.

הסחר בשיער משפיע גם בדרכים אחרות, סמויות יותר. הרחובות המרוצפים שעל פניהם עוברת רתאמה בדרכה שולמו מהכנסות המקדש, הגורף ממכירות שיער בין 2 מיליון לבין 4 מיליון דולר מידי שנה.

בכל מקום רואים את מאבטחי המקדש, במדיהם החומים. הם נושאים מקלות ארוכים והם חלק מן הסגל של 14,000 עובדים – כשביעית מכל אוכלוסיית העיר – שמשכורותיהם משולמות מהכנסות המקדש. בעיר 6 בתי חולים, מושבה לשיקום מצורעים, 29 מוסדות חינוך ותריסרי מוסדות צדקה הנושאים את השם Venkateswara.

אין עוד מקום בעולם בו מתודלקת אמונה דתית על ידי שיער בקנה מידה כזה: 25,000 ראשים מגולחים מדי יום, המפיקים 450 טון שיער בשנה.

תרומתה של רתאמה היא כ- 100 גרם של שיער באיכות גבוהה אשר בסופו של דבר יימכר בשקיות צלופן במכון ליופי בנאשוויל תמורת 100 דולר ומעלה, כרבע מן ההכנסה השנתית של משפחת איכרים ממוצעת בהודו.

פולחן המבוצע ללא היסוס

הדלת הצהובה של המספרה פתוחה כאשר רתאמה מגיעה לשם עם משפחתה לאחר צעדה של שעה מתחנת הרכבת. גם תריסר הכפריים שבאו בחברתה יגלחו היום את ראשיהם.

הספר, לבוש רק יריעת בד משובץ כרוכה על מותניו, ממתין בחוץ אך חוזר פנימה כדי להכין את התערים שלו בראותו את הקבוצה המגיעה.

רתאמה היא האישה היחידה בקבוצה, אך היא אומרת שנשים אחדות מן הכפר סולאפורה עורכות אל המסע אל המקדש מידי שנה.

החדר האפלולי והריק כמעט הוא אחת מן המספרות הקטנות לרגלי הגבעה בדרך אל מקדש ה-Venkateswara. באיזור המספרות המרכזי משרתים 600 ספרים תורים ארוכים של עולי-רגל, וגוזרים את השיער מראשיהם זה אחר זה ללא תשלום. אולם באזור המספרות Sri Kapileswara לא צריך להמתין.

רתאמה מוכנה לתשלום שכר טרחה, כך היא אומרת, כדי להימנע מן המהומה בשטח המספרות העיקרי. היא ובתה ממתינות בפנים בשעה שבעלה הולך לקנות את הכרטיסים – מחיר הכרטיס כ- 25 סנט ארה"ב – תמורת גילוח הראש.

היא יושבת על קרש קרוב לרצפה ומתירה קודם כל את הצמה היחידה הגולשת עד אמצע גבה. היא מציצה בבתה, פראמה, ומלטפת את צמותיה. הילדה מתפתלת ומסתכלת על הרצפה כאשר שואלים אותה איך היא מרגישה ביודעה שעוד מעט תהייה קירחת.

רתאמה אומרת שזאת רק הפעם השניה שבה פראמה מגיעה הנה. בפעם הראשונה היתה פראמה בת 9 חודשים.

זהו ביקורה השישי של רתאמה, מאז היתה בגילה של פראמה.

לרוב הנשים ההודיות יש שיער היורד אל מתחת לישבן, אומרת רתאמה, ומסמנת בידה כמטר מתחת לקצות שערה. האם ידוע לה שבקירוב באותו זמן שהתחילה להקריב את שערה לאל, החל המקדש למכור במכירה פומבית את מנחת השיער שבסופו של דבר נקנתה על ידי נשים בקצהו השני של העולם?

לאן שלא הולך השיער, משיבה רתאמה במנוד ראש, הוא מגיע גם אל האל.

תוך דקות ספורות, ראש קירח

הספר עוסק בכך כבר 40 שנה ועובד מהר. עד מהרה הוא מסיים את מלאכתו בכל הגברים מן הכפר שלאחר מעשה מפטפטים, צוחקים ומחליקים על ראשיהם הקירחים.

רתאמה מכסה את כתפיה ברדיד, מרימה את שערה השחור הפזור מעליו ויושבת בישיבה מזרחית לפני הספר. היא מרכינה את ראשה, אך לא בתפילה או בהכנעה, אלא כדי לחשוף את השיער שעל עורפה ללהב התער הישר שבידו.

האישה המטאטאת את הגן ומוכר הקטורת השכן נכנסים לשוחח עם הספר תוך כדי ביצוע מלאכתו.

הספר מקער את ידו הימנית וטובל אותה בדלי קטן שלצידו. הוא מתיז מים על ראשה של רתאמה. הוא מחלק את שערה לשניים, מטה את ראשה לצד אחד ומתחיל לגלח בתנועות ארוכות מן הצוואר אל המצח. מוסיף קצת מים להרטבת הקרקפת. מנגב מדי פעם את התער על מגבת הפרוסה על ירכו. מן העורף אל המצח.

לבסוף נשאר כל השיער שצמח בצד ימין של ראשה של רתאמה בידו השמאלית של הספר. הוא יוצר קשר במחלפת השיער שאורכה כשישים סנטימטר ומניח אותה בזהירות לצידו לפני שהוא מטה את ראשה לימין. כעת הוא מרים את התער ומתחיל שוב בצוואר.

לאחר שמחלפה נוספת של שערה של רתאמה קשורה ומונחת לצידו, לוחץ הספר אבן-סבון קטנה על חתך קל המדמם על קרקפתה של רתאמה ובזאת סיים. כל התהליך נמשך פחות מ- 5 דקות. האישה המטאטאת תאסוף את כל שיער הגברים מן הרצפה על גיליון עיתון ותכניס אותו לדלי פלסטי. אולם הספר מניח את שערה של רתאמה בדלי אדום, שוטח את שתי המחלפות שכל אחת מהן קשורה על קרקעית הדלי.

שיער של גברים הוא זול, אומר הספר. שיער של נשים משיג מחיר גבוה יותר במכירה פומבית בתנאי שהוא אסוף יחד.

בהודו, מדינה בת מיליארד תושבים, לא מבזבזים שום דבר, אומר הספר. לעומתם, ספרים ומעצבי שיער בארה"ב המבצעים 125 מיליון תספורות מדי שנה, בקנה מידה קרוב לזה של Sri Venkateswara, משליכים טונות של שיער לאשפה.

רתאמה מזדקפת ומסלקת שערות לחות אחדות שנדבקו למצחה ואז מחליקה על ראשה הקירח. "זה מגרד," היא אומרת.

http://www.tennessean.com/special/hair/archives/03/03/29911319.shtml

כעת הגיע תור בתה.

לאחר גילוח הראש, מנגבת האם את השערות הקצרות שנשארו דבוקות מעל עיני הילדה. הן מחייכות בראותן כל אחת את ראשה הקירח של האחרת.

שלבי הפולחן האחרונים

הקבוצה אוספת את חפציה וצועדת לאזור הטבילה הקדושה במרחק 100 מטר משם, בו זורם מפל מים על פני סלעים משוננים אל תוך בריכה שיורדים אליה במדרגות תלולות.

רתאמה מניחה את סליה ומוסרת לבעלה חתיכת סבון. היא אוחזת בידה של פראמה וניגשת אל המפל.

הנשים הרוחצות לובשות סארי, יריעה ארוכה של בד העוטפת את גופן.

המים ניתזים על קרקפתה החשופה ומצמידים את שכבות הבד הצהוב והירוק אל עורה. המים קרים מאוד. פראמה מתכווצת וצוחקת בגלל קור המים יחד עם אמא שלה.

רבים מן הגברים התפשטו עד לבגדיהם התחתונים. אחד משתמש בסבון "אייבורי" ורוחץ את בתי השחי שלו. אשה משתמשת בקצה של הסארי שלה כדי לשפשף מאחורי האוזניים של בנה הקטן. אישה אחרת מצחצחת את שיניה באצבע.

רתאמה חוזרת אל סליה ורואה שבעלה הניח אחדים מבגדיהם היבשים קרוב מידי אל המים. היא מתלוננת בקול רם לפניו בשובו מן המפל. הוא מסתכל מעל לכתפה באדם אחר, מרים את גבותיו ומחייך. אז הוא עוזר לה לנער את הבגדים. אחרי כן הם יוצאים לצעדה בת 3 שעות במעלה המדרגות החצובות בצלע הגבעה אל מקדש Sri Venkateswara, שם יבלו את הלילה בשינה, לחוצים בין עולי-רגל אחרים.

למחרת תצטרף רתאמה אל התור בשעה היעודה כדי להתפלל לפני הפסל עדוי התכשיטים של Venkateswara מתחת לכיפת הזהב של המקדש. התור מתפתל דרך מחצית המיל של תאי ביקורת לריסון הקהל ועד שמגיעים עשויות לעבור 8 שעות.

לבסוף תלך רתאמה עם הכפריים האחרים ותצטרף אל קהל הקירחים הממתינים בתחנת טירופאטי לרכבת הנוסעת מערבה שתיקח אותם הביתה אל סולאפורה ואל יבול קני הסוכר.

השיער שלה יוצא לדרך

אולם מסע ארוך הרבה יותר יעבור ;השיער של רתאמה.

באותו לילה ייאספו דליי השיער על ידי משאית.

במחסן שבמרכז העיר יוכנסו שערותיה השחורות המבריקות של רתאמה לשק יחד עם שערן של אלפי נשים אחרות שכולן הקריבו אותו כתודה על לידת תינוק בריא, בריאות טובה וחיים ארוכים.

לאחר מכן יצא לדרכו השיער של רתאמה – שעד כה לא נגע בו איש פרט לה עצמה, לבעלה וכעת גם לספר – יעבור ידיים רבות וייהפך לפריט בסחר השיער הבינלאומי.

גברים ונשים בהודו, בסין ובארה"ב יירחצו, יסרקו, ימדדו, יארזו, ירשמו, יפרסמו, יסחרו וימכרו את השיער.

לבסוף יהיה מונח על קרקפתה של אישה אחרת – יתכן שבמקום כגון נאשוויל, שעליו לא שמעה רתאמה מעולם – בו יעריכו שנית את השיער כמוה, כסמל יופי נוצץ.

Sunday, 03/09/03 | Middle Tennessee News & Information

Giving her glory to God

Rathamma and Pramma stand under the Kapila Teertham waterfall that feeds the bath at the Sri Kapileswara temple. Washing in the falls is a ritual that many devotees complete before going into the temple to worship.

Related story: From India to Nashville: The human hair trade links people a world apart

Subscribe to The Tennessean

TIRUPATI, India — A single, dusty braid swings down her back as Rathamma Nagappa steps from the third-class train car packed with fellow pilgrims.

Rathamma has made the two-day journey to India's largest Hindu temple with her family and friends to fulfill a pledge to God. Provide us with a good rice crop, she had prayed, and I'll sacrifice my hair and surrender my beauty.

Rathamma's intended faith offering will soon take on new life as a fashion commodity. Her hair, along with strands shorn from the heads of millions of women each year, will be shaved from her scalp, swept up and shipped around the world to cities such as Nashville, where African-American women are the biggest buyers of hair to braid or weave into their own.

Almost all comes from places such the Sri Venkateswara temple, whose hair sales have helped make it India's richest religious shrine.

The strands pass through many hands on their 9,000-mile journey from southern India to Nashville stores, where they are displayed under brand names such as "Hollywood" and "Hotlocks" and retail from $10 to $100.

Along the way, there's the teenager who sorts other women's hair while wearing flowers in her own, dreaming of a promotion in the Indian hair factory where she has worked almost half her life.

A Korean immigrant who is building a retail empire selling the hair to support her own faith and family, offering free advice on the latest styles to Nashville customers — though hers hasn't changed in 20 years.

And, finally, an African-American woman attending Tennessee State University who carves out enough time and money in a life that is short on both to buy the hair to braid into her own. All so she can project her beauty rather than her struggles.

They are linked by a multimillion-dollar international hair trade that is a few decades old but rooted in the ancient pursuits of faith and beauty.

And at the beginning there is one woman's faith and her long, black hair.

• • •

Rathamma arrives at the train station with her husband, her 11-year-old daughter and about a dozen members of her rice and sugar cane farming village on a cool Sunday morning in December.

Almost everyone on the crowded platform around them is beginning or ending a pilgrimage to Sri Venkateswara temple.

It's easy to spot the incoming passengers from those returning home: The bald ones are leaving.

Tirupati is in the Indian state of Andhra Pradesh, between the Indian Ocean and the Bay of Bengal. It is as far south from the nation's capital of New Delhi as Dallas is from Washington, but the bald heads set the place far apart from anyplace

else in India or the rest of the world.

In a country where the long hair of a woman is a cultural norm, the hairless heads of women laughing, carrying children on hips or hailing three-wheeled taxis is a startling sight.

The shrine draws 50,000 pilgrims each day — more worshippers than Islam's Mecca or Christianity's St. Peter's Basilica. Indians call it the Hindu Vatican. It has prospered from all that pilgrims have brought to offer: gold, money — and hair.

Most of what Rathamma has brought to this temple town fits in two plastic mesh shopping bags: a change of clothing, soap and toothbrushes for herself, her husband and daughter, and a sheet for them all to sleep on in the free rooms the temple provides.

She wears one of her most valuable possessions on her head. Even the grime from two days of grueling travel by foot, bus and train can't dull the sheen on Rathamma's hair from faithful nightly massages with coconut oil. It won't be long before the hair is gone.

A clerk at a platform kiosk staples paper bands around the wrists of the thousands of daily arrivals. Encircling Rathamma's, the slip reads Monday at 4 p.m., 36 hours to go before she can join the eight-hour line to visit Venkateswara's inner sanctum.

She walks in the direction of the barber area.

Hair offered for God's gift

No one knows why Venkateswara, a four-armed reincarnation of Vishnu, the Hindu god of preservation, requires hair offerings. A sacrifice of beauty is a centuries-old custom here, but it is uncommon at most other Hindu temples.

"The most beautiful part of the body is human hair," said P.K. Krishnaiah, the temple's top executive. "It is a surrendering of ego to God. It is a spiritually beautiful act to rid oneself of worldly beauty."

Before the international hair trade, the temple would sell or donate the hair sacrificed by pilgrims to local tribal people, who specialized in making small buns of hair that Indian women buy to add to their own on special occasions such as weddings.

Rathamma has made the 600-mile journey because Venkate-swara answered her prayers.

"We owe a debt to God so we are here to repay him," she said.

At a time when water disputes a few miles away have driven farmers to commit suicide, the fields that Rathamma, 35, and her husband, Sadramappa, 49, work have abundant water. So do their neighbors' fields.

That has provided the 500-member village of Sollapura with amenities that many nearby towns in India's farm belt in the southwest state of Karnataka lack — a one-room schoolhouse, an electrical power line and a telephone.

Rathamma said Venkateswara has a well-earned reputation for providing protection and granting wishes. In return for so much, he expects his devotees to offer what they can.

The greatest possession Rathamma can give is her hair.

Rathamma's fingers have combed and cared for the long strands untouched by anything harsher than soap every night, and braided them each morning. Loosened only before her husband and family, her braid has wrapped up and preserved her hair's beauty. She has never dyed, permed or put chemicals on it.

Those are the very qualities that make the hair of women worshippers at Tirupati prized for hair extensions, used mainly by African-American women.

Hair underpins temple city

Even though hair doesn't hang from every head, it hangs everywhere else that Rathamma passes on her way to the barber through central Tirupati, a city of about 100,000 people.

Shorn ponytails that are good-luck symbols swing wildly from car bumpers and the rearview mirrors of trucks that

narrowly swerve past pedestrians and free-roaming cows.

Bunches of hair bound by coconut fibers dangle from the awnings of stalls selling everything from fresh fruit to hubcaps.

Souvenir sellers hawk hair to bald women along with laminated and lit pictures of the temple.

The hair trade is present in other, more subtle ways. The paved streets that Rathamma crosses are paid for from temple coffers enriched by hair sales, between $2 million and $4 million worth each year.

The ever-present temple security workers, wearing brown uniforms and carrying long sticks, are among 14,000 official staff — or about one-seventh the population of the town — whose salaries are paid for by offerings.

There are six hospitals, a leper rehabilitation colony, 29 educational institutions and dozens of charities that carry the name Venkateswara.

There is nowhere else in the world where faith fueled by hair operates on this scale: 25,000 shaved heads each day, 450 tons of hair each year.

Rathamma's contribution is several ounces of premium quality hair that hanging from cellophane bags in a Nashville beauty store would cost $100 or more, about a quarter of the yearly income that an average Indian farming family earns.

An unquestioned ritual

The yellow door to the barber area is propped open when Rathamma, her family and neighbors arrive after an hour's walk from the station. The dozen village men with her will shave their heads today, too.

The barber, with only a checked cloth wrapped around his loins, squats outside but heads back in to ready his blades when the group arrives.

Rathamma is the only woman, although she says several women from the village make the trip from Sollapura each year.

The dim, sparsely furnished room is one of a dozen smaller satellite shaving areas at the foot of the hill leading to the Venkateswara temple. In the main barber area — which is free — 600 barbers serve long lines of pilgrims, shaving head after head. But at the Sri Kapileswara barber area no one is waiting.

Rathamma is willing to pay a fee, she says, to avoid the chaos of the main barber area. She and her daughter wait inside while her husband goes to buy the tickets — about 25 cents each — for the tonsure, as the head shave is called.

She sits on a wooden plank inches above the floor and first loosens the single braid that ends midway down her back. Then she looks at her daughter, Pramma, and caresses her pigtails. The girl squirms and looks down on the floor when asked what she thinks about soon becoming bald.

It is just Pramma's second time here, Rathamma says. Pramma was 9 months old the first time.

It is Rathamma's sixth since she was about Pramma's age.

Most Indian women have hair below their bottoms, Rathamma says, miming the length by placing a hand three feet below the ends of her hair.

Does she know that, about the time she started sacrificing her hair, the temple began auctioning off the offerings that eventually are bought by women half a world away?

Wherever else it goes, Rathamma says, shaking her head, it also goes to God.

A few minutes, a bare head

The barber has done this for 40 years and works fast. Soon all the men from the village are finished, chatting, laughing and rubbing bald heads.

Rathamma covers her shoulders with a shawl, lifts her loose black hair over it and sits cross-legged before the barber. She bows deeply. But it's not an act of prayer or submission. It's to expose the hair farthest down the nape of her neck to the blade of his straight razor.

The woman who sweeps the garden and the man who staffs the religious offering stall that sells incense come in to talk with the barber while he works.

The barber cups his right hand and dips it into a small bucket by his side. He drizzles the water over Rathamma's head. He divides her hair in two and then, tilting her head to one side, he begins the long strokes — neck to forehead. A little more water to keep the scalp moist. A swipe of the razor on a towel lying across his thigh. Neck to forehead.

After a last swipe of the straight-edge blade, the whole right side of Rathamma's hair is in his left hand.

He knots the two-foot-long hank of hair together and lays it carefully by his side before tilting her head to the right. He raises the blade and begins again at her neck.

With another hank of Rathamma's hair knotted by his side, the barber rubs at a nick bleeding slightly on Rathamma's scalp with a small soap stone, and then he is done. It has taken less than five minutes.

The sweeper woman will collect all the men's hair from the floor on a newspaper to put in a plastic bucket. But the barber takes Rathamma's hair to a red bucket, laying the two bunches, each knotted, at the bottom.

Men's hair is cheap, he says. Ladies' hair is more valuable at auction if it's all kept together.

In India, a country of 1 billion, nothing is wasted, the barber says. In contrast, barbers and stylists with the U.S.-based Supercuts — with 125 million hair cuts each year, close in scale to Sri Venkateswara — stuff tons of hair in the garbage.

Rathamma stands and wipes at the few wet strands plastered to her forehead, then rubs her bald head.

"It itches," she says.

Her daughter is next.

After their shaves, mother faces daughter and swipes the short hairs above her child's eyes. They smile at each other's bald heads.

Ritual's final steps

When the group collects their things, it is to walk to a sacred bathing area 100 yards away, where a waterfall flows down jagged rocks into a pool surrounded by steep steps.

Rathamma puts her bags down and hands her husband a bar of soap. She holds Pramma's hand and walks over to the waterfall.

The bathing women wear saris, a long piece of cloth wrapped around and around them.

The water splashes over her bare scalp and plasters the layers of yellow and green material to her skin. It's icy. Pramma hunches over and laughs at the coldness of the water with her mother.

Many of the men have stripped to their underwear. One uses a bar of Ivory soap to wash under his arms. A woman uses the end of her sari to scrub behind a little boy's ears. Another woman brushes her teeth with her finger.

When Rathamma returns to her bags and sees that her husband has let some of their dry clothes spill out too close to the water, she complains loudly to him as he walks back from the waterfall. He looks over her shoulder at a neighbor, raises his eyebrows and smiles. Then he helps her shake the clothes.

Later they begin the three-hour walk up the steps carved out of the hill to the Sri Venkateswara temple where they will spend the night sleeping sandwiched between other pilgrims.

Tomorrow Rathamma will join the line at her appointed time to pray before the bejeweled statue of Venkateswara under the temple's gold dome. The line, winding through a half-mile of enclosures for crowd control, might take eight hours or more.

From there Rathamma and the villagers will rejoin the crowd of bald heads waiting at Tirupati station for a westbound train that will take them home to Sollapura and the sugar cane crop.

http://www.tennessean.com/special/hair/archives/03/03/29911319.shtml

Her hair begins its journey

But a much longer journey awaits Rathamma's hair.

That night, a collection truck will pick up the buckets of hair.

In a downtown warehouse, Rathamma's shining dark strands will be stuffed into a burlap sack with thousands of other women's, all with their stories of sacrifice: thanks for a healthy baby, good health, long life.

Then Rathamma's hair — untouched by anyone except herself, her husband and now a barber — will journey on through the many lives, and hands, involved in the international hair trade.

Men and women in India, China and the United States will wash, comb, measure, box, inventory, advertise, trade and sell hair.

Eventually, it will lay on the scalp of another woman — maybe in a place such as Nashville, which Rathamma has never heard of — who will once again value the hair as she does, as a shining emblem of beauty.

בס"ד

דו"ח של אמיר דרומי שכתב בהודו בתחילת אייר בהיותו במקום העבודה הזרה.

[מכאן ואילך תרגום מאנגלית.]

תודה לאל שהגענו, ואפילו הצלחנו לעלות על טיסה קודמת אל מדראס [בלתי קריא] ואכן בצהריים נחתנו במדראס.

היישר משדה התעופה אל חנות הספרים הגדולה ביותר, שם מצאנו שני ספרים הנוגעים למשימתנו: האחד מפורט, האחר קצר ושטחי.

בעת המפגש הראשון בחנות הספרים של נמל התעופה של בומביי, שאלתי את האיש הקשיש המלומד על טירופאטי. הוא אמר לי שרבים נוהרים לשם כדי לעבוד את האל בטירופאטי וגם הוא עצמו, אף כי אינו הינדו, גם הוא הלך לשם. הוא אמר שאין מקריבים שיער, אלא שהסרת השיער מיועדת להנמיך ולהשפיל את האדם ללא פעולות של עבודת האל שאותן מבצעים רק לאחר גזירת השיער. אין משמיעים זמירות בעת או לפני גזירת השיער. האדם השני שחקרתי היה תלמיד במדראס שאמר דברים דומים, וקבע שהיות שרוב העולים לרגל הם אנשים פשוטים מאוד, אומרים להם הכוהנים שגילוח שיער הראש מיועד לזכות אותם בברכת האלים אולם בפועל נחשב השיער מכשול בפני הנפש, המונע ממנה מלעלות לרמה גבוהה יותר וזאת היא הסיבה האמיתית לגזירת השיער.

האדם השלישי ששאלתי היה גם הוא בטירופאטי, שם הוא בילה את כל חייו. בעבר היה איכר בעל נחלה, אך כיום הוא סוכן ביטוח, גם הוא איש מלומד, אשר נדמה שהוא יודע היטב כל מה ששייך לעניין.

הוא אומר שאין כל תפילות טקסיות מיוחדות הנאמרות לפני או בשעת גזירת השיער. כך הדבר משום שכל המתחם נחשב לקדוש ביותר ולפיכך אין צורך בפעולות נוספות בלוויית גזירת השיער. הוא אמר שהשיער לא נגזר בתוך המקדשים אלא מחוץ להם, לפני שהאנשים נכנסים לתוכם.

הספרים הם עובדי מדינה, וכך גם בבתי ההארחה. האנשים הגוזרים את שערם אינם מקבלים על כך כל תשלום ולאחר גזירת השיער ממוין השיער לפי איכותו ואורכו ואז נמכר במכירה פומבית למי שמציע את המחיר הגבוה ביותר. הוא אמר שבעבר נוהל התהליך על ידי הממשלה, אך כיום גורמים פרטיים חדשים עוסקים בכך, משווקים את השיער, משליכים את השיער שלא ניתן לעשות בו שימוש ומנצלים כמובן את השיער שאיכותו גבוהה. הוא אמר שהמקדש מקבל חלק מן ההכנסות ממכירת השיער וכי הם בונים ומחדשים את כל המקדשים, מרצפים את הדרכים והמדרכות, מספקים מים, וכדומה.

גזירת השיער מבוצעת במקומות רבים, אחדים מהם מופרדים במיוחד ואחרים נבחרו באקראי.

* שוחחתי עם עובד בבית-הארחה ממשלתי. הוא אומר שהספרים ממונים ונשלחים למקומות השונים על ידי המקדשים; כך מתבצע הדבר משום שמספר העולים-לרגל גדל ולא ניתן היה לטפל בכולם במקדש. הוא אמר גם שתפילה, או תפילות, נאמרות או מזומרות תוך כדי, לפני או אחרי גזירת השיער. האנשים יודעים שהם מקריבים את שערם לאל ולא אכפת להם מה ייעשה בו. האנשים משלמים 10 רופיות (מחיר קבוע) תמורת גזירת השיער.

האנשים שבאים כדי לגזור את שערם חייבים להשיל את כל מנעליהם מעל רגליהם קודם כל, כפי שעליהם לעשות לפני כניסתם למקדש, מבלי להתחשב במקום שבו הם נמצאים.

שאלתי אם יש אליל בתוך המבנה הראשי ונאמר לי שבפנים הולכים יחפים על פרחים וכי פסל האל הוא רק צידו

החיצוני שניתן לראות בוידאו אולם מבפנים יש רק תמונות של אלים שונים. אחרי כן שאלתי אם הם מחשיבים את תמונות האלים בתור האלים עצמם שלפניהם יש להתפלל. בתשובה לשאלתי נטל האיש תצלום של פסל האל וקרב אותו אל כל אחת מעיניו בחרדת קודש ואז חזר ושם אותו בכיסו.

אדם אחר סיפר לי שהוא מבקר מדי שנה, לעיתים יותר מאשר פעם אחת בשנה, ובכל ביקור הוא גוזר את שערו תוך בקשת טובה מן האל. הוא אמר שקיימים גם מקומות אחרים שבהם מציעים מנחת שיער אולם טירומאליי הוא הגדול והקדוש מכולם.

יעל כרגע נכנסה למבנה הראשי דרך כניסה צדדית ואיש לא עיכב אותה. היא תיארה את המקום כאולם ענק, בעל תקרה גבוהה, לאורך הקירות יושבים הספרים הממתינים לזרם בלתי פוסק של עובדי האל. הספרים גוזרים את השיער ללא הרף ללא כל תפילה מיוחדת. באמצע האולם ממתינים האנשים לתורם לגזור את השיער. באמצעו של אחד הקירות יש גומחה קדושה ובתוכה דמויות (פסלים) של אלים שונים, ומעל גומחה זו נמצאים פסלים של אל בצורת חזיר-בר מגולף באבן. האנשים לאחר ששערם גולח אינם קדים או מתפללים לפני דמויות אלו. לקראת חצות הלילה החלטתי להיכנס לשם בעצמי. הכניסו אותי לחדר גדול שהיה מחולק למדורים, כאשר בכל מדור עמדו אנשים בתור וישבו בהמתנה לתורם. שם חיכיתי גם אני במשך שעה וחצי. במהלך זמן זה פתחתי בשיחה עם מהנדס לוויינים ובתו. הוא נהג לעלות לרגל אל טירומאליי מאז שנולדו ילדיו. הגיע לשם עד כה פעמים רבות. לאחרונה היה חולה מאוד ונדר שאם יבריא יקריב את שערו ולפיכך הגיע לשם כעת. שאלתי אם הוא מחשיב זאת בתור קורבן לאל המקומי והוא אישר שאכן זהו המצב. כל האנשים הבאים לכאן מעניקים מנחה לאלים. אחדים מביאים כסף, אבני חן, תכשיטים, בגדים, קמח, חמאה, פירות וכדומה ואחרים מעניקים את שערם. שאלתי אם מבנה זה נחשב מקדש והאב וכן הבת אמרו שאין הדבר כן. שאלתי אותם מדוע כל האנשים משילים את נעליהם (כמו במקדש) ואז אמרו שהדבר נעשה כאות הוקרה לאלים ולכן יש לעשות זאת ללא נעליים עקב הנסיבות המקודשות.

הם אמרו שרוב העניים באים לגזור את שערם במבנה זה, אך העשירים מזמנים את הספרים אליהם, בבתי ההארחה השונים.

גם אלו שבאים למבנים המיוחדים כדי לגזור את שערם חינם, אם הם יושבים בבתי הארחה עליהם לשלם 10 רופיות (שקל אחד). האיש שדיברתי איתו, אף שהוא עשיר, בא אל מבנה זה כדי לגזור שם את שערו בגלל האווירה הקדמונית המיוחדת של אותו מבנה.

לאחר שהמתנתי שעה וחצי, שחררו אותנו מן הכלוב, ולכל אדם ניתן כרטיס לגזירת השיער. לאחר מכן ירדנו במדרגות לחדר התחתון שבו המתין לנו הספר.

[תרשים, מימין מלמעלה למטה:] - התרשים הוא להלן במקור הדברים באנגלית
משרד
יציאה
ספרים
[משמאל, מלמעלה למטה:]
אלילים במקדש
ספסלים
מדרגות.

החדר נורא. ספרים רובצים על הרצפה, אנשים רובצים לפניהם, גברים, נשים וילדים. ישבתי על ספסל באמצע והסתכלתי. לא נאמרו כל תפילות, עד כמה שיכולתי לשפוט, הילדים צרחו בפחד, הנשים צחקקו, הגברים היו שלווים. אחדים מן האנשים נכנסו אל המקדש הקטן אשר נדמה היה לי שהוא עתיק מאוד ואולי התאספו שם בחדר. לבטח יש פסילי אלילים בתוך המקדש הקטן, אולם רוב האנשים שם נדמה שהתרגשו מטקס גזירת השיער ואינם נכנסים למקדש זה.

לאחר גזירת השיער, ממשיכים רוב האנשים בדרכם אל המקדש העיקרי הצמוד למבנה זה.

לאחר שצפיתי בכל זאת בדרכי החוצה, נכנסתי אל המשרד ושם ראיתי פקיד שעשה רושם חשוב.

בירכתי אותו באדיבות וביקשתי רשות לשאול אותו שאלות. לאחר ששמע שבאתי מישראל (הזוכה לרוב בכבוד רב) ענה על שאלותיי.

כמה ספרים יש כאן – מאות אחדות.

האם נאמרות תפילות מיוחדות – לא.

מה עושים כאן בשיער שנגזר – שמים אותו בכלים ענקיים.

לאן לוקחים את השיער מכאן – לוקחים אותו הישר אל המקדש העיקרי ושם ממיינים אותו לפי איכותו, ואז מוכרים אותו במכרז.

הרגשתי שלא יכולתי לשאול שאלות נוספות, כדי שלא אשמע חקרן מדי. הודיתי לו ויצאתי.

קשה לצלם או להקליט, שלטים גדולים מודיעים שהדבר מנוגד לחוק. הצלחתי להסריט ולהקליט במיטב יכולתי (כמעט נאסרתי בשלב מסוים). אפשר לראות בחזית הבניין שבו גוזרים את השיער, ממש מתחת לפסילי האלים, שלט האומר "מקום מתן מנחת שיער האדם לאל ונקאטשווארה".

היום יום ב', יום הבחירות, יום חג לאומי.

כמדומני שהיום הצלחנו להשלים את חקירתנו.

הלכנו לראשונה אל המקדש הראשי, הקפנו אותו בהליכה, ופגשנו אנשים רבים. בחרנו את אלה שנדמו נבונים ודוברי אנגלית ואשר זה עתה יצאו מן המקדש.

כולם נתנו תשובות דומות. כולם אמרו שהם באו כדי לקיים נדר שקיבלו על עצמם בגלל חטא כלשהו או מצב רע וכדומה. כולם אמרו שהם באו כדי להגיש לאל שלהם את מנחת השיער, כולם אמור שהמבנה הראשי שבו גוזרים את השיער אינו מקדש, אולם הוא קדוש בעקב המטרה שלה הוא משמש ולכן יש להשיל את הנעליים לפני הכניסה אליו. כאשר שאלנו על ההבדל בין פסילי האלים לבין תמונות האלים הוסבר לי שהאל נמצא בכל מקום ולפיכך אפילו תמונה מחומר פלסטי או בובה מחומר פלסטי יש להעריץ. לפי הבנתי, קיימות רמות שונות של קדושה, מן הרמה הקדושה ביותר בתוך המקדש הראשי ועד לכל המקדשים הרבים האחרים, ולבסוף כל הסביבה הכוללת את שבע הגבעות. לפיכך יש אנשים המסירים את נעליהם ומתחילים להתפלל מיד בהגיעם אל עיר זו.

אף כי הממונה אמר לי אתמול שלוקחים את השיער אל המקדש הראשי, היום לאחר ששאלתי וחזרתי ושאלתי אמר לי מישהו אחר (כולל עובדים ושוטרים השומרים על הכניסה) שכל האנשים הללו, כולל הממונה על המתחם שבו אנו מתאכסנים (שנדמה שיודע הכל ממקור ראשון, משום שיש לו קשרים עם הפקידים הממונים על השיער) כולם אומרים שהשיער <u>אינו נלקח</u> אל המקדש הראשי.

הוא נלקח אל אולם מיוחד במבנה גזירת השיער. שם מייבשים אותו (משום שמרטיבים אותו בעת גזירתו) ולאחר מכן ממיינים אותו לשלוש דרגות שונות, ואז מכניסים אותו לאולם מיוחד. משם מעבירים אותו במשאיות אל טירופאטי, העיר הגדולה (גם היא קדושה, ובה מקדשים רבים של אותם האלים עצמם) ושם מוכרים אותו במכירה

פומבית אחת לשלושה חודשים.

היום גילינו שעובדים שם 200 ספרים בשלוש משמרות, כלומר בסך הכל 600 ספרים.

לפי הערכות, מגיעים מדי יום 30 עד 40 אלף איש, כאשר 10,000 מניחים לגזור את שערם מדי יום. רובם של הללו הם גברים וילדים, כך שכרבע מתוכם בקירוב הם נשים. נאמר לנו גם שאחדים מן האנשים הללו לוקחים חלק קטן של שערם שנגזר אל המקדש הראשי ושמים אותו ב- "הונדי" (ההונדי הוא כלי ענק או שק, שבו מניחים את כל המנחות המוענקות לאלים) בתור קורבן סמלי.

שאלתי גם האם אפילו הנשים העניות ביותר מקבלות סכום כסף כלשהו (20 דולר, אמרתי) ואם גם אז תגזורנה את שערן. נאמר לי שאף אישה לא תיפרד משערה אלא למטרת אמונה דתית זו.

בסך הכל ברור שאנשים מאמינים שהם מקריבים את שערם לאל-אליל שלהם. זאת אמונה עמוקה מאוד, הם מעניקים את שערם לאל בתור "הקרבה וביטול עצמיות" [עברית במקור], ומקווים או מרגישים שכבר זכו לגאולה. המקדש מנוהל בקנה מידה גדול, ומקדם הרבה מוסדות ראויים: בתי חולים, מוסדות חינוך, בתי הארחה, כוח חשמל חופשי, מזון ללא תשלום, תחזוקה של מקדשים לאין מספר. נאמר לי שהם מפעילים באזור זה שמידותיו 40 X 50 קילומטרים מעין מדינה-למחצה וכי התנאים השוררים כאן עולים לאין שיעור על המקובל בהודו, הכל נקי, מסודר, מטופח היטב ואפילו ההודי הדל ביותר מקבל כאן, פעם אחת בימי חייו, מקום מכובד שבו הוא יכול לשהות ומזון לאכול.

בסיכומו של דבר, הגענו אל טירופאטי ובירר נו את עניין העברת השיער ונאמר לנו שהשיער נשמר ב- טירומאלה במבנה הראשי, שם מייבשים אותו, ממיינים וגם מוכרים אותו במכירה פומבית מבלי שמעבירים אותו אל טירופאטי.

אני מקווה ומאמין שמידע זה שאנו שולחים יסייע לברר את הסוגיה ולעזור לכם לקבל החלטה נכונה.

בכל הכבוד
אמיר ויעל

(1)

Thank god we have arrived even managing to get on an earlier flight to Madras (Chinnai) so by noon we landed in Madras.

From Airport straight to biggest book shop here where we found 2 books relating to our quest one in quite detail, the other short and shallow.

First encounter in Bombay airport book shop I ask the elderly learned man of Tiropati he tells us that many a mass of people come to show devotion in tiropati, also he himself although not a hindu went there. He said no sacrifice of hair is conducted, but the act is to lower and humiliate the person, with without acts of worship which are done after the hair cutting. No chants are preformed during or before the hair cutting.

(2)

Second person asked: a student in Madras saying singular things, stating that because most of the pilgrims are very simple people the preists tell them that the shaving of hair is to bring them in good favor of their deitys, — but actually the hair is considered a hinderance for the soul spirit to rise to a higher level and so this is the real reason source of the cutting.

Third person asked on bus to tirupati where he lives all his life. Previously a landowner farmer, now an insurance dealer, also learnered person, seems to know everything truly.

Says there are no special prayers or ceremonise before or during the cutting, this being because the whole area is considers very holy and so there is

(3)

no need for additional acts with the cutting. He said that the hair is cut not within the temples, only outside, before the people enter.

The barbers are government employees ~~and~~ also in the guesthouses ~~against barbers on their own account~~. The people cutting their hair are not payed for this, and after the cutting, the hair is sorted into different grades lengths and then auctioned to the higher bidder. He said that previously it was government run, but now private comuters wheel an deal trucking the hair out, discarding the unusable ~~important~~ half and of course utilising the high grade hair. He said ~~the~~ the ~~different~~ temple get part of the funds from the selling of hair, and

(4)

they build and renovate old temples, pave road + sidewalks, supply water etc. The haircutting is done in many places some specialy desegnated and some randomly choosen.

* Speaking to a worker in the government guesthouse he says that the barbers are appointed and sent to the various different places by the temples, this beening done since the numbers of pilgrims rose and not possible to do it all at the temple. He also stated that there is no prayer or prayers that are said or chanted during before or after the cutting. The people know that they are giving up their hair to the deity and don't care what is done with it. The people pay 10 Rs. set price for the cutting.

The people that come to cut hair before doing so, they must all remove their foot ware, as they would do before entering the temple, regardless of where they are.

(5)

I've asked if there is a idol inside the main building and was told, that the god statue is only on the outside which can be seen in the video but on the inside are only pictures of the different gods. Then I asked if they considered the pictures of gods as the gods themselves to be prayed to. To answer my question the man took a picture photo of the god statue and brought it to each of his eyes in reverence and then returned it to his pocket.

Another person told me that he come each year, sometimes more than once each time he cutts the hair requesting favors from the god. He said there are other places where the hair is offered but tirumalai being by far the biggest and holyest

(6)

You just went in the main building from a side entrence where no one stoped her. She described it as such, A huge room, hall, high ceiling, along all the walls sit the barbers waiting for the endless stream of devotees. The barbers are continuously cutting hair without any sign of special prayer. In the middle of the hall the people wait for their turn. There in the middle of one of the walls is a shrine, small enclave and inside it are a few figures (statues) of different dieties. Above this enclave are statues of a wild boar diety pewter of stone. The people themselves after having their hair cut do not seem to bow or pray to these figures.

(7)

Towards midnight I decided to go there by myself. I was ushered into a large room which was divided into sections, in each section people filed in and sat waiting for their turn in. There I waited 1½ hours. During this time I picked up a conversation with an satellite engineer and his daughter. He has been coming to tiramulai since beeing a child many times. He was recently very ill and vowed that if he gets well he will give up his hair and so he has come now.

I asked if he considered it as an offering to the local god and he agreed that it is the case. All the people come giving gifts to the gods. Some bring money some gems, jewlery, clothes flour, butter, fruits etc, and some bring and give their hair.

(8)

I asked if this building is considered a temple and both father and daughter said No. I asked then why do all people have to take off shoes (as in temple) so they said that because it is an act of offering to the gods then it must be done without shoes because of the holy circumstances.

They said that mostly the poorer people come to have their hair cut in this building the rich having the barbers come to their place in the different guesthouses.

Those coming to the special building got it done free those in guesthouse pay 10 Rupees (1 shekel). This man I spoke to although being rich came to this building to have his hair cut because of the special ancient spirit of the building.

After waiting 1½ hours we were let out of the cage, each person being given

(9)

a ticket for hair cut then we ~~descended~~ descended stairs to bottom chamber where the barber were awaiting.

horride room. Barber squating on floor people squating befor them men women children alike. I sat on benches in middle watching. No prayers seemed to be said, children screaming from fright, women giggling, men serious. A few of the people went into the

(10)

small temple, which seemed to me very old may be reassembled in the chamber. Within the small temple there are surly idols, no doubt but most people their seem to be excited at the hair cutting and don't approach this temple.

After cutting hair most people continue to the main temple which is just ajendent to this building.

After observing all this, on my way out i entered the office where i saw an important looking official.

I greeted him kindly asking permission to ask him questions. After hearing that I come from Israel (usually very respected) he answered my questions.

How many barbers – A few hundred

Are there special prayers – No

What is done with the hair – Put in huge utensils

(11)

Where is the hair taken from here – Taken directly to the main temple and there it is sorted out to different qualities. And there it is sold on tender.

I felt a could't ask any more, ~~there~~ as not to seem to enquisitive.

I thanked him and left.

It is difficult to photo or record, big signs saying it is against the law. I managed to film and record as best i could (almost aressted at one point)

You can see at the front of the building where cutting is done just under the Idols a sign saying "Place of Surrendering Human Hair To Lord Venkateshwara"

(12)

Today Monday, election day, national holiday.

Today I think we managed to complete our inquiry.

We went for the first time to the main temple, surrounded it walking and meeting numerous people. Choosing those seeming intelligent and englisl speaking and just coming out of the temple.

All gave similar answers. All say that they have come to fulfill a vow they took concerning some fault or bad situation etc. all say they come to present their god with the hair, all say that the main building for hair cutting is not a temple but is sacred in its purpose so as the need to shed foot wear before entering. Asking for the difference between the statue gods and the picture gods I was explained that the god is everywhere

(13)

and so even a picture of plastic doll is given reverence. What i understand is that there are different levels of sacredness, From the holiest inside the main temple and then all the many other temples, and then the whole surroundings which include the 7 hills. So some people take the shoes off and start praying when just arriving to this township.

Although the man incharge yesterday told me that the hair is taken to the main temple, today after asking again and again, some else said this (including employees and police guarding the entrences) all of these people including the Incharge of the compound where we stay (which seems to know first hand being in relations with the officials in charge of the hair) say that the hair is not taken to the main temple.

(14)

It is taken to a special hall in the hair cutting building. There it is dried (wetted when cut) and sorted into 3 different grades, then it is put in a special hall. then it is taken down in lorries to Tirupati the big town (also sacred with many temples relating to the same deities) and there it is auctioned off once every 3 months.

We found out today that there are three shifts of 200 barbers each shift altogether 600 barbers.

There are an estimated 30-40 thousand people coming each day, 10 thousand cutting hair each day. Of these most are men and children so that around in forth are women. We were also told that some of the people take a small amount of their hair that was cut, take it to the main temple, and put it in the hundi (hundi i a giant vessel = bag where all donations to the gods are givin) as a token offering

(15)

I also asked if even the poorest women were offered a sum of money (i said 20$) would they cut their hair. I was told that no woman would part from her hair other then for this religious belief.

All in all it seems clear that the people believe they are offering their hair to their god-Idol, a very deep belief, they are surrendering it to him as an act of "הקרבה ומקור גאולה" and expect or have already recieved deliverance. The temple is run on a grand scale, promoting many good causes: hospitals, educational institutes, guest houses, free electricity, free food, upkeep of endless temples. I was told that they run this area 40 by 50 kilometers as a semi state, and the conditions prevailing here are way above indian standards, clean, neat, beautifuly tended where even the poorest indian receives maybe once in a lifetime a dignified place to stay and food to eat.

To conclude it all we have come down to tirupati and here asked of the hair transfer and were told that the hair is kept in tirumala in the main building there it is dryed sorted and also sold in Auction without being taken to tirupati.

I hope and pray that this information we send will help in the סוד and you reach a true desision,

Great respects,

Amir + Yael

נא להתקשר אל עמיר בטל
מנהלת הדס
00323-3035821

האזן להסטוריה העתיקה של טירופאטי וקטסווארה (Tirupati Venkateswara) כפי שהיא מסופרת ע" פאורניקה סרי אטמטטווה דס (pauranika Sri Atmatattva Das).

מספר עיקרים מוארהא פורנא (Varaha Purana):
הרישיס (Rishis) (-ההודים המלומדים) בראשות קספייה (Kasyapa) התחילו להקריב קרבנות (yaga-ראה במילון) על גדות הגנגס (Ganges). סגה נאראדה (Sage Naradа) ביקר אותם באותו זמן וביקש מהם לספר לו מדוע הם מקריבים קרבנות ואת מי הם מעוניינים לרצות בכך.

הרישיס (Rishis) שלא היו מסוגלים להשיב על השאלה נגשו לסגה בהריגו (Sage Bhrigu). על מנת להגיע לפתרון לאחר אימות המציאות, הלך סגה בהריגו (Sage Bhrigu) תחילה לסטיאלוקה (Satyaloka) (משכנו של האל ברהמה Brahma).

הוא מצא שם את ברהמה (Brahma) מדקלם את ארבעת הוודס (Vedas) בארבעת ראשיו לכבוד האל נאראיאנה (Narayana) וניגש לפני סאראסואטי (Sarasvati) ולא שם לב לבהריגו (Bhrigu) שהשתחווה. המסקנה היתה שברהמה (Brahma) איננו מתאים לסגידה, בהריגו (Bhrigu) עזב את ברהמלוקה (Brahmaloka) לקיילאסא (Kailasa).
בקאיילאסא (Kailasa) בהריגו מצא את האל שיווה (Siva) מבלה את זמנו בנועם עם פרבטי (Parvati) ולכן לא שם לב לסגה בהריגו (Sage Bhrigu). פרבטי (Parvati) משך את תשומת ליבו של שיווה (Siva) לנוכחות הסגה (sage).

האל שיווה (Siva) כעס על חדירתו של בהריגו (Bhrigu) וניסה להשמיד אותו. הסגה (sage) קילל ועזב לוואיקונטאם (Vaikuntham).

הסגה הזועם הלך לסרי ואיקונטאם (Sri Vaikuntham). סרימנאראיאנא (Srimannarayana) נח באותו זמן באדיאשה (Adisesha) כאשר סרי מאהאלאקשמי (Sri Mahalakshmi) יושב לרגליו בתפילה. בגלותו שגם סרימנאראיאנא (Srimannarayana) אינו שם אליו לב הסגה (sage) התרגז ובעט באל בחזהו, המקום בו מתגורר מאהאלאקשמי (Mahalakshmi).

לפתע מיהר האל להתנצל בפני הסגה (sage) הזועם ולחץ את הרגל כדי לשכך את הכאב שנגרם לרגל. בעשותו כן האל הסיר את עינו מרגלו של הסגה (sage), דבר זה נתן לו כוח להתנגד לדבס (Devas). הסגה (sage) החליט עקב כך שסרי מהאוישנו היה העליון ביותר מהטרימורטיס (Trimurtis) ואמר לרישיס (Rishis) את אותו דבר. הם החליטו עקב כך שסרי מאהאוישנו (Sri MahaVishnu) הינו פרי היאגה (Yaga) והוצע לו קרבן (וישנו Vishnu).

בתחילת נוכחות סווטה וארהא קאלפא (Sveta Varaha Kalpa), כלל היקום היה מלא במים והאדמה היתה ממוססת בהם. האל וישנו (Vishnu) עיצב אותו כחזיר לבן וצלל במים כדי להרים את האדמה. הוא הרג את השד היראניאקשה (Hiranyaksha) שגרם לו להפרעה והציל את האדמה.

ברהמה (Brahma) והאלים האחרים שיבחו את סרי וארהא (Sri Varaha) בזמן שירת הודאס (Vedas) ופיזרו עליו פרחים כדי להציל את האדמה. האל וישנו (Vishnu) החליט להשאר זמן מה על האדמה בצורת חזיר לבן, כדי להעניש את הרעים ולהגן על הצדיקים. המקום הפך לידוע בהמשך הזמן כמקום השייך לורהא (Varaha Kshetra) החל באותו זמן.

לאחר עזיבתו של מאהאלאקשמי (Mahalakshmi), האל וישנו (Vishnu) עזב את ואיקונתהא (Vaikuntha) במצב מיואש ושם את משכנו בתל נמלים בגבעת ואנקאטא (Venkata) תחת עץ תמר הודי מחוץ למיכל המים הקדושים (Pushkarini).

ברהמה (Brahma) ומהסוארא (Mahesvara), שריחמו על וישנו (Vishnu) במצבו, החליטו לעצב את צורת הפרה והעגל שלה כדי לשמש אותו.

אל השמש דיווח על כך למאהאלאקשמי (Mahalakshmi) וביקש ממנה למכור את הפרה והעגל למלך מדינת שולה (Chola) בעצבו צורת רועה פרות.

http://balaji.sudarshana.org/tirupati-history.htm

מלך מדינת שולה (Chola) קנה את הפרה ואת העגל שלה ושלח אותם לרעות בגבעת ונקאטה (Venkata) יחד עם רועה הבקר שלו. בגלותה את האל וישנו (Vishnu) בתל נמלים, הפרה התרוקנה על תל הנמלים ובכך האכילה את האל.
בגלותה שהפרה לא הניבה כל חלב, מלכת שולה (Chola) הלקתה את רועה הפרות מלקות קשות.

על מנת לגלות את הסיבה להעדר החלב, רועה הפרות הלך בעקבות הפרה והסתתר בשיחים וגילה שהפרה התרוקנה על תל הנמלים.

היות והוא התעצבן בגלל התנהגותה של הפרה, רועה הפרות הנחית מהלומה בעזרת גרזן על ראש הפרה. אבל האל התרומם מתל הנמלים לקבל את המכה והציל את הפרה.

כאשר רועה הפרות ראה את האל מדמם עקב מהלומת הגרזן שלו, הוא נפל ומת.

לאחר מותו של רועה הפרות, הפרה שבה והתכופפה עקב נוכחותו של מלך שולה (Chola) כאשר כתמי דם מכסים את גופה. על מנת למצוא את הסיבה לפחדה של הפרה מלך שולה (Chola) עקב אחריה אל מקום האירוע.

ליד תל הנמלים, מצא המלך את רועה הפרות שוכב מת על הקרקע. בעודו עומד ותוהה כיצד הדבר קרה, האל עלה מתל הנמלים וקילל את המלך שיהפוך לאסורה עקב אשמתו של משרתו. לאחר שהמלך הפציר בו וטען לחפותו, האל בירך אותו באמרו שהקללה תסתיים כאשר הוא יקשט בכתר המוגש ע"י אקסה רג'ה (Akasa Raja) בזמן נישואיו עם סרי פאדמאבטי (Sri Padmavati).

לאחר מכן סריניביאסה (Srinivasa) החליט להשאר במקום השייך לורהא (Varaha Kshetra). הוא ביקש לכן מסרי וראראהאסוואמי (Sri Varahaswami) להעניק לו מקום להשאר בו. בקשתו התקבלה ברצון, סיריניבסה (Srinivasa) קבע שעלייה לרגל למקדשו לא תסתיים אלא אם לפניה תתבצע רחצה במיכל המים הקדושים (Pushkarini) ודרסן (Darsan) של סרי וראראהאסוואמי (Sri Varahaswami), ושפוג'ה (Puja) ונאיבדיים (Naivedyam) צריכים להיות מוצעים תחילה לסרי וראראהא (Sri Varaha).

יסודה (Yasoda) גידל את סרי קרישנה (Sri Krishna), בנו של דבקי (Devaki) בשנים הראשונות. יסודה (Yasoda) לא זכה לחזות בנישואי סרי קרישנה (Sri Krishna) עם רוקמיני (Rukmini) והיא היתה עצובה מאוד. סרי קרישנה (Sri Krishna) הבטיח להגשים את משאלתה בלידתה הבאה כואקולאדבי (Vakuladevi) באוואטארה (Avatara) הבאה כסריניבאסה (Srinivasa). הואקולדבי (Vakuladevi) נשלח לשמש את סריניבאסה (Srinivasa) אצל האל וראראהסואמי (Varahasvami), שם היא הופיעה עד שסריניבאסה הגיע (Srinivasa) לונקטשאלה (Venkatachala).

זמן מה אחר כך, מלך בשם אקסה ראג'ה (Akasa Raja) שהשתייך לגזע הלונר (Lunar) שלט בטונדאמאנדאלאם (Thondamandalam). היה לו אח בשם טונדאמאן (Thondaman). לאקסה ראג'ה (Akasa Raja) לא נולד זמן רב יוצא חלציים והוא רצה להקריב קורבן כדי לזכות בצאצא. בעודו חורש וטוחן לשם הקורבן, מחרשתו הפכה לפרח לוטוס בקרקע. בעודו בוחן את פרח הלוטוס, מצא בו המלך תינוק ממין נקבה.

המלך היה מאושר למצוא את הילד אפילו לפני שהקריב קורבן ונשא אותו לביתו ומסר אותו למלכה כדי שתטפל בו. בזמן זה הוא שמע קול שמימי האומר "או המלך, טפל בו כבילדך ומזל טוב יהיה לך". היות והיא נמצא בפרח הלוטוס קרא לה המלך פדמאבאטי (Padmavati).

במהלך הזמן הנסיכה פדמאבאטי (Padmavati) גדלה להיות נערה יפהפיה ולוותה בפמלייה של משרתות. יום אחד היא בעודה מבלה בגן קוטפת פרחים עם משרתותיה, ניגש אליה נרדה (Narada) הקדוש.
בהבטיחה לה שהוא חפץ בטובתה, הוא ביקש ממנה להראות לו את כף ידה כדי לקרוא את עתידה. הוא אמר שגורלה הוא שהיא צאצא של האל וישנו בעצמו.

בזמן זה האל סריניבאסה (Srinivasa), שיצא לצוד רדף אחרי פיל בר ביערות המקיפים את הגבעות. במהלך חיפושיו, סריניבאסה (Srinivasa) הובל אל גן, בו הנסיכה פדמאבאטי (Padmavati) ומשרתותיה קטפו פרחים. מראה הפיל הפחיד אותן ואת הנסיכה.

אבל הפיל הסתובב מיד והצדיע לאל ונעלם ביער. האל סריניבאסה (Srinivasa) בא על גב הסוס וראה את המשרתות הנפחדות והן נגשו אליו בשאלות.

האל סריניבאסה (Srinivasa) הסביר להן על לידתו והוריו. הוא שאל אותן לגבי הנסיכה, הוריה ולידתה.

כאשר הוא שמע שהנסיכה היא פאדמאבטי (Padmavati) (נולדה לפרח הלוטוס) הבת המאומצת של אקאסאראג'ה (Akasa Raja), הוא התאהב בה והפגין את אהבתו אליה. הוא נהדף באבנים ע"י המשרתות ונסוג בדחיפות אל הגבעות בעזבו את הסוס, שנפל אל הקרקע.

ואקולאדבי (Vakuladevi), כרגיל, הביא ארוחת ערב לסריניבאסה (Srinivasa) הכוללת מספר מטעמים טעימים. אבל היא מצאה אותו שוכב על מיטתו חולה אהבה. היא שאלה לסיבת המחלה. האל דיווח לה שהוא לא יבריא אם לא יבטיח לו את הנסיכה פאדמאבאטי (Padmavati). ואקולדאבי
(Vakuladevi) ביקשה ממנו אז לספר לה על הנסיכה, מי היא, ואיך הוא התאהב בה. האל סיפר לה את הסיפור (של פאדמאבאטי) (Padmavati) על לידתה הקודמת ועל הבטחתו להנשא לה.

בימים ההם לקשמי (Lakshmi) שהה כואדאבטי (Vedavati) ברישי אסרמה (Rishi Asrama) ביערות. באותו זמן רבאנה (Rishi Asrama), אל הלנקה (Lanka) הגיע לשם וניסה לפתות אותה. ואדאבטי
(Vedavati) כעס וקילל אותו שהיא תגרום למותו.

כדי להגשים את דבריה, ואדאבטי (Vedavati) נכנס לאש אבל אל האש הציל אותה. הוא לקח את ודאבטי (Vedavati) לביתו והפקיד אותה בידי אשתו כדי שתדאג לה.

כאשר ראבאנה (Ravana) עמד לשאת את סיטה (Sita) מפאנשאבטי (Panchavati) בהעדרו של ראמה (Rama) ולקשמאנה (Lakshmana), אל האש הופיע במקום והציע את ודאבטי (Vedavati) לראבאנה (Ravana) כסיטה (Sita) האמיתי אותו שנשמר אצלו בראמה (Rama) כדי להתחמק מראבאנה (Ravana).

ראבאנה (Ravana) לקח את ודאבאטי (Vedavati) ללנקה (Lanka) בחושבו שהיא הסיטה (Sita) האמיתית, בעוד אגני (Agni) (אל האש) לוקח את סיטה (Sita) לביתו ומבקש מאשתו סוואהאדבי
(Swahadevi) לטפל בה.

לאחר הרס ראבאנה (Ravana), ודאבאטי (Vedavati) נכנסה לאש לאחר שנדחה ע"י רמה (Rama). אז הציע אל האש את הסיטה (Sita) האמיתי לרמה (Rama). רמה (Rama) שאל אותה אז מי היא האשה השניה שלצידה.

סיטה (Sita) דיווח לרמה (Rama) שהיא ודאבאטי (Vedavati) שסבלה את כל העינויים בגללה במשך עשרה חודשים בלנקה (Lanka) וביקשה מרמה (Rama) לקבל אותה גם כצאצא שלו. אבל רמה (Rama) דחה את בקשתה באומרו שהוא מחוייב לחוק לפיו אמורה להיות לו אשה אחת בלבד במשך חייו, ושהוא הבטיח לשאת אותה לאשה בלידתה הבאה כפדמאבטי (Padmavati), שתוולד כבתו של אקסארג'ה (Akasaraja) כאשר הוא יהפוך לסריניבאסה (Srinivasa).

אחר כך ואקולדבי (Vakuladevi) חשב שסריניבאסה (Srinivasa) לא תשמח אלא אם הוא יינשא לפדמאבאטי (Padmavati) והיא הצייעה ללכת לאקאסארג'ה (Akasaraja) ולמלכתו ולארגן את הנישואין. בדרך היא פגשה את המשרתות של פדמאבטי (Padmavati) השבות ממקדש שיווה
(Siva). היא שמעה מהן לגבי התאהבותו של פדמאבאטי (Padmavati) והלכה יחד איתן אל המלכה.

אקסארג'ה (Akasaraja) ומלכתו דהראנידבי (Dharanidevi) חששו לבריאות בתם. הם שמעו על אהבת פדמאבאטי (Padmavati) לסריניבאסה (Srinivasa) בגבעת ואנקטה (Venkata). אקסארג'ה (Akasaraja) התייעץ בבריהאספאטי (Brihaspati) בנושא הנישואין ושמע על כך שהנישואין רצויים מאוד.

לאחר עזיבת ואקולאדבי (Vakuladevi) סריניבאסה (Srinivasa) לא יכול היה לשבת במנוחה. הוא הטיל ספק בהצלחת משימתה. לכן הוא הפך לצורת אשת ירוקולה (Yerukula) ונכנס לרחובות עיר הבירה בגלותו עתידות. נערותיה של פאדמאבטי (Padmavati) ראו אותה והזמינו אותה לשהות עם מלכתן.

המשרתות הלכו וסיפרו למלכה שמגלה העתידות היסס להכנס לארמון ללא הזמנה מהמלכה.

המלכה יצאה בעצמה והזמינה את מגלה העתידות אל הארמון. מגלה העתידות נלקח לחדרה של הנסיכה פדמאבאטי (Padmavati).

מגלה העתידות ראה את כף היד של הנסיכה וסיפר למלכה לגבי הסיבה למחלתה של פדמאבאטי (Padmavati) וייעץ להניח לה להנשא לאל סריניבאסה (Srinivasa) . היא סיפרה גם למלכה שהגברת תגש אליה בעוד זמן קצר לבקש באופן רשמי את ידה של פדמאבאטי (Padmavati) בשם סריניבאסה (Srinivasa) .

לאחר עזיבת מגלה העתידות, ואקולדבי (Vakuladevi) הלך למלכה יחד עם המשרתות ודיווח לה שהיא באה מסריניבאסה (Srinivasa) לבקש את ידה של פאדמאבאטי להנשא לו (Padmavati).

לאחר שהתייעץ בבריהאספאטי (Brihaspati) ושמע מהמלכה לגבי הנבואה של חוזה העתידות והגעת השליח, מסריניבאסה (Srinivasa) , אקאסארג'ה (Akasaraja) החליט להעניק את ביתו לסריניבאסה (Srinivasa) והוא קרא לכמרי הארמון לקבוע מועד בר מזל לנישואין.

אקסארג'ה (Akasaraja) דיווח לשרים ולפקידים האחרים על כוונתו. מיד נוסח מכתב למשלוח לסריניבאסה (ivasaSrin) המבקש ממנו לבוא ולשאת את הנסיכה לאשה.

אקאסארג'ה (Akasaraja) הפקיד את המכתב לסוקמאהאמונין (Sukamahamunin) למשלוח לסרניבאסה (Srinivasa).

סוקה (Suka) הלך לגבעת וונקטה (Venkata) עם ואקולאמאליקדבי (Vakulamalikadevi). הוא הציג את המכתב לאל סריניבאסה (inivasaSr) , שהיה מאושר ושלח זר פרחים לפדמאבאטי (Padmavati).

באופן מיידי כינס האל סריניבאסה (Srinivasa) ועידה של האלים כדי לזכות בהסכמתם לחתונתו עם הנסיכה פדמאבאטי (Padmavati).

קוברה (Kubera) הלווה כסף לאל כדי לממן את הוצאות החתונה.

האל סריניבאסה (vasaSrini) יצא לביתו של אקסארג'ה (Akasaraja) יחד עם חבריו וברהמה (Brahma) ושיבה (Siva) וכלי רכבו גרוטמאן (Garutman).

בכניסה התקבל האל ע"י אקסאראג'ה (Akasaraja) בכל הכבוד ונלקח על גב פיל לארמון לשם הנישואין.

בנוכחות כל האלים, האל סריניבאסה (Srinivasa) לקח את ידה של הנסיכה פדמאבאטי (Padmavati) ונשא אותה לאשה ובירך את אקסארג'ה (Akasaraja).

תחרות בין אדיסשה (Adisesha) ואל הרוח ויודבה (Vayudeva)

במהלך הדוואפאראיוגה (Dwaparayuga), ואיהודבה (Vayudeva) (אל הרוח) הלך לואקונטאם (Vaikuntam) להשתחוות בפני האל סרי וישנו (Sri Vishnu). האל נח בחברת סרי לקשמי (Sri Lakshmi). על המסדרון שמר

אדיאשה (Adisesha). ואיודבה הדליק קטורת כאשר אדיאשה (Adisesha) מנע ממנו מלהכנס לביתו של סרי וישנו (Sri Vishnu). אדיאשה (Adisesha) וואיודבה (Vayudeva) התחילו להלחם זה בזה.

כאשר האל וישנו (Vishnu) התערב, כל אחד התרברב בעליונותו ובגבורתו. כדי לבחון מי יותר חזק, האל הציע שאדיאשה (Adisesha) יקיף את גבעת אננדה (Ananda), חלק מהר מרו (Meru) בצידו הצפוני, וואיודבה (Vayudeva) זה נשב בחוזקה וניסה לעקור את גבעת אננדה (Ananda) מאחיזתו של אדיאשה (Adisesha). התחרות הייתה סוערת, והעולם רעד, ברהמה (Brahma), אינדרה (Indra) והיישויות הקדושות האחרות בקשו מאדיאשה (Adisesha) להביא לנצחונו של ואיודבה (Vayudeva) לרווחת העולם.

לאחר שהשיג את התחייבותם, אדיאשה (Adisesha) שחרר את אחיזתו בגבעה. כתוצאה מכך, אדישה (Adisesha) וגבעת האננדה (Ananda) ננשבו לגדות נהר סווארנאמוחי (Swarnamukhi). אדיאשה (Adisesha) היה מדוכא עקב הפסדו. האל ברהמה (Brahma) והאחרים פנו אליו באומרם שהוא יתערב בגבעת ונקטדרי (Venkatadri) ווישנו (Vishnu) יתיישב עליו. אדיאשה (Adisesha) החליף אז צורה לסשאדרי (Seshadri) ענק, כאשר כיסוי ראשו נראה כונקאטאדרי (Venkatadri) המחזיק את סרי ונקטסווארה (Sri Venkateswara), אמצעו כאהובילה (Ahobila) התומך באל נאראשימה (Narasimha), וזנבו כסריסאילאם (Srisailam) הנושא את האל מאליקארג'ונה (Mallikarjuna) (האל שיבה Siva)

שיקום כדור הארץ על ידי אדי וארהא (Adi Varaha)

במשך שמות אלפי היוגות (yugas) (שווה הערך ליום ולילה לברהמה (Brahma), היוצר), היתה אש בוערת, והכל על האדמה הפך לאפר. האדם היה חייב לנטוש את האדמה והלך לחפש מפלט באיזור יאנלוקה (Janaloka).
עם רדת הלילה (של ברהמה (Brahma)), ואיו (Vayu), אל הרוח, נשף בזעם. עננים ענקיים נוצרו, ירד גשם סוחף, והתוצאה היתה המבול הגדול פראלאייה קלפה (Pralaya Kalpa). האדמה שקעה בעולם התחתון פאטאלה לוקה (Patala loka), ונותרה במצב זה במשך אלף שנים (בזמן אחד מחלקי הלילה של ברהמה (Brahma)).

סרי מהא וישנו (Sri Maha Vishnu), רצה להציל את האדמה. הוא יצר את צורת אדי וארהא (Adi Varaha) והמשיך לעולם התחתי פטלוקה (Pataloka). הוא לחם בדו קרב קשה עם היראנאיקסה (Hiranyaksa) מלך השאול והרג אותו. הוא שיסע את המים ויצר את האדמה בניביו.

ברהמה (Brahma), האלים והחכמים שיבח את תכונותיו של וארהא (Varaha), בזמרו את המנטרות האלוהיות. הם התפללו לו שיקים מחדש את האדמה. אדי ורהא (Adi Varaha) התחייב להם וקרא לברהמה (Brahma) ליצור מחדש את העולם. הוא הביע את רצונו להתיישב על כדור הארץ ולהגן על אנשיו. הוא פקד על כלי רכבו, גרודה (Garuda) להסיע את קרידאצ'לה (Kridachala) (גבעה טבעית רחבה בעלת פסגות נשגבות, מצופה בזהב ובאבנים יקרות המסמלת את אדיאשה (Adisesha) בצורתה) מואיקונטאם (Vaikuntam).

גרודה (Garuda) הביא את קרידצ'אלה (Kridachala) והפקידו במקום קדוש (מזרחה מסוואמי פושקאריני Swami Pushkarini) שנבחר ע"י אדי וארהא (Adi Varaha). אדי וארהא (Adi Varaha) היה בין המקדש הקדוש של קרידאצ'לה (Kridachala), שנצץ עם אבני חן רבות.

ברהמה (Brahma) והאנשים הקדושים האחרים ביקשו את אדי וארהא (Adi Varaha) המפחיד ללבוש מראה רגוע ושליו, ונח על הגבעה כדי להגן על האנשים ולהבטיח ברכה לאנשים שאינם מסוגלים להגיע לאל באמצעות דהייאנה יוגה (Dhyana Yoga) (מדיטציה) וקרמה יוגה (Karma Yoga) (עשיית חובתם).

אדי וארהא (Adi Varaha) הופיע עם ארבע זרועות ופנים לבנות. הוא היה מקושט באבנים יקרות ולווה בידי בהו דבי (Bhu Devi). הוא היה נחוש בדעתו להשאר בואנקטדרי (Venkatadri) תחת דיבייה וימאנה (divya vimana) כדי להשיב על תפילות האנשים.

Hear the ancient history of Tirupati Venkateswara as told by pauranika Sri Atmatattva Das.

Some extracts from the Varaha Purana:

The Rishis headed by Kasyapa began to perform a sacrifice (yaga) on the banks of the Ganges. Sage Narada visited them at that time and asked them to tell him why they were performing the sacrifice and who would be pleased by it.

Not being able to answer the question the Rishis approached Sage Bhrigu.To reach a solution after a direct ascertainment of reality, Sage Bhrigu first went to Satyaloka (the abode of Lord Brahma).

There, he found Brahma reciting the four Vedas with his four heads in praise of Lord Narayana and attended upon by Sarasvati and not taking notice of Bhrigu offering obeisance. Concluding that Brahma was unfit for worship, Bhrigu left Brahmaloka for Kailasa.

At Kailasa, Bhrigu found Lord Siva spending his time pleasantly with Parvati and not noticing the Sage Bhrigu. Parvati drew the attention of Siva to the presence of the sage.

Lord Siva became furious at the intrusion of Bhrigu and tried to destroy him. The sage cursed and left for Vaikuntham.

The angry sage went to Sri Vaikuntham. Srimannarayana was reposing at that time on Adisesha with Sri Mahalakshmi at His feet in service. Finding that Srimannarayana also did not notice him, the sage was infuriated and he kicked the Lord on His chest, the place where Mahalakshmi resides.

At once the Lord hastened to make apologies to the angry Sage and pressed his feet to allay the pain caused to the leg. In doing so the Lord removed the eye in the foot of the Sage, which gave him power as to defy the Devas. The Sage thereupon decided that Sri MahaVishnu was the most Supreme of the Trimurtis and told the Rishis the same.They thereupon decided that Sri MahaVishnu was the fruit of the Yaga and sacrifice was offered to Him (Vishnu).

At the commencement of the present Sveta Varaha Kalpa, the whole Universe was filled with water and the earth was immersed in it. Lord Vishnu took to form of a White Boar and dived into the water to lift the earth. He slew the demon Hiranyaksha who caused obstruction to him and rescued the earth.

Brahma and the other Devas extolled Sri Varaha at the time with the chanting of the Vedas and showered flowers on him for saving the Earth. Lord Vishnu decided to stay on Earth in the form of the White Boar for some time, to punish the wicked and protect the virtuous. This place thenceforward came to be known as Varaha Kshetra and Varaha Kalpa began from that time. After the departure of Mahalakshmi, Lord Vishnu left Vaikuntha in a forlorn condition and took his abode in an ant-hill on the Venkata Hill under a tamarind tree beside a Pushkarini.

Brahma and Mahesvara, taking pity on the condition of Vishnu, made up their mind to assume the forms of a cow and its calf to serve him.

The Sun God informed Mahalakshmi of this and requested her to sell the cow and calf to the king of the Chola country assuming the form of a cowherdess.

The king of the Chola country bought the cow and its calf and sent them to graze on the Venkata Hill along with his herd of cattle. Discovering Lord Vishnu in the ant-hill, the cow everyday emptied her under over the ant-hill and thus fed the Lord.

Finding that the cow did not yield any milk, the Chola Queen chastised the cowherd severely.

To find out the cause of the absence of milk, the cowherd followed the cow and hid himself in a bush and discovered the cow emptying her under over the ant-hill.

Getting wild over the conduct of the cow, the cowherd aimed a blow with his axe on the head of the cow. But the God rose from the ant-hill to receive the blow and save the cow.

When the cowherd saw the Lord bleed at the blow of his axe he fell down and died.

On the death of the cowherd, the cow returned bellowing to the presence of the Chola King with blood stains over her body. To find out the cause of the terror of the cow the Chola King followed her to the scene of the incident.

Near an ant-hill, the King found the cowherd lying dead on the ground. While he stood wondering how it had happened, the Lord rose from the ant-hill and cursed the king to become an Asure from the fault of his servant. Entreated by the king who pleaded innocence, the Lord blessed him by saying that His curse would end when He was adorned with the Kireetam presented by Akasa Raja at the time of His marriage with Sri Padmavati.

Thereafter Srinivasa decided to stay in this Varaha Kshetra. He therefore requested Sri Varahaswami to grant Him a site for His stay. His request being readily granted, Srinivasa ordained that a pilgrimage to His shrine would not be complete unless it is preceded by a bath in the Pushkarini and Darsan of Sri VarahaSwami, and that Puja and Naivedyam should be offered to Sri Varaha first.

Yasoda brought up Sri Krishna, the son of Devaki, in his early years. Yasoda was not blessed to witness the marriage of Sri Krishna with Rukmini and she felt very sad. Sri Krishna promised to fulfil her desire in her next birth as Vakuladevi in his next Avatara as Srinivasa. This Vakuladevi was sent to serve Srinivasa by Lord Varahasvami, on whom she was attending till Srinivasa came to Venkatachala.

Sometime after, a King named Akasa Raja who belonged to the Lunar race was ruling over Thondamandalam. He had a brother named Thondaman. Akasa Raja had no issue for a long time and so he wanted to perform a sacrifice for obtaining an offspring. While he was himself ploughing and ground for sacrifice, his plough turned up a lotus in the ground. On examining the lotus, the King found a female child in it.
The king was happy to find a child even before he performed a sacrifice and carried it to his place and gave it to his Queen to tend it. At that time he heard an aerial voice which said "O King, tend it as your child and fortune will befall you". As she was found in a lotus, the king named her Padmavati.

In course of time Princess Padmavati grew up into a beautiful maiden and was attended by a host of maids. One day while she was spending her time in a garden picking flowers with her maids, Saint Narada approached her. Assuring her that he was her well-wisher, he asked her to show him her palm to read her future. He foretold that she was destined to be the spouse of Lord Vishnu himself.

At this time Lord Srinivasa, who went for hunting chased a wild elephant in the forests surrounding the hills. In the pursuit, Srinivasa was led into a garden, where Princess Padmavati and her maids were picking flowers.The sight of the elephant frightened them and their Princess.

But the Elephant immediately turned round and saluted the Lord and disappeared in the forest.Lord Srinivasa came on horse back and saw the frightened maidens and he was accosted by them with queries.

Lord Srinivasa had explained them about his birth and parentage. He enquired them about their princess and her parentage and birth.

When he was informed that the Princess was Padmavati (lotus-Born) the foster Daughter of Akasaraja, he loved her and made advances to the Princess. He was repulsed with stones by the maids and he urgently returned to the hills leaving the horse, which fell on the ground.

Vakuladevi, as usual, brought dinner to Srinivasa comprising various delicious dishes. But she found him lying on his bed love-sick. She enquired the cause of his sickness. The Lord informed her that unless he secured Princess Padmavati, he would not be well. Vakuladevi then asked him to tell her all about the Princess, who she was, and how he came to love her. The Lord then narrated the story of her (Padmavati's) previous birth and his promise to wed her.

In olden times Lakshmi was staying as Vedavati in a Rishi Asrama in the forests. At that time Ravana, the lord of Lanka came there and tried to tempt her. Vedavati grew angry and cursed him that she would bring about his death.

To fulfil her words, Vedavati entered into the fire but the fire-god rescued her. He took Vedavati to his house and entrusted her to his wife to take care of her.

When Ravana was about to carry away Sita from Panchavati in the absence of Rama and Lakshmana, the Fire-God appeared on the scene and offered Vedavati to Ravana as the real Sita who was kept with him by Rama to evade Ravana.

Ravana took Vedavati to Lanka thinking she was the real Sita, while Agni(Fire-God) took Sita to his house and asked his wife Swahadevi to look after her.

After the destruction of Ravana, Vedavati entered the fires when rejected by Rama. Then the Fire-God offered the real Sita to Rama. Rama then questioned her as to who the other lady by her side was.

Sita informed Rama that she was Vedavati who suffered all the tortures for her sake for ten months in Lanka and requested Rama to accept her also as his spouse. But Rama declined her request saying that he was wedded to policy of having only one wife during his life time, and he promised to wed her in her next birth as Padmavati, born as the daughter of Akasaraja when he will take the form of Srinivasa.

There upon Vakuladevi thought that Srinivasa would not be happy unless he married Padmavati and she offered to go to Akasaraja and his queen and arrange for the marriage. On the way she met the maid-servants of Padmavati returning from a Siva Temple. She learnt from them about Padmavathi's love-sickness and went to the queen along with them.

Akasaraja and his queen Dharanidevi became anxious about the health of their daughter. They learnt about Padmavati's love for Srinivasa of Venkata Hill. Akasaraja consulted Brihaspati about the propriety of the marriage and was informed that the marriage was in the best interests.

After the departure of Vakuladevi Srinivasa could not rest in peace. He doubted her success in the mission. He therefore assumed the form of a Yerukula-woman and entered the streets of the capital telling fortunes. Padmavati's maids saw her and invited her to the presence of their queen.

The maid-servants went and informed the queen that the fortune-teller was hesitating to come into the palace without an invitation from the queen.

The queen came out herself and invited the fortune-teller into the palace.The fortune-teller was taken to the presence of Princess Padmavati.

The fortune-teller saw the palm of the Princess and told the queen about the cause of Padmavati's indisposition and advised to give her in marriage to Lord Srinivasa. She also told the queen that a lady would approach her shortly to formally request Padmavati's hand in marriage on behalf of Srinivasa.

After the departure of the fortune-teller, Vakuladevi went to the queen along with the maids and informed her that she came from Srinivasa to request the hand of Padmavati in marriage for him.

Having consulted Brihaspati and heard from his queen about the prediction of the fortune-teller and arrival of the messenger, from Srinivasa, Akasaraja decided to bestow his daughter on Srinivasa and he called the palace purohits to fix a Muhurtam for the marriage.

Akasaraja informed his Ministers and other Officials of his intention. Immediately a letter was drafted for being sent to Srinivasa requesting him to come and marry the Princess.

Akasaraja entrusted the letter to Sukamahamunin for being delivered to Srinivasa. Suka went to Venkata Hill with Vakulamalikadevi. He presented the Patrika to Lord Srinivasa, who felt pleased and sent his garland through him for Padmavati.

Immediately Lord Srinivasa called for a conference of the Gods to win their consent for His marriage with Princess Padmavati.

To meet the expenses of the marriage, Kubera lent money to the Lord.

Lord Srinivasa started for the residence of Akasaraja with his consorts and Brahma and Siva and his vehicle Garutman.

At the entrance the Lord was received by Akasaraja with all honours and was taken in procession on a mounted elephant to the palace for the marriage.

In the presence of all the Devas, Lord Srinivasa took the hand of the Princess Padmavati and wedded her and thus blessed Akasaraja.

Contest between Adisesha and Vayudeva

During the Dwaparayuga, Vayudeva (the Wind God) went to Vaikuntam to pay his obeisance to Lord Sri Vishnu. The Lord was reclining in the company of Sri Lakshmi. The doorway was guarded

by Adisesha. Vayudeva was incensed when Adisesha prevented him from entering Sri Vishnu's mansion. Adisesha and Vayudeva began to fight with each other.

When Lord Vishnu intervened, each was boasting of his superior valour and supreme might. To test who was stronger, the Lord suggested that Adisesha encircle the Ananda hill, an off-shoot of the Meru mountain on its northern side, and that Vayudeva blow hard to try and dislodge the Ananda hill from Adisesha's hold. The contest waxed furiously, and as the World trembled, Brahma, Indra and the other Divine Beings requested Adisesha to yield victory to Vayudeva for the welfare of the world.

Obliging them, Adisesha released his hold on the hill. As a result, Adisesha and the Ananda hill were blown away to the banks of the river Swarnamukhi. Adisesha was dejected by his defeat. Lord Brahma and the others appealed to him by saying that he would be merged with the hill Venkatadri and Vishnu would reside on him. Adisesha then metamorphosed into the vast Seshadri, with his hood manifesting itself as Venkatadri sustaining Sri Venkateswara, his middle as Ahobila supporting Lord Narasimha, and his tail as Srisailam bearing Lord Mallikarjuna (Lord Siva).

Restoration of the Earth by Adi Varaha

During the eight thousand yugas (the equivalent of a day and night for Brahma, the Creator), there was a raging fire, and everything on Earth was reduced to ashes. Man had to forsake the Earth and seek refuge in Janaloka.

At the approach of night (of Brahma), Vayu, the Wind God, blew furiously. Huge clouds were formed, there was torrential rain, and it resulted in Pralaya Kalpa (the Great Deluge). The Earth sank into the Patala loka, and remained in that state for a thousand years (during a part of that night of Brahma).

Sri Maha Vishnu, wanted to rescue the Earth. He assumed the form of Adi Varaha and proceeded to Pataloka. He fought a fierce duel with Hiranyaksa and killed him. He then slashed the water and brought up the Earth on his tusks.

Brahma, the Devas and the sages extolled Adi Varaha's virtues, by chanting the Vedic mantras. They prayed to Him to re-establish the Earth as before. Adi Varaha obliged them, and called upon Brahma to recreate the world. He expressed his desire to reside on the Earth to protect its people. He commanded his vehicle, Garuda to fetch Kridachala (an extensive natural hill with lofty peaks, embedded with gold and precious stones, and which resembled Adisesha in shape) from Vaikuntam.

Garuda brought Kridachala and deposited it on a sacred spot (to the East of Swami Pushkarini) chosen by Adi Varaha. Adi Varaha stood within the divine vimana of Kridachala, which shone with many gem-studded gopuras.

Brahma and the other holy personages requested the fearsome-looking Adi Varaha to assume a tranquil and composed look, and rest on the hill to protect men and grant boons to people unable to reach God through Dhyana Yoga (meditation) and Karma Yoga (doing one's own duty).

Adi Varaha appeared with four arms and a white face. He was adorned with jewels and accompanied by Bhu Devi. He resolved to stay at Venkatadri, under a divya vimana, to grant the prayers of men.

גנשה (Ganesha) – אל הפיל במיתולוגיה ההודית

המיתולוגיה ההודית מכילה סיפורים רבים (Puranas) על גנשה או גנש – 'אל' הפיל.

פעם, כך מספר הטקסט, אישתו של שיווה (Shiva) – פרבטי (Paravati) – יצרה דמות של ילד מתוך הזיעה והשמן שניגר מגופה והפיחה בו רוח חיים. היא ביקשה מהילד שישמור על ביתה בזמן שהיא רחצה את גופה במימי הגנגס. כששיווה רצה להיכנס לבית שעליו הופקד הילד, חסם הילד את הכניסה בגופו. בפרץ של זעם כרת האל את ראשו של הילד.

משחזרה פרבטי לביתה ונתקלה בגופתו של ילדה, התמלאה היא בעצב ויגון. רחמיו של שיווה נכמרו עליה והוא הבטיח לה בתמורה להחליף את הראש החסר. הוא שלח את שליחיו לכל קצוות הארץ לחפש ראש מתאים. הוא נתן להם הוראה מפורשת: למצוא תינוק ישן שפונה לכיוון צפון ולקחת את ראשו. השליחים מצאו תינוק של פיל בתנוחה המתבקשת והביאו את הראש לשיווה שחיבר אותו לגופו של הילד המת. כך נוצר גנש – בנה של פרבטי, חצי אדם חצי פיל. ככל שעבר הזמן, שיווה חיבב את גנש יותר ויותר ויום אחד הפך אותו למנהיגם של ה ganas – משרתיו האישיים של שיווה. מאותו הרגע הם נקראו גאנאפטי. כך הילד בעל ראש הפיל קיבל את השם גנשה (בהודית Isha משמעותו מנהיג).

מאז ימי הביניים המוקדמות, גנשה נחשב לאל המזוהה עם מזל, הצלחה והתגברות על קשיים וכיום הוא נחשב לאל מאד פופולארי בהודו. ניצב בשערים ועל דלתות ופונה לכיוון הזריחה. ההודים מזהים אותו גם עם חוכמה וידע והוא הפטרון של המלומדים והאומנים. על פי המסורת, הסופר Vayasa הקדיש את האפיקה של ה Mahabharata לגנשה שכתב אותה בעצמו.

תפילות לגנשה מתבצעות בתחילתם של טקסי ה puja , בטקסים של מחזוריות כמו נישואים, בכניסה לבית, לפני קרב או בכל פעם שנתקלים בקושי בחיים. במערב הודו חוגגים לו פסטיבל שנתי שנמשך 10 ימים שנקרא צ'טורטי, וביום האחד עשר מוציאים את הפסל לרחוב ומוליכים אותו בשיירה אל הים או הנהר.

לגנשה יש שתי נשים: את רידהי שפירושה שגשוג ואת סידהי שפירושה הצלחה.

גנשה מצטייר במיתולוגיה כבעל עור אדמדם, ולידו עכברוש. בעל שנהב אחד בלבד שבא לסמל את אחדות הבריאה, איתו מספרים שכתב את אפוס המהבארטה. יש לו ארבעה ידיים, האחת אוחזת במקל או גרזן, השנייה בחבל, והשלישית בקערת ממתקים. היד הרביעית פרוסה לפנים ועל פי האמונה הוא משתמש בה כדי להעניק ברכה והגנה למאמיניו.

ערב אחד רכב גנשה על כלי התחבורה שלו שהוא עכברוש, השניים נתקלו בנחש למראהו קפץ העכברוש בבעתה והפיל מעליו את האל. מעוצמת הנפילה על הקרקע נפתחה כרסו הגדולה של גנשה וכל הקרביים יצאו החוצה. הוא אסף אותם חזרה ולקח את הנחש וקשרו כדי להחזיקם בבטן. צ'אנדרה - הירח שראה את כל התקרית פרץ בצחוק אדיר וגנשה שנעלב קשות תפס את אחד מניבי הפיל שלו והשליך אותו עליו בחוזקה. בכך הוא קילל אותו שבמקום לזרוח באור מלא מעתה יהיה בתמורה נצחית, מריק לשלם וחוזר חלילה.

פעם אחת שיווה ופארבטי ביקשו מגנשה ואחיו קרטיקיה לעשות תחרות ביניהם ולראות מי יוכל להקיף את העולם שלוש פעמים ראשון. אחיו מיהר לעשות זאת אך התפלא למצוא את אחיו במקום לפניו. גנשה טען כי בשבילו הוריו הם כל העולם והוא פשוט הקיפם שלוש פעמים רכוב של עכברו. הוא ניצח במירוץ.

ההינדואיזם

החברה ההינדית מחולקת למעמדות לפי שיטת הקאסטות:
א. בראהמינים - כוהני הדת. הקאסטה העליונה.
ב. קשטריה - הלוחמים.
ג. וישיא - הסוחרים, הפועלים.
ד. שודרא - משרתים.

חלוקה זו מציינת מנהגים שונים, מנהגי אוכל מיוחדים, זכויות יתר או החמרות יתר המשמשים להבחנה בין הקאסטות השונות.
ישנה קבוצה נוספת הנקראת כת הטמאים, שחבריה למעשה אסורים למגע. קבוצה זו מבצעת את העבודות הבזויות ביותר, חבריה אינם מתערבבים עם שאר הקאסטות והכניסה למקדשים אסורה עליהם.

האלים

כל הודי מאמין בוחר לעצמו אל מתוך פנתאון האלים הרחב ולו הוא סוגד כל חייו. כל חיי המשפחה נסבים סביב האל, כוחותיו, התגלמותו והופעתו בצורות שונות. אל זה יהיה האל האישי של אותו הודי, בצד שאר האלים החשובים. שאיפתו של כל הודי היא להגיע בסופו של הגלגול הנוכחי אל גן העדן המכונה: נירוואנה.

למרות ריבוי האלים, תמיד מוזכר ברקע האל האחד והיחיד, העולה על כולם, הנקרא" "בהגוואן" – המבורך, או "אישוורה" – האדון. תכונותיה של ישות עליונה זו באות לידי ביטוי בדמותם של האלים הרבים הממלאים את הפנתאון ההודי ואשר מספרם המדויק אינו ידוע, אך מונה מיליוני אלים.

הפרה הקדושה

כל הסבר שינתן ויהיה הגיוני לגבי קדושתה של הפרה, לא יצליח להביא לסיפוק את ההשתאות כלפי השפעתה המדהימה על חיי היום יום בהודו. הלכה למעשה, מה שגורמת הפרה ברחוב ההודי הוא דבר שקשה לתאר במילים. האם זה טירוף, היגיון או קדושה?
באחד מאותם רגעים מהפנטים, עמדתי בלב ליבו של צומת דרכים בעיר "ג'ייפור". התבוננתי ממרכז הכביש, לאחר שהצלחתי לחצות את הצומת הסואן והגועש. נעמדתי בריבוע הבנוי המרכזי ונדמה היה לי כי יושבת אני בכסא הקולנוע וצופה בסרט הודי מצוי. כמות אדירה של סוגי כלי רכב שונים עברה בתווך, בין אם אלו ריקשות, תלת אופנועים או מכוניות. הכל זרם באנדרלמוסיה אדירה, כשלתוך התנועה הסבוכה הצטרפו מכיוונים שונים עגלות המונעות בידי שוורים או בידי אדם, עגלות רוכלים ולידם גמלים הסוחבים אחריהם עגלות משא ועל כל אלו מפקח איזה שוטר הלבוש במדים מגוהצים למשעי, משרוקית בפיו ואלה בידו, בעל סבר פנים קשוחות, שכאילו הוא זה המשליט סדר בבלגאן הנוכחי כדי להצדיק את קיומו ואת משכורתו.
הכל יכול היה להראות סביר, אלמלא היו הפרות נכנסות לתמונה. מספר רב של פרות מסתובבות חופשיות ברחוב כאילו הן אדוניות הרחוב ואין דורש עבורן. מצד שמאל הופיעה פרה וחצתה באלכסון ארוך במיוחד את הצומת ובשלוות נפש, הלכה אחרי רצונה וכלום לא הזיז אותה מעקשנותה זו.
לכאורה ניתן היה לצפות, שהרעש הנוראי של כל הצופרים ותנועת המכוניות, יפריעו לרגע את מנוחתה של זו, אך פסיעותיה הקצובות, לא הותירו מקום לספק, שהיא זו שקובעת את החוקים בשטח. אף לא אחד מאלפי כלי הרכב מסובבי הצומת, פגע ולו בשערה משערותיה. כולם מצאו את הדרך, הסבלנות ויראת הכבוד, לעקוף את הפרה מכל צד אפשרי ובלבד, שדרכה לא תחסם וגופה הקדוש לא יפגע.
כאשר נברתי בסיפורי האלים הרבים, נתקלתי באחד מהם המספר על "קרישנה" האל, ששימש כרועה פרות. מעצם עבודתו זו נתקדשה לה הפרה. לפי האמונה ההודית, שוכנים האלים בגופה של הפרה והיא מראה בצלמה ובתוצרת שהיא מעניקה, את נדיבות ליבם של האלים. גם בעולם הבא משמשת הפרה בתפקיד חשוב, כאשר עליה לעזור לנשמות המתגלגלות לחצות את האוקיאנוס הגדול השמימי, בדרכן לנירוואנה. מאחר וכך, הודים רבים תורמים פרות בחייהם לעניים ונזקקים, במיוחד כאשר מישהו ממשפחתם הלך לעולמו.
פרה מזדקנת, שאינה מניבה עוד חלב ואינה מועילה לבעליה, ננטשת ברחוב בידיעה, שעוברי אורח ידאגו לה תמיד למזון. גללי הפרה ניתנים לשימוש רב תכליתי. מצד אחד הנם חומר בעירה מצוין ומצד שני נוהג העם הפשוט למרוח את קירות הבית החיצוניים לפחות פעמים בשנה בשכבה דקה של גללים, כדי למנוע כניסת חרקים לא רצויים לביתו. וכך, חשיבותה הרבה מביאה הודים רבים להשתמש בפסליה או ציוריה של הפרה, כדבר המבשר טובות וכמנחה ראויה לטכסים דתיים שונים.

הינדואיזם מהו:

בדת המרכזית בהודו, ברהמניזם (הינדואיזם), מחזיקים כ-% 80 מהאוכלוסיה. זוהי דת ייחודית וכמעט בלעדית להודו (למעט נפאל, סרילנקה, באלי, פיג'י ומאוריציוס). הדת הנפוצה ביותר באסיה. אחת הדתות הקדומות בעולם. המסורת הנקראת 'הינדואיזם', היא תולדה של 5000 שנות התפתחות. אולם שם זה ניתן לה רק במאה ה- 12 בערך, ע"י הפולשים המוסלמים. 'הינדו' הוא הודי בפרסית (שיבוש של המילה 'סינדו'). ההודים מעדיפים לקרוא לאמונתם 'תורה נצחית' או 'חוק נצחי' ('סנטה דהרמה').

<u>הינדואיזם - ברהמניזם:</u>

המונח הראשון מציין את הדת מבחינה גיאוגרפית; השני מבחינה עניינית: הדת המיוצגת ע"י כת הכהנים, ששלטונה נתגבש, כנראה, בין השבטים האריים זמן ניכר לאחר פלישתם להודו. להינדואיזם אין מייסד ולא נביא. זו דת ללא מוסדות וכמעט ללא עיקרי אמונה. הדגש מושם באורח חיים יותר מאשר ע"י מחשבה. רדהקרישן, נשיאה לשעבר של הודו, נהג לומר: "ההינדואיזם, יותר משהוא תרבות, הוא אמונה".

אורח חייהם של ההינדים משתנה בין האזורים והאוכלוסיות השונות של הודו (שלא לדבר על במדינות אחרות, להם "הועבר" ההינדואיזם). ההינדואיזם אם כן, כמו דתות אחרות, מהווה גג דתי לזרמים רבים. זוהי אינה תיאולוגיה ולא מערך יחיד של חוקי מוסר. משותף לכל המאמינים בהינדואיזם הינו רעיון הגילגול (סמסרה), בו החיים של פרט אחד מהווים חוליה בשרשרת חיים של הנשמה העוברת עם מותו לאחר; מעשיו של אותו פרט בחייו, מהווים מפתח לגורלו בגילגול הבא. אם במהלך חיי האדם התנהג לפי 'אורח חיים נכון', אזי מובטח לו גילגול נוסף טוב יותר, ואם לאו - גילגולו הבא יושפע מכך. חלומו של הפרט ההינדי, הוא למלא את ה-דהרמה שלו (ייעוד, דבר שלא ניתן לשנותו), להתנתק משרשרת ה-סמסרה ולהגיע אל המוקשה.

עיקרי ההנדואיזם:

כמו שנאמר, ההינדואיזם הינו סט של תורות ואמונות; בפרק זה יובאו עיקרי הדברים בלבד. שני מושגי יסוד חשובים בהינדואיזם הם ה-**דהרמה** (החובות) וה- **קרמה** (המעשים). ה-**דהרמה** הינו מערכת מוסרית והנחות יסוד אותם מצווה ההינדי לכבד; אי כיבודם 'הנכון' נרשם ב'קופת השרצים' שלו ונזקף לחובתו במעגל ה- **סמסרה**. ה-**דהרמה** כולל חוקיות אוניברסלית (אפשר לכנותה מערכת מצוות מוסרית כללית), שמקנה לעולם סדר, הנותרת קבועה ומחייבת כל אדם בהתאם למעמדו ולטבעו, עיסוקו או מצבו; היא כוללת למשל -- כיבוד ברהמנים, איסור פגיעה ואיסור שקר, <u>**חובת עליה לרגל.**</u> ה-**דהרמה** בעצם קובעת את הדרכים בהם על האדם לנהוג, כאשר הוא מזהה עצמו כהינדי. אחד התחומים בהם מפורטת ה-**דרהמה** היא בעניני טומאה -- הפרשות הגוף כולן, עיסוק במת ואבלות מוגדרות כטומאה ויש דרכים לטפל בה; אחת מהן, ואולי הידועה, היא הרחצה בנהר (היטהרות פולחנית - רחצתם של המוני האדם בבוקר ב-**גנגס** למשל). נהר ה-**גנגס** אינו נחשב רק כמקור מים -- הוא סמל לחיי נצח; מאות מאמינים זורמים אליו יום יום על מנת להיטהר וללגום מהמים המעניקים חיים. גם בחגיגות **קומה מלה**, הנערכות בנקודה בה נהרות ה-**גנגס** וה-**ג'ומנה** נפגשים, סמוך לעיר **אלהבד** -- משתתפים המוני אדם. נהוג כמו כן, לשרוף את המתים על גדתו ולזרות את האפר על מי הנהר. חוקי המעמדות מפורטים אף הם ב-**דהרמה**: האדם נולד לקבוצת המעמד שלו, נישא בה, עוסק בעיסוקים המוגדרים בה, ומקיים את ה-**דהרמה** בהתאם ל-**קסטה** שלו. אין להעביר

מזונות בין הקסטות, אין לבוא במגע פיזי עם קבוצות המנודים -- דבר שאיבד מעט ממשמעותו בחברה העירונית בהודו. המשפחה בהינדואיזם היא מסגרת חשובה, שתפקידה לשמר את מערך הקסטות, ללמד את עיקרי האמונה ולהוות מיקרוקוסמוס של החברה ההינדית עליה הילדים מתרגלים את ה-**סדר הקוסמי**, ובה הם דבקים.

ה-דהרמה מתקשר למושגים אחרים כגון מושג ה-**סמסרה** (גילוגול הנשמות), מושג ה- **קרמה** (קובץ המעשים של האדם בחייו הקובע את מיקומו העתידי בגילגול הבא), מושג ה-**פאפה** (חטא, סטיה מן ה-**דהרמה**) ומושג ה-**פוניה** (מעשה חיובי המוסיף נקודת זכות ל-**דהרמה** ול-**קרמה** של הפרט). נסיונות למחילה, כגון רחצה בנהר, מקטינים את ה-**פאפה**. לכן ההינדואיזם היא דת של עשיה - כל אדם בהתאם למה שעליו לעשות, זאת בנוסף למערכת של הנחות פילוסופיות-מטפיסיות המלוות אותו. ובכן -- מהי הדרך שתביא את המאמין ההינדואי ל"שחרור" (**מוקשה**)? בדרך החיוב מוקשה היא חופש, גאולה, הרחבת אופקים, שלוה ובטחון, ובדרך השלילה - התפטרות, התנוונות וצער. הרעיון מדבר על התגלגלות חלקו הנצחי של האדם, לאחר מותו, דרך מדורים שונים (שאולי ניתן לקרוא להם "גן עדן" ו"גיהנום"), בהם הוא נותן דין על ה-**קרמה** שלו, ומיועד בעקבות כך לצורה חדשה לה הוא נמצא ראוי. רעיון ה-מוקשה תפס אחרי שהינדואיזם אימץ את רעיון ה-סמסרה; ה-**מוקשה** אם כך היה בראשיתו נסיון לביעור הבעירות, להשגת הבנה אמיתית של המציאות וכן דחיית האשליה והדמיון; קיימות כמה דרכים בהן ניתן לעשות זאת: האחת כוללת יוגה, סגפנות, שליטה עצמית ומדיטציה; לפי ה-**בהגוד-גיטה** זו השתחררות מן הרע, מן הגוף, מן התאווה והכעס, מניוון וממוות, מ-**קרמה** ומ-**מאיה** -- כל הכבלים של האדם; או בדרך ה-**קרמה מרנה** (המעשה), בה חיינו רצופים בדברים ובחובות שיש לעשותם -- דהינו, יש על האדם למלא את המעשים שיעדו לו לעשותם בחייו; או דרך ההשכלה או דרך ה-**בהקטי** (דבקות; להלן).

כל פרט (**אטמן**), אם כך, הינו חלק ממעגל הלידה-מוות-לידה מחדש (**סמסרה**) ורק על ידי השתחררות מהשפעות חומריות (**מוקשה**), באחת מהדרכים האמורות, ניתן יהיה לחוות ולהקריב לישות העליונה (**ברהמן**) ולהיטמע בו.

סאטי:

שריפת אלמנות חשוכות ילדים ביחד עם בעליהן המתים. מנהג שהיה קיים כבר בתקופה הוודית; נצפה ע"י **אלכסנדר מוקדון**. מנהג שפשט תחילה אצל הקאשטרים ועבר בהדרגה למעמדות האחרים. היו סברות שמקור המינהג ברצונן של נשים להרעיל את בעליהן במקרים של נשואין שנכשלו, ובנסיון להרתיען. השערה מן הפוראנות היא כי הבעל מת בגלל חטאי אשתו. ייתכן שמקור השם הוא בסאטי, גלגולה הקודם של פארווטי, שרפה את עצמה בעקבות ריב שנתגלע בין בעלה לבין אביה. כביכול, מדובר בסאטי מרצון, אך רבים התיאורים על שהסאטי נעשה בייסורים רבים ועל רצון הנשים לברוח מן האש, בעוד שקרוביהן משליכים אותן חזרה. מינהג הסאטי היה קיים עד המאה ה- 19. הרפורמאטור ההינדי, **ראמאן מוהון רוי** גייס את דעת הקהל בבריטניה, והשפיע על הממשלה הבריטית בנידון. הברהמינים ערכו הפגנות ענק והבריטים חששו להתערב, אך ב- 1829הוטל האיסור ובסוף המאה פסק לחלוטין. גנדהי היה נוהג להצטער בקול על שמינהג אכזרי כזה היה חייב להיבטל מכח שלטונות זרים, במקום ע"י הברהמינים.

המרדף הגדול בעולם

כתב וצילם: שמעון לב

לפי כל הקריטריונים המקובלים בעולם המערבי "אושר ו"הודו" הם כמעט מושגים הפוכים. בניגוד לתדמית הזו השאיפה לאושר מעוגנת היטב בדפוסי החשיבה ובמסורת הודיים. זהו אידיאל שיש להגשימו, ויותר מכך, ניתן להגשימו גם במהלך החיים הנוכחיים.

ארבע שלבים מרכיבים את החיים האידיאליים בהודו. השלב הראשון הוא שלב החינוך והלימוד, במהלכו צובר הנער ידע, מקצוע וחינוך ראוי; השלב השני הקמת משפחה וביסוס כלכלי. האדם מקים משפחה, דואג להמשכיות המין האנושי ומחתן את ילדיו; בשלב השלישי הוא עדיין שומר על המסגרת החברתית והמשפחתית מבלי להתנתק מחובותיו המעשיות והכלכליות, אך מתחיל בחיפוש הרוחני כהכנה לשלב האחרון; בשלב הרביעי, והאחרון, פורש האדם מחיי העולם הזה, עוזב את ביתו ובדרך כלל עובר לאחד ממאות המרכזים הרוחניים של הודו או, לחילופין, בוחר בחיי סאדהו נודד ומקדיש את עצמו לחיים רוחניים, כדי להגיע ל"מוקשה" - לשחרור.

המטרה היא שחרור מהסבל. הבודהיסטים קוראים לכך "נירוונה" וההינדים קוראים לו "מוקשה". ההנחה הבסיסית פשוטה: אני רוצה ושואף משמע אני סובל. העובדה שיש רצונות שצריך לספקם משמעותה סבל, ואותו אפשר, וצריך, להפסיק. הדרך להפסקת הסבל ברורה: ביטול האגו, התייחסות שוות נפש להצלחה ולכישלון, לעצב ולשמחה. כלומר ההבנה שסיפוק הרצונות מביא ללידתם של רצונות ושאיפות חדשים ולכן הפתרון הוא לחדול מלרצות.

לכל אלה מוסיפים את ההנחה שתמיד יש הזדמנות נוספת, אם לא בגלגול הזה אז אולי בגלגול הבא. באחד הימים תנותק שרשרת הסבל, והאדם גיע להארה הנכספת, לאושר האמיתי והמוחלט.

מהי אותה מוקשה או נירוונה? מהי אותה הארה שכה רבות מדובר בה? האם בכלל אפשר להגדיר את אותו מצב אוטופי שהוא אושר קבוע ומוחלט? במהלך הניסיונות להגדיר את ההארה בוחרים תמיד במילים ברורות ומובנות לכאורה, אך בסופו של דבר מתברר שההארה היא מצב שמעבר למילים, מצב שצריך כנראה לחוות אותו.

המלכוד האבסורדי השני, שגם עליו נכתבו לא מעט מאמרים, הוא כיצד להגיע להארה בלי לרצות להגיע להארה. הדרך להגיע להארה היא להשתחרר מהרצונות, ולרצות להגיע להארה היא הרי שאיפה לא מבוטלת. הפתרון המקובל למלכוד הוא שאדם אכן ישאף להארה בתחילת הדרך, אך בשלב מסוים עליו להבין שכל זמן שירצה להגיע להארה הוא חוסם את דרכו שלו. ברגע שיפסיק לשאוף להשיג את המטרה, רק אז יש לו סיכוי להשיגה. כלומר, צריך לרצות להגיע להארה מבלי לרצות להגיע להארה - בהצלחה.

מפגשי פורשים

ייחודם של ההודים הוא בכך שבכל מקום הם מוכנים להבהיר לך שאלה לא דיבורים בעלמא, וכהוכחה הם מוכנים לציין רשימה ארוכה של אנשים שהגיעו להארה זו בוודאות. קשה להעריך מהו המספר המדוייק, אבל כניראה שכמה מאות אלפי אנשים פורשים כל שנה מ"הבלי העולם הזה" ומתחילים במסע רוחני ארוך ומוזר אל האושר.

אפשר לפגוש אותם כמעט בכל מקום בהודו, במקדשים בערים קדושות, בהרים מושלגים בלב ההימלאיה, בבדידות מוחלטת במעמקי הג'ונגלים בדרום הודו, באשרמים, עם עוד אלפי מחפשי אושר אחרים, אבל אפשר לפגוש אותם במקרה גם בכפר קטן או באוטובוס מקומי. אנשים ונשים

מכל שכבות האוכלוסייה, דוקטורים, אנשי צבא, איכרים וסוחרים.

בדרך לקדארנאט (KEDARNATH), אחד מקורות הגנגס, טבלתי במעיינות חמים של ג'ורי קונד. אדם הדור פנים ניגש אליי, הציג את עצמו כמר ויגאי, איש עסקים מבומביי, והחל לשוחח אתי. הוא היה לבוש בבגד קדוש בצבע כתום, וכשתמהתי על כך, הסביר לי בטבעיות: "תראה, הילדים כולם נשואים ובמצב כלכלי טוב, יש לי כבר נכדים, אשתי מקבלת הכנסה קבועה מנכסי הרבים, הגיע הזמן לדאוג לעתידי שלי. כל שנה אני בא לכאן לחצי שנה ומשרת את עולי הרגל הרבים. אני מקווה שבשנה הבאה כבר אבוא לכאן לתמיד".

מאחורי המקדש בקדארנאט ניצב צוק המכונה מהפאנף - "השביל לגן עדן". מקורות אנגליים מספרים שבעבר קפצו מן הצוק אל מותם (ולדעתם גם אל אושרם) כחמישה עשר אלף עולי רגל מדי שנה. ההיגיון פשוט: אם המטרה היא להשתחרר מן הסבל, כלומר ממעגל הגלגולים, אז מדוע לא לקצר את התהליך בשעה מבורכת של עלייה לרגל?

המהראז' - "נשמה גדולה", כפי שהוא מכונה, יושב לו במקדשון ממשלתי קטן בלב השכונה המוסלמית של ג'ייפור ומלמד את ילדי השכונה הינדית ואנגלית במיטב מסורת השינון ההודית. שהיתי במחיצתו יותר מחודש, ומעולם לא ראיתי אותו מרים קול על מישהו, מוטרד ואפילו סתם מודאג. "אני שמח כל הזמן", הסביר לי, "וזה מאוד פשוט, צריך לחשוב רק על אלוהים, הלב שלי פועם בקצב ראם, ראם (כינוי לאלוהים)".

כמה פעמים ניסה לשכנע אותי ולהקשיב לקולות מנוע ה"אנפילד" שלי, ולשמוע גם שם "ראם, ראם ראם". יש לו תואר ראשון בסוציולוגיה, ובמשך זמן רב עבד כפקיד בנק וכמורה בבית ספר. כשנגן ה"טאבלה" בנוארי לאל ראו חובר אליו לליל שימורים של מוסיקה ושירי אהבה לאלוהים הם נראים כצמד המאושר בעולם.

באשרם קטן בלב ליבה של מדינת אוטר פראדש (UTTAR PRADESH) קיבל את פני אדם זקן. הוא טרח ודאג לי למקום לינה ואפילו התעקש שאקרא לו "חבר". כאשר ניסיתי לדלות ממנו פרטים על עברו ומדוע הגיע לאשרם, חייך והסביר לי: "מחקתי את העבר, אין לי שם, פה נולדתי מחדש וכל העולם הוא ביתי".

"ומה עושים באשרם?" הקשיתי. "אני משרת".

רק לאחר זמן מה התברר לי ש"החבר" הוא רופא, ולטענת אחד מבאי האשרם הוא "משרת" בהתנדבות 25,000 חולים בשנה, בכל כפרי הסביבה.

שימלי-בבא (הבבא המחייך) יושב לו כבר שנים רבות באחד המקומות הקדושים והיפים ביותר בהודו. מעליו מתנשא ההר של האל שיווא, שיוולינג, ומתחתיו הקרחון ממנו יוצא נהר הגנגס הקדוש. בחורף מגיע עומק השלג לכמה מטרים ורק שיווא יודע ממה הוא ניזון.

גרתי שם כמה ימים ולא מצאתי טעם לשאול את שימלי-בבא מה עשה בחייו הקודמים. כאשר ראה שאני מתכונן לחזור ל"עולם שלמטה" הנהן בהבנה: "כאן בהימליה, קרוב לשיווא, זה לא חוכמה". הוא עצר לרגע והביט בנוף המדהים מסביבו. "החוכמה היא שם למטה. בעולם הרגיל". הבנתי אז את המילה "חוכמה " כשלווה ואושר, ותהיתי מדוע כדאי לרדת למטה. כעבור יומיים הגיעו אל הבבא המחייך זוג מטפסי הרים. אחד מהם לא הגיע בזמן לארוחת הערב. שימלי-בבא רתח מזעם וסילק את צמד המטפסים החוצה. הקור בחוץ היה מקפיא והם התחננו בפניו שירשה להם להישאר, אבל הוא בשלו. השניים נאלצו לבלות את הלילה בחוץ בגלל איחור קל לארוחת הערב. למחרת ירדתי מאוכזב בשביל המתפתל בין שברי הקרחון הקדוש. גם שימלי-בבא, כמו רבים אחרים בהודו וברחבי העולם, מרגיש שאנחנו, האנשים הקטנים והפשוטים, עומדים בדרכם הנאצלת ורבת התהילה אל המוקשה, הנירוונה או איך שקורים ל"דבר הזה" שכולם מחפשים. לכל אורך הדרך במורד הקרחון החלקלק והקדוש עלו בזיכרוני עוד ועוד אנשים שאמנם לא שוכנים במרומי "האולימפוס" או השיוולינג, אך הם בהחלט מאושרים.